

ศึกษา

วารสารศึกษาศาสตร์

SIKKHA Journal of Education

ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม - ธันวาคม 2568

ISSN 2408 - 1361 (Print)
ISSN 2985 - 2722 (Online)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
Faculty of Education , Vongchavalitkul University

เกี่ยวกับวารสาร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานด้านวิชาการและการวิจัยในรูปแบบของบทความวิชาการและบทความวิจัยในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ของอาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และบุคคลทั่วไป
2. เพื่อเปิดโอกาสให้ อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา และนักศึกษาได้นำเสนอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและการวิจัย
3. เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ผลงานด้านวิชาการและการวิจัยระหว่างอาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา และนักศึกษากับสถาบันการศึกษา และหน่วยงานอื่นๆ

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ภายใน 30 มิถุนายน)

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ภายใน 31 ธันวาคม)

ก่อนการเผยแพร่บทความต้องได้รับการกลั่นกรองและประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 3 คน หากเป็นบทความภายในจะต้องได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกเท่านั้น การประเมินบทความจะเป็นแบบ Double-blinded ผู้นิพนธ์ไม่ทราบชื่อผู้ประเมิน และผู้ประเมินไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์

รูปแบบการเผยแพร่วารสาร

สิกขา วารสารศึกษาศาสตร์ ได้เผยแพร่ใน 2 รูปแบบ คือ เล่มวารสาร (Print) และวารสารออนไลน์ (Online) โดยการเผยแพร่ในลักษณะรูปเล่ม (Print) ได้ดำเนินการในปี พ.ศ. 2557 และ 2558 เท่านั้น ในปีพ.ศ. 2559 เป็นต้นมาวารสารดำเนินการเผยแพร่ในลักษณะออนไลน์ (Online)

ISSN 2408-1361 (Print)

ISSN 2985-2722 (Online)

ติดต่อ

สิกขา วารสารศึกษาศาสตร์

อาคารขวัญทอง คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

84 หมู่ 4 ถนนมิตรภาพ - หอนงาย ตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

เบอร์โทรศัพท์ ☎ 044-009-711 ต่อ 257 หรือ 123 e-mail address: sikkha@vu.ac.th

ผู้รับผิดชอบหลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นัฐยา บุญกองแสน (บรรณาธิการอำนวยการ) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

เบอร์โทรศัพท์ ☎ 044-009-711 ต่อ 123 e-mail address: nathaya_boo@vu.ac.th

กองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

นายแพทย์วิชัย ชัตติยวิทยากุล

นายกสภามหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวัฒน์ วงษ์ชวลิตกุล

อธิการบดีมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

บรรณาธิการอำนวยการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นัฐยา บุญกองแสน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.มานะ สิ้นธุวงษานนท์

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.จินตนา วีระปรียากร

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

อาจารย์ประภัสสร กองทอง

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

อาจารย์ ดร.วรสิทธิ์ รัตนวราหะ

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล หวังพานิช

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริ เจริญวัย

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.เผด็จ กิจระการ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติพงษ์ ลือนาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ เรือนะการ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี ไสยวรรณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติ วงษ์ชวลิตกุล

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วานิช ประเสริฐพร

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นุชสรา บุญแสน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ ทานอก

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พูนสุข จันทศิลป์

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ฝ่ายจัดการวารสาร

อาจารย์ ดร.ปานทิศรี จันทร์ศิริ

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

อาจารย์ ดร.เจตน์ คชฤทธิ์

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

อาจารย์เกษภา ศาลา

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

อาจารย์อารีย์ลักษณ์ ประการแก้ว

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ฝ่ายศิลปกรรมและรูปเล่ม

อาจารย์ธีระ ลิ้มศรีประพันธ์

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาถ้อยแถลงบทความ (ภายใน)

รองศาสตราจารย์ ดร.ปัญญาธร แสงอรุณ

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ตั้งประเสริฐ

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

รองศาสตราจารย์กิตติพงษ์ สุวรรณแสน

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวนพงศ์ ชวนชม

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ดันยะ

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต เกตุกระทุ่ม
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรอุมา ปราชญ์ปรีชา
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติ วงษ์ชวลิตกุล
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร พึ่งเพชร
 อาจารย์ ดร.ชุตินา พรหมมุ่ย
 อาจารย์ ดร.ชูเกียรติ วิเศษเสนา
 อาจารย์ ดร.อำนาจ อยู่คำ
 อาจารย์ ดร.ศิริวัฒน์ สารเขตต์
 อาจารย์ ดร.อลงกต ยะไวย์
 อาจารย์ ดร.สมพร ชาลีเครือ
 อาจารย์ ดร.ปานัญศิริ จันทรศิริ
 อาจารย์ ดร.บุญญ์กัญญา จิระเพิ่มพูน
 Aj.Eunice Barbara C. Novio
 Aj.Josemari Cordova

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
 มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
 มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
 มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
 มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
 มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
 มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
 มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
 มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
 มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
 มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
 มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
 มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลับการองบทความ (ภายนอก)

ศาสตราจารย์ ดร.ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ
 รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ หกสุวรรณ
 รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์
 รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์
 รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ
 รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนา
 รองศาสตราจารย์ ดร.ประยุทธ์ ไทยธานี
 รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา โชคเหรียญสุขชัย
 รองศาสตราจารย์ ดร.รัตน์ ปัญญาภา
 รองศาสตราจารย์ ดร.สรฤดี ตีปุ
 รองศาสตราจารย์ ดร.บัญชา วิทยานันต์
 รองศาสตราจารย์ ดร.กรรณิพย์ นาควิเชตร
 รองศาสตราจารย์ ดร.ศรดา ชัยสุวรรณ
 รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ เรือนะการ
 รองศาสตราจารย์ ดร.กานต์ เนตรกลาง
 รองศาสตราจารย์ ดร.อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์
 รองศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ อินทรประเสริฐ
 รองศาสตราจารย์กมลทิพย์ กสิภาร
 รองศาสตราจารย์สุพรรณิ งามาม
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรจบ บุญจันทร์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภา สมสัย
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยนนต์ เพาพาน
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริรัตน์ นาคิน
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ บุญเจริญ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วานิช ประเสริฐพร
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรดา อำนวน

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
 มหาวิทยาลัยศิลปากร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
 มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
 วิทยาลัยนครราชสีมา
 วิทยาลัยนครราชสีมา
 สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 นักวิชาการอิสระ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
 วิทยาลัยนครราชสีมา
 มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ ไทยมา
อาจารย์ ดร.ทินกร พูลพัฒน์
อาจารย์ ดร.ชินัน บุญเรืองรัตน์
อาจารย์ ดร.พนิดา คล้อยสวัสดิ์
อาจารย์ ดร.ธีรวิทย์ ภิญโญณัฐกานต์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา
มหาวิทยาลัยศิลปากร
นักวิชาการอิสระ
นักวิชาการอิสระ

บทบรรณาธิการ

สิกขา วารสารศึกษาศาสตร์ วารสารวิชาการของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล จังหวัด นครราชสีมา ฉบับนี้เป็นปีที่ 12 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม พ.ศ. 2568 ซึ่งประกอบไปด้วยบทความวิจัย ของนักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษาและบุคคลทั่วไป ขอบข่ายเนื้อหาของบทความประกอบไปด้วย เนื้อหาด้านการจัดการ การเรียนรู้ หลักสูตรและการสอน การวัดและประเมินผล จิตวิทยาการศึกษา การศึกษาปฐมวัย นวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา การบริหารการศึกษา การบริหารการจัดการองค์กร และด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งนี้ก่อนตีพิมพ์ เผยแพร่ ทุกบทความต้องได้รับการกลั่นกรองและประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในสาขา หรือด้าน ที่เกี่ยวข้องซึ่งต่างสถาบันกันและต่างสถาบันกับผู้พิมพ์ หากเป็นบทความภายในจะได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ จากภายนอกเท่านั้น รูปแบบของการประเมินเป็นแบบ Double Blinded ผู้พิมพ์ไม่ทราบชื่อผู้ประเมินและผู้ประเมิน ไม่ทราบชื่อผู้พิมพ์

บทความวิจัยในวารสารฉบับนี้เป็นผลงานที่มีเนื้อหาหลากหลายจากนักวิจัยที่เป็นเจ้าของผลงาน ซึ่งได้นำเสนอ องค์ความรู้ที่เป็นข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัยพร้อมทั้งข้อเสนอแนวคิดที่คาดหวังว่าจะเป็นประโยชน์ในทางวิชาการและ ผู้สนใจใฝ่เรียนรู้ทุกท่านตามสมควร ทางกองบรรณาธิการขอขอบคุณผู้พิมพ์เจ้าของบทความ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและ ภายนอก ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการพิจารณาการกลั่นกรองบทความ รวมทั้งทีมงานกองบรรณาธิการทุกท่าน ที่มีส่วนร่วม ในการดำเนินการจัดทำสิกขา วารสารศึกษาศาสตร์ จนเสร็จสมบูรณ์สามารถตีพิมพ์เผยแพร่ให้แก่ผู้อ่านและผู้สนใจได้ ศึกษาค้นคว้าไว้ ณ โอกาสนี้

อาจารย์ ดร.มานะ สินธุวงษานนท์

บรรณาธิการ

สิกขา วารสารศึกษาศาสตร์

สารบัญ

หน้า	เรื่อง
บทความวิจัย	
1-14	การศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 5 กานต์กมล แก้วกลาง, บุญญ์กัญญา จิระเพิ่มพูน และ วรสิทธิ์ รัตนวราหะ
15-25	การศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 กิตติพงษ์ จงดี, ชูเกียรติ วิเศษเสนา และ บุญญ์กัญญา จิระเพิ่มพูน
26-38	คุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ฉัตรนรินทร์ ปิ่นสันเทียะ, สงวนพงศ์ ชวนชม และ สมบูรณ์ ดันยะ
39-50	แนวทางพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 7 ชูเกียรติ กรุยกะโทก และ กานต์ เนตรกลาง
51-62	การศึกษาสภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ณัฐกานต์ สุทธิจิตร, ธีระวัฒน์ มอนไธสง และ วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์
63-76	ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 5 ธนากร ไทรสาย, รัตน์ดา เลิศวิชัย และ สมบูรณ์ ดันยะ
77-84	การสังเคราะห์งานวิจัยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปัญญาศึกษา ธนพงษ์ ไกรทัต, อรรถชัย ดวงใหญ่, วาริส ยีซัน, สุภัทสร ลามะ, ณรงค์ดี รอบคอบ และ ธีระยุทธ รัชชะ
85-95	ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 6 พงศกร นามอภัย, ชุตินา พรหมมุข และ รัตน์ดา เลิศวิชัย
96-103	การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอท่าตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ วลัยลักษณ์ บุราครสกุล
104-114	ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของ สถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ศิริลักษณ์ ฉลาดพัฒนศักดิ์ และ รัตน์ดา เลิศวิชัย

สารบัญ (ต่อ)

หน้า	เรื่อง
115-125	แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 สมาลี ปิ่นคำ และ กานต์ เนตรกลาง
126-135	แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 สุภาพร เอี้ยงทอง และ กานต์ เนตรกลาง
136-144	การจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ สัญลักษณ์ บุราครสกุล
145-159	แนวทางพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 อนัตตา ไชยโคตร และ กานต์ เนตรกลาง
160-172	แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 อภิสิทธิ์ เหมือนเงิน, รัตนา เลิศวิชัย และ สมบูรณ์ ดันยะ
173-186	ปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 เอกชัย เชื้อพัง และ บรรจบ บุญจันทร์
187-197	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 อาจบดินทร์ ผ่องพันธ์งาม และ วาณิช ประเสริฐพร
198-207	ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด อนุพงศ์ ทุ่งมน และ สรรฤดี ดีปุ
208-218	ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับวัฒนธรรมองค์การ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา อรทัย เสริมศรี และ สรรฤดี ดีปุ
219-230	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 อรณพ เพียรทำดี ชูติมา พรหมผุย และ บุญญักญญ์ จิระเพิ่มพูน

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

เรื่อง

231-245

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
อติราช ชัชวาลย์ และ ชัยยนต์ เพาพาน

การศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

A Study of Problems in Organizing Childhood Education for Teachers in Schools
under the Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 5

กายสิทธิ์ แก้วกลาง* บุญญักญญ จิระเพิ่มพูน** และ วรสิทธิ์ รัตนวราหะ***

คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*, **, ***

Kaiyyasit kaewklang* Bunkan Jirapermpoon** and Worasit Rattanavaraha***

Faculty of Education, Vongchavalitkul University*, **, ***

Corresponding author E-mail: Kaiyyasit_kae@vu.ac.th

(Received: July 1, 2024; Revised: July 8, 2024; Accepted: July 20, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 2) เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2566 จำนวนผู้ให้ข้อมูล 193 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบ t-test และ F-test เมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheff's Method)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 1.06) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 1.03) รองลงมาคือ ด้านการจัดประสบการณ์ ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 1.11) รองลงมาคือ ด้านการประเมินพัฒนาการ ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 1.02) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการจัดทำหลักสูตร ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 1.09) 2) การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยใช้คู่มือหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัย ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน จำแนกตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่า (2.1) ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามสาขาวิชาที่จบการศึกษาโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (2.2) ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์โดยภาพรวม ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมีปัญหาการจัดการศึกษา

แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (2.3) ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ: ปัญหาการจัดการศึกษา, การศึกษาปฐมวัย

Abstract

The aims of this research are 1) to examine the extent of issues in early childhood education management among educators in institutions governed by the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5, and 2) to compare the challenges in early childhood education management among these educators, classified by their area of expertise, professional experience, and school size. The research sample included 193 teachers from schools governed by the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5 during the 2023 academic year. The research instrument employed is a 5-point Likert scale questionnaire, with a content validity index between 0.80 and 1.00 and a reliability value of 0.97. The questionnaire data were evaluated with statistical tools. The statistical methods employed for data analysis encompass percentage, mean, standard deviation, and inferential statistics, including the t-test and F-test. Upon identifying statistically significant differences, pairwise comparisons were performed utilizing Scheffé's approach.

The research results are as follows: The general prevalence of issues in early childhood education management among teachers in schools governed by the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5 is moderate ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 1.06). Upon evaluation, all facets are at a moderate level. The dimension with the highest mean is the organization of the environment, media, and learning resources to facilitate development and learning ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 1.03), succeeded by the organization of learning experiences ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 1.11), and the assessment of development ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 1.02). The dimension with the lowest mean is curricular development ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 1.09). The analysis of challenges in early childhood education management among educators in institutions governed by the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5, utilizing the curriculum management directives from the Office of the Basic Education Commission, revealed that (2.1) the issues in early childhood education management among teachers in these schools, classified by discipline, exhibit significant variation at the 0.05 level of statistical significance. (2.2) The issues in early childhood education management among teachers in schools governed by the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5, classified by total work experience, exhibit no statistically significant differences at the 0.05 level. (2.3) The issues in early childhood education management among educators at institutions governed by the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5, classified by overall school size, exhibit significant differences at the 0.05 level of statistical significance.

Keywords: Problems Management, Early Childhood Education

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ การพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้า (human resources) การพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิโดยเฉพาะในช่วง “ปฐมวัย” ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาทั้งปวง การพัฒนามนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งปวง ทั้งการพัฒนาของเซลล์สมอง การพัฒนาคุณลักษณะให้มีความรู้คู่คุณธรรม รู้จักตนเองและการควบคุมอารมณ์ การพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงถือเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า ดังนั้นการจัดการศึกษา เพื่อที่จะพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพและส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคลากรทางการศึกษา และบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาในทุกๆด้านอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญควรที่จะส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การอบรมเลี้ยงดูเด็กและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ มีการพัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย มีการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กและประสานความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพ มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถปรับตัวและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สุรียา คงมัน, 2559)

การจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กจะได้รับการพัฒนาทั้ง ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัย และความสามารถของแต่ละบุคคลเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สะท้อนถึงคุณภาพคนที่เป็นผลผลิตของการจัดการศึกษาในบริบทของสังคมไทยปัจจุบัน รูปแบบการศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาในระบบ ดังนั้น สถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาระดับปฐมวัย อีกทั้งปัจจุบันสถานศึกษา มีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเอง คุณภาพเด็กและคุณภาพในการบริหารจัดการจึงมีความแตกต่างกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยเป็นพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาชีวิตของเด็กในอนาคตเป็นการศึกษาที่มุ่งเตรียมความพร้อม ดังนั้นการเตรียมความพร้อมจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาเด็กในวัยนี้ ในส่วนของการจัดการศึกษาปฐมวัยกำหนดให้หลักสูตรทางการศึกษาปฐมวัยเป็นการเฉพาะ เพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เป็นหลักสูตรแกนกลาง ที่มีโครงสร้างยืดหยุ่น เช่นเดียวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดปรัชญาการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กตั้งแต่วัยแรกเกิดถึง 6 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ และมีหลักการให้เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูเพื่อพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของการพัฒนาทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มศักยภาพ การที่จะสนองหลักการและปรัชญาการจัดการศึกษาปฐมวัย กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับอนุบาล มีทั้งหมด 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี (เล่นตามมุม) กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

จากที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ข้อมูลจาก ครูผู้สอนนักเรียนระดับปฐมวัยในโรงเรียนต่าง ๆ พบว่า ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนในระดับปฐมวัยนั้นมักมีปัญหาหลายด้าน เช่น การจัดทำหลักสูตรซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีการปรับปรุงหลักสูตรให้เข้ากับบริบทและสภาพแวดล้อมปัจจุบัน เทคนิคการสอนที่เป็นลักษณะแบบเดิม ๆ ไม่ค่อยหลากหลาย สอนไม่ตรงตามแผนการสอนที่ตั้งไว้ สื่อวัสดุ-อุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก ครูขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ครูขาดความรู้ ความเข้าใจ หลักเกณฑ์ในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ขาดการนำผลการประเมิน

พัฒนาการมาใช้ใน การปรับปรุง ส่งเสริม แก้ไขปัญหาเด็กปฐมวัย สถานที่และอาคารไม่อำนวยความสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอน จำนวนครูไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก ทำให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ได้ กำหนดไว้ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้ล้วนมีผลต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย การศึกษาเด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้าน ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล การจัดการศึกษาจะเป็นเช่นใดขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติงานของโรงเรียน (ภารดี อนันต์นาวิ, 2553)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 มีสถานศึกษาจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จำนวน 208 แห่ง โดยยึดหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (สำหรับเด็ก อายุ 3-5 ปี) ซึ่งจากการจัดการศึกษา พบว่า มีปัญหาในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ด้านการจัดทำหลักสูตร การบริหารหลักสูตรไปใช้ และการประเมินไม่ครอบคลุมกับการพัฒนาเด็กทั้ง ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีการ ปรับปรุงหลักสูตรให้เข้ากับบริบท 2) ด้านการจัดประสบการณ์ ยังขาดแคลนครูผู้สอนที่ครบชั้นเรียนระดับปฐมวัยและครูผู้สอน ที่สำเร็จการศึกษาด้านปฐมวัย การจัดกิจกรรมไม่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง การกำหนดแผนการจัดประสบการณ์ที่ไม่หลากหลาย 3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ขำรุด เสียหาย และขาดการปรับปรุงไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็ก 4) ด้านการประเมินพัฒนาการ ไม่ประเมินตามสภาพ จริง ขาดการนำผลการประเมินพัฒนาการมาใช้ในการปรับปรุงและการส่งเสริมแก้ไขปัญหาของเด็ก (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5, 2566)

จากความเป็นมาและความสำคัญของสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยดังกล่าว การจัดการศึกษาปฐมวัยมีความ สำคัญเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

2.2 เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาด สถานศึกษา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2566 จากสถานศึกษาทั้งหมด 208 สถานศึกษา ครูปฐมวัย จำนวน 388 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2566 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 193 คน จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับสลากตามขนาดสถานศึกษาดังนี้ 1) ขนาดเล็ก จำนวน 80 คน 2) ขนาดกลาง จำนวน 79 คน และ 3) ขนาดใหญ่ จำนวน 34 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตรา ประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีค่าความสอดคล้อง (IOC) รายข้ออยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

3.3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 193 ฉบับและได้กลับคืนมาทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

3.4 มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบทดสอบสมมติฐานด้วย t-test ใช้ทดสอบความแตกต่างตามสาขาที่จบการศึกษา และ F-test ใช้ทดสอบความแตกต่างตามประสบการณ์ในการทำงานและตามขนาดสถานศึกษา เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

4. ผลการวิจัย

4.1 ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	ระดับความคิดเห็น			ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	
1. ด้านการจัดทำหลักสูตร	3.30	1.09	ปานกลาง	4
2. ด้านการจัดประสบการณ์	3.34	1.11	ปานกลาง	2
3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้	3.42	1.03	ปานกลาง	1
4. ด้านการประเมินพัฒนาการ	3.31	1.02	ปานกลาง	3
ภาพรวม	3.34	1.06	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 1.06) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 1.03) รองลงมาคือ ด้านการจัดประสบการณ์ ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 1.11) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการจัดทำหลักสูตร ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 1.09)

4.2 การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา ดังแสดงใน ตารางที่ 2 - ตารางที่ 6

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา

ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	การศึกษาปฐมวัย (n = 143)		สาขาวิชาอื่น (n = 50)		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการจัดทำหลักสูตร	3.21	1.12	3.59	0.92	-2.18*	0.03
2. ด้านการจัดประสบการณ์	3.26	1.14	3.58	1.00	-1.76	0.08

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	การศึกษาปฐมวัย (n = 143)		สาขาวิชาอื่น (n = 50)		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อและแหล่งเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้	3.32	1.08	3.69	0.85	-2.19*	0.03
4. ด้านการประเมินพัฒนาการ	3.22	1.05	3.56	0.89	-2.10*	0.04
รวม	3.25	1.05	3.61	0.87	-2.15*	0.03

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ และด้านการประเมินพัฒนาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าเฉลี่ยปัญหาของครูที่จบการศึกษาสาขาวิชาอื่น สูงกว่าครูที่จบการศึกษาปฐมวัย ส่วนด้านการจัดประสบการณ์ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	1 – 5 ปี (n = 76)		6 – 10 ปี (n = 73)		มากกว่า 10 ปี (n = 44)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการจัดทำหลักสูตร	3.39	1.13	3.32	1.10	3.13	1.03
2. ด้านการจัดประสบการณ์	3.38	1.14	3.36	1.09	3.26	1.13
3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้	3.42	1.04	3.42	1.03	3.42	1.04
4. ด้านการประเมินพัฒนาการ	3.34	1.02	3.37	1.03	3.13	1.00
รวม	3.38	1.04	3.37	1.01	3.24	1.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวม ประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี อยู่ระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 1.04) รองลงมา คือ ประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 1.01) และลำดับสุดท้ายประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี ($\bar{X} = 3.24$, S.D. = 1.00)

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	แหล่งความแปรปรวน	df	ss	MS	F	Sig.
1. ด้านการจัดทำหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	1.88	0.94	0.80	0.45
	ภายในกลุ่ม	190	224.44	1.12		
	รวม	192	226.32			
2. ด้านการจัดประสบการณ์	ระหว่างกลุ่ม	2	0.40	0.20	0.16	0.85
	ภายในกลุ่ม	190	237.45	1.25		
	รวม	192	237.84			
3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	0.01	0.01	0.01	0.99
	ภายในกลุ่ม	190	205.22	1.08		
	รวม	192	205.22			
4. ด้านการประเมินพัฒนาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.75	0.88	0.84	0.43
	ภายในกลุ่ม	190	197.44	1.04		
	รวม	192	199.19			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.64	0.32	0.31	0.73
	ภายในกลุ่ม	190	197.71	1.04		
	รวม	192	198.35			

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการทำงาน มีปัญหาการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	ขนาดเล็ก (n=80)		ขนาดกลาง (n=79)		ขนาดใหญ่ (n=34)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการจัดทำหลักสูตร	3.60	0.77	3.20	1.15	2.84	1.37
2. ด้านการจัดประสบการณ์	3.68	0.80	3.26	1.14	2.75	1.39
3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้	3.68	0.75	3.39	1.06	2.85	1.31
4. ด้านการประเมินพัฒนาการ	3.60	0.68	3.20	1.07	2.85	1.34
รวม	3.64	0.68	3.26	1.05	2.82	1.33

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม สถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.68) รองลงมา คือ สถานศึกษาขนาดกลาง ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 1.05) และลำดับสุดท้าย สถานศึกษาขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 2.82$, S.D. = 1.33)

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	แหล่งความแปรปรวน	df	ss	MS	F	Sig.
1. ด้านการจัดทำหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	15.14	7.57	6.81*	0.00
	ภายในกลุ่ม	190	211.17	1.11		
	รวม	192	226.32			
2. ด้านการจัดประสบการณ์	ระหว่างกลุ่ม	2	21.75	10.87	9.56*	0.00
	ภายในกลุ่ม	190	216.10	1.14		
	รวม	192	237.84			
3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	16.73	8.36	8.43*	0.00
	ภายในกลุ่ม	190	188.50	0.99		
	รวม	192	205.22			
4. ด้านการประเมินพัฒนาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	14.87	7.44	7.67*	0.00
	ภายในกลุ่ม	190	184.31	0.97		
	รวม	192	199.19			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	16.85	8.43	8.82*	0.00
	ภายในกลุ่ม	190	181.50	0.96		
	รวม	192	198.35			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ตามขนาดสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม

ขนาดสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.64	3.26	2.82
ขนาดเล็ก	3.64	-	0.38	0.82*
ขนาดกลาง	3.26	-	-	0.44

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ขนาดสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.64	3.26	2.82
ขนาดใหญ่	2.82	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 7 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครู สถานศึกษาขนาดเล็กมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตร

ขนาดสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.60	3.20	2.84
ขนาดเล็ก	3.60	-	0.40	0.76*
ขนาดกลาง	3.20	-	-	0.36
ขนาดใหญ่	2.84	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 8 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ด้านการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครู สถานศึกษาขนาดเล็กมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่

ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการจัดประสบการณ์

ขนาดสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.68	3.26	2.75
ขนาดเล็ก	3.68	-	0.42*	0.93*
ขนาดกลาง	3.26	-	-	0.51*
ขนาดใหญ่	2.75	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 9 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ด้านการจัดประสบการณ์ สถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลางแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สถานศึกษาขนาดกลางความแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครู สถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดกลางมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดกลางมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก

ตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้

ขนาดสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.68	3.39	2.85
ขนาดเล็ก	3.68	-	0.29	0.84*
ขนาดกลาง	3.39	-	-	0.54*
ขนาดใหญ่	2.85	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 10 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ สถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครู สถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดกลางมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดกลางมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก

ตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการประเมินพัฒนาการ

ขนาดสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.60	3.20	2.85
ขนาดเล็ก	3.60	-	0.42*	0.75*
ขนาดกลาง	3.20	-	-	0.35
ขนาดใหญ่	2.85	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 11 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ด้านการประเมินพัฒนาการ สถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลางแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครู สถานศึกษาขนาดใหญ่มากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็ก

5. สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 สามารถสรุปผลได้ดังนี้

5.1 ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 1.06) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายที่มีปัญหาสูงสุด คือด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 1.03) รองลงมาคือ ด้านการจัดประสบการณ์ ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 1.11) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการจัดทำหลักสูตร ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 1.09) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันสถานศึกษายังขาดแคลนครูผู้สอนที่ครบชั้นเรียนระดับปฐมวัยและครูผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาด้านการศึกษาระดับปฐมวัย การจัดกิจกรรมไม่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง การกำหนดแผนการจัดประสบการณ์ที่ไม่หลากหลาย ตลอดจนสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ขำรุดเสียหาย และขาดการปรับปรุงไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็ก สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ที่กล่าวว่า ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยที่พบคือ ขาดการวิจัย/ความรู้เชิงสังเคราะห์ที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กมีการศึกษาวิจัยองค์ความรู้ใหม่ ๆ องค์ความรู้เรื่องพัฒนาการของเด็ก องค์ความรู้เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างเหมาะสม และทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการดูแลเด็กปฐมวัยในต่างประเทศมากมาย แต่การนำองค์ความรู้เหล่านั้นมาศึกษาและนำมาปรับใช้ ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริการและการศึกษาปฐมวัยในบริบทของประเทศไทยที่มีน้อย ขาดการกระตุ้นให้เกิดการวิจัยและพัฒนา รวมทั้งการเผยแพร่ที่จะนำไปสู่การส่งเสริมให้ มีความเชี่ยวชาญแก่ผู้สอนและผู้วิจัยระดับอุดมศึกษา ในอันที่จะนำมาใช้ฝึกอบรมให้ได้ประโยชน์แก่เด็กปฐมวัยในระยะยาว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดุจดาว สุภารมย์ (2548) ที่ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 นั้น ผู้ปฏิบัติการสอนในระดับปฐมวัย มีทักษะความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอและรวมถึงการสนับสนุนในการแก้ปัญหามาจากหน่วยงานหลัก ยังไม่ตรงกับปัญหาที่มีในสถานศึกษา จึงทำให้ผลการวิจัยออกมาพบปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

5.2 ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 สาขาวิชาที่จบการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า สาขาวิชาอื่นมีปัญหามากกว่าสาขาการศึกษาปฐมวัย ส่วนรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ และด้านการประเมินพัฒนาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการจัดประสบการณ์ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่จบการศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยจากการศึกษาในหลักสูตรสามารถจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสม สามารถปรับประยุกต์ใช้และแก้ไขได้ เนื่องจากได้รับการอบรมและเรียนรู้เกี่ยวกับเด็กระดับปฐมวัย ซึ่งครูสาขาการศึกษาปฐมวัยจะสามารถสอนให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น เรียนรู้อย่างมีความสุข จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมและเล่นกับเด็กเพื่อให้สมองของเด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ตามศักยภาพ การเข้าใจพัฒนาการของเด็กส่งผลดีช่วยให้ครูเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ของเด็กได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ที่กล่าวว่า ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยที่พบคือ ขาดความเข้าใจเรื่องปรัชญาการพัฒนาเด็กปฐมวัย ปัจจุบันการเรียนการสอนเด็กปฐมวัยดำเนินการโดยปราศจากความเข้าใจปรัชญาพื้นฐานที่มีมนุษย์ โดยเฉพาะในช่วงปฐมวัยของชีวิต รวมทั้งความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิเด็กและสิทธิมนุษยชนมีน้อย จึงทำให้ขาดความเข้าใจถึงสำคัญของการคุ้มครองป้องกันให้เด็กทุกคนอยู่รอดปลอดภัย มีพัฒนาการและเจริญเติบโตตามวัยทุกด้าน

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยชนันท์ พิพัฒน์สุขดำรง (2556) ได้ทำการการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับน้อย 2) ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน จำแนกตามตำแหน่งวุฒิ การศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไปและ ด้านการบริหารวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ ส่วนด้านการบริหาร งบประมาณแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนจำแนกตามวุฒิ การศึกษา โดยภาพรวมและ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณและด้านบริหารงานบุคคลแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านการบริหารทั่วไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัญหาการบริหาร จัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนจำแนกตามประสบการณ์การทำงานในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยใน โรงเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการบริหารงบประมาณแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเมื่อเทียบ เป็นรายคู่พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5.3 ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูในสถานศึกษาในยุคปัจจุบันนี้ต้องเข้ารับการอบรมพัฒนาก่อนที่จะเข้ามาทำการสอน ส่งผลให้ได้รับความรู้ เกิดความเข้าใจ เกี่ยวกับปรัชญา หลักการ จุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเป็นอย่างดี และครูผู้สอนระดับปฐมวัยเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีวุฒิ/ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ หมั่นพัฒนาตนเอง และได้เข้ารับการอบรมพัฒนาตนเองอย่าง สม่ำเสมอ ส่งผลให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเท่ากันจึงทำให้ประสบการณ์การ ทำงานไม่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย สอดคล้องกับแนวคิดของ ฤทัยรัตน์ ฝ่ายเทศ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านไม่ แตกต่างกัน

5.4 ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน ตามขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สถานศึกษาขนาดเล็ก มีปัญหาอยู่ ระดับสูงสุด รองลงมา คือ สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีปัญหาน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สภาพ ความพร้อมหรือข้อจำกัดแต่ละสถานศึกษาซึ่งจะมีจำนวนครู เจ้าหน้าที่ งบประมาณสื่อวัสดุ อุปกรณ์มากน้อย การส่งเสริมให้มี การศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตรตลอดจนการส่งเสริมและพัฒนาครูและ บุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพให้มีคุณภาพที่สูงขึ้นแตกต่างกันออกไปตามขนาดของสถานศึกษาซึ่งจะเห็นได้ว่า สถานศึกษาขนาดเล็กจะได้รับการสนับสนุนในเรื่องต่างๆน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ สอดคล้องกับงานวิจัย ของ ปิยะ จงสิทธิผล (2552) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียนสำนักงานเขตลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า สภาพการบริหารโรงเรียน สำนักงานเขตลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ปัญหาการบริหารงาน โรงเรียน สำนักงานเขตลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน จำแนกตามขนาดโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 ด้านการจัดทำหลักสูตร ครูในสถานศึกษาควรมีการกำหนดโครงสร้างและจุดมุ่งหมายของแผนการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย อีกทั้งต้องมีการติดตามการดำเนินงานของแผนการจัดประสบการณ์เป็นระยะ เพื่อให้การแผนการจัดประสบการณ์บรรลุถึงเป้าหมายของหลักสูตรและมีคุณภาพตามมาตรฐาน

6.1.2 ด้านการจัดประสบการณ์ ครูในสถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมในลักษณะการบูรณาการผ่านการเล่น ที่เน้นการส่งเสริมพัฒนาการ และความพร้อมเพื่อที่เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจควบคู่กันไป ตลอดจนควรสนับสนุนและส่งเสริมให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดแก่ผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ และผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นรูปธรรม

6.1.3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ สถานศึกษาควรมีสื่อวัสดุครุภัณฑ์สำหรับเด็กอย่างเพียงพอ ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุน งบประมาณจัดหาเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ หรือสิ่งที่เอื้ออำนวยช่วยให้การจัดประสบการณ์ กิจกรรม บรรลุเป้าหมาย

6.1.4 ด้านการประเมินพัฒนาการ วัย ผู้บริหารควรส่งเสริม พัฒนาครูในสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักการและวิธีการการประเมินพัฒนาการของเด็กเพื่อนำผลประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน ในการพัฒนาหลักสูตรครั้งต่อไป

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรศึกษาเพิ่มเติมถึงแนวทางในการแก้ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ด้วยวิธีการอื่นในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มย่อย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่หลากหลาย และ ลึกซึ้งในประเด็นที่ศึกษา

6.2.2 ควรศึกษาถึงปัจจัยอื่นๆ ที่น่าจะส่งผลต่อปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 นอกเหนือจากปัจจัยที่ศึกษาในงานวิจัยนี้ เช่น ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านชุมชน เป็นต้น เพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 เพิ่มขึ้น

6.2.3 ควรมีการศึกษารูปแบบการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาทั้งหมด และของภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมดเพื่อจะได้นำผล และรูปแบบที่ศึกษาได้นั้นมาเป็นแนวทางกลางสำหรับโรงเรียนในแต่ละพื้นที่ที่จะได้นำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทในแต่ละพื้นที่ต่อไป

7. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, กระทรวงศึกษาธิการ.

ชัยชนันท์ พิพัฒน์สุขดำรง. (2556). *การศึกษาปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- ดุษฎี สุกกร. (2548). ปัญหาและแนวทางแก้ไขการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปิยะ จงสิทธิผล. (2552). สภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียนสำนักงานเขตลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ภาวดี อนันต์นาวิ. (2553). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. มนต์รี.
- ฤทัยรัตน์ ฝ้ายเทศ. (2562). สภาพปัญหาและประสิทธิภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริม พัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 1(1), 217-230.
- สุริยา คงมั่น. (2559). การจัดการศึกษาปฐมวัยกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. (2566). งานข้อมูลสารสนเทศ กลุ่มนโยบายและแผน. <http://www.korat5.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 3(3), 607-610.

การศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

A Study of Academic Administration Competencies of Administrator under
Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3

กิตติพงษ์ จงดี* ชูเกียรติ วิเศษเสนา** และ บุญญ์กัญญ์ จิระเพิ่มพูน***

คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*, **, ***

Kittipong Jongdee* Chookiat Wisetsena** and Bunkan Jirapermpoon***

Faculty of Education, Vongchavalitkul University*, **, ***

Corresponding author E-mail: Kittipong_jon@vu.ac.th

(Received: July 25, 2024; Revised: August 13, 2024; Accepted: August 25, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 และ 2) เปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา และที่ตั้งของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 125 แห่ง ได้มาโดยวิธีการสุ่มตามระดับขั้นแบบ ไม่เป็นสัดส่วน ไซต์ที่ตั้งของสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าดัชนี ความสอดคล้องเท่ากับ 0.80-1.00 และมีความเชื่อมั่น 0.96 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติที และค่าสถิติเอฟ

ผลการวิจัย พบว่า 1) สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านบริหารจัดการการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา และด้านการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ 2) ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร สถานศึกษาต่างกัน และสถานที่ตั้งของสถานศึกษาแตกต่างกัน มีระดับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: สมรรถนะการบริหาร, การบริหารงานวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research are twofold: first, to examine the competency levels of academic administration among school administrators within the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3; and second, to analyze the differences in academic administration competencies based on the experience of the school administrators and the geographical context of the schools involved. This research encompasses a sample of 125 school administrators affiliated with the Nakhon

Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3 for the academic year 2023. The samples were acquired through a method of stratified random sampling without proportion, utilizing the school's location as the geographical strata. The instruments employed in the study consisted of five rating scale questionnaires. The index of item-object congruence (IOC) ranges from 0.80 to 1.00, with a reliability value of 0.96. The analytical techniques employed for data examination included percentage calculations, mean determination, standard deviation assessment, t-test application, and F-test evaluation.

The findings were presented as follows: 1. The proficiency of academic administration among the school administrators within the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3 is predominantly characterized by a high standard. Upon careful examination of each facet, it becomes evident that, when ranked in descending order of average values, the hierarchy is as follows: the aspect of curriculum development, followed by learning management, then the communication of learning management within educational institutions, and finally, the aspect of research promotion aimed at enhancing the quality of learning management. 2. The findings derived from the comparison of the competencies exhibited by the academic administration of the institution governed by the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3, taking into account the experience of the school administrator and the geographical context of the school. There exist varying degrees of notable distinctions in general proficiency as well as in particular facets. The threshold for statistical significance is established at 0.05.

Keywords: Administration Competencies, Academic Administration, Administrator

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เปรียบเสมือนหัวใจของสถานศึกษา มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษามักจะพิจารณาจากผลงานด้านวิชาการเป็นสำคัญ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสติปัญญา ความรู้ความสามารถของผู้เรียน และการบริหารงานวิชาการเป็นงานสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งจะต้องขับเคลื่อนลงสู่สถานศึกษาโดยทันที มีแนวทางในการนิเทศติดตาม ส่งเสริมสนับสนุนประสิทธิภาพในการทำงานทั้งในด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาระบบประกันคุณภาพ การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ที่ดี เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (ยุทธนา เกื้อกุล, 2560) นอกจากนี้การบริหารงานวิชาการยังมีขอบข่ายงานที่ชัดเจน ตามที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจสถานศึกษานบริหารวิชาการไว้ 17 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) ด้านการนิเทศการศึกษา 10) ด้านการแนะแนว 11) ด้านการพัฒนากระบวนการคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงาน

ด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 17) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งการบริหารสถานศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ ต้องเป็นไปตามกรอบงานบริหารวิชาการ ซึ่งจะช่วยให้งานวิชาการมีระบบและมาตรฐานเพิ่มมากขึ้น

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ผู้บริหารยังจำเป็นต้องมีสมรรถนะในการบริหาร กมลพัชร หินแก้ว (2555) ได้อธิบายถึงสมรรถนะนั้นจะต้องมีองค์ประกอบ คือ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal Characteristic of Attributes) ที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรม (Behavior) ที่จำเป็น และมีผลทำให้บุคคลนั้นปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของตนได้ดีกว่าผู้อื่น สมรรถนะของคนที่เกิดได้จาก 3 ทาง คือ 1) เป็นพรสวรรค์ที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด 2) เกิดจากประสบการณ์การทำงาน 3) เกิดจากการฝึกอบรมและพัฒนาที่มีต่อตนเองและบทบาทที่แสดงออกต่อสังคมที่เหมาะสมด้วย จึงจะทำให้เขาสามารถเป็นผู้ที่มีผลงานที่โดดเด่นได้ และคำนิยามนี้มักจะถูกนำมาเป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติสมรรถนะเป็นสิ่งที่ชี้วัดให้เห็นว่าผู้บริหารมีความเป็นผู้นำทางวิชาการอย่างถ่องแท้ ฉะนั้นแล้วผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งสมรรถนะการบริหารวิชาการนั้นมี 4 ด้าน โดยสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้กำหนดไว้ คือ 1) ด้านบริหารจัดการการเรียนรู้ 2) ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา 4) ด้านส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ประกอบด้วย 4 อำเภอ คือ อำเภอครบุรี อำเภอเสิงสาง อำเภอปักธงชัย และอำเภอน้ำเขียว ปัจจุบันมีโรงเรียนในสังกัด 182 แห่ง ปัจจุบันมีปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ครูและบุคลากรขาดทักษะการใช้เทคโนโลยีในการจัดการรู้ ครูยังขาดความเข้าใจของการเข้าใช้ในระบบ PISA-Style Online Testing และการสร้างข้อสอบแนว PISA ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ที่สอนวิชาภาษาไทย ไม่ได้จบตรงตามสาขา จึงขาดความรู้ความชำนาญในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เต็มตามศักยภาพ สถานศึกษาขาดความร่วมมือในการช่วยเหลือสนับสนุนวิธีสร้างระบบที่เลี้ยงและการนิเทศ กำกับติดตาม นอกจากนี้บุคลากร เครือข่ายวิชาการยังขาดความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการวิจัยด้านงบประมาณสนับสนุน ทุนสำหรับนักวิจัย และด้านการบริหารจัดการ โรงเรียนในสังกัดยังขาดความตระหนักเรื่องการทำวิจัยและนวัตกรรม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3, 2565) ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้มีสาเหตุมาจากสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาต่างกัน จึงจำเป็นต้องได้รับการฝึกและพัฒนาด้านการบริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ และนอกจากนี้ยังมีปัจจัยความแตกต่างด้านภูมิประเทศด้านสถานที่ตั้งของสถานศึกษาที่เป็นปัจจัยความแตกต่างกันในการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาอีกด้วย

จากสภาพและปัญหาที่กล่าวมาจะเห็นว่า การบริหารงานวิชาการเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญสูงสุด เพราะวิชาการจะบ่งชี้คุณภาพของสถานศึกษานั้นในทุกด้านของการจัดการศึกษา ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา และสมรรถนะนั้นจะเป็นกรอบทิศทางในการดำเนินการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันที่จะส่งผลต่อการพัฒนางานด้านวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้วิจัย จึงศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 เพื่อนำเสนอ สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 และนำผลการศึกษาเหล่านี้ไปเป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

2.2 เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยจำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา และที่ตั้งของสถานศึกษา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 182 แห่ง โดยแบ่งเป็นสถานศึกษาที่ตั้งในเขตอำเภอครบุรี 50 แห่ง อำเภอเสิงสาง 33 แห่ง อำเภอปักธงชัย 69 แห่ง และอำเภอวังน้ำเขียว 30 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 ปีการศึกษา 2566 โดยกำหนดขนาดตามตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างถึงในสมบุรณ์ ตันยะ, 2565) จำนวน 125 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มตามระดับชั้นแบบไม่เป็นสัดส่วน โดยการใช้ที่ตั้งของสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิ จำแนกได้เป็นสถานศึกษาที่ตั้งในเขตอำเภอครบุรี 32 แห่ง อำเภอเสิงสาง 31 แห่ง อำเภอปักธงชัย 32 แห่ง และอำเภอวังน้ำเขียว 30 แห่ง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 แบบสอบถามซึ่งพัฒนามาจาก เพียร์พันธุ์ กิจพาณิชย์เจริญ (2552), ปติมา ธนโชติศักดิ์ (2559) และ กัญญ์ณพัชร เพิ่มพูล (2561) สอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ประสบการณ์ในตำแหน่ง และที่ตั้งของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) ในด้านการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารจัดการการเรียนรู้ 2) ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา 4) ด้านส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

3.2.2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาหลักแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา นำมาปรับปรุง และบูรณาการ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบการสร้างเครื่องมือ

2) กำหนดขอบเขตของเนื้อหาและศึกษารายละเอียดแต่ละด้านเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ โดยให้ครอบคลุมกับกรอบตัวแปรที่ต้องการศึกษาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาใช้ขอบข่ายมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดที่สำนักเลขาธิการคุรุสภาได้แบ่งไว้ 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารจัดการการเรียนรู้ 2) ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา และ 4) ด้านส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556)

3) กำหนดรูปแบบและลักษณะของเครื่องมือตามโครงสร้างของเครื่องมือ

4) สร้างและพัฒนาแบบสอบถามจาก เพียร์พันธุ์ กิจพาณิชย์เจริญ (2552), ปติมา ธนโชติศักดิ์ (2559) และกัญญ์ณพัชร เพิ่มพูล (2561) ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เสนอแนะเพิ่มเติมและแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ โดยค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ หรือค่า IOC ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.80–1.00

6) ทดสอบคุณภาพหรือความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไป ทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

3.3.1 ผู้วิจัยประสานงานขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล และนำหนังสือราชการถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา ใ้รูปแบบ Google Form ในการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

3.3.2 รวบรวมแบบสอบถามจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปดำเนินการตามขั้นตอน การวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลข้อมูล

การวิเคราะห์สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมรายด้านและรายข้อ โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมแล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของ (บุญชม ศรีสะอาด 2560) ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง สมรรถนะการบริหารงานวิชาการในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง สมรรถนะการบริหารงานวิชาการในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง สมรรถนะการบริหารงานวิชาการในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง สมรรถนะการบริหารงานวิชาการในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง สมรรถนะการบริหารงานวิชาการในระดับน้อยที่สุด

เปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 เปรียบเทียบตามข้อมูลของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ประสิทธิภาพในตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการทดสอบสมมติฐานโดย t-test และการเปรียบเทียบที่ตั้งของสถานศึกษา โดยการทดสอบสมมติฐานโดย F-test

4. ผลการวิจัย

4.1 ระดับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาระดับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน

สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านบริหารจัดการการเรียนรู้	3.98	0.50	มาก	2
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.03	0.52	มาก	1
3. ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา	3.95	0.52	มาก	3
4. ด้านการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้	3.93	0.49	มาก	4
ภาพรวม	3.97	0.44	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.52) ด้านบริหารจัดการการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.50) ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.52) และด้านการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.49)

4.2 การเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน

สมรรถนะการบริหารงานวิชาการ	1 – 10 ปี			ตั้งแต่ 11 ปี ขึ้นไป			t	Sig
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1. ด้านบริหารจัดการการเรียนรู้	3.67	0.35	มาก	4.41	0.33	มาก	-12.04*	0.00
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.76	0.41	มาก	4.41	0.43	มาก	-8.54*	0.00
3. ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา	3.66	0.38	มาก	4.36	0.40	มาก	-9.83*	0.00
4. ด้านการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้	3.66	0.45	มาก	4.30	0.26	มาก	-10.00*	0.00
รวม	3.69	0.29	มาก	4.37	0.27	มาก	-13.31*	0.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษาต่างกัน เห็นว่าสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากกว่า 11 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 1-10 ปี

4.3 การเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา ดังตารางที่ 3-4

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน

สมรรถนะ การบริหาร งานวิชาการ	ที่ตั้งของสถานศึกษา											
	อำเภอครบุรี			อำเภอเสิงสาง			อำเภอบัวชุม			อำเภอวังน้ำเขียว		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านบริหาร จัดการการเรียนรู้	4.06	0.53	มาก	3.86	0.44	มาก	4.17	0.51	มาก	3.81	0.46	มาก
2. ด้านการพัฒนา หลักสูตร สถานศึกษา	4.30	0.43	มาก	3.86	0.47	มาก	4.32	0.49	มาก	3.60	0.33	มาก
3. ด้านการนิเทศ การจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษา	4.14	0.56	มาก	3.89	0.36	มาก	4.07	0.56	มาก	3.71	0.50	มาก
4. ด้านการส่งเสริม การวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการจัด การเรียนรู้	4.13	0.45	มาก	3.86	0.49	มาก	4.14	0.33	มาก	3.55	0.46	มาก
รวม	4.16	0.42	มาก	3.86	0.34	มาก	4.17	0.40	มาก	3.67	0.39	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกที่ตั้งของสถานศึกษา โดยภาพรวมของ อำเภอบัวชุม ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.40) มีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามากที่สุด รองลงมาคือ อำเภอครบุรี ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.42) อำเภอเสิงสาง ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.34) และอำเภอวังน้ำเขียว ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.39) มีค่าเฉลี่ยสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาน้อยที่สุด

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

สมรรถนะการบริหาร งานวิชาการ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านบริหารจัดการ การเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2.70	3	0.90	3.82*	0.01
	ภายในกลุ่ม	28.55	121	0.24		
	รวม	31.25	124			
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	11.31	3	3.77	20.01*	0.00
	ภายในกลุ่ม	22.80	121	0.19		
	รวม	34.11	124			

ตารางที่ 4 (ต่อ)

สมรรถนะการบริหารงานวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
3. ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3.40	3	1.13	4.55*	0.01
	ภายในกลุ่ม	30.17	121	0.25		
	รวม	33.57	124			
4. ด้านการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	7.11	3	2.37	12.39*	0.00
	ภายในกลุ่ม	23.15	121	0.19		
	รวม	30.27	124			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	5.49	3	1.83	11.96*	0.00
	ภายในกลุ่ม	18.52	121	0.15		
	รวม	24.02	124			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยจำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา ภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านบริหารจัดการเรียนรู้ ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาและด้านส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. สรุปและอภิปรายผล

5.1 ผลการศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันนั้นต้องมีความเป็นผู้นำ และมีศักยภาพในการบริหารงานวิชาการ เพราะงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาเป็นดัชนีบ่งชี้ความสำเร็จ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีทักษะความรู้ พัฒนาความสามารถ มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ผู้บริหารจึงมีความรับผิดชอบในการใช้หลักการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ (ธัญดา ยงยิ่งยศ, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพียรพันธุ์กิจพานิชย์เจริญ (2552) พบว่า สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาธิต รัตนสาลี (2554) พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงหทัย ฐปบุตร (2555) พบว่า สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ในด้านการบริหารจัดการการเรียนรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้และด้านการส่งเสริมให้มีการวิจัยอยู่ในระดับมาก ทั้งภาพรวมและรายด้าน ในด้านการบริหารจัดการการเรียนรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้และด้านการส่งเสริมให้มีการวิจัยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งภาพรวมและรายด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมพล ทิมบำรุง (2555) พบว่า สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปติมา ธนโชติศักดิ์ (2559) ที่พบว่า สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา

เขต 5 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญณ์พัชร เพิ่มพูล (2561) ที่พบว่า สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนจุฬารามราชวิทยาลัย ภาคใต้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นข้อบ่งชี้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาพึงมีความเป็นผู้นำในด้านบริหารวิชาการ เป็นผู้จัดการกระตุ้นส่งเสริมร่วมมือกับครู ในการปรับปรุงพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาอยู่เสมอ และการที่ผู้บริหารจะพัฒนางานด้านวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการอย่างถ่องแท้

5.2 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารจัดการการเรียนรู้ ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา และด้านส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ จำแนกตาม ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา และที่ตั้งของสถานศึกษา มีดังนี้

5.2.1 สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร สถานศึกษาต่างกัน พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจาก ความสามารถในการเชิงวิชาการที่เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา เพราะปัจจัยสำคัญในระดับต้น ของผู้บริหารมืออาชีพ คือการพัฒนาผลงานด้านวิชาการให้เป็นที่รู้จักในแวดวงการบริหาร ซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่น ในคุณภาพของการจัดการศึกษา เป็นฐานการสะท้อนถึงความเป็นผู้นำทางวิชาการ การที่ผู้บริหารได้ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร สถานศึกษา มักเกิดการสั่งสมความรู้ พัฒนาทักษะ และจะเกิดการพัฒนาศักยภาพการบริหารวิชาการได้ตามลำดับ ประสบการณ์ ซึ่งผลจากการวิจัยด้านประสบการณ์ในตำแหน่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฉลิมพล ทิมบำรุง (2555) ที่พบว่า ประสบการณ์การทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต่างกัน มีสมรรถนะการบริหารงานวิชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปติมา ธนโชติศักดิ์ (2559) ที่พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงาน ที่ต่างกัน มีสมรรถนะการบริหารวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.2.2 สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาที่บริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาตามสถานที่ตั้งของสถานศึกษาแตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 อาจเนื่องจากปัจจุบันการบริหารสถานศึกษานั้นต้องมีการเตรียมคนสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ให้มีคุณภาพ ด้านวิชาการ นั้น ถือเป็นภารกิจที่ท้าทายความสามารถของการบริหารงานวิชาการ เป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง การแข่งขันระหว่างบุคคลกับเทคโนโลยี ความเลื่อมล้ำทางสังคมในการเข้าถึงการศึกษา และความหลากหลายทางศักยภาพ แต่ละบุคคลล้วนเป็นข้อจำกัดที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) จะเห็นได้ว่าทักษะการ บริหารงานวิชาการเป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากการบริหารจะเกี่ยวข้องกับบุคคลโดยตรง การบริหาร ยังมีส่วนเกี่ยวกับสภาพสังคม สิ่งแวดล้อม ชุมชน และสถานที่ตั้งของสถานศึกษา เพราะความเลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษา จึงเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาด้านวิชาการที่แตกต่างกันของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาทุกสถานศึกษา จะต้องจัด การศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีคุณภาพ คุณภาพจะดีหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เพื่อให้ สามารถจัดการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสนับสนุนงานวิชาการอย่าง เต็มศักยภาพ (ธัญดา ยงยิ่งยศ, 2560) ซึ่งจากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษายังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาตัวแปรที่จำแนกตามสถานที่ตั้งของสถานศึกษา แต่จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น ซึ่งเป็น องค์ประกอบของสมรรถนะการบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารจัดการการเรียนรู้ และด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประดิษฐ์ อุ่นหนองกุ้ง (2553) ที่พบว่า สภาพและปัญหาการบริหารแหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 เมื่อเปรียบเทียบตามความคิดเห็นของข้าราชการ

และบุคลากรในสถานศึกษาที่มีเขตที่ตั้งต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมและทุกกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมพัฒนาครู ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการอย่างหลากหลาย โดยการกระตุ้นให้ครูตระหนักในการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนควบคู่การจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเป็นผู้นำในการดำเนินการพัฒนา สามารถให้ความรู้แก่ครูด้านการวิจัยได้เป็นอย่างดี มีการจัดหาอุปกรณ์อำนวยความสะดวก สนับสนุน กระบวนการวิจัยอย่างเต็มที่ และร่วมมือพัฒนาอย่างเป็นระบบ

6.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมพัฒนาครู ให้ความสำคัญของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา โดยการนิเทศนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้เทคนิคการนิเทศให้หลากหลายรูปแบบเพื่อความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา มีการสร้างเจตคติที่ดีให้แก่ครูในกระบวนการนิเทศ และส่งเสริมพัฒนาครูหลังจากการรับการนิเทศ เพื่อให้กระบวนการนิเทศเป็นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างแท้จริง

6.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการส่งเสริมและกำกับดูแลการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยเน้นกิจกรรมที่ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การแก้ปัญหา ส่งเสริมครูให้จัดกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และเน้นการลงมือปฏิบัติ มีการส่งเสริมครูให้จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ต้องสนับสนุนการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาให้เกิดคุณภาพสูงสุด

6.1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการวิเคราะห์หลักสูตร ออกแบบโครงสร้างหลักสูตร เพื่อการจัดทำหลักสูตรตามบริบทสถานศึกษา ให้เป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่ถูกต้องสมบูรณ์ ผู้บริหารต้องมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ครู และบุคลากรภายในสถานศึกษาเพื่อเป็นคณะกรรมการในการบริหารหลักสูตร และร่วมพัฒนาส่งเสริมให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปตามหลักสูตรที่ร่วมพัฒนา

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารราชการของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงสามารถนำไปกำหนดนโยบายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

6.2.2 ควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดหรือหน่วยงานระดับอื่น ๆ

7. เอกสารอ้างอิง

กมลพัชร หินแก้ว. (2555). สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต].

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. พรึกหวานกราฟฟิก.

กัญญณ์พัชร เพิ่มพูล. (2561). สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย

ภาคใต้ [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

เฉลิมพล ทิมบำรุง. (2555). การศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่

อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา [สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

- ดวงหทัย ฐปบุตร. (2555). การศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญดา ยงยศยิ่ง. (2560). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- บุญชม ศรีสะอาด (2560). หลักการวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่10). สุวีริยาสาส์น.
- ปติมา ธนโชติศักดิ์. (2559). การศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- ประดิษฐ์ อุ่นหนองกุ้ง. (2553). สภาพและปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- เพียรพันธุ์ กิจพาณิชย์เจริญ. (2552). ศึกษาสมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต หนองแขม กรุงเทพมหานคร [ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยุทธนา เกื้อกุล. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดน ภาคใต้เพื่อสร้างผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัย หาดใหญ่.
- สมบุรณ์ ดันยะ. (2565). วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา [เอกสารประกอบการสอน]. คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัย วงษ์ชวลิตกุล.
- สาธิต รัตนสาลี. (2554). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัย ราชภัฏกาญจนบุรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3. (2565). รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2565. <https://www.korat3.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). คู่มือการปฏิบัติงานของข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2556). มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

คุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1
Administrators Characteristic in VUCA World Effecting Learning Organization
of Private Schools in the Lower Northeast 1

ฉัตรนรินทร์ ปิ่นสันเทียะ* สงวนพงศ์ ขวนชม** และ สมบูรณ์ ดันยะ***

คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*, **, ***

Chatnarin Pinsanthia* Sanguanpong Chuanchom** and Somboon Tanya***

Faculty of Education, Vongchavalikul University*, **, ***

Corresponding author E-mail address: chatnarin_pin@vu.ac.th

(Received: August 5, 2024; Revised: September 2, 2024; Accepted: October 10, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผันของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 2) ศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผันกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 4) ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผันที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 และ 5) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผันที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน กลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จำนวน 136 แห่ง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซีและมอร์แกน โดยมีผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูโรงเรียนละ 2 คน รวมเป็นจำนวนทั้งหมด 272 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง แล้วสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามคุณลักษณะของผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ค่าความเชื่อมั่น 0.979 และ แบบสอบถามองค์การแห่งการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ค่าความเชื่อมั่น 0.966 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผันที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้วยการสนทนากลุ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผันของโรงเรียนเอกชน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก 2) องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผันกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ทุกคุณลักษณะมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำถึงค่อนข้างสูง ($r = 0.28-0.69$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4) คุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผันที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านการสื่อสาร มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.49 0.28 และ 0.17 ตามลำดับ 5) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผันที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
คำสำคัญ: คุณลักษณะผู้บริหาร, ยุคโลกพลิกผัน

Abstract

This research aims to: 1) examine the characteristics of administrators in the VUCA world within private schools in the Lower Northeastern Region 1; 2) analyze the learning organizations of these private schools; 3) investigate the relationship between the characteristics of administrators in the VUCA world and the learning organizations; 4) assess how administrator characteristics in the VUCA world influence learning organizations; and 5) propose guidelines for enhancing the administrator characteristics that impact learning organizations in private schools in the Lower Northeastern Region 1. The study was carried out in two phases. Phase 1 entailed an examination of the traits of administrators within the VUCA environment. The sample comprised 136 private schools located in the Lower Northeastern Region 1. The sample size was established utilizing Krejcie and Morgan's statistical table, comprising school principals and teachers, with two individuals selected from each school, resulting in a total of 272 respondents. The selection process utilized purposive sampling, subsequently followed by simple random sampling. The research instruments comprised a questionnaire designed to evaluate the characteristics of administrators in the VUCA environment, exhibiting an item-objective congruence index ranging from 0.80 to 1.00, alongside a reliability coefficient of 0.979. The questionnaire evaluating learning organizations exhibited an item-objective congruence index ranging from 0.80 to 1.00, alongside a reliability coefficient of 0.966. Data analysis involved the use of percentages, means, standard deviations, and stepwise multiple regression analysis. Phase 2 entailed an examination of guidelines for cultivating administrator characteristics in the VUCA environment that impact learning organizations, conducted through a focus group discussion with seven experts.

The findings of the research are as follows: The characteristics of administrators in the VUCA world were assessed to be high overall and in individual aspects. The learning organizations of private schools exhibited a high level overall and in specific aspects. The characteristics of administrators in the VUCA world exhibit a positive correlation with learning organizations, with correlation values ranging from moderate to high ($r = 0.28-0.69$), and this relationship is statistically significant at the 0.01 level. The characteristics of administrators in the VUCA environment that influence learning organizations include learning culture, vision, and communication, with standardized regression coefficients (β) of 0.49, 0.28, and 0.17, respectively. The guidelines for developing administrator characteristics in the VUCA world impacting learning organizations were deemed highly appropriate.

Keyword: Administrators Characteristic, VUCA World

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของ เทคโนโลยี การแข่งขัน สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เศรษฐกิจ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ทำให้องค์กรต่าง ๆ ได้รับผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ สถานการณ์เหล่านี้เรียกว่า VUCA World ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญสำหรับผู้บังคับการที่ต้องเข้าใจและเตรียมพร้อมรับมือให้ทันสถานการณ์ VUCA world นี้

ยังสามารถรวมถึง การเปลี่ยนแปลงด้านนวัตกรรมอย่างพลิกผัน (Disruptive innovation) ด้วย จนมีคำกล่าวหนึ่งว่า ระเบียบเปลี่ยนแปลงเสียก่อน มิฉะนั้นคุณก็อาจจะถูกบังคับให้เปลี่ยนแปลง (ศศิมา สุขสว่าง, 2560) ซึ่งแผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2563-2565) เทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตแตกต่างไปจากเดิมอย่างรวดเร็วทำให้ทุกองค์การได้รับผลกระทบทั้งความผันผวน (Volatility) ความไม่แน่นอน (Uncertainty) ความซับซ้อน (Complexity) และ ความคลุมเครือ (Ambiguity) ที่เรียกว่า VUCA Word การเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้บุคลากรหน่วยงานหรือองค์การทุกภาคส่วนจะต้องก้าวทันความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา นำไปสู่องค์การแห่งเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ คุณภาพ การบริหารจัดการและการแก้ปัญหา การขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการศึกษาจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพด้านการตัดสินใจเชิงบริหารจัดการ การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ การจัดการเรียนการสอน ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ผ่านระบบดิจิทัลที่มีความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น โดยเข้าถึงทุกที่ ทุกเวลา และทุกอุปกรณ์ (Anywhere, Anytime, Any Device) ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงการทำงานในสถานศึกษายาได้ข้อมูลเดียวกันได้อย่างรวดเร็วตามวิสัยทัศน์ “พัฒนาสังคมการศึกษาให้มีคุณภาพ อย่างทั่วถึง เท่าเทียม ยั่งยืน ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย” เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุมทั่วถึง ทุกคนได้เข้าถึงโอกาสในการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างความเสมอภาคด้านการศึกษา ยกระดับคุณภาพ ประสิทธิภาพของเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ พัฒนาศักยภาพของการบริหารจัดการให้ก้าวสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล ผลิตพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพให้เป็นผู้มีความรู้ ทักษะการเรียนรู้ การวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัล สามารถพัฒนาศักยภาพและการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

การบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม และการมีใจรักและศรัทธาในอาชีพจะทำให้ผู้บริหารสามารถจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทและสภาพปัญหาของประเทศได้อย่างแท้จริง โดยยึดหลักการว่า หัวใจแห่งการบริหารสถานศึกษา คือ การที่ผู้บริหารสามารถสร้างผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อตอบสนองความจำเป็นของสังคมได้อย่างเหมาะสม (ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และนักรบ หมั่นแสน, 2560) โดยปัจจัยสำคัญที่ทำให้การบริหารงานหรือภารกิจในการบริหารสถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้ คือ ผู้บริหารต้องมีการวางแผน จัดองค์การ มีการกำกับควบคุม มีการนำหรือจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ (สุนทร โคตรบรรเทา, 2560)

ความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของผู้บริหารที่ต้องมีความทันยุคทันสมัย มีคุณลักษณะของการเป็นผู้นำยุคใหม่ ไม่ว่าจะเป็นองค์การ ภาครัฐหรือเอกชนต่างก็มีความปรารถนาต้องการผู้บริหารที่มีความเป็นนักบริหารมืออาชีพมาบริหารองค์การ ซึ่งนักบริหารมืออาชีพจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการบริหาร มีผลงานที่ประสบความสำเร็จจนเป็นหลักประกันถึงความเป็นผู้บริหารที่มีสมรรถนะสูง มีคุณภาพตามมาตรฐานจนเป็นที่ยอมรับ (วาสนา ปุริโส และคณะ, 2560)

โรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีเป็นจำนวนมาก อัตราการแข่งขันในการรับสมัครนักเรียนค่อนข้างสูงเพราะในสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันอัตราการเกิดของประชากรลดลงมาก ทำให้ในแต่ละปีมีจำนวนนักเรียนน้อยลง ประกอบกับมีโรงเรียนเกิดขึ้นใหม่ เป็นจำนวนมาก อีกทั้งรัฐบาลยังได้ขยายและให้การสนับสนุนโรงเรียนรัฐบาลในด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น รวมถึงโครงการเรียนฟรี 15 ปี ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการของโรงเรียนเอกชน ทำให้โรงเรียนเอกชนต้องสร้างจุดเด่นให้กับสถานศึกษาเพื่อเป็นปัจจัยในการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกสถานศึกษาให้กับบุตรหลาน ผู้บริหารต้องวางแผนกลยุทธ์ต่าง ๆ ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ทั้งด้านอาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยีที่ทันสมัยต่าง ๆ ด้านวิชาการและด้านทรัพยากรมนุษย์ การดูแลเอาใจเด็ก ผู้ปกครอง รวมทั้งครูผู้สอน

จากสภาพความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัย จึงมีความสนใจ ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน (VUCA World) ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการบริหารงานในโรงเรียนเอกชน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งการศึกษาดังกล่าว จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน ในการพัฒนาคุณลักษณะของตนเอง เพื่อให้การบริหารงานโรงเรียนเอกชนบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

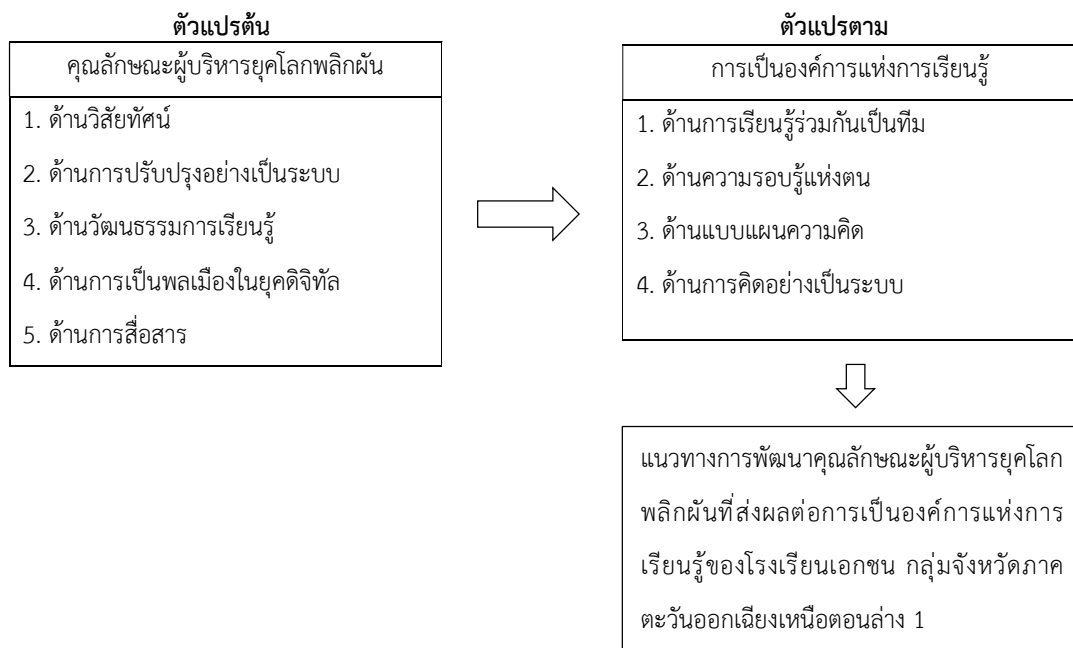
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผันของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1
- 2.2 ศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1
- 2.3 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผันกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1
- 2.4 ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผันที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีปัจจัยใดบ้าง
- 2.5 ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผันที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้คือ คุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน (VUCA World) โดยใช้แนวคิดของ Sheninger (2019) และแนวคิดของ ตองลักษณ์ บุญธรรม (2559) ส่วนการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ใช้แนวคิดของ Senge (1990) และ Marquardt (2011) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

3.2 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น โรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 206 โรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา 119 แห่ง จังหวัดชัยภูมิ 35 แห่ง จังหวัดบุรีรัมย์ 41 แห่ง และจังหวัดสุรินทร์ 11 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน ทั้งหมด 136 แห่ง จำแนกเป็น โรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา 79 แห่ง จังหวัดชัยภูมิ 23 แห่ง จังหวัดบุรีรัมย์ 27 แห่ง และจังหวัดสุรินทร์ 7 แห่ง โดยมีผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้อำนวยการและครูโรงเรียนละ 2 คน รวมเป็นจำนวนทั้งหมด 272 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย แบบสอบถามคุณลักษณะของผู้บริหารยุคโลกพลิกผันของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นโดยรวม ทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 และ แบบสอบถามองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นโดยรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารยุคโลกพลิกผันของโรงเรียนเอกชน และการวิเคราะห์องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน กับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) แล้วนำค่าที่ได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์ การสร้างแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผันที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยการจัดประชุมกลุ่มสนทนา (Focus Group) ประเมินความเหมาะสมแนวทางในการพัฒนา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน

4. ผลการวิจัย

จากการศึกษา คุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน (VUCA World) ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 สรุปผลได้ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน (VUCA World) โรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยภาพรวมรายด้าน และรายข้อ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน (VUCA World) โรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

คุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.04	0.77	มาก
2. ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ	3.75	0.73	มาก
3. ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้	3.62	0.63	มาก
4. ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล	4.08	0.77	มาก
5. ด้านการสื่อสาร	4.32	0.66	มาก
ภาพรวม	3.95	0.49	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน (VUCA WORLD) โรงเรียนเอกชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับแรก ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.66) รองลงมาคือ ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.77) และด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.77) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับสุดท้ายคือ ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.63)

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก เที่ยงเหนือตอนล่าง 1 โดยภาพรวมรายด้าน และรายข้อ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก เที่ยงเหนือตอนล่าง 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม	4.05	0.68	มาก
2. ด้านความรู้รอบรู้แห่งตน	3.86	0.62	มาก
3. ด้านแบบแผนความคิด	4.09	0.58	มาก
4. ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ	4.13	0.51	มาก
ภาพรวม	4.03	0.45	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับแรก ได้แก่ ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.51) รองลงมาคือ ด้านแบบแผนความคิด ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.58) และด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.68) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับสุดท้ายคือ ด้านความรู้รอบรู้แห่งตน ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.62)

4.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน (VUCA World) กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก เที่ยงเหนือตอนล่าง 1 ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน (VUCA World) กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก เที่ยงเหนือตอนล่าง 1

ตัวแปร	(X ₁)	(X ₂)	(X ₃)	(X ₄)	(X ₅)	(Y)
(X ₁)	1.00	0.40**	0.45**	0.41**	0.26**	0.55**
(X ₂)	-	1.00	0.28**	0.45**	0.10**	0.28**
(X ₃)	-	-	1.00	0.31**	0.40**	0.69**
(X ₄)	-	-	-	1.00	0.26**	0.34**
(X ₅)	-	-	-	-	1.00	0.44**
(Y)	-	-	-	-	-	1.00**

** p < 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน ทุกคุณลักษณะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก เฉียงเหนือตอนล่าง 1 อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำถึงค่อนข้างสูง ($r = 0.28 - 0.69$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผันมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยเรียง ลำดับจากความสัมพันธ์มากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ (X_3) $r = 0.69$ ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_1) $r = 0.55$ ด้านการสื่อสาร (X_5) $r = 0.44$ ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (X_4) $r = 0.34$ และ ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ (X_2) $r = 0.28$

4.4 ผลการศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารเอกชนยุคโลกพลิกผันที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน (VUCA World) ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ปรากฏผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) และการทดสอบนัยสำคัญของค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยค่าเอฟ ของคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน (VUCA World) ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก เฉียงเหนือตอนล่าง 1

ตัวพยากรณ์	R	R^2	R^2_{adj}	F	p	R^2_{chang}	SE_{est}
X_3	0.69	0.48	0.48	122.22	0.00**	0.48	0.32
$X_3 X_1$	0.74	0.55	0.54	20.20	0.00**	0.07	0.30
$X_3 X_1 X_5$	0.76	0.57	0.56	7.56	0.00**	0.02	0.29

** $p < 0.01$

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบตัวแปรที่สามารถพยากรณ์คุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน คือ ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ (X_3) ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_1) และ ด้านการสื่อสาร (X_5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.69 – 0.76 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.57 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE_{est}) เท่ากับ 0.29 โดยคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ (X_3) ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_1) และ ด้านการสื่อสาร (X_5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (R^2_{adj}) เท่ากับ 0.56 หรือร้อยละ 56.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั่นคือ ตัวแปรต้นทั้ง 3 ตัว ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ร้อยละ 56.00

4.5 ผลศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผันที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผันที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.64$) โดยมีแนวทางการพัฒนา คือ 1) สร้างความตระหนักในการสร้างจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงานด้วยการคิดเชิงบวก 2) หาโอกาสในการศึกษาดูงานจัดการข้อมูลในสถานศึกษาด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีมาตรฐาน และ 3) พัฒนาการให้ครูเข้าถึงข้อมูลในสถานศึกษาได้สะดวกด้วยการยอมรับ ไว้วางใจ

ซึ่งกันและกัน และด้านการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.62$) โดยมีแนวทางการพัฒนา คือ 1) ให้ความสำคัญในการประสานชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาวิเคราะห์สภาพภายในและภายนอกสถานศึกษา 2) แสวงหาความรู้ในการรับส่งข้อมูลเอกสารผ่านทางเว็บไซต์ระหว่างหน่วยงานภายในอย่างเป็นระบบ และ 3) อบรมพัฒนาทักษะการสื่อสารที่ตรงประเด็นเข้าใจง่ายในการปฏิบัติงาน

5. สรุปและอภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 คุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน (VUCA World) โรงเรียนเอกชนกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ส่วนที่ 2 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ส่วนที่ 3 คุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผันที่มีความสัมพันธ์กับและส่งผลการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 และส่วนที่ 4 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผันที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 นำเสนอในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

5.1 คุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน (VUCA World) โรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับแรก ได้แก่ ด้านการสื่อสาร รองลงมาคือ ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และด้านการมีวิสัยทัศน์ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีทักษะการสื่อสารที่ดี สามารถสื่อสารข้อมูลข่าวสารที่ต้องการไปสู่ครู บุคลากรหรือกลุ่มเป้าหมายได้แบบง่ายกระชับและชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2563) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (ICT) และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการใช้ ICT ให้เหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างคุ้มค่าแท้จริง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณินันต์ กิจวิธิ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยของ ชิดกมล ยะสุรินทร์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5.2 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อันสืบเนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เติบโตอย่างรวดเร็ว อีกทั้งด้านสภาวะแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นไปแบบก้าวกระโดดด้วยเหตุนี้กระแสทางเทคโนโลยี สังคมและวัฒนธรรมจึงแทรกซึมและส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับตัวและถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน ภายในระหว่างบุคลากรควบคู่ไปกับการรับความรู้จากภายนอก เป้าประสงค์สำคัญ ที่เอื้อให้เกิดโอกาสในการหาแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและสร้างเป็นฐานความรู้ที่เข้มแข็งขององค์กร เพื่อให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง การเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นความท้าทายกับสถานศึกษา จึงอยู่ที่ความสามารถในการเรียนรู้ของบุคลากรในสถานศึกษา หากบุคลากรของสถานศึกษาได้มีการพัฒนาประสิทธิภาพในการรับรู้และเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วกว่าย่อมนำสถานศึกษาไปสู่ความสามารถในการแข่งขันได้ดีเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทองเพ็ญ เตยหอม (2562) ได้กล่าวว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ว่า เป็นองค์กรที่มีการสร้างช่องทางให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน ภายในระหว่างบุคลากรควบคู่ไปกับการรับความรู้จากภายนอก เป้าประสงค์สำคัญ คือ เอื้อให้

เกิดโอกาสในการหาแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและสร้างเป็นฐานความรู้ที่เข้มแข็งขององค์กร เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นครินทร์ จับจิตต์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

5.3 ผลการศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน (VUCA World) ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์คุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน 3 ตัว มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.69 – 0.76 และ มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (B) เท่ากับ 0.49 0.28 และ 0.17 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (R^2_{adj}) เท่ากับ 0.56 หรือร้อยละ 56.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั่นคือตัวแปรต้นทั้ง 3 ตัว ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ร้อยละ 56.00 ตัวแปรที่หนึ่ง คือ ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ เป็นตัวแปรแรกที่เข้าสมการพยากรณ์ คุณลักษณะ ผู้บริหารยุคโลกพลิกผันที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ 0.35 เนื่องจากวัฒนธรรมการเรียนรู้เป็นความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมของสมาชิกในโรงเรียน วัฒนธรรมของโรงเรียน ได้แก่ การให้ความสำคัญเชิงวิชาการ การสนับสนุนนักเรียน ความเชื่อใจและความเคารพ การไม่มีพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ มีจรรยาบรรณวิชาชีพ มุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองและมีความรับผิดชอบต่อการจัดการเรียนการสอน โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลอย่างสม่ำเสมอเป็นปกติ จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกดิจิทัลในโรงเรียน โดยสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้เข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ดังกล่าวอย่างทั่วถึง ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมนักเรียนอย่าง เหมาะสมตามความรู้ความสามารถของนักเรียน ภายใต้ความเชื่อใจและความเคารพของผู้บริหารที่เชื่อมั่น ในความสามารถการพัฒนาศักยภาพนักเรียนของครูและครูไม่มีพฤติกรรมทางลบในขณะเดียวกันให้ครูมีพฤติกรรมเชิงบวกที่ประพฤติตามจรรยาบรรณวิชาชีพและเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ สุกัญญา แซ่ม้อย (2562) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน เป็นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้บริหารควรมีคุณลักษณะ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกยุคดิจิทัล โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลอย่างสม่ำเสมอเป็นปกติ จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกดิจิทัลในองค์กร โดยสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้เข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ดังกล่าวอย่างทั่วถึง ตัวแปรที่สอง คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ เป็นตัวแปรที่สองที่เข้าสมการพยากรณ์ คุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผันที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ 0.16 เนื่องจากการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน เป็นเรื่องของการร่วมใจเป็นหนึ่งเดียว ซึ่งจะทำให้องค์กรมีพลังมากอย่างไม่น่าเชื่อ เกิดปรากฏการณ์ทางจิตวิทยาที่ทำให้สมาชิกของการทำงานในลักษณะทุ่มเทใจ ต้องการเนื่องจากวิสัยทัศน์ร่วมกันเข้าไปกระตือรือร้น กระตือรือร้น ความเชื่อใจ ค่านิยม ความใฝ่ฝันในชีวิตของคนในองค์กร วิสัยทัศน์ร่วมกันไม่ใช่ข้อตกลงที่กำหนดโดยผู้มีอำนาจ แล้วทำให้สมาชิกขององค์กรยอมรับ แต่เป็นข้อตกลงที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจนทุกคนเห็นพ้องต้องกัน โดยที่ผู้บริหารต้องสร้างโอกาสทางการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา สร้างโอกาสการเติบโตทางการศึกษา โดยผู้บริหารจะต้องเป็นนักริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นผู้สร้างพลัง และแรงบันดาลใจเชิงบวกต้นแบบที่ดีและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและทันต่อเหตุการณ์ เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว ทำความเข้าใจจุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษา และกลยุทธ์ของสถานศึกษา มีความกระตือรือร้นสร้างความชัดเจนในนโยบาย การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมเป็นเครื่องมือให้คนในองค์กรมีมุมมองระยะยาว เกิดแรงบันดาลใจร่วมกัน และเกิดการทุ่มเทใจร่วมกัน เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ร่วมขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อมรรรัตน์ เตชะนอก (2563) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ต้องประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ความสามารถทางวิชาการ การสื่อสาร และเทคโนโลยี การเป็นนักริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นผู้สร้างพลัง และ

แรงบันดาลใจเชิงบวกต้นแบบที่ดีและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ กมลวรรณ จันท (2564) ได้กล่าวว่าการบริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน ผู้บริหารต้องสร้างโอกาสทางการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา สร้างโอกาสการเติบโตทางการศึกษา โดยผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและทันต่อเหตุการณ์ เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วทำความเข้าใจจุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษา ชีตความสามารถและกลยุทธ์ของสถานศึกษา มีความกระฉับกระชวย สร้างเสริมความชัดเจนในนโยบาย และกลยุทธ์มีความว่องไวต่อการเปลี่ยนแปลง ปรับตัว และรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินได้ เป็นผู้นำการบริหารการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และเตรียมความพร้อมในยุค VUCA World โดยนำความฉลาดรู้เท่าทันดิจิทัลมาใช้ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนตามแนวทางการพัฒนาในศตวรรษที่ 21 เพื่อเผชิญกับความท้าทายของชีวิตดิจิทัล และสามารถปรับตัวให้เข้ากับชีวิตดิจิทัลในยุคโลกพลิกผันได้ ตัวแปรที่สาม คือ ด้านการสื่อสาร เป็นตัวแปรสุดท้ายที่เข้าสมการพยากรณ์ คุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผันที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ 0.11 เนื่องจาก การสื่อสาร ถือเป็นหนึ่งในทักษะที่สำคัญของผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน เพราะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยสร้างโอกาสที่ดีให้กับลูกได้ในหลาย ๆ ด้าน การใช้ภาษาและการใช้สื่อเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม เป็นการฝึกให้เด็กมีทักษะการพูด การเขียน และการสื่อสารภาษาภายใต้ตรงตามวัตถุประสงค์เพื่อการสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น เข้าใจตรงกัน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา มีความสามารถให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับครู ผู้เรียนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเวลาจริงผ่านอุปกรณ์ที่หลากหลายและไม่เป็นการสื่อสารทางเดียวหรือสองทาง โดยสามารถประชาสัมพันธ์หรือรายงานการดำเนินงานต่าง ๆ ผ่านทางช่องทางในการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Sheninger (2019) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน เป็นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา (The Pillars of Digital Leadership) ควรมีคุณลักษณะด้านการสื่อสาร (Communication) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับครู ผู้เรียนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเวลาจริงผ่านอุปกรณ์ที่หลากหลายและไม่เป็นการสื่อสารทางเดียวหรือสองทาง โดยสามารถประชาสัมพันธ์หรือรายงานการดำเนินงานต่าง ๆ ผ่านทางช่องทางในการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social media) ต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย ไม่มีค่าใช้จ่ายและเป็นช่องทางสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เช่น เว็บไซต์ (Website) เฟซบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) และทวิตเตอร์ (Twitter) ซึ่งเป็นการสื่อสารกับสาธารณชนด้วยกลยุทธ์การดำเนินงานที่เรียบง่าย ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถให้ข้อมูลข่าวสารกับบุคคลที่เกี่ยวข้องและตอบสนองความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในยุคดิจิทัลได้อย่างทันทีทันใด และสอดคล้องกับแนวคิดของ สราวุธ นาแรมงาม (2561) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน เป็นคุณลักษณะผู้นำยุค 4.0 นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะการสื่อสารที่ดี สามารถสื่อข้อมูลข่าวสารที่ต้องการไปสู่บุคคลกลุ่มเป้าหมายได้แบบง่ายกระชับและชัดเจน (Simple, Concise and Clear) เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายรับทราบถึงสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งเหตุผลและเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

5.4 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผันที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน เอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาคูณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผันที่ส่งผลต่อการ เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้เป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด โดยมีองค์ประกอบแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหาร ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ วิธีการพัฒนา และตัวชี้วัด สำหรับแนวทางในการพัฒนา ผู้วิจัยได้พัฒนาตามข้อมูลเชิงประจักษ์ ว่ามีองค์ประกอบใดบ้างที่มีค่าเฉลี่ยต่ำและส่งผลต่อคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน (VUCA World) ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 และนำมาสร้างเป็นแนวทางการพัฒนา โดยการสนทนากลุ่ม และทำการประเมินความเหมาะสมของแนวทางด้วยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทำได้แนวทางการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลนัธ

นะรววงศ์ (2560) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาปัจจัยทั้ง 2 ด้าน คือ ปัจจัยด้านโรงเรียนและปัจจัยด้านครูผู้สอน ประกอบด้วย สาระการพัฒนา จุดประสงค์ แนวทางการพัฒนา และวิธีการประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ตามการประเมินของผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้าฝ่ายวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจนจิรา เขยครบุรี (2565) ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายแนวทาง พบว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความเหมาะสมสูงสุด รองลงมาคือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ความผูกพันต่อการและการพฤติกรรมการสอนของครู โดยทุกแนวทางมีองค์ประกอบ ดังนี้ สาระสำคัญ วัตถุประสงค์ วิธีการพัฒนา ตัวชี้วัดและ ผู้รับผิดชอบ

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

จากผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน (VUCA World) ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ควรพิจารณาคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผันที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนมากที่สุด คือ ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา ต้องใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลอย่างสม่ำเสมอเป็นปกติ จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกดิจิทัล ในโรงเรียน โดยการสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้เข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ดังกล่าวอย่างทั่วถึง ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมนักเรียนอย่างเหมาะสม ในขณะเดียวกันให้ครูมีพฤติกรรมเชิงบวกที่ประพฤติตามจรรยาบรรณวิชาชีพและเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียน โดยแนวทางที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผันที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ได้

6.1.2 สำหรับเขตพื้นที่การศึกษา

จากผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน (VUCA World) ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ควรพิจารณาคุณลักษณะที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คุณลักษณะ ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านการสื่อสาร ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางดังกล่าว ทุกแนวผ่านการประเมินความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ และพิจารณาแล้วว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน และสนับสนุนการบริหารจัดการสถานศึกษาต่อไป

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

6.2.1 ควรมีการศึกษาการนำแนวทาง ในการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผันไปใช้ และประเมินความเหมาะสมเชิงประจักษ์

6.2.2 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้บริหารยุคโลกพลิกผันของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ซึ่งอาจทำให้คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีคุณภาพที่สูงขึ้น

6.2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบ แนวทางในการพัฒนาคุณภาพคุณลักษณะผู้บริหารยุคโลกพลิกผัน ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดแต่ละภาค ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ และมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการปฏิบัติมากน้อยเพียงไร เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาโรงเรียนเอกชน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก เฉียงเหนือตอนล่าง 1 เท่านั้น

7. เอกสารอ้างอิง

- กมลนัธ ณะราวศ์. (2560). แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง [วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- กมลวรรณ จันทร. (2564). การบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันฉลาดรู้เท่าทันดิจิทัล [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). แผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2563-2565. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณินันต์ กิจวิธิ. (2561). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- เจนจิรา เขยครบุรี. (2565). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง [วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- ชิดกมล ยะสุรินทร์. (2562). คุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ต้องลักษณ์ บุญธรรม. (2559). การเป็นผู้นำยุคเศรษฐกิจดิจิทัลกับการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์กรทางการศึกษา. วารสารวิชาการคุรุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 7(1), 217-225.
- ทองเพียร เตยหอม. (2562). แนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- นกรินทร์ จัปปิตต์. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และนักรบ หมีแสน. (2560). การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาสนา บุรีโส, สวัสดิ์ โพธิ์วัฒน์, ศิกันต์ เพียรธัญญกรณ์ และสุรัตน์ ดวงชาทม. (2560). การพัฒนาภาวะผู้นำในโรงเรียนนำตก ห้วยสวนพลู: การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 10(4), 119-125. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDGKUJ/article/view/88092/69696>
- ศศิมา สุขสว่าง. (2560). VUCA World ความท้าทายสำหรับผู้ยุคใหม่. เอชซีดี อินโนเวชั่น. <https://www.sasimasuk.com/16768188/vuca-world>
- สรารุณ นาแรมงาม. (2560). ผู้นำกับการขับเคลื่อนนโยบายประเทศไทย 4.0. กรมควบคุมมลพิษ.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2560). การบริหารการศึกษา: หลักการและทฤษฎี (ฉบับปรับปรุง). ปัญญาชน.

- อมรรัตน์ เตชะนอก. (2563). *การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21* [วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2563). *คุณลักษณะยุคดิจิทัล*. <http://www.trueplookpanya.com//knowledge>
- Marquardt, M. (2011). *Building the Learning Organization* (3rd ed). McGraw-Hill.
- Senge, P. M. (1990). *The Fifth Discipline: the Art and Practice of the Learning Organization*. Currency Doubleday.
- Sheninger, E. (2019). *Digital Leadership: Changing Paradigms for Changing Times* (2nd ed). SAGE Publications Asia-Pacific.

แนวทางพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

The Guidelines for Development of the 21st Century Leadership Skills of School
Administrators under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7

ชูเกียรติ กรุยกระโทก* และ กานต์ เนตรกลาง**

คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*,**

Chookiat Kruikrathok* and Kant Netklang**

Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University*,**

Corresponding author E-mail: Kruikrathok@gmail.com

(Received: October 25, 2024; Revised: November 16, 2024; Accepted: November 26, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 144 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นและกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.982 และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test Independent) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และ 3) แนวทางพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า 1) ด้านทักษะการมีวิสัยทัศน์ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน สนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และกำหนดทิศทางขององค์กร 2) ด้านทักษะการคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาต้อง เปิดรับสิ่งใหม่ สร้างทางเลือกในการแก้ปัญหาโดยเน้นให้ทุกคนมีส่วนร่วม ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่แตกต่าง 3) ด้านทักษะการสื่อสาร ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะที่ดีในการสื่อสาร การถ่ายทอดข้อมูลและความคิดเห็นต้องมีความกระชับ ชัดเจน และตรงประเด็น เข้าถึงง่าย และใช้เครื่องมือสื่อสารออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ 4) ด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์ ผู้นำควรฝึกการเห็นอกเห็นใจ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ยอมรับความแตกต่างของแต่ละบุคคล ให้ความสำคัญกับความเสมอภาค 5) ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยี ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจด้านเทคโนโลยี จัดให้มีการอบรมและพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีสำหรับครู สนับสนุนให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

คำสำคัญ: แนวทางพัฒนา, ทักษะภาวะผู้นำ, ศตวรรษที่ 21

Abstract

This research aims to examine the evolution of leadership competencies pertinent to the 21st century among school administrators. 2) Analyze the evolution of leadership competencies among school administrators within the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7 in the 21st century. Organized based on the dimensions of the educational institution and 3) Framework for Cultivating Leadership Competencies for School Administrators within the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7 in the 21st Century. The sample group comprised administrators from educational institutions within the jurisdiction of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7. The total number of individuals present was 144. Subsequently, a stratified random sampling method was employed, utilizing school size as a criterion for stratification and identifying target groups through the selection of five specific informants. The instruments employed for data collection encompass a questionnaire. The estimation scale comprises a 5-level questionnaire; the IOC ranges from 0.80 to 1.00, demonstrating a reliability of 0.982, alongside the interview process. The statistical methods employed in data analysis encompass percentage, mean, standard deviation, independent t-test analysis, and content analysis. Subsequently, encapsulate the lecture in an essay format.

The findings of the research indicate that 1) the development of 21st-century leadership skills among school administrators was assessed, revealing that both the overall performance and each individual aspect were rated at a high level. The comparison of the 21st Century Leadership Skills among school administrators revealed that, in general and across various aspects, there was no discernible difference. 3) Framework for Cultivating Leadership Competencies for School Administrators within the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7. It has been observed that 1) Visionary Skills: Educational leaders ought to create avenues for all personnel to engage in strategic planning, encourage participation in decision-making processes, and assist in articulating the organization's trajectory. 2) Creative Thinking Skills: School administrators ought to welcome innovative concepts, cultivate alternatives for addressing challenges by prioritizing engagement, promote the exchange of ideas, and remain receptive to a variety of viewpoints. 3) Communication Skills: It is imperative for school administrators to demonstrate proficiency in communication by articulating information and perspectives with precision, clarity, and brevity. It is imperative that they guarantee accessibility and adeptly utilize online communication tools. 4) Human Skills: It is essential for leaders to cultivate empathy, demonstrate mutual respect, embrace individual differences, and uphold the principle of equality. 5) Technological Proficiency: Administrators ought to have a comprehensive grasp of technological concepts and applications. It is imperative to establish comprehensive training and development initiatives for educators while simultaneously promoting the incorporation of technology within the pedagogical framework.

Keywords: Guidelines for Development, Leadership Skills, The 21st Century

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในศตวรรษที่ 21 นี้เป็นยุคของการเปลี่ยนแปลง ความเปลี่ยนแปลงหลายอย่างเกิดขึ้นในโลก ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมืองการปกครอง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและยากที่จะคาดเดาได้ ดังนั้นทักษะในศตวรรษที่ 21 อาทิเช่น ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสาร ทักษะความเป็นนานาชาติ และทักษะด้านชีวิตและอาชีพ จึงเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนคนไทย ในฐานะการเป็นพลเมืองของโลก ที่มีการดำรงชีวิตท่ามกลางโลกแห่งเทคโนโลยี เศรษฐกิจ การค้าโลกาภิวัตน์ ในระบบเครือข่ายความสมดุลของสิ่งแวดล้อม พลังงาน สังคมเมือง การก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ ความเป็นโลกส่วนตัวอยู่กับตัวเองมากขึ้น สิ่งเหล่านี้เป็นโจทย์ในการจัดการศึกษาเพื่อรองรับความเป็นศตวรรษที่ 21 เพื่อให้คนไทยมีคุณลักษณะด้านการเรียนรู้ที่สามารถปรับตัวได้อย่างชาญฉลาดเท่าทัน สามารถชี้นำตนเองในการพัฒนาการสร้างงานและตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมีสติและด้านศีลธรรม ให้ความเคารพซึ่งกันและกัน มีความซื่อสัตย์และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่า (วิจารณ์ พานิช, 2555) แนวทางการพัฒนาทำให้บุคคลมีคุณลักษณะของคนในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นเรื่องของการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ซึ่งผู้ที่จะทำให้การศึกษาเป็นเครื่องมือที่นำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดก็คือผู้นำสถานศึกษา (อตุลย์ วังศรีคุณ, 2557)

ยุทธศาสตร์ชาติ พุทธศักราช 2561 - 2580 นโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล จะดำเนินนโยบาย ปฏิรูปการศึกษา และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตมุ่งส่งเสริมให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนตามความถนัด ใช้ระบบเทคโนโลยีการศึกษาสมัยใหม่ เพื่อให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของโลกสมัยใหม่อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม สอดคล้องกับกลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7, 2567) เห็นได้ชัดว่า รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เนื่องจาก เป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนคนไทย ที่มีการดำรงชีวิตท่ามกลางโลกแห่งเทคโนโลยี ทักษะภาวะผู้นำ (Leadership skills) เป็นกระบวนการใช้ความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ และการบริหารงานในองค์กรให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะภาวะผู้นำที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะต้องเสริมสร้างให้เกิดขึ้นในตัวผู้นำในระดับต่าง ๆ (Victor, n.d. อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2556) ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นและสำคัญต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาและการบริหารตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ทักษะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะ ดังนี้ การคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม เทคโนโลยีและดิจิทัล การตัดสินใจผลสัมฤทธิ์ และคุณธรรมจริยธรรม (ชัยยงค์ เพาพาน, 2559)

การพัฒนาทักษะภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่โดยเฉพาะในประเทศไทย จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องสร้างคุณภาพในตัวผู้นำองค์กรโรงเรียน เพื่อให้มีทักษะในการบริหารงานยุคใหม่ มีความรู้มีดี กว้าง มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีนิสัยผู้นำที่แท้จริง มีพฤติกรรมและมีคุณลักษณะของการเป็นผู้นำที่ทรง ประสิทธิภาพ สามารถบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ ในทางปฏิบัติที่ยั่งยืน ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไร้พรมแดน จึงต้องแสดงบทบาทความเป็นผู้นำและนำพา องค์กรไปสู่ความสำเร็จตามภารกิจของสถานศึกษาในการพัฒนาประชากร ให้มีคุณลักษณะเหมาะสมกับการ ดำรงชีวิตในโลกไร้พรมแดนได้อย่างมีความสุขและมีคุณลักษณะโดดเด่นเหมาะสม มีความรู้เชิงทฤษฎี ทักษะ บทบาท หน้าที่คุณธรรม เพื่อบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ สร้างผู้เรียนให้มีความพร้อมในการดำเนินชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุข สามารถตอบสนองต่อการแข่งขันและทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (ธีระ รุญเจริญ, 2559)

ปัจจุบัน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนยังไม่ให้ความสนใจและขาดทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ไม่มีการถ่ายทอดให้บุคลากรในสถานศึกษาของตนให้รับทราบถึงเป้าหมายและแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงาน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ยังไม่บรรลุเป้าหมาย นักเรียนปรับไม่ทันกระแสความเปลี่ยนแปลงทางสังคมทำให้เกิดช่องว่างระหว่างครูและนักเรียน อีกทั้งสถานศึกษายังคงมีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อรองรับความต้องการการพัฒนาประเทศ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากขนาดและความพร้อมในการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน สถานศึกษาขนาดใหญ่จะมีความพร้อมและศักยภาพในการบริหารจัดการสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพที่จะบริหารจัดการตามขนาดและความพร้อมของสถานศึกษานั้นๆ การจะนำพาองค์กรก้าวไปยังเป้าหมายได้นั้น ผู้นำไม่เพียงแต่เป็นผู้นำโดยตำแหน่ง แต่ต้องเป็นผู้นำที่มีทักษะภาวะผู้นำ เนื่องจากเป็นสิ่งที่จะนำองค์กรให้ประสบความสำเร็จตามจุดหมาย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาทุกขนาดในฐานะผู้นำขององค์กร จึงต้องเป็นผู้ที่สามารถนำทางสถานศึกษาให้ ก้าวไปสู่จุดหมายตามที่ตั้งใจไว้ได้ (ธนวัฒน์ ลิ้มไพบูลย์, 2564)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเสนอเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ให้สามารถบริหารงานภายในสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อย่างเหมาะสมและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

2.2 เพื่อเปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวนทั้งสิ้น 225 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา จำนวนทั้งสิ้น 144 คน จำแนกเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 86 คน และสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ จำนวน 58 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) จากนั้นดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิ แล้วกำหนดจำนวนให้เป็นไปตามสัดส่วนโดยเทียบบัญญัติไตรยางค์ และสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลาก ทำให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

สถานภาพการดำรงตำแหน่ง	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
สถานศึกษาขนาดเล็ก	134	86
สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่	91	58
รวม	225	114

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

3.3 กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน โดยเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติ ดังนี้

3.3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโททางด้านการบริหารการศึกษา

3.3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

3.3.3 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความโดดเด่นด้านภาวะผู้นำ ที่ได้รับการยกย่องจากองค์กรวิชาชีพ หรือ มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าเชี่ยวชาญ หรือได้รับคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งสำคัญในหน่วยงานการศึกษาหรือในองค์กรวิชาชีพทางการศึกษา

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายข้ออยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.982 และแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งมีโครงสร้าง เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (Independent t -test)) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ภาพรวมและรายด้าน

ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านทักษะการมีวิสัยทัศน์	4.20	0.31	มาก	4
2. ด้านทักษะการคิดสร้างสรรค์	4.22	0.38	มาก	3
3. ด้านทักษะการสื่อสาร	4.22	0.37	มาก	2
4. ด้านทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	4.26	0.35	มาก	1
5. ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยี	4.18	0.29	มาก	5
รวม	4.22	0.17	มาก	

จากตารางที่ 2 ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.22, S.D. = 0.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X}$ = 4.26, S.D. = 0.35) รองลงมา คือ ด้านทักษะการสื่อสาร ($\bar{X}$ = 4.22, S.D. = 0.37) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยี ($\bar{X}$ = 4.18, S.D. = 0.29)

4.2 ผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ด้านที่	ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดกลางและ ขนาดใหญ่		t	p
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านทักษะการมีวิสัยทัศน์	4.25	0.39	4.24	0.32	-1.21	.23
2	ด้านทักษะการคิดสร้างสรรค์	4.19	0.40	4.26	0.35	-1.07	.29
3	ด้านทักษะการสื่อสาร	4.20	0.36	4.25	0.38	-0.74	.46
4	ด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์	4.25	0.39	4.27	0.28	-0.41	.69
5	ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยี	4.20	0.32	4.17	0.23	0.61	.55
รวม		4.20	0.18	4.24	0.17	-1.15	.82

จากตารางที่ 3 พบว่า ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4.3 แนวทางพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยมีแนวทางการพัฒนาตามรายละเอียดดังนี้

1) ด้านทักษะการมีวิสัยทัศน์ มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน 2) สนับสนุนให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การกำหนดทิศทางขององค์กร เพื่อสร้างความรู้สึกรักและเป็นเจ้าของร่วมกัน และ 3) มีการเสริมแรงเมื่อบุคลากรทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมาย

2) ด้านทักษะการคิดสร้างสรรค์ มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องร่วมกับบุคลากรภายในสถานศึกษาวางแผน เปิดรับสิ่งใหม่ สร้างทางเลือกในการแก้ปัญหาโดยเน้นให้ทุกคนมีส่วนร่วม 2) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น 3) ส่งเสริมให้บุคลากรกล้าที่จะคิดนอกกรอบ 4) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญต่าง ๆ จะช่วยทำให้เกิดแนวคิดสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ และ 5) ผู้นำควรมีทักษะในการการสะท้อนคิดอย่างสร้างสรรค์เพื่อช่วยปรับแนวคิด ทักษะคิดของบุคลากรให้ดีขึ้น

3) ด้านทักษะการสื่อสาร มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะในการมองเห็นภาพรวม และการแยกแยะเนื้อหา พัฒนาการคิดวิเคราะห์ การเชื่อมโยงและถ่ายทอดความรู้ที่มีหรือรับมาจากภายนอกสู่สถานศึกษา 2) กระจายอำนาจการตัดสินใจและความรับผิดชอบให้แก่บุคลากร เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างรวดเร็วและสำเร็จตามเป้าหมาย 3) มีทักษะที่ดีในการสื่อสาร การถ่ายทอดข้อมูลและความคิดเห็นต้องมีความกระชับ ชัดเจน และตรงประเด็น เข้าถึงง่าย และใช้เครื่องมือสื่อสารออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าใจข้อมูลได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว และ 4) เป็นต้นแบบในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นในองค์กร

4) ด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์ มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ 1) ผู้บริหารควรเป็นผู้ฟังที่ดี การรับฟังอย่างจริงจังจะช่วยให้เข้าใจปัญหาและความต้องการของทีม ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และสามารถนำความคิดเห็นที่หลากหลายไปใช้ในการพัฒนาองค์กร 2) ผู้นำควรฝึกการเห็นอกเห็นใจและพยายามเข้าใจมุมมองของผู้อื่นก่อนที่จะตัดสินใจ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน

ยอมรับความแตกต่างของแต่ละบุคคล และ 3) ให้ความสำคัญกับความเสมอภาค ซึ่งจะส่งผลให้บรรยากาศมีความอบอุ่น การทำงานราบรื่น มีความสุขและสร้างความร่วมมือที่แข็งแกร่งในองค์กร

5) ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยี มีแนวทางพัฒนาดังนี้ 1) ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจด้านเทคโนโลยี จัดให้มีการอบรมและพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีสำหรับครู 2) สร้างครูแกนนำที่มีความรู้ความสามารถเพื่อถ่ายทอดให้กับครูท่านอื่น 3) สนับสนุนให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน กระตุ้นให้ครูใช้และเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียนและเนื้อหาวิชา 4) จัดให้มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี เช่น การใช้สื่อการเรียนรู้ดิจิทัล ห้องเรียนออนไลน์ หรือแพลตฟอร์มสำหรับการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายและทันสมัย และ 5) สร้างแรงจูงใจให้ครูกล้าที่จะนำนวัตกรรมทางการสอนมาใช้ เพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนต้อง

5. สรุปและอภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผู้วิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

5.1 ผลการศึกษาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผลปรากฏ ดังนี้

5.1.1 ผลการศึกษาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลต่าง ๆ ในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี ทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน สามารถสร้างความร่วมมือ สื่อสารได้ชัดเจน เข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พงษ์สวัสดิ์ สีหจันทร์ (2562) กล่าวว่า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นศาสตร์ ที่มีประโยชน์ในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของมนุษย์ ตั้งแต่ชุมชนไปจนถึงครอบครัว มนุษย์สัมพันธ์มีบทบาท และความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างสถาบันหรือองค์การทางสังคม เพราะจะทำให้มนุษย์เรียนรู้ที่จะ ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และยอมรับบุคคลอื่นบนพื้นฐานของความ เป็นมนุษย์เท่ากัน เรียนรู้ที่จะสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน การสร้างความร่วมมือร่วมใจกัน การลดปัญหาความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นได้ ดังนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องอาศัยทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เพื่อสร้างความร่วมมือร่วมใจจากเพื่อนร่วมงานหรือบุคคลอื่น จึงจะสามารถบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแนวคิดของ แก้วมณี โสพิน (2563) คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ด้านมนุษยสัมพันธ์ คือผู้บริหารต้องสามารถสร้างความเป็นทีมได้ยิ้มแย้ม แจ่มใส มีความจริงใจ อภัยยอและให้เกียรติผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลทั่วไปมีการเสริมแรงในทางบวกอยู่เสมอ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความเข้าใจ ช่วยเหลือ เอื้ออาทรและเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน

5.1.2 ผลการศึกษาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยี โดยภาพรวมและรายข้อ พบว่าข้อ 7 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนอย่างสร้างสรรค์ เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนยังขาดอุปกรณ์หรืออินเทอร์เน็ตที่เพียงพอสำหรับการใช้เทคโนโลยี ครูขาดความรู้ ทักษะและความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยี โดยเฉพาะการใช้เครื่องมือใหม่ๆ ในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับแนวคิด ของอมรรัตน์ จินดา และ เอกนถุน บางท่าไม้ (2559) กล่าวว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จไม่ได้ถ้าขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะ ในการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาและนักเรียน และสอดคล้องกับแนวคิดสุวัฒน์ ธรรมสุนทร (2555) กล่าวว่า การขาดการจัดการหรือสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา ระดับสูง การที่จะนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้งานในสถานศึกษา ถ้าขาดซึ่งความสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา

ระดับสูงแล้ว ก็ถือว่าไม่ประสบผลสำเร็จตั้งแต่ยังไม่ได้เริ่มต้น การได้รับความมั่นใจจากผู้บริหารระดับสูงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ และจำเป็นที่จะทำการนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ

5.2 ผลการเปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ผลปรากฏ ดังนี้

5.2.1 ผลการเปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารไม่ว่าจะปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ต่างก็มีความสามารถในการ เรียนรู้พฤติกรรมของบุคคล สามารถโน้มน้าว จูงใจบุคคลอื่นให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ มี คุณธรรมจริยธรรมในการบริหาร สามารถพัฒนาตนเอง พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครู พัฒนาหลักสูตรให้ ทันสมัย ส่งผลให้ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 มีความใกล้เคียงกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของคณะนิงนิตย์ กิจวิธิ (2561) ศึกษาวิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดต่างกันมีคุณลักษณะของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของมนต์รัก วงศ์พุทธะ และคณะ (2564) กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำเพื่อสร้างศรัทธาบรรณิ จูงใจให้ครูปฏิบัติงาน ให้บรรลุเป้าหมายโดยเต็มใจและ สุดความสามารถ เพราะภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะ ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ตามมาตรฐาน การศึกษาที่กำหนด ภาวะผู้นำเป็นส่วนที่จะดึงความรู้ความสามารถต่าง ๆ ในตัวผู้บริหารออกมาใช้ ช่วยประสานความขัดแย้ง ต่าง ๆ ภายในหน่วยงาน ช่วยโน้มน้าวชักจูงใจให้บุคลากร พุ่งเหศวความรู้ความสามารถให้แก่องค์การ

5.2.2 ผลการเปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีจำนวน 2 ข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผู้วิจัยสนใจประเด็น ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการมองภาพอนาคต เพื่อกำหนดเป้าหมาย และมีทิศทางการปฏิบัติที่ชัดเจนให้แก่บุคลากรสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก อาจมีทรัพยากรและการสนับสนุนน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ ผู้บริหารอาจต้องพึ่งพาทรัพยากรที่จำกัดใน การวางแผน ทำให้การกำหนดเป้าหมายและทิศทางการปฏิบัติอาจไม่ชัดเจนหรือมีการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์สอดคล้อง กับแนวคิดของพชรพล คำสมาน และคณะ (2562) กล่าวว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ขาดทั้งอุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทำให้ ประสิทธิภาพในการเรียนการสอนลดลง เพราะการเข้าถึงเทคโนโลยี เทคโนโลยีกลายเป็นส่วน หนึ่งของชีวิต เด็กรุ่นใหม่จะใช้ เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ บุคลากรในสถานศึกษาก็จำเป็นต้องเป็นคนที่สามารถ นำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการ สอนพร้อมทั้งใช้เป็นเครื่องมือในการค้นคว้าพัฒนาความรู้ของตนเอง ขณะเดียวกันยังจะต้องสามารถนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการ บริหารจัดการสถานศึกษาอีกด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ เจริญ ฆวนะไพศาล (2563) กล่าวว่าผู้บริหารควรมีสมรรถนะ และเป็นผู้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อสร้าง แรงบันดาลใจ กระตุ้นให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีควรจัดทำแผนกลยุทธ์ที่ มีการเชื่อมโยงเทคโนโลยีและปรับเปลี่ยน วิสัยทัศน์การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

5.3 แนวทางพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า

5.3.1 ด้านทักษะการมีวิสัยทัศน์พบว่า ผู้บริหารควรสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการมีส่วนร่วมสามารถสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าขององค์กร และกระตุ้นให้บุคลากรรู้สึกว่าเป็นคุณค่า และมีบทบาทสำคัญในกระบวนการพัฒนาองค์กร นอกจากนี้ การที่บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจจะช่วยให้พวกเขามี ความมุ่งมั่นและรับผิดชอบต่อเป้าหมายและพันธกิจขององค์กรมากขึ้นสอดคล้องกับแนวคิดของ พงษ์สวัสดิ์ สีหาจันทร์ (2562)

กล่าวว่า การที่ผู้บริหารสร้างความเข้าใจในองค์การเกี่ยวกับ เป้าหมายขององค์การ รวมถึงความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ภายในองค์การ มีการสร้างความชัดเจนของวิสัยทัศน์ พันธกิจ เพื่อให้บุคลากรในองค์การได้รับทราบการแสดงวิสัยทัศน์และพันธกิจในองค์การ มีการพูดหรือการเขียนที่มีประสิทธิภาพ การออกคำสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าใจได้ถูกต้องและแสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้นำ มีการกำหนดกลยุทธ์เพื่อส่งผ่านประชมติ มีการชักชวนให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์กับองค์การ การสร้างความร่วมมือภายในองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างโอกาสให้ครูและบุคลากรได้พัฒนาความร่วมมือและสร้างความสามัคคีในองค์กร และสอดคล้องกับแนวคิดของ พระมหาประยูร ธิริวโร (2565) กล่าวว่า วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในการบริหารองค์กรที่มีพลังและสร้างแรงบันดาลใจให้คนในองค์กรสร้างการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ให้ทันสภาพการณ์การเปลี่ยนแปลง ถอดรหัสความคิดจากนามธรรมให้เป็นรูปธรรม สามารถวัดผลได้ตรงตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ ควรจะมีลักษณะเป็นสิ่งที่สามารถปฏิบัติได้ ที่เป็นตัวกำหนดทิศทางชัดเจนให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถ บริหารองค์กรตามวิสัยทัศน์ได้ แต่จะให้การบริหารโรงเรียนประสบผลสำเร็จและสู่ความเป็นเลิศที่ได้ตั้งที่ได้ ตั้งเป้าหมายไว้นั้นจำเป็นจะต้องอาศัยทักษะในการบริหารอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ ทีมงานที่มีศักยภาพใช้เครื่องมือด้านเทคโนโลยีช่วยส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้อย่างมืออาชีพ

5.3.2 ด้านทักษะการคิดสร้างสรรค์พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรได้เรียนรู้และทำสิ่งใหม่ ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้พัฒนาทักษะและความรู้ในด้านต่าง ๆ ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมภายในองค์กร การสนับสนุนการทำสิ่งใหม่ ๆ ยังช่วยให้บุคลากรมีโอกาสได้ปรับตัวกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับแนวคิดของ จินตนา ตีดวงพันธ์ (2565) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการคิดหาคำตอบได้หลายแง่มุม มีการคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่อยู่เสมอ มีวิจารณ์ญาณในการตัดสินใจ สามารถตัดสินใจแก้ไข ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่าง สร้างสรรค์และสอดคล้องกับแนวคิดของ นคร ชูสอนสาย (2565) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์มีความริเริ่มเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการบริหารสถานศึกษาเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น และเจริญรุดหน้าไปสู่ความเป็นเลิศได้อย่าง รวดเร็ว ทั้งนี้เนื่องจากวิทยาการต่าง ๆ ในโลกก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้การมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และการมีโลกทัศน์ที่กว้างไกลจะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษา มีวิสัยทัศน์ สามารถกำหนดภาพอนาคตของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน และเหมาะสมกับยุคสมัยใหม่ ตลอดจนเป็นการกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อนำสถานศึกษาไปสู่จุดมุ่งหมาย จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

5.3.3 ด้านทักษะการสื่อสาร พบว่า ผู้บริหารควรมีทักษะที่ดีในการสื่อสาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความเข้าใจและการทำงานร่วมกันในองค์กร การสื่อสารที่ชัดเจนและตรงประเด็นช่วยให้บุคลากรเข้าใจวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และนโยบายขององค์กรได้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้การทำงานมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ผ่องพรรณ พลราช (2560) กล่าวว่า ผู้นำสถานศึกษาจะต้องสามารถสื่อสารที่ดีนำไปสู่การรับรู้ เรียนรู้ ให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันของบุคลากรทั่วทั้งองค์กรตั้งแต่ระดับนโยบายไปจนถึงระดับปฏิบัติการ มีความเป็นผู้นำสามารถกำหนด กลยุทธ์ในการขับเคลื่อนสถานศึกษาจากการสร้างฉันทามติ โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำประชาคมเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน และนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และ สอดคล้องกับแนวคิดของ ดาวรุวรรณ ถวิลการ (2562) ที่สรุปว่า การติดต่อสื่อสารนั้น เป็นรากฐานของการสร้างมนุษย์สัมพันธ์ในการทำงานและการสื่อสารที่ดีนั้น จะช่วยให้งานบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.3.4 ด้านทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้ฟังที่ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการฟังอย่างตั้งใจและเปิดกว้างช่วยเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีภายในองค์กร การรับฟังความคิดเห็น ความกังวล หรือข้อเสนอแนะจากบุคลากรที่มีความแตกต่าง เป็นการแสดงออกถึงความเคารพและเห็นคุณค่าในตัวบุคลากร ทำให้เกิดความ

ไว้วางใจและสร้างบรรยากาศที่เอื้อให้บุคลากรรู้สึกผ่อนคลายและพร้อมที่จะร่วมมือในการทำงานมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ดันแก้ว ตามัง (2565) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ฟังที่ดี สามารถจับประเด็นจากการฟังได้อย่างดี ร่วมมือทำงานกับผู้อื่นและสนับสนุนให้สมาชิกพัฒนาความรู้ สามารถพูดสื่อสารให้บุคคลอื่นเห็นคล้อยตามและร่วมมือกันเพื่อให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ ใช้วาจาหรือการกระทำที่ส่งผลดีต่อการสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างจริงจัง สามารถเสริมแรงเพื่อให้เกิดการจูงใจและได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น และประชุมกำหนดแผนงานเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินงาน และสอดคล้องกับแนวคิดของ แก้วมณี โสพิน (2563) คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ด้านมนุษยสัมพันธ์ คือผู้บริหารต้องสามารถสร้างความเป็นทีมได้ยื้มแน่นแถมใส มีความจริงใจ อธิษาศัยดีและให้เกียรติผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลทั่วไปมีการเสริมแรงในทางบวกอยู่เสมอ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความเข้าใจ ช่วยเหลือ เอื้ออาทรและเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน

5.3.5 ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยี พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจด้านเทคโนโลยี จัดให้มีการอบรมและพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีสำหรับครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 และเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา การที่ผู้บริหารมีความรู้และเข้าใจเทคโนโลยี จะช่วยให้สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสามารถแนะนำและสนับสนุนครูและบุคลากรให้ใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของ ศศิธรดา ยนพัทตร์ (2565) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องปรับตัวตามบทบาทหน้าที่ รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 โดยเป็นผู้มีความรู้รอบด้าน มีสติปัญญารู้นตนเอง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความคิดที่เป็นเลิศในด้านการบริหารงานและบริหารบุคคล ต้องสร้างการเปลี่ยนแปลงให้ทันกับยุคสมัยมีทักษะในการสื่อสารรอบด้าน รู้จักและเท่าทันเทคโนโลยี สามารถนำเทคโนโลยีมาพัฒนาและปรับใช้ในการบริหารงานในด้านต่าง ๆ ในองค์กร และสอดคล้องกับแนวคิดของ ธนาภรณ์ ธาราบรรพต (2565) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีหน้าที่ขับเคลื่อนนโยบายและบริหารการศึกษา ต้องพัฒนาตนเองใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน และเป็นต้นแบบในการนำวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีลงสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง โดยอาศัยภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่ต้องสร้างการยอมรับเทคโนโลยี นวัตกรรม และการเปลี่ยนแปลงให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ให้ความสำคัญยอมรับและนำไปบูรณาการกับความรู้ในศาสตร์การสอนความรู้ในเนื้อหาเพื่อส่งเสริมผลักดันสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของครูให้มีความเป็นครูมืออาชีพและกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กรไปในที่สุด

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ เช่น การประชุมออนไลน์ การใช้แอปพลิเคชัน การติดต่อสื่อสารผ่านทางออนไลน์เพื่อสร้างความคุ้นเคยและฝึกฝนการใช้เทคโนโลยี นอกจากนี้ผู้บริหารควรพัฒนาตนเองโดยเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยี

6.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก กลางและใหญ่ควรเข้าร่วมกลุ่มหรือเครือข่ายกับผู้บริหารจากหลากหลายโรงเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการในการมองภาพอนาคตและการกำหนดเป้าหมาย ซึ่งจะช่วยเสริมความสามารถในการวางแผนและปรับใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมกับขนาดและทรัพยากรของโรงเรียน

6.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน การตัดสินใจ การกำหนดทิศทางขององค์กร ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีทักษะที่ดีในการสื่อสาร การเป็นผู้ฟังที่ดี ให้เกียรติซึ่งกันและกัน และควรจัดให้มีการอบรมและพัฒนาทักษะและสนับสนุนให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งถัดไป

6.2.1 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

6.2.2 ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของเทคโนโลยีในการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสังกัดอื่น

7. เอกสารอ้างอิง

- แก้วมณี โสพิน. (2563). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครูในเครือข่ายพันธปัญญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- คะนิงนิตย์ กิจวิธิ. (2561). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพ, 5(1), 33-40.
- จินตนา ดีดวงพันธ์ (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เจษฎา ชวนะไพศาล. (2563). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี [การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชัยยันต์ เพาพาน. (2559). แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 12(1), <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDMKKU/article/view/56340/46957>
- ดาวรุ่งวรรณ ถวิลการ. (2562). ศาสตร์และศิลป์ทางการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ต้นแก้ว ดามัง, พิมพกา ธรรมสิทธิ์ และสุกัญญา รุจิเมธภาส. (2564). การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะทางสังคมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(6), 258-270. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/249306/168863>
- ธนพัฒน์ ลิ้มไพบูลย์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณ [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ธนาภรณ์ ธาราบรรพต. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหาร สถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต1. *การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 3 และ นานาชาติ ครั้งที่ 2*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ธีระ รุญเจริญ. (2559). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. ข้าวฟ่าง.
- นคร ชูสอนสาย. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในยุคชีวิตวิถีใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ผ่องพรรณ พลราช. (2560). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 29 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- พชรพล คำสมาน, สมบัติ คชสิทธิ์ และชาญชัย วงศ์ศรีสวัสดิ์. (2562). ศาสตร์พระราชาบูรณาการเพื่อการจัดการศึกษาสู่ความสำเร็จในศตวรรษ ที่ 21. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*, 20(2), 227-239.

- พระมหาประยูร ชีรวโร. (2565). วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ. *วารสารบรรณการศึกษาศาสตร์และมนุษยสังคมศาสตร์*, 3(1), 33-40. https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JOB_EHS/article/view/258336/172494
- พงษ์สวัสดิ์ สีหาจันทร์. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรในสถานศึกษา สหวิทยาเขตบูรพาสระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มนต์รัก วงศ์พุทธะ, ณัฐวรรณ พุ่มดี ยิ่ง และพิชญภา ยืนยาว. (2564). ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*, 22(2), 180-192.
- วิจารณ์ พานิช. (2558). *ทักษะครูเพื่อศิษย์ไทยในศตวรรษที่ 21*. มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2556). *การวิจัยทางการบริหารการศึกษา*. อักษรพัฒนา.
- ศศิธา ынพักตร์. (2565). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดนครราชสีมา [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สุวัฒน์ ธรรมสุนทร. (2555). *นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร*. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7. (2567). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. (2562). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9.
- อดุลย์ วัชรคูณ. (2557). การศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21: ผลผลิตและแนวทางการพัฒนา. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 8(1), 1-14. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/GraduatePSRU/article/view/55519/46101>
- อมรรัตน์ จินดา และเอกรณ บงท่าไม้. (2559). สภาพปัญหาและแนวทางส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2. *วารสารวิชาการฉบับภาษาไทยสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 9(1), 395-407. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/54159/44952>
- Krejcie, R. V., & Morgan D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

การศึกษาสภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
Study of the Competency Environment of School Administrators in the Digital Era
of Secondary School under the Office of the Basic Education Commission

ณัฐกานต์ สุทธิจิตร* ธีระวัฒน์ มอนโรสง** และ วิสุทธิ วิจิตรพัชรารณ***

คณะบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา*, **, ***

Natthakarn Suttijit* Teerawat Monthaisong** and Wisut Wichitpatcharaporn***

Faculty of Graduate Studies, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University*, **, ***

Corresponding author E-mail: kunkarns@gmail.com

(Received: August 5, 2024; Revised: September 3, 2024; Accepted: October 9, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั่วประเทศมีจำนวนทั้งสิ้น 2,363 คน การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยอ้างอิงตามตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Yamane ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 345 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า สภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่า สภาพแวดล้อมภายในสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และ ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพชุมชน ด้านที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา และด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ สภาพแวดล้อมภายนอกสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่เป็นโอกาส ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพชุมชน ด้านที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำเปลี่ยนแปลง และด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ

คำสำคัญ: สมรรถนะ, ผู้บริหารสถานศึกษา, ยุคดิจิทัล

Abstract

This research seeks to examine the conditions for cultivating the skills of educational administrators in the digital age of secondary education. It pertains to secondary schools governed by the Office of the Basic Education Commission. The research population comprised secondary school administrators

affiliated with the Office of the Basic Education Commission. There are a total of 2,360 individuals nationwide. The estimation of sample size in the research utilized Taro Yamane's sample size table Yamane resulting in a total of 345 participants by stratified sampling. The research instrument was a questionnaire utilizing a 5-point rating scale, which has been evaluated by specialists and possesses a consistency index (IOC) ranging from 0.80 to 1.00. The employed statistics comprise percentages, means, and standard deviations. The overall reliability coefficient of the questionnaire was 0.97.

The research findings indicated that the competency environment of educational administrators in the digital era within secondary schools under the Office of the Basic Education Commission was rated highly, and it was determined that both the internal environment and the overall competency of these administrators were also at a high level. Key strengths encompassed fostering a learning culture in the digital era, enhancing communication, and cultivating community bonds. Weaknesses encompassed vision, transformational leadership, the integration of media and technology in school administration, and the progression towards professional excellence. The external environment and competencies of educational administrators in the digital era were generally elevated in secondary schools governed by the Office of the Basic Education Commission. Identified opportunity areas encompassed vision, the integration of media and technology in the administration of educational institutions to foster a learning culture in the digital era, as well as communication and the cultivation of community relationships. Challenges encompassed transformational leadership and the pursuit of professional excellence.

Keywords: Competency, School Administrator, Digital Era

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี การแข่งขัน สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เศรษฐกิจ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ทำให้องค์กรต่าง ๆ ได้รับผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ สถานการณ์เหล่านี้เรียกว่า “BANI World” ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญสำหรับผู้บังคับการที่ต้องเข้าใจและเตรียมพร้อมรับมือให้ทันสถานการณ์ ซึ่งสิ่งนี้ได้ส่งผลกระทบกับการศึกษาของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารที่สามารถเชื่อมโยงโลกให้มีการติดต่อสื่อสารได้อย่างสะดวกสบายมากขึ้น ทั้งยังส่งผลกระทบต่อความเจริญก้าวหน้าในด้านการศึกษาที่เป็นแกนหลักในการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการผลักดันและชี้นำ รวมทั้งการเป็นต้นแบบที่ดีเพื่อให้ข้าราชการครู บุคลากรและนักเรียนในโรงเรียนได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และมีทักษะทางด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT) ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหัวหน้าสถานศึกษา ถือว่าเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จ เพราะนอกจากจะปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของสถานศึกษาแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษายังเป็นจุดเชื่อมของนโยบายกับการปฏิบัติที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด ซึ่งแน่นอนว่าผู้บริหารสถานศึกษานอกจากจะต้องมีคุณลักษณะที่ดีมีความรู้ความสามารถ เป็นผู้นำครูและบุคลากรทาง การศึกษา ตลอดจนผู้ปกครองและชุมชนให้มาร่วมมือ ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้บรรลุผล ซึ่งหมายถึง “มีสมรรถนะ” สมรรถนะหรือขีดระดับความสามารถ (Competency) ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นความสามารถของบุคลากรในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษาในคุณลักษณะด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ลักษณะเฉพาะตัว (Attribute) พฤติกรรม (Behavior) ประกอบทำให้สามารถปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามภาระหน้าที่และ

ความรับผิดชอบที่เกิดผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายตามที่ได้วางไว้ (พรชัย เจตามาน, 2567) เนื่องจากสมรรถนะของผู้บริหาร เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อผลสัมฤทธิ์ของการทำงานขององค์กรนั้น ๆ ผู้บริหารที่มีสมรรถนะสูง จะทำให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่การสร้างผลผลิตและผลประกอบการที่ดีให้กับองค์กร หน่วยงานบางหน่วยงานได้ละเลยการพัฒนาและปรับปรุงความสามารถของผู้บริหารที่เป็นเสมือนปัจจัยนำเข้า (Input) และเป็นทรัพยากรหลักที่จะผลักดัน (Process) ให้เป้าหมายและกลยุทธ์ขององค์กรประสบผลสำเร็จที่องค์กรต้องการ

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจโลกในศตวรรษนี้และเพื่อการพัฒนาประเทศ โดยการผลิตประชากรที่มีทักษะการแข่งขันสูง ในโลกที่ประสบกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งถือว่าเป็นแนวทางเชิงยุทธศาสตร์สำหรับการจัดการการเรียนรู้ ได้ให้ความสำคัญในเรื่ององค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและศักยภาพของผู้เรียน ที่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579)

ในปัจจุบันเป็นการศึกษาในยุคดิจิทัล เทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ เริ่มเข้ามามีอิทธิพลต่อการบริหารการศึกษา สถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน รวมไปถึงการดูแลผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทอย่างยิ่งที่จะส่งผลให้การบริหารจัดการการศึกษามีคุณภาพ ง่ายต่อการเข้าถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบการบริหารงานด้านต่าง ๆ ด้วยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้ให้เข้ากับบริบท และเกิดการพัฒนาในการบริหารจัดการตามภารกิจ ให้มีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการเป็นผู้นำในการสนับสนุน ส่งเสริม การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

จากการศึกษาปัญหาและความท้าทายที่เกิดจากระบบการศึกษาเพื่อจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ในด้านที่ 1 ด้านคุณภาพของคนไทยแต่ละกลุ่มวัยเป็นปัญหาสำคัญที่จะส่งผลต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคต ทั้งเรื่องพัฒนาการและสติปัญญาตั้งแต่วัยเด็ก การขาดทักษะความรู้ความสามารถที่ส่งผลต่อผลิตภาพแรงงานของประเทศ และปัญหาด้านสุขภาพในวัยผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายภาครัฐ ปัญหาเกิดขึ้นเป็นผลจากระบบการศึกษาของประเทศที่ยังไม่สามารถเตรียมและพัฒนาคนในแต่ละช่วงวัยให้มีทักษะและคุณลักษณะที่พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจและสังคม และเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงกับระบบหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการศึกษาในทุกระดับการศึกษา มาตรฐานสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามมาตรฐานวิชาชีพ และระบบการจัดการศึกษา และการเรียนรู้เพื่อสร้างทักษะการเรียนรู้ทักษะการดำรงชีวิต รวมถึงการสร้างลักษณะนิสัยและคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับพลเมืองในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579) จึงจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหาร เพื่อพัฒนาทักษะในการคิดการตัดสินใจของผู้บริหาร

ผู้วิจัยจึงศึกษาสภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการพัฒนาสมรรถนะในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ให้ก้าวไปในทิศทางที่เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศมีจำนวนทั้งสิ้น 2,363 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ อ้างอิงตามตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1967) ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 345 คน

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยสภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขอบเขตด้านเนื้อหา คือ

3.2.1 สภาพแวดล้อมของการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

3.2.1.1 สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้าง (Structure: S1) 2) ด้านกลยุทธ์และนโยบาย (Strategy: S2) 3) ด้านระบบ (System: S3) 4) ด้านรูปแบบ (Style: S4) 5) ด้านบุคลากร (Staff: S5) 6) ด้านทักษะความรู้ (Skills: S6) 7) ด้านค่านิยม (Shared Values: S7)

3.2.1.2 สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political: P) 2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic: E) 3) ปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรม (Social-culture: S) 4) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technology: T)

3.2.2 สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ได้แก่ 2.1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2.2) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2.3) ด้านการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา 2.4) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล 2.5) ด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ 2.6) ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพชุมชน

3.3 ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยนี้ ระหว่างเดือนเมษายน – พฤษภาคม พ.ศ. 2567

3.4 เครื่องมือการวิจัย

3.4.1 โครงสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และ แบบตรวจสอบรายการ (Check List) สอดคล้องกับนิยามศัพท์ ใช้เพื่อสอบถาม สภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบของลิเคิร์ท

3.4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์เกี่ยวกับการสภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) มาวิเคราะห์หาค่า IOC โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545) คัดเลือกไว้ใช้ได้ ซึ่งแบบสอบถามผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00

3.4.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน เรียบร้อยแล้วมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 30 คน ในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำผลที่ได้มาหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.8 (วรณัฏฐ์ แกมเกตุ, 2551) โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.5.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานคณะกรรมการการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ออกหนังสือถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3.5.2 ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ท่านผู้อำนวยการสถานศึกษา ในการส่งแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งสิ้นจำนวน 345 คน เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าไปตอบแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Form

3.5.3 ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามการวิจัยนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้

3.6.1 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ

3.6.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดการให้คะแนนระดับความคิดเห็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนพื้นฐาน (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ท ดังนี้

- 5 หมายถึง มีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในระดับน้อยที่สุด

โดยแสดงเกณฑ์การแปลความหมายของบุญชม ศรีสะอาด (2545)

- คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคมากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคมาก
- คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคน้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคน้อยที่สุด

ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกณฑ์ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อกำหนดจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ดังนั้นคือ ผลรวมของคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุดและค่าเฉลี่ยต่ำสุดหารด้วยสอง

$$\frac{\text{ค่าเฉลี่ยสูงสุด} + \text{ค่าเฉลี่ยต่ำสุด}}{2}$$

คะแนนเฉลี่ยที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยกว่าเกณฑ์ กำหนดให้เป็น จุดแข็ง และ โอกาส

คะแนนเฉลี่ยที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยกว่าเกณฑ์ กำหนดให้เป็น จุดอ่อน และ อุปสรรค

3.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

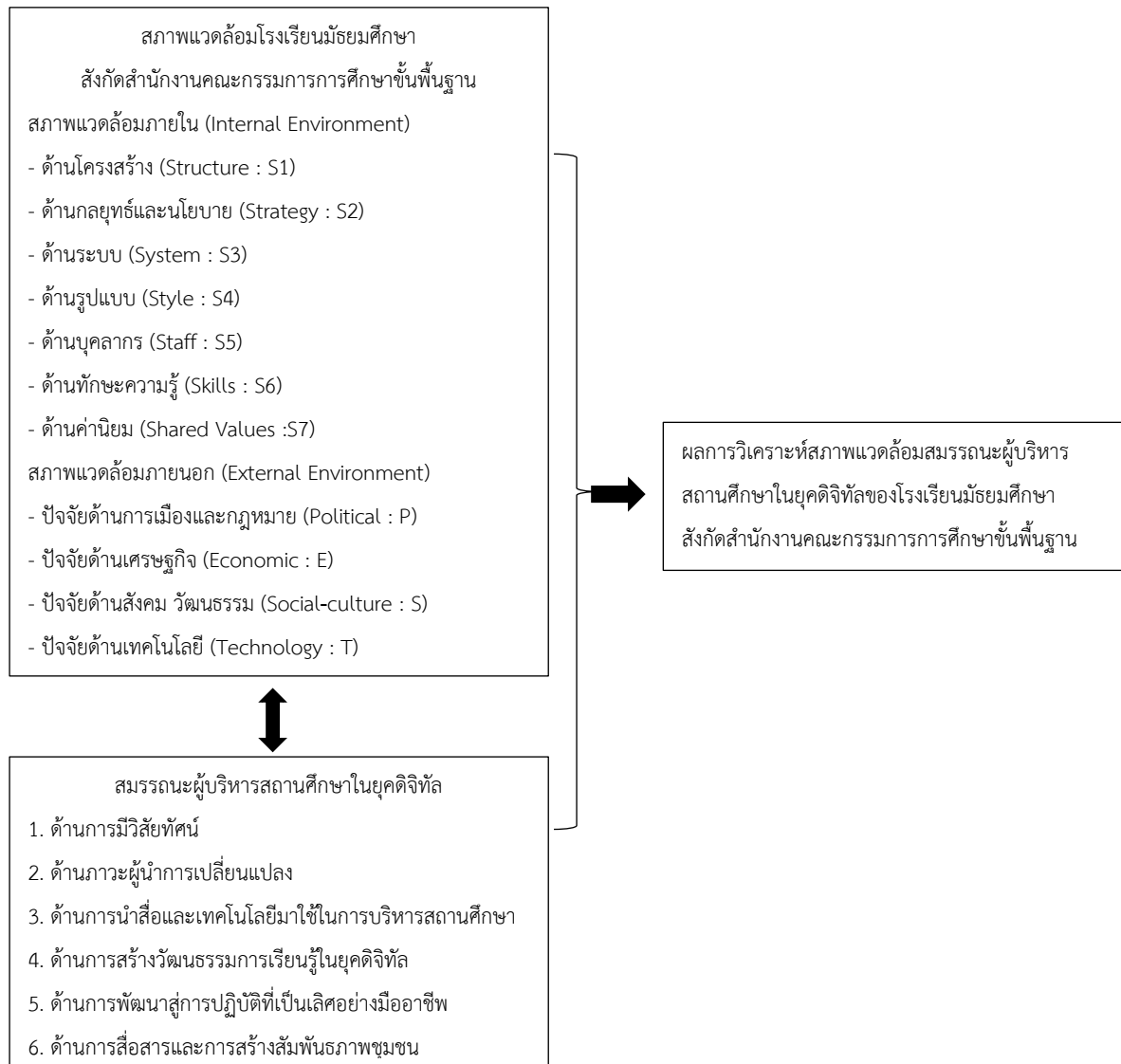
การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ของนักวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งแบ่งเป็น 2 กรอบ ประกอบด้วย

กรอบที่ 1 แนวคิดการศึกษาสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่มีผลต่อสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) ได้แก่ (1.1) ด้านโครงสร้าง (Structure: S1) (1.2) ด้านกลยุทธ์และนโยบาย (Strategy: S2) (1.3) ด้านระบบ (System: S3) (1.4) ด้านรูปแบบ (Style: S4) (1.5) ด้านบุคลากร (Staff: S5) (1.6) ด้านทักษะความรู้ (Skills: S6) (1.7) ด้านค่านิยม (Shared Values: S7) 2) สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) ได้แก่ (2.1) ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political: P) (2.2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic: E) (2.3) ปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรม (Social-culture: S) (2.4) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technology: T)

กรอบแนวคิดนี้ได้มาจากแนวคิดและทฤษฎีการบริหารกลยุทธ์ของ ธงชัย สันติวงษ์ (2544), บุญเลิศ เย็นคงคา (2554), ประโชค ชุมพล (2546), พชรวิทย์ จันทศิริศิริ (2560), พัทธพงศ์ วัฒนสินธุ์ และพสุ เตชะรินทร์ (2542), ไพโรจน์ ปิยวงษ์วัฒนา (2545), วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2555), สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2546)

กรอบที่ 2 สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สืบเคราะห์จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ ดังนี้ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 3) ด้านการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา 4) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล 5) ด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ 6) ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพชุมชน

กรอบแนวคิดนี้ได้จากการสังเคราะห์กรอบแนวคิดของ มานะ ครุฑโรจน์ และคณะ (2563), สุกัญญา แซ่มซ้อย (2562), ต้องลักษณ์ บุญธรรม (2559), เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2563), สมาน แก้วคำไสย์ และคณะ (2559), สกฤณา ปั่นทอง และคณะ (2562), Sheninger (2019), Stewart (2015), Kaganer (2014), อ่างอิงโน จินณวัตร ปะโคทั้ง, 2561) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 สรุปสภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แยกเป็นรายด้าน

ด้านการวิเคราะห์	ระบบปฏิบัติ		ความหมาย	สภาพแวดล้อม
	$\bar{X}$	S.D.		
สภาพแวดล้อมภายใน				
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.49	0.61	มาก	จุดอ่อน
2. ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.50	0.62	มาก	จุดอ่อน
3. ด้านการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา	4.47	0.61	มาก	จุดอ่อน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ด้านการวิเคราะห์	ระบบปฏิบัติ		ความหมาย	สภาพแวดล้อม
	$\bar{X}$	S.D.		
4. ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล	4.46	0.62	มาก	จุดแข็ง
5. ด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ	4.46	0.63	มาก	จุดอ่อน
6. ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพชุมชน	4.46	0.63	มาก	จุดแข็ง
รวม	4.47	0.62	มาก	
สภาพแวดล้อมภายนอก				
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.44	0.64	มาก	โอกาส
2. ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.48	0.63	มาก	อุปสรรค
3. ด้านการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา	4.48	0.64	มาก	โอกาส
4. ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล	4.52	0.63	มากที่สุด	โอกาส
5. ด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ	4.42	0.58	มาก	อุปสรรค
6. ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพชุมชน	4.50	0.60	มาก	โอกาส
รวม	4.47	0.62	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.62) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สภาพแวดล้อมภายในสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.62) ได้แก่ 2) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.62) 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.61) 3) ด้านการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.61) 4) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.62) 5) ด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.63) 6) ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพชุมชน ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.63) สภาพแวดล้อมภายนอกสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มากที่สุด ได้แก่ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.63) และด้านที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพชุมชน ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.60) 2) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.63) 3) ด้านการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.64) 4) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.64) และ 5) ด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.58) ตามลำดับ

5. สรุปและอภิปรายผล

5.1 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านที่เป็นจุดแข็ง พบว่า ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการสร้างวัฒนธรรม การเรียนรู้

ในยุคดิจิทัล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นผู้นำ เป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรให้มีความรู้ และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559) ที่กล่าวว่า การสร้างวัฒนธรรม การทำงาน และบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ ICT อย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนของครู การบริหารงาน สถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ตลอดจนการให้นักเรียนสามารถใช้และเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ผ่าน Internet ได้ตลอดเวลา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐธนิชา พรปทุมชัยกิจ และคณะ (2564) ที่ทำวิจัยเรื่อง แนวทาง การสร้างวัฒนธรรม การเรียนรู้ยุคดิจิทัล ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทุกคนใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้ จัดหางบประมาณ มาซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์เทคโนโลยีให้เพียงพอ สร้างค่านิยมในการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา และ มีการประเมินประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีในการสอน

5.2 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านที่เป็นจุดอ่อน พบว่า ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบงานด้านเทคโนโลยี ดิจิทัลอย่างชัดเจนมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการใช้ดุลยพินิจ ในการพิจารณากำหนดมอบหมายงาน ทิศทางของความสำเร็จให้กับผู้ที่มีความเชี่ยวชาญงานในแต่ละด้านได้อย่างชัดเจนและเหมาะสม รวมถึงการระบุขอบเขตอำนาจการตัดสินใจ ความรับผิดชอบและขอบข่ายในการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน ซึ่งส่งผล ให้การบริหารมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สงบ อินทรมณี (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหาร สถานศึกษาในยุคดิจิทัล เป็นการบริหารการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและการบริหารเทคโนโลยีสำหรับสถานศึกษาไปพร้อม กัน ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่ไม่สามารถหยุดยั้งได้ รวมทั้งมีการนิเทศ ติดตาม ส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลให้สอดคล้อง กับนโยบายและเป้าหมายที่ครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษา ประเด็น สำคัญในการบริหารการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ได้แก่ การสร้างวัฒนธรรมสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง การจัดการความรู้ในสถานศึกษายุคดิจิทัล และการทำงาน อย่างเป็นเครือข่าย ส่วนการบริหารเทคโนโลยีสำหรับสถานศึกษา ได้แก่ การยอมรับเทคโนโลยีนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการเข้าถึงเทคโนโลยี โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสมรรถนะในการเชื่อมโยงความคิดและความรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นกลุ่ม คนที่เกิดในยุคดิจิทัล ในขณะที่ครูและผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลุ่มคนที่อพยพเข้ามาสู่ยุคดิจิทัล ให้บรรลุเป้าหมายสำคัญของ การศึกษา คือ คนมีอิทธิพลต่อแนวทางปฏิบัติ ในการเป็นผู้นำจึงมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการทัศน์ความเป็นผู้นำแบบใหม่ มุ่งเน้นไปที่การไทย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jakubik and Berazhny (2018) ที่ได้ศึกษาทบทวนความเป็นผู้นำ และ แนวทางปฏิบัติในยุคดิจิทัล และได้นำเสนอกระบวนการทัศน์ความเป็นผู้นำที่กำลังเกิดขึ้นใหม่ คุณลักษณะในระบบเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ แสดงให้เห็นว่าบริบทอาจมีอิทธิพลต่อแนวทางปฏิบัติ ในการเป็นผู้นำอย่างไร เช่น การเปลี่ยนจากการเป็นผู้นำแบบ อัตตาธิปไตยไปเป็นระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งการแบ่งปัน และเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม ความไว้วางใจ การเรียนรู้ร่วมกัน การร่วมสร้างการแบ่งปันและการสื่อสารในเครือข่าย การเชื่อมโยง ผู้คนแทนการสั่งการและควบคุมที่ถือเป็นแนวทางปฏิบัติที่ทรงคุณค่าที่สุดในการเป็นผู้นำ

5.3 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านที่เป็นโอกาส พบว่า การสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมภายนอกสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการสื่อสารและการสร้าง สัมพันธ์ภาพชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้บริการแหล่งบริการ

ด้านสื่อและเทคโนโลยี ทั้งในเวลาและนอกเวลาวิชาการกับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในการจัดให้บริการด้านสื่อและเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้ทุกที่ทุกเวลา เพื่อให้ทันยุคทันเหตุการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินฉัตร ปะโคทั้ง (2561) ได้กล่าวถึง การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อดิจิทัลของสถานศึกษา ที่หลากหลายรูปแบบ สามารถช่วยให้การสื่อสารข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษา การสื่อสารระหว่าง ผู้เรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุเดช แสงลุน และชยาภาณต์ เรืองสุวรรณ (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 กล่าวถึง ภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางดิจิทัล ว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายในการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทางการเรียนรู้ และจัดทำข้อตกลงร่วมกันของสถานศึกษากับหน่วยงานภายนอก พร้อมทั้งส่งเสริมให้ครูและบุคลากร นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ การเรียนการสอนออนไลน์ การทำงานในรูปแบบออนไลน์ที่หลากหลาย เนื่องจากการกำหนดนโยบายและการทำข้อตกลงร่วมกัน ของแต่ละฝ่ายในการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทางการเรียนรู้เป็นวิธีการที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหรือบุคลากรได้มีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองให้มีความรู้ พร้อมทั้งเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลที่จำเป็น ที่นำมาใช้เพื่อการสร้างเครือข่ายในรูปแบบต่าง ๆ พร้อมกับนำเทคโนโลยีดิจิทัลนั้นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ที่หลากหลาย

5.4 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านที่เป็นอุปสรรค พบว่า ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในยุคดิจิทัลและเตรียมความพร้อมในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันสถานการณ์ทางการเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงและรวดเร็ว ส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำในการสร้างการเปลี่ยนแปลงในการบริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายทางการเมือง และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินฉัตร ปะโคทั้ง (2561) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีแนวคิดใหม่ในการบริหารการศึกษา เพื่อให้รองรับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และในยุคดิจิทัลมีทิศทางของการเปลี่ยนแปลง ที่ทำให้ก้าวสู่ความเป็นผู้นำยุคดิจิทัล การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล การใช้เทคโนโลยี พัฒนาครูสู่ความเป็นมืออาชีพ การพัฒนาครูด้วยเครือข่ายของการเรียนรู้ส่วนบุคคล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ การ์ตัน Gorton (2018) ได้กล่าวว่าคุณลักษณะ 6 ประการของความเป็นผู้นำดิจิทัล คือ 1) การเปลี่ยนแปลงคนและวิธีการทำงาน 2) การพัฒนาทักษะดิจิทัลทั่วทั้งองค์กร 3) มีกลยุทธ์ดิจิทัล 4) การมอบอำนาจและงบประมาณให้ผู้นำในการตรวจสอบและปลูกฝังเทคโนโลยีดิจิทัลและวิธีการทำงานที่คล่องตัว 5) เริ่มต้นโปรแกรมและโครงการด้วยการใช้การวิจัยและความต้องการของผู้ใช้ และ 6) สร้างแรงบันดาลใจทีมงานและบอร์ดเกี่ยวกับผลที่ได้ของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล

6. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการทำวิจัยครั้งต่อไปเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง นำไปศึกษาและพัฒนาให้มีความรู้เพิ่มขึ้น ดังต่อไปนี้

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพแวดล้อมภายในสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และ ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพชุมชน ด้านที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหาร

สถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์ และ ด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ สภาพแวดล้อมภายนอกสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านที่เป็นโอกาส ได้แก่ ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพชุมชน ด้านการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ และด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการพัฒนา ในด้านที่เป็นจุดแข็งและโอกาส และมีการสร้างความตระหนัก ปรับเปลี่ยน ปรับปรุง แก้ไข ในด้านที่เป็นจุดอ่อนและอุปสรรค โดยกำหนดเป็นนโยบายส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารในสถานศึกษาในยุคดิจิทัล แล้วแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติในลักษณะโครงการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา การกำหนดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

6.1.2 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดควรนำผลการวิจัยไปพิจารณาประกอบการตัดสินใจในระดับนโยบาย แล้วนำมาสู่การปฏิบัติของผู้บริหารแต่ละสถานศึกษา เพื่อพัฒนาและประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง นำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

6.2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาพิเศษ เป็นต้น

7. เอกสารอ้างอิง

- จิณณวัตร ปะโคทั้ง. (2561). *ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ*. ศิริธรรม ออฟเซ็ท.
- ณัฐธัญญา พรหมมัยชัยกิจ, อุดมพันธุ์ พิษณุประเสริฐ และพงษ์ศักดิ์ ทองพันธ์. (2564). *ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร*. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 15(2) 52-54.
- ต้องลักษณะ บุญธรรม. (2559). การเป็นผู้นำยุคเศรษฐกิจดิจิทัลกับการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์กรทางการศึกษา. *วารสารวิชาการเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ*, 7(1). 219-220.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2544). *การบริหารเชิงกลยุทธ์*. ไทยวัฒนาพานิชย์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลิศ เย็นคงคา. (2554). *การจัดการเชิงกลยุทธ์*. วี.เจ.พรินต์.
- ประโชค ชุมพล. (2546). *การบริหารเชิงกลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ*. ผู้จัดการ.
- พชรวิทย์ จันทรศิริ. (2560). *นโยบายและการวางแผนกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษายุคใหม่*. อภิชาติการพิมพ์.
- พรชัย เจดามาน. (2567) *มิติพลวัตการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ*. <http://oknation.nationtv.tv/blog/jedaman>
- พัชร์ผอง วัฒนสินธุ์ และพสุ เตชะรินทร์. (2542). *การจัดการเชิงกลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ*. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพโรจน์ ปิยวงษ์วัฒนา. (2545). *การจัดการเชิงกลยุทธ์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ภาณุเดช แสงลุน และชยาภรณ์ เรืองสุวรรณ. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ*
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 11(41), 175-184. [https://jeal.snru.ac.th/ArticleViewFile?](https://jeal.snru.ac.th/ArticleViewFile?ArticleID=1188&FileArticle=1188-ArticleTextFile-20221218135727.pdf)
[ArticleID=1188&FileArticle=1188-ArticleTextFile-20221218135727.pdf](https://jeal.snru.ac.th/ArticleViewFile?ArticleID=1188&FileArticle=1188-ArticleTextFile-20221218135727.pdf)
- มานะ ครุฑโรจน์, พิณสุตา สิริธรรังกร และสรเสริญ สุวรรณ. (2563). กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานยุคการศึกษา 4.0. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 5(9), 351-369.
<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSBA/article/view/243925/166846>
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2555). *การบริหารจัดการและการบริหารยุทธศาสตร์ของหน่วยงานของรัฐ*. โพรเพช.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2545). *ทฤษฎีการประเมิน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สกุณา ปั่นทอง. (2562). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในโรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ) สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี. *วารสารศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการ*,
4(2), 558-569. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/JLASI/article/view/249891/168340>
- สงบ อินทรมณี. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*,
16(1), 353-360. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/umt-poly/article/view/192507/137999>
- สมชาย ภาณุสนธิวัฒน์. (2546). *การบริหารเชิงกลยุทธ์*. อมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สมาน แก้วคำไสย์, เฉลย ภูมิพันธ์ และยุวธิดา ขาปัญญา. (2559). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. *วารสารมนุษยศาสตร์*
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 35(3), 158-173.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. พรักหวานกราฟฟิค.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2562). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). *การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in Digital Era)*.
<https://www.truelookpanya.com/dhamma/content/52232>
- Gorton, C. (2018). *6 Characteristics of Digital Leadership*. [https://digileaders.com/6-characteristics](https://digileaders.com/6-characteristics-digital-leadership)
-digital-leadership
- Jakubik, M. & Berazhny, I. (2017). *Rethinking Leadership and Its Practices in the Digital Era*.
<https://econpapers.repec.org/bookchap/prpmicp17/471-483.htm>
- Sheninger, E. (2019). *Digital Leadership: Changing Paradigms for Changing Times* (2nd ed.).
SAGE Publications Asia-Pacific.
- Stewart, M. (2015). The Language of Praise and Criticism in a Student Evaluation Survey.
Studies in Educational Evaluation, 45, 1-9.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (2nd ed). Harper and Row.

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5
Creative Leadership of School Administrators Affecting the Effectiveness of School
under Nakhon Ratchasima Primary Educational Area Office 5

ธนากร ไทรสาย* รัตนา เลิศวิชัย** และ สมบูรณ์ ตันยะ***

คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*, **, ***

Thanakorn Saisai* Ratda Lertvichai** and Somboon Tanya***

Faculty of Education, Vongchavalitkul University*, **, ***

Corresponding author E-mail: Thanakorn_sai@vu.ac.th

(Received: June 24, 2024; Revised: August 1, 2024; Accepted: August 14, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน และ 4) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำนวน 138 โรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ใช้วิธีการสุ่มตามลำดับขั้นแบบเป็นสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 ค่าความเชื่อมั่นส่วนที่สอบถามระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.97 ค่าความเชื่อมั่นส่วนที่สอบถามระดับประสิทธิผลของโรงเรียน เท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 ได้แก่ องค์ประกอบ ด้านการทำงานเป็นทีม และ ด้านการมีวิสัยทัศน์ สามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 74.20

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, ผู้บริหารสถานศึกษา, ประสิทธิภาพของโรงเรียน

Abstract

This research aims to achieve the following objectives: 1) to examine the extent of creative leadership among school administrators; 2) to assess the effectiveness of the school; 3) to investigate the correlation between the creative leadership of school administrators and the school's effectiveness; and

4) to analyze the impact of creative leadership on the effectiveness of the school within the Nakhon Ratchasima primary educational area office. The sample consisted of 138 schools under the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5. The sample size was determined using Krejcie & Morgan's table, employing proportional stratified random sampling. The instrument employed for the research was a rating scale. The reliability of the questionnaire varied from 0.60 to 1.00. The reliability coefficient for the creative leadership exhibited by school administrators was determined to be 0.97, while the effectiveness of the school was assessed at 0.96. The data analysis employed various statistical measures, including the average, standard deviation, Pearson product-moment correlation coefficients, and stepwise multiple regression analysis.

The findings of the research were as follows: the overall creative leadership of school administrators within the Nakhon Ratchasima primary educational area office 5 was assessed to be at a high level. The overall effectiveness of schools within the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima primary educational area office 5 was found to be at the highest level. In relation to the correlation between the innovative leadership of school administrators and the efficacy of schools within the Nakhon Ratchasima primary educational area office, a favorable correlation was observed with high levels. The statistical significance was 0.1. Furthermore, the innovative leadership exhibited by school administrators had a notable impact on the effectiveness of schools within the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area office. The component of teamwork and its vision can be anticipated with a probability of 74.20 percent.

Keywords: Creative Leadership, School Administrators, Effectiveness of School

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) เพื่อให้หน่วยงาน ภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสม มีสมรรถนะสูง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ซึ่งเป็นแผนแม่บทในการพัฒนาประเทศ ระยะ 5 ปี จึงทำให้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดเป้าหมายไว้ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ และมาตรฐานอย่างทั่วถึง 2) นักเรียนทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับการทางการศึกษาอย่างเสมอภาคและ เท่าเทียม 3) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและสามารถพัฒนานักเรียนให้บรรลุขีดความสามารถและเต็มตามศักยภาพ 4) ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการพัฒนาการเรียนอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย และ 5) ระบบการศึกษาที่ตอบสนองและก้าวทันการเปลี่ยนของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง โรงเรียนประถมศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญ เป็นการศึกษาภาคบังคับที่ภาครัฐจัดให้กับประชาชนทุกคน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนในชาติให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณธรรม ค่านิยม ตามที่รัฐต้องการ เพื่อให้การศึกษาเป็นไปในทิศทางที่มีคุณค่าต่อตัวนักเรียน ต่อสังคมในทางสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศให้ดำรงอยู่ในภาวะสังคมโลกที่มีการแข่งขันสูงเช่นในปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญที่สุดต่อการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียน เนื่องจากการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนจะเกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจะดำเนินงานจนประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพ ความตื่นตัว ความมียุทธวิธี

ประสบการณ์ ความคิด ความเป็นเลิศทางวิชาการ รวมถึงการอุทิศตน ความเสียสละ และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา (กุลจิรา รักชนคร, 2563) ยิ่งผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำมากเท่าใด ก็จะสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบของการบริหารให้เหมาะสมกับสถานการณ์และผู้ตามได้มากเท่านั้น และแนวโน้มที่โรงเรียนจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของงานได้อย่างมีประสิทธิภาพก็จะมากขึ้นตามไปด้วย หากหน่วยงานใดมีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์ มีความยืดหยุ่น คำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีความคิดสร้างสรรค์ และทำงานเป็นทีม ก็จะส่งผลให้หน่วยงานนั้นเกิดความเจริญก้าวหน้าและสามารถพัฒนาต่อไปได้อย่างเต็มตามศักยภาพ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามที่หน่วยงานได้ตั้งเป้าหมายไว้ การบริหารโรงเรียน จึงต้องกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้วย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 มีวิสัยทัศน์ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาคุณภาพโรงเรียนคุณภาพ นักเรียนคุณภาพ ซึ่งการที่จะทำให้วิสัยทัศน์ดังกล่าวเป็นจริงและประสบความสำเร็จได้นั้น การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเตรียมความพร้อมด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนตลอดจนร่วมวางแผนให้โรงเรียนมีระบบการพัฒนานักเรียน โรงเรียน แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ มีความสามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งจากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า โดยภาพรวมประสบปัญหาด้านงานวิชาการอย่างมาก จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำขั้นพื้นฐาน (O-net) ในปีการศึกษา 2562 - 2564 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 5 พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 5 มีอัตราลดลงเกือบทุกกลุ่มสาระ และมีคะแนนที่ต่ำกว่าคะแนนมาตรฐาน เนื่องจากมีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมาก บางโรงเรียนขาดผู้บริหารสถานศึกษา ครูไม่ครบชั้นไม่ครบวิชาเอกและสอนไม่ตรงกับสาขาวิชาเอก ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความแตกต่างระหว่างช่วงวัยทำให้ทัศนคติและค่านิยมในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน การมีค่านิยมการเป็นข้าราชการแบบเก่า บุคลากรขาดขวัญและกำลังใจในด้านความก้าวหน้าในวิชาชีพ การนิเทศ กำกับ ติดตาม ไม่ต่อเนื่อง ส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพได้ไม่เต็มที่ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5, 2566) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนยังไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 นำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด และกำหนดนโยบาย แนวทางการพัฒนาโรงเรียนในสังกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

2.2 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

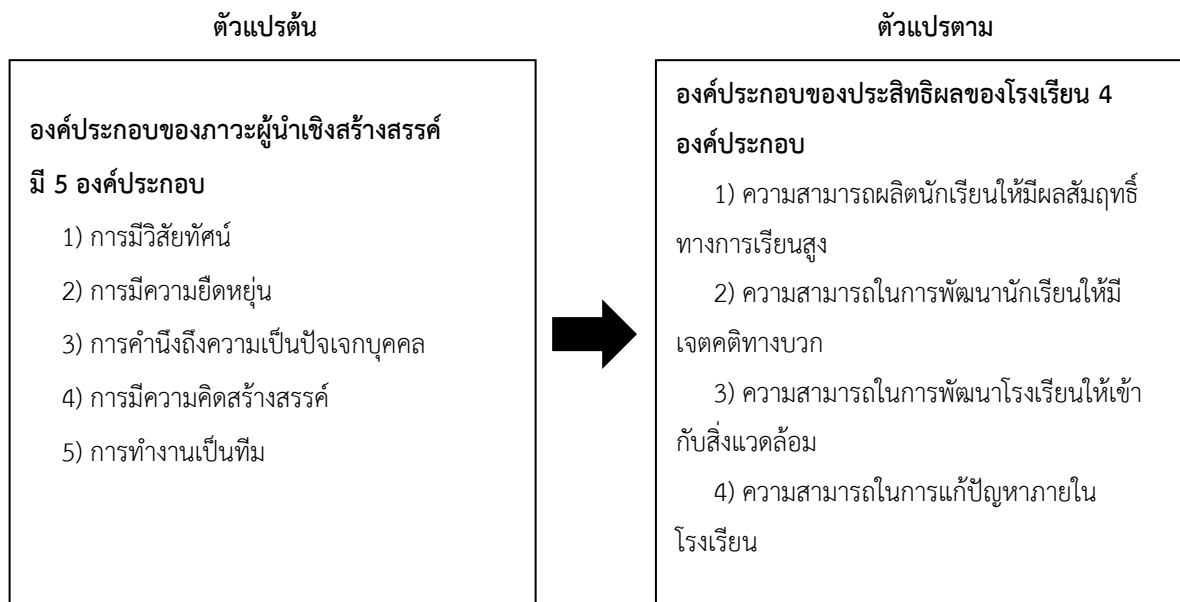
2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

2.4 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 จากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จากแนวคิดของ นเรศ บุญช่วย (2553), พสุ เดชะรินทร์ (2553), ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2553), กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์ (2555), Mungkasem (2001), Parker and Begnaud (2004), Sternberg (2006), Robinson (2007), Stoll and Temperley (2009), Maxwell (2012) จึงได้องค์ประกอบเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดเพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 5 องค์ประกอบ คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การมีความยืดหยุ่น 3) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 4) การมีความคิดสร้างสรรค์ และ 5) การทำงานเป็นทีม และจากการศึกษาประสิทธิภาพของโรงเรียน จากแนวคิดของ Hoy and Miskel (1991) จึงได้องค์ประกอบเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดเพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 4 องค์ประกอบ คือ 1) ความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก 3) ความสามารถในการพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และ 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ผู้วิจัยจึงนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังที่แสดงไว้ในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

3.2 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

3.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 213 โรงเรียน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2566 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 138 โรงเรียน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตามลำดับขั้นแบบเป็นสัดส่วน (สมบุรณ์ ตันยะ, 2565) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 แบ่งโรงเรียนตามขนาดโรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 138 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 78 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ 10 โรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษร้อยละ 65 โรงเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย

3.2.3 ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ 1 คน ที่ปฏิบัติงานที่อยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2566 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 138 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นมีผู้ให้ข้อมูล 276 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ ผู้วิจัย สร้างแบบสอบถามขึ้นซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การมีความยืดหยุ่น 3) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 4) การมีความคิดสร้างสรรค์ และ 5) การทำงานเป็นทีม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ (สมบูรณ์ ตันยะ, 2565)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก 3) ความสามารถในการพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และ 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ (สมบูรณ์ ตันยะ, 2565)

3.3.2 การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.3.2.1 ศึกษา ค้นคว้า เอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุมตามตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเป็นนิยามศัพท์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียน เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม ดำเนินการสร้างข้อความในแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียน ตามที่ได้ศึกษาแล้ว นำเสนอประธาน และกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ และพิจารณาแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.3.2.2 นำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ที่ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00

3.3.2.3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มทดลองที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2566 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามไปหาความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 อ้างถึงใน ฌณัฐ ช่วยงาน, 2565) แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ จำนวน 27 ข้อคำถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 และแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ จำนวน 25 ข้อคำถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

3.3.2.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการตามขั้นตอน ต่อไปนี้

3.4.1 ผู้วิจัย ขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เพื่อขอความอนุเคราะห์จาก ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.2 ผู้วิจัย นำหนังสือพร้อมแบบสอบถามจำนวน 276 ฉบับ เพื่อเก็บข้อมูลจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยการส่งและรับกลับแบบสอบถามด้วยตนเองภายใน 2 สัปดาห์ คิดเป็น ร้อยละ 100

3.4.3 ผู้วิจัย นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

3.5.1 รวมคำตอบของผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียนมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เป็นข้อมูลของโรงเรียนนั้น ๆ

3.5.2 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์ การแปลความหมายของคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5.3 การวิเคราะห์ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์ การแปลความหมายของคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยมีเกณฑ์ ในการแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

ค่า $r = 0.81$ ถึง 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

ค่า $r = 0.61$ ถึง 0.80 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง

ค่า $r = 0.41$ ถึง 0.60 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ค่า $r = 0.21$ ถึง 0.40 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ

ค่า $r = 0.01$ ถึง 0.20 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

ค่า $r = 0$ หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรง

ค่า r มีค่าเป็น บวก (+) หมายถึง ตัวแปรมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน

ค่า r มีค่าเป็น ลบ (-) หมายถึง ตัวแปรมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้าม

3.5.5 วิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.6.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product - moment Correlation Coefficient) และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

4. ผลการวิจัย

4.1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. การมีวิสัยทัศน์ (L_1)	4.42	0.57	มาก	3
2. การมีความยืดหยุ่น (L_2)	4.42	0.61	มาก	4
3. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (L_3)	4.47	0.59	มาก	2
4. การมีความคิดสร้างสรรค์ (L_4)	4.34	0.66	มาก	5
5. การทำงานเป็นทีม (L_5)	4.52	0.66	มากที่สุด	1
ภาพรวม	4.44	0.55	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ผลดังนี้ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีความยืดหยุ่น และด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ โดยมีรายละเอียดรายด้าน ดังนี้

4.2 ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมและรายด้าน

ประสิทธิภาพของโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (E_1)	4.41	0.67	มาก	4
2. ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก (E_2)	4.56	0.63	มากที่สุด	2
3. ความสามารถในการพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม (E_3)	4.48	0.49	มาก	3
4. ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน (E_4)	4.66	0.47	มากที่สุด	1
ภาพรวม	4.54	0.52	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ผลดังนี้ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนใหม่เจตคติทางบวก ด้านความสามารถในการพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และด้านความสามารถผลิตนักเรียนใหม่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยมีรายละเอียดรายด้านดังนี้

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 (n = 138)

ตัวแปร	L ₁	L ₂	L ₃	L ₄	L ₅	E ₁	E ₂	E ₃	E ₄	E _t
L ₁	1	.716**	.571**	.617**	.589**	.537**	.650**	.695**	.771**	.710**
L ₂		1	.848**	.825**	.808**	.643**	.677**	.687**	.710**	.727**
L ₃			1	.832**	.856**	.525**	.617**	.728**	.681**	.684**
L ₄				1	.756**	.535**	.560**	.715**	.615**	.646**
L ₅					1	.696**	.755**	.808**	.768**	.812**
L _t						.668**	.741**	.822**	.799**	.811**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน และมีค่าอยู่ในระดับสูง ($r = 0.811$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีมมีความสัมพันธ์ระดับสูงกับประสิทธิผลของโรงเรียน ($r = 0.812$) ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างสูงกับประสิทธิผลของโรงเรียน ($r = 0.646$) โดยมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

4.4 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณและสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5

องค์ประกอบ	R	R ²	Adjusted R ²	SE	F	Sig
L ₅ L ₁	0.862	0.742	0.739	0.267	194.564**	0.000

** $p \leq .01$

จากตารางที่ 4 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการทำงานเป็นทีมและด้านการมีวิสัยทัศน์ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ 0.862 ที่ระดับนัยสำคัญ .05 และสามารถพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนได้ร้อยละ 74.20 สำหรับด้านที่

ไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ได้แก่ ด้านการมีความยืดหยุ่น ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการมีความคิดสร้างสรรค์

ตารางที่ 5 การพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5

องค์ประกอบ	b	SE	β	t	Sig
การทำงานเป็นทีม (L_5)	0.478	0.043	0.603	11.168**	0.000
การมีวิสัยทัศน์ (L_1)	0.324	0.049	0.355	6.571**	0.000

$n = 138$; ค่าคงที่ = 0.942 ; $SE = 0.189$; $F = 194.564$

** $p \leq .01$

จากตารางที่ 5 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการทำงานเป็นทีม สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 ได้มากกว่าด้านอื่น ๆ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (b) 0.478 และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน (β) 0.603 นอกจากนี้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมีวิสัยทัศน์สามารถร่วมพยากรณ์ได้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (b) 0.324 และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน (β) 0.355 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

$$\hat{Y}_{(Et)} = 0.942 + 0.478 X_{(L5)} + 0.324 X_{(L1)} \text{ และสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ } \hat{Z} = 0.603 Z_{(L5)} + 0.355 Z_{(L1)}$$

5. สรุปและอภิปรายผล

5.1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมายของโรงเรียนที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในอนาคตและวางแผนในการปฏิบัติงานร่วมกันกับครู รวมถึงให้ขวัญกำลังใจในการทำงานเพื่อกระตุ้นให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนงานของโรงเรียน และผู้บริหารสถานศึกษายังสามารถนำครูและบุคลากรปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้ อีกทั้งเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ใช้ความสามารถพิเศษอย่างเต็มที่ มีวิธีการปฏิบัติที่มีทิศทางที่จะนำโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังมีการพัฒนาวิธีการต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพอย่างหลากหลายและทันสมัยมาใช้ปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ดังแนวคิดของ อริศขรา อุ่มสิน (2560) ที่ได้เสนอว่า การทำงานเป็นทีมมีความสำคัญมากต่อความสำเร็จขององค์กร ที่ต้องอาศัยการทุ่มเทความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ของผู้ปฏิบัติงาน และมีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติภารกิจที่มีประสิทธิภาพในช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงองค์กร จะต้องปรับตัวอย่างรวดเร็วในการแข่งขันเพื่อส่งผลให้องค์กรเจริญก้าวหน้า และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญญา ศรีภูธร (2562) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย คือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษายังมีค่านิยมการเป็นข้าราชการแบบเก่า ไม่นำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารโรงเรียนและส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน

5.2 ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของโรงเรียนเป็นสำคัญ ร่วมในการร่วมกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี สามารถควบคุมสถานการณ์ได้เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การรับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงานตลอดจนการประเมินผล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการบริหารงานในองค์กร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 3, 2564) ดังแนวคิดของ Sergiovanni (2009 อ้างถึงใน จันทิมา ทรัพย์จันทร์, 2560) ที่ได้เสนอว่า ลักษณะของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพควรมีลักษณะ ดังนี้ เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีแผนงานวิชาการที่ดี การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน มีบรรยากาศสถานศึกษาในทางบวก ส่งเสริมความมีปฏิสัมพันธ์อันเป็นแบบกลุ่มมีการพัฒนาบุคลากรอย่างกว้างขวาง ใช้ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมซึ่งประสิทธิภาพของโรงเรียนเป็นความสามารถในการดำเนินการ โดยผู้นำใช้ความสามารถในการบริหารโรงเรียนให้สามารถจัดการศึกษาได้สำเร็จด้วยดี ให้เกิดผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีคุณภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารปี ทองศรีนุ่น (2565) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา ตามความคิดเห็นของบุคลากร ครู โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย คือ ด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก บางโรงเรียนขาดผู้บริหารสถานศึกษา ครูไม่ครบชั้นไม่ครบวิชาเอกและสอนไม่ตรงกับสาขาวิชาเอก ดังนั้น โรงเรียนควรจัดกิจกรรมหรือโครงการที่พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สนับสนุนให้นักเรียนพัฒนาความสามารถตามความถนัดหรือความสนใจได้

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน และมีค่าอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีมมีความสัมพันธ์ระดับสูงกับประสิทธิภาพของโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนเป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกันกับครู สามารถนำบุคลากรปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้ มีการตัดสินใจร่วมกันกับครูเพื่อให้งานบรรลุผลตามเป้าหมาย ให้การสนับสนุนและความไว้วางใจต่อกันในการปฏิบัติงาน สามารถบริหารงานและแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ มีการติดต่อประสานงาน ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานอย่างมีประสิทธิภาพ เต็มศักยภาพ และกระตุ้นผู้ร่วมงานให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ อีกทั้งมีความสามารถในการนำหรือจูงใจผู้อื่นหรือผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างมีประสิทธิภาพให้เกิดการเรียนรู้ในองค์กร ทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ทั้งด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ด้านความสามารถในการพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เบญจมาศ หนูไชยทอง (2561) ได้เสนอว่า การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะส่งผลให้การพัฒนาโรงเรียนมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การพัฒนาให้นักเรียนมี

ความคิดเชิงบวก การแก้ปัญหาและพัฒนาสถานศึกษา เพราะผู้บริหารสถานศึกษาคือผู้นำองค์กรที่สำคัญ ดังนั้นการมีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล จึงเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศชาติ องค์กรไปสู่ความสำเร็จในหลาย ๆ ด้าน อย่างสร้างสรรค์ ขณะเดียวกันผู้นำก็ทำหน้าที่ประสานงานให้งานด้านการจัดการศึกษาให้ผลสำเร็จสูงขึ้นการบริหารจัดการสถานศึกษาจึงจะเกิดประสิทธิผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัฐชา แลบัว และ กุลจิรา รักชนคร (2566) ที่ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยรวม มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงและเป็นไปในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5.4 จากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการทำงานเป็นทีมและด้านการมีวิสัยทัศน์ เป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา มีการทำงานแบบทีมในการสืบเสาะหาความรู้ สนับสนุนครูในการแสวงหาความรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาการเรียนการสอน มีทักษะสร้างแรงจูงใจให้เห็นความสำคัญของทีมงานและการทำงานเป็นทีม เพื่อให้เกิดประสิทธิผล พร้อมรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาและคนในทีม มีการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในอนาคต กระตุ้นให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนงานของโรงเรียน มีวิธีการปฏิบัติที่มีทิศทางที่จะนำโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ (ธีระ รุญเจริญ,2554) สำหรับด้านที่ไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ได้แก่ ด้านการมีความยืดหยุ่น ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ มีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 ทั้ง 2 องค์ประกอบ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาไม่นำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารโรงเรียน ไม่รับฟังเรื่องราวและความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน ไม่สามารถบูรณาการวิธีการทำงานที่หลากหลายได้ (กฤษพล อัมระนันท์,2559) องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมี 2 ด้าน ดังนี้

5.4.1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการทำงานเป็นทีมเป็นองค์ประกอบแรกที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำครูและบุคลากรปฏิบัติงานร่วมกันโดยมีเป้าหมายร่วมกัน มีการสนับสนุนและการไว้วางใจต่อกัน อีกทั้งเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีการกำหนดบทบาทของสมาชิก มอบหมายงาน และวางแผนงานร่วมกัน นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีการติดต่อสื่อสาร ประสานงาน และตัดสินใจร่วมกันเพื่อให้งานบรรลุผลตามเป้าหมาย ทำให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ สมชาย รุ่งเรือง และ ธีระวัฒน์ จันทิก (2560) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทำงานเป็นทีม ได้แก่ การมีความสามารถในการประสานพลังสร้างสรรค์จากผู้ร่วมงานทุกคน โดยการนำจุดแข็งหรือข้อดีในแต่ละคนมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ตลอดจนการสร้างความรู้สึกในการทำงานร่วมกันเป็นทีมด้วยการแบ่งปันประสบการณ์และความคิดเห็นจากทุก ๆ คนในทีม เพื่อให้ทุกคนเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ผลงานและเป็นการเสริมสร้างกำลังใจในการทำงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณณัฐ ช่วยงาน (2565) ที่ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ประกอบด้วย ด้านการสร้างแรงจูงใจ และด้านการทำงานเป็นทีม

5.4.2 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นองค์ประกอบถัดมาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและนำมากำหนดเป็นเป้าหมายของโรงเรียน มีวิธีการปฏิบัติที่มีทิศทางและขอบเขตที่จะนำโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ และแสวงหาวิธีการใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียน อีกทั้งมีความรอบคอบในการวางแผนงาน นอกจากนี้ยังสามารถปลุกเร้าให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนงานของโรงเรียน ส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา คนไว (2565) ที่ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 10 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 มี 3 ด้าน คือ การสร้างวิสัยทัศน์ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ และการเป็นแบบอย่างที่ดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sammons et al. (1994, อ้างถึงใน นฤกร ปันพุ่มโพธิ์ และคณะ, 2561) ที่ได้ศึกษาลักษณะสำคัญของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ : การทบทวนงานวิจัยของโรงเรียนที่มีประสิทธิผล พบว่า การมีเป้าหมายและมีวิสัยทัศน์ร่วมกันเป็นปัจจัยที่มีผลกับประสิทธิผลของโรงเรียน

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 จากผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบด้านการดำเนินงานเป็นทีมและด้านการมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน หน่วยงานต้นสังกัดจึงควรเพิ่มหรือพัฒนา แผนงานหรือโครงการที่สร้างเสริมด้านการดำเนินงานเป็นทีมและด้านการมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาให้มากขึ้น เพื่อให้การบริหารโรงเรียนในสังกัดบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้และมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

6.1.2 จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย หน่วยงานต้นสังกัดจึงควรพัฒนาการมีความคิดสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดให้มากยิ่งขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ สามารถพัฒนาโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ได้รับการยอมรับจากชุมชนหรือหน่วยงานอื่น ๆ โดยศึกษาในรูปของกรณีศึกษา

6.2.2 ควรศึกษาตัวแปรของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำมาพิจารณา เพื่อให้การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีความสมบูรณ์และหลากหลายยิ่งขึ้น

6.2.3 ควรศึกษาภาวะผู้นำด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5

7. เอกสารอ้างอิง

- กฤษพล อัมระนันท์. (2559). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่वंงก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์ (2555). โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กุลจิรา รักชนกร. (2563). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารการพัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่, 5(3), 328-344. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jomld/article/view/241162/165120>

- จันทิมา ทรัพย์จันทร์. (2560). การบริหารที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาในจังหวัดระยองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 18 [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐ ช่วยงาน. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ธีระ รุญเจริญ. (2554). กลยุทธ์การพัฒนาความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้. คุรุสภาลาดพร้าว.
- นฤกร ปันพุมโพธิ์, สมศรี ทองนุช และสุเมธ งามนก. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. วารสารวิจัยทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 13(1), 81-96. <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/jre/article/view/10405/8706>
- นเรศ บุญช่วย. (2553). แผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่เหมาะสมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา [วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- นัฐชา แลบัว และกุลจิรา รักชนกร. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและ
ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1. วารสารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 17(1), 138-155. <https://so09.tci-thaijo.org/index.php/JOEMSU/article/view/1269/1018>
- เบญจมาศ หนูไชยทอง. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของ
โรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1
[การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 - 2570. (2565, 1 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 139
ตอนพิเศษ 258 ง. หน้า 1-143.
- พสุ เดชะรินทร์. (2553). มุมมองใหม่. กรุงเทพฯ: กิจ.
- พิมพ์พร พิมพ์เกาะ. (2557). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ขอโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพ็ญภา ศรีภูธร. (2562). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2553). ผู้นำเชิงสร้างสรรค์: กระบวนทัศน์ใหม่และผู้นำใหม่ทางการศึกษา. โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภรณ์ทิพย์ ปันก้อง. (2559). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาประถมศึกษาชลบุรี
เขต 3 [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัตนา คนไ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร.
- สมชาย รุ่งเรือง และธีระวัฒน์ จันทิก. (2560). รูปแบบการพัฒนาผู้นำสู่การสร้างแรงผลักดันเชิงสร้างสรรค์. วารสารวิชาการ
Veridian E-Journal, Silpakorn University สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ, 10(1), 29-46.
<https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/79908/63746>

- สมบูรณ์ ดันยะ. (2565). *วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา* [เอกสารประกอบการสอน]. คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัย
วงษ์ชวลิตกุล.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติระยะ พ.ศ. 2561-2580*. สำนักงาน
เลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. (2566). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566*.
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. (2564). *การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมใน
โรงเรียนคุณภาพของชุมชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3*. สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3.
- อารีย์ ทองศรีนุ่น. (2565). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
การศึกษาเอกชน จังหวัดนครศรีธรรมราช* [สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (1991). *Educational Administration: Theory Research and Practice* (4th ed.).
Harper Collins.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2001). *Educational Administration: Theory Research and Practice* (6th ed.).
Mc Graw-Hill.
- Maxwell. (2012). *The 5 Levels of Leadership*. Center Street.
- Mungkaseem, U. (2001). *The Experimental Study of The Creative Leadership Training on Creative
Leadership Quality of Education Chief Executive Officers* [Doctoral Dissertation]. The Graduate
School, Technical University.
- Quality of Education Chief Executive Officers. [Doctoral Dissertation]. The Graduate School, Technical
University, Philippines.
- Parker, J. P., & Begnaud, L. G. (2004). *Developing Creative Leadership*. Teacher Ideas Press.
- Robinson, K. (2007). *The Principles of Creative Leadership*. McGraw-Hill.
- Sternberg, R. J. (2006). Creative Leadership: It's a Decision. *Journal of Leadership*, 36(2), 22-24.
- Stoll, L., & Temperley, J. (2009). Creative Leadership Teams. *Journal of Management in Education*,
23(1), 12-18.

การสังเคราะห์งานวิจัยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวจิตตปัญญาศึกษา Research Synthesis Based on Contemplative Education

ธนพงษ์ ไกรทัต* อรรถชัย ดวงใหญ่** วาริส ยีชัน*** สุกัสตรา ลามะ****

ณรงค์ศักดิ์ ครอบคอบ***** และ อีระยุทธ รัชชะ*****

คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, **, ***, ****, *****, *****, *****

Thanapong Kaitat* Attachai Duangyai** Waris Yeesan*** Supassara Lama****

Narongsak Rorbkorb***** and Teerayout Rascha*****

Faculty of Education, Prince of Songkhla University*, **, ***, ****, *****, *****, *****

Corresponding author Email: thanapongkaitat@gmail.com

(Received October 30, 2024; Revised: November 21, 2024; Accepted: November 28, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวจิตตปัญญาศึกษา ประกอบด้วย 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 2) วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง 3) ระดับการศึกษา 4) สายการเรียนรู้ และ 5) ด้านคุณลักษณะการเรียนรู้ ตัวอย่าง คือ งานวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวจิตตปัญญาศึกษา จำนวน 25 เล่ม โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสังเคราะห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสังเคราะห์งานวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า 1) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวจิตตปัญญาศึกษา ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน โดยขั้นตอนที่นิยมใช้มากที่สุด คือ ขั้นที่ 3 การคิดอย่างเป็นระบบ คิดเป็นร้อยละ 92 2) วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่นิยมใช้มากที่สุด คือ การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คิดเป็นร้อยละ 40 3) ระดับการศึกษาที่นิยมศึกษามากที่สุด คือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 60 4) สายการเรียนรู้ที่นิยมศึกษามากที่สุด คือ สายสังคมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 60 และ 5) คุณลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนที่นิยมศึกษามากที่สุด คือ ด้านพุทธิพิสัย คิดเป็นร้อยละ 68

คำสำคัญ: การสังเคราะห์งานวิจัย, ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้, จิตตปัญญาศึกษา

Abstract

The research aims to synthesize studies pertaining to contemplative education. The synthesis emphasizes five principal aspects: 1) Stages of the learning process, 2) Methods of sampling, 3) Levels of education, 4) Areas of study, and 5) Characteristics of learning. The sample comprises 25 research studies pertaining to contemplative education teaching models, chosen via purposive sampling. The research design employs a meta-synthesis, utilizing the research synthesis form as the primary analytical tool.

The results are presented as follows: the contemplative learning process comprised seven stages, with Stage 3, "systematic thinking," being the most utilized, representing 92% of occurrences. Purposive sampling was the most commonly used sampling method, accounting for 40% of cases. The predominant educational level examined was undergraduate, comprising 60% of the studies. 4) Social sciences

represented the most extensively researched field of study, comprising 60%; and 5) the cognitive domain was identified as the most examined learning characteristic, accounting for 68%.

Keywords: Research Synthesis, Learning Management Processes, Contemplative Education

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทางภายใน เช่น การตระหนักรู้ การสำรวจภายในตนเอง ที่เกี่ยวกับอารมณ์ ความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ และมุมมองต่อสรรพชีวิตของโลก ผ่านการเรียนรู้จากการรับประสบการณ์ตรง โดยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ที่ให้คุณค่าทางจิตใจในเรื่องการเรียนรู้ด้วยใจ อย่างใคร่ครวญ การรับฟังอย่างตั้งใจ และเปิดใจเพื่อเข้าใจผู้อื่น ซึ่งเป้าหมายการจัดการเรียนรู้คือการเกิดการเปลี่ยนแปลง อย่างลึกซึ้งทางความคิดและการมีจิตสำนึกใหม่ ส่งผลให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองและโลกเพิ่มมากขึ้น และสามารถดำเนิน ชีวิตได้อย่างมีสติ มีปัญญา และมีความเมตตาต่อทุกสรรพสิ่ง เพื่อนำไปสู่พฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่เกื้อกูลกันและกัน ในสังคม (ปราณี อ่อนศรี, 2557) ซึ่งในยุคปัจจุบัน เด็กและเยาวชนกำลังเผชิญกับปัญหาที่หลากหลายมิติ ทั้งในด้านอารมณ์ สังคม และจิตใจ ซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการเรียนรู้ และการดำเนินชีวิต โดยเป็นผลมาจากโลกที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เด็กและเยาวชนขาดการตระหนักรู้ในตนเอง ในด้านการจัดการอารมณ์ ความคิด ความรู้สึก และมุมมองที่เปิดกว้าง คณะผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนาในด้านที่เด็กและเยาวชนยังขาดไปจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการสังเคราะห์การเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาขึ้นมา

จิตตปัญญาศึกษามีกระแสมเริ่มต้นใช้อย่างเป็นทางการที่มหาวิทยาลัยนาโรปะ สหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1974 (พ.ศ. 2517) โดยก่อตั้งขึ้นโดย เซอเกียม ตรุงปะ-รินโปเช ซึ่งมีพื้นฐานจากพุทธศาสนานิกายวัชรยาน แนวทางการจัดการเรียนรู้เน้นไปที่การสืบค้นภายในตนเอง การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง และการรับฟังด้วยใจอย่างเปิดกว้าง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการตระหนักรู้ถึงตัวตนของตนเอง การหยั่งรู้ถึงความเป็นมนุษย์ และการยอมรับในความหลากหลาย (ชลลดา ทองทวี และคณะ, 2551) และในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2548 ได้มีกลุ่มจิตวิวัฒน์เกิดขึ้น ซึ่งเป็นกลุ่มที่สนใจในการ ขับเคลื่อนสังคมสู่จิตสำนึกใหม่ (New Consciousness) โดยมุ่งเน้นในการสนับสนุนผู้ที่สนใจและมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญา ทั้งในและนอกระบบการศึกษา ต่อมาในปี พ.ศ. 2549 ได้เกิดเครือข่ายจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education Network) และมีการก่อตั้งศูนย์จิตตปัญญาศึกษาขึ้นที่มหาวิทยาลัยมหิดล เป้าหมายเพื่อ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญา (จิรัฐกาล พงศ์ภคเธียร, 2551)

แนวคิดปรัชญาพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้ตามแนวจิตตปัญญา สามารถแบ่งได้ 2 ประการด้วยกัน ได้แก่ 1) ความเชื่อมั่นในศักยภาพของความเป็นมนุษย์ (Humanistic Value) มีความเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีศักยภาพ ความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง โดยแต่ละคนมีทั้งความจริง ความดี และความงามในตัวเอง กระบวนการเรียนรู้ จึงไม่ใช่การเพียงแค่ "สอน" แบบดั้งเดิม แต่เป็นการสร้างเงื่อนไขเพื่อส่งเสริมให้ศักยภาพภายในของผู้เรียนได้พัฒนาและเติบโต จากกระบวนภายในตนเอง 2) กระบวนทัศน์แบบองค์รวม (Holistic Paradigm) เป็นทัศนะที่มองว่าสรรพสิ่ง สรรพชีวิตทั้งหลาย ล้วนเชื่อมโยงกันเป็นหนึ่งเดียว ทำให้มนุษย์ไม่มีส่วนที่แยกจากธรรมชาติและสังคม การจัดการเรียนรู้แบบนี้ จึงจำเป็นต้อง มองว่า มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของทุกสรรพสิ่ง และเน้นความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาตนเองกับการเปลี่ยนแปลงโลกอย่าง สอดคล้องกัน (ประเวศ วะสี, 2554) เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ตามแนวจิตตปัญญาศึกษาเกิดผลลัพธ์ที่แท้จริง กระบวนการ จัดการเรียนรู้ควรตั้งอยู่บนหลักการสำคัญ ได้แก่ การเรียนรู้ที่ตระหนักถึงศักยภาพภายในของผู้เรียน การส่งเสริมการเรียนรู้ ผ่านประสบการณ์ตรง การพัฒนาคุณธรรมและจิตสำนึกเพื่อสังคม รวมถึงการเรียนรู้แบบมีสติและการสะท้อนคิดอย่างต่อเนื่อง นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงจากภายในไปสู่ภายนอกอย่างลึกซึ้ง

จากที่กล่าวมาทั้งหมด กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปรัชญาศึกษาไม่ได้มีรูปแบบ ขั้นตอน ในการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน แต่มีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบและขั้นตอนที่หลากหลายที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดปรัชญาที่ได้กล่าวมาข้างต้น ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจทำการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เพื่อนำข้อค้นพบไปพัฒนาองค์ความรู้ในการจัดรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรัชญาศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรัชญาศึกษา ประกอบด้วย 5 ประเด็น คือ

- 1) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 2) วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง 3) ระดับการศึกษา 4) สายการเรียนรู้ และ 5) คุณลักษณะการเรียนรู้

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ตัวอย่าง

ตัวอย่าง คือ งานวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรัชญาศึกษา จำนวน 25 เล่ม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 ถึงปี พ.ศ. 2567 โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ มีการระบุขั้นตอน กระบวนการ กิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปรัชญาศึกษาอย่างชัดเจน

3.2 เครื่องมือการวิจัย

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสังเคราะห์งานวิจัย มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการประกอบด้วย 5 ประเด็น คือ 1) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 2) วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง 3) ระดับการศึกษา 4) สายการเรียนรู้ และ 5) คุณลักษณะการเรียนรู้

3.2.2 ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้ มีผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ ด้านวิจัยและประเมิน 1 ท่าน ด้านการสอน 2 ท่าน จะประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสังเคราะห์งานวิจัยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรัชญาศึกษา 5 ประเด็น ซึ่งแต่ละประเด็นมีค่า IOC อยู่ในช่วงระหว่าง 0.67 - 1.00

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 คณะผู้วิจัยกำหนดกรอบในการสังเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรัชญาศึกษา

3.3.2 คณะผู้วิจัยสืบค้นงานวิจัยผ่านฐานข้อมูลตามอินเทอร์เน็ต เช่น Thaijo, Thailis, Google Scholar และจากการอ้างอิงบรรณานุกรมตามหนังสือ บทความ และงานวิจัย โดยกำหนดว่า ต้องเป็นงานวิจัยที่ต้องมีการระบุขั้นตอน กระบวนการ กิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปรัชญาศึกษาอย่างชัดเจน โดยรวบรวมงานวิจัยทั้งหมด 41 เล่ม และคัดเลือกงานวิจัยที่ตรงตามเกณฑ์ที่คณะผู้วิจัยได้กำหนด จำนวน 25 เล่ม

3.3.3 ทำการสังเคราะห์งานวิจัยที่ใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรัชญาศึกษา โดยมีประเด็น คือ

- 1) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 2) วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง 3) ระดับการศึกษา 4) สายการเรียนรู้ และ 5) คุณลักษณะการเรียนรู้

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ตามประเด็นการสังเคราะห์ที่ได้กำหนดไว้ เพื่อนำไปอธิบายข้อมูลในรูปแบบตารางต่อไป

4. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรัชญาศึกษา คณะผู้วิจัยขอเสนอผลการสังเคราะห์ ดังตารางที่ 1-5 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงความถี่ และร้อยละของการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปัญญาศึกษา
จำแนกตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	จำนวนเล่มวิจัย	ร้อยละ
1. ขั้นการสงบนิ่ง	20	80
2. ขั้นการชวนคิดสู่ปฏิบัติ	16	64
3. ขั้นการคิดอย่างเป็นระบบ	23	92
4. ขั้นการลงมือปฏิบัติจริง	21	84
5. ขั้นการแลกเปลี่ยนและรับฟัง	21	84
6. ขั้นการนำเสนอหลังกิจกรรม	15	60
7. ขั้นการย้อนคิด	22	88

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการสังเคราะห์งานวิจัย จำนวน 25 เล่ม เกี่ยวกับ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปัญญาศึกษา ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน โดยขั้นตอนที่นิยมใช้มากที่สุด คือ ขั้นที่ 3 การคิดอย่างเป็นระบบ จำนวน 23 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 92 รองลงมา คือ ขั้นที่ 7 การย้อนคิด จำนวน 22 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 88 ส่วนขั้นตอนที่นิยมน้อยที่สุด คือ ขั้นที่ 6 การนำเสนอหลังกิจกรรม จำนวน 15 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 60

ตารางที่ 2 แสดงความถี่ และร้อยละของการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปัญญาศึกษา
จำแนกตามวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนเล่มวิจัย	ร้อยละ
1. การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)	10	40
2. การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)	5	20
3. การสุ่มแบบยกลกลุ่ม (Cluster Random Sampling)	4	16
4. การสุ่มแบบหลายขั้น (Multi-Stage Random Sampling)	4	16
5. การจับคู่ (Match Paired)	2	8
รวม	25	100

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการสังเคราะห์งานวิจัย จำนวน 25 เล่ม เกี่ยวกับวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปัญญา ที่นิยมใช้มากที่สุด คือ การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมา คือ การเลือกกลุ่มตัวอย่างสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 5 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 20 ส่วนวิธีที่นิยมน้อยที่สุด คือ การจับคู่ (Match Paired) จำนวน 2 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 8

ตารางที่ 3 แสดงความถี่ และร้อยละของการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปัญญาศึกษา
จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวนเล่มวิจัย	ร้อยละ
1. ปฐมวัย	2	8
2. ประถมศึกษา	2	8
3. มัธยมศึกษา	4	16

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ระดับการศึกษา	จำนวนเล่มวิจัย	ร้อยละ
4. ปริญญาตรี	15	60
5. ปริญญาโท	1	4
6. ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	1	4
รวม	25	100

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการสังเคราะห์งานวิจัย จำนวน 25 เล่ม เกี่ยวกับระดับการศึกษาของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปัญญา ที่นิยมศึกษามากที่สุด คือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 15 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 4 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 16 ส่วนที่นิยมศึกษาน้อยที่สุด คือ ระดับปริญญาโทและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 1 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 4

ตารางที่ 4 แสดงความถี่ และร้อยละของการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปัญญาศึกษา จำแนกตามสายการเรียนรู้

สายการเรียนรู้	จำนวน	ร้อยละ
1. วิทยาศาสตร์	6	24
2. สังคมศาสตร์	15	60
3. ภาษาศาสตร์	4	16
รวม	25	100

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการสังเคราะห์งานวิจัย จำนวน 25 เล่ม เกี่ยวกับสายการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปัญญา ที่นิยมศึกษามากที่สุด คือ สังคมศาสตร์ จำนวน 15 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมา คือ วิทยาศาสตร์ จำนวน 6 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 24 ส่วนที่นิยมศึกษาน้อยที่สุด คือ ภาษาศาสตร์ จำนวน 4 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 16

ตารางที่ 5 แสดงความถี่ และร้อยละของการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปัญญาศึกษา จำแนกตามคุณลักษณะการเรียนรู้

คุณลักษณะการเรียนรู้	จำนวนเล่มวิจัย	ร้อยละ
1. ด้านพุทธิพิสัย	17	68
2. ด้านจิตพิสัย	16	64
3. ด้านทักษะพิสัย	5	20

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการสังเคราะห์งานวิจัยจำนวน 25 เล่ม เกี่ยวกับคุณลักษณะการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปัญญาที่นิยมศึกษามากที่สุด คือ ด้านพุทธิพิสัย จำนวน 17 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 68 รองลงมา คือ ด้านจิตพิสัย จำนวน 16 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 64 ส่วนที่นิยมศึกษาน้อยที่สุด คือ ด้านทักษะพิสัย จำนวน 5 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 20

5. สรุปและอภิปรายผล

5.1 ผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ พบว่า การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปัญญาศึกษา ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การสงบนิ่ง 2) การชวนคิดสู่ปฏิบัติ 3) การคิดอย่างเป็นระบบ 4) การลงมือปฏิบัติจริง 5) การแลกเปลี่ยนและรับฟัง 6) การนำเสนอหลังกิจกรรม และ 7) การย้อนคิด พบว่า ขั้นตอนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปัญญาศึกษาที่สุด คือ ขั้นที่ 3 การคิดอย่างเป็นระบบ คิดเป็นร้อยละ 92 ซึ่งสอดคล้องกับ สุมนา โสถิผลนันท (2560) กล่าวว่า การคิดอย่างเป็นระบบ (Systems Thinking) คือ การปรับวิธีคิด หรือเพิ่มวิธีคิด หรือใช้วิธีคิดหลาย ๆ แบบในเวลาเดียวกัน แต่ต้องมีวิธีเลือกวิธีคิดหลักในแต่ละสถานการณ์มีหลักเกณฑ์และเหตุผล โดยใช้ข้อมูลหลากหลายให้สัมพันธ์กัน มีลักษณะเป็นองค์รวม โดยตระหนักถึงองค์ประกอบย่อยที่มีความสัมพันธ์และมีหน้าที่เชื่อมต่อกันอยู่อย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับ ศรีญา จุฬาริ และจันทร์ทิรา เจริญชัย. (2561) ได้อธิบายเสริมว่าการคิดอย่างเป็นระบบ หมายถึง การใช้ความสามารถทางสมองของบุคคลที่กระทำการประมวลผลข้อมูลที่ได้รับมาและนำไปปรับพฤติกรรมเพื่อให้เกิดการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งถือเป็นกระบวนการคิดขั้นสูง ช่วยในการแก้ปัญหาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เน้นมุมมองแบบวงจรไม่ใช่เส้นตรง มองภาพรวมและเห็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ จึงสรุปได้ว่าขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปัญญาศึกษา การคิดอย่างเป็นระบบมีความสำคัญอย่างมากต่อผู้เรียน เพราะสามารถช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิดอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ผู้เรียนได้ใช้ตรรกะในการคิดวิเคราะห์ ทำให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นปัญหาในมิติที่กว้างขึ้น และเป็นขั้นตอนที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสมดุลทั้งทางความคิดและจิตใจ พร้อมทั้งเข้าใจความเชื่อมโยงในระบบที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งได้อย่างลึกซึ้ง

5.2 ผลการสังเคราะห์วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง พบว่า วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ที่นิยมใช้มากที่สุด คือ การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คิดเป็นร้อยละ 40 ทั้งนี้เนื่องจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงทำให้ผลการวิจัยมีความตรงและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา นอกจากนี้ยังช่วยให้การเก็บข้อมูลสามารถสะท้อนถึงเอกลักษณ์ของกลุ่มตัวอย่างชัดเจนมากขึ้น สอดคล้องกับ Kassiani (2022) ที่กล่าวว่า การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง หรือ Purposive Sampling เหมาะสำหรับการศึกษาที่ต้องการข้อมูลจากกลุ่มที่มีลักษณะเฉพาะ เพื่อตอบโจทย์การวิจัยที่ต้องการข้อมูลเชิงลึกจากตัวอย่างที่มีลักษณะเฉพาะ Creswell (2018) อธิบายว่าการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบในกลุ่มเฉพาะ ช่วยให้การวิเคราะห์เชิงปริมาณในกลุ่มตัวอย่างเฉพาะมีประสิทธิภาพ เช่น การศึกษาความแตกต่างของผลลัพธ์ในกลุ่มที่มีคุณสมบัติเฉพาะเจาะจงเทียบกับกลุ่มอื่น

5.3 ผลการสังเคราะห์ระดับขั้นการศึกษา พบว่า ระดับขั้นการศึกษาที่นิยมศึกษามากที่สุด คือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 60 ทั้งนี้เนื่องจากระดับขั้นการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นกลุ่มนักศึกษาที่กำลังอยู่ในช่วงของการศึกษาที่มีความสำคัญต่อการกำหนดเส้นทางในการประกอบอาชีพ นักศึกษาในระดับปริญญาตรีต้องเผชิญกับแรงกดดันในหลายด้าน เช่น ด้านการเรียน ด้านครอบครัว ด้านสังคม จึงมีผู้สนใจศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาความคิดตามแนวคิดปัญญาศึกษามีความสำคัญ เมื่อมีกรอบความคิดเติบโตจะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน ก้าวข้ามข้อจำกัดในชีวิตได้ สอดคล้องกับ Liu, Fathi, Allahveysi and Kamran (2023) อธิบายว่า ความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับกรอบความคิดเป็นลักษณะทางความคิดมนุษย์ที่มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน เป็นสิ่งที่ทำให้สามารถเผชิญกับอุปสรรคที่เกิดขึ้นและจัดการกับความท้าทายในชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sookawong (2023) ที่กล่าวว่า นักศึกษาที่มีกรอบความคิดเติบโตสามารถทำให้พวกเขาก้าวข้ามข้อจำกัดและมุ่งสู่ความสำเร็จในอนาคต ทั้งนี้นักศึกษาระดับปริญญาตรีจึงเป็นกลุ่มที่มีความเหมาะสมสำหรับการนำแนวคิดจิตปัญญาศึกษาไปใช้เพื่อช่วยพัฒนาทักษะการคิด

5.4 สายการเรียนที่นิยมศึกษามากที่สุด คือ สังคมศาสตร์ จำนวน 15 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 60 ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนการสอนสายสังคมศาสตร์เน้นการพัฒนามนุษย์ในด้านความเข้าใจตนเอง สังคม และโลกภายนอกอย่างรอบด้าน ตามแนว

จิตตปัญญาศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ สมสิทธิ์ อัสตรนีย์ และคณะ (2563) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาสังคมและชุมชนตามแนวคิดจิตตปัญญาในมิติของการใช้ชีวิตบนฐานนิเวศวัฒนธรรม โดยเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณค่าและความหมายจากภายในของบุคคลและชุมชน การสร้างเครือข่ายเชิงไว้วางใจ การฟื้นฟูชีวิตชุมชน และการปลูกฝังจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม ล้วนเป็นเครื่องยืนยันว่าความสำเร็จตามแนวคิดจิตตปัญญาไม่ได้วัดจากตัวเลขเชิงเศรษฐกิจ แต่วัดจากคุณภาพของความสัมพันธ์และความยั่งยืนในบริบทที่บุคคลและชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคณา อ่อนธานี (2562) ที่ว่าการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการเสริมสร้างให้นักศึกษามีความสามารถและความพยายามที่จะต่อสู้กับอุปสรรคและความยากลำบากอย่างไม่ย่อท้อ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ พร้อมทั้งปลูกฝังความเข้าใจเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสมานฉันท์ กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรับรู้กระบวนการทัศน์แบบองค์รวม (Holistic Paradigm) ซึ่งมองโลกและชีวิตในแง่ของความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงและผสานกันระหว่างมนุษย์และสรรพสิ่ง ทำให้เกิดการยอมรับและเคารพในความหลากหลายที่มีอยู่ในสังคม

5.5 คุณลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนที่นิยมมากที่สุด คือ ด้านพุทธิพิสัย จำนวน 17 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 68 ทั้งนี้เนื่องจากคุณลักษณะการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยเป็นการพัฒนาผู้เรียนทางด้านการคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์เป็นหลัก โดยสอดคล้องกับขั้นตอนการคิดอย่างเป็นระบบ และขั้นตอนการย้อนคิดของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาของ Škopalj and Eva (2018) ศึกษาผลกระทบของการฝึกสติที่ออกแบบเฉพาะต่อการพัฒนาการคิดเชิงวิพากษ์ โดยเน้นกลไกของการทำงานของสมองด้านบริหาร (Executive Function) พบว่าการฝึกสติ (Mindfulness) มีส่วนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการวิเคราะห์ปัญหาและตัดสินใจในนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พชรินทร์ รุจิรานุกูล และคณะ (2561) ระบุว่า การพัฒนาด้านพุทธิพิสัยช่วยส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และวิจารณ์ญาณของผู้เรียน ทำให้สามารถใช้ความรู้ที่ได้มาในการแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ การให้ความสำคัญกับด้านนี้สะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบที่เป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้เชิงจิตตปัญญา

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

6.1.1 จากผลการวิจัยพบว่าขั้นตอนการคิดอย่างเป็นระบบ และขั้นตอนการย้อนคิด เป็นสองขั้นที่มีความสำคัญเนื่องจากการคิดอย่างเป็นระบบ และขั้นตอนการย้อนคิดช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ตรรกะในการคิดวิเคราะห์และทำให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นปัญหาได้อย่างชัดเจน ดังนั้น ครูผู้สอน หรือ หน่วยงานที่ต้องการนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาไปใช้ ควรยึดสองขั้นนี้เป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

6.1.2 จากผลการวิจัยพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ได้นำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างระดับปริญญาตรี ครูผู้สอนอาจนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาไปบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน ทำให้นักศึกษาเกิดการตระหนักรู้จากภายในตนเองและผู้อื่น

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 จากการผลการวิจัยพบว่า การใช้รูปแบบการเรียนรู้อตามแนวคิดจิตตปัญญาสามารถพัฒนาผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ดังนั้น จึงควรนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาไปบูรณาการกับรูปแบบการเรียนการสอนอื่น เพื่อให้ได้ประสิทธิผลที่ดียิ่งขึ้น

6.2.2 เนื่องจากในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาเฉพาะด้านขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นจึงควรศึกษาปัจจัยของการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาที่ส่งผลต่อทักษะด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน

7. เอกสารอ้างอิง

- จิรัฐกาล พงศ์ภคเธียร. (2551). จิตตปัญญาศึกษาในประเทศไทย “Contemplative Education in Thailand”
จิตตปัญญาศึกษา: การศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชลลดา ทองทวี และคณะ. (2551). จิตตปัญญาพหุศึกษา: การสำรวจและสังเคราะห์ความรู้จิตตปัญญาศึกษาเบื้องต้น
[รายงานวิจัย]. ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประเวศ วะสี. (2554). ระบบการศึกษาที่แก้ความทุกข์ยากของคนทั้งแผ่นดิน (พิมพ์ครั้งที่ 2). ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปราณี อ่อนศรี. (2557). จิตตปัญญาศึกษา: การศึกษาเพื่อการพัฒนาคนในศตวรรษที่ 21. *วารสารพยาบาลทหารบก*,
15(1), 7-11. <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/JRTAN/article/view/18422/16199>
- พัชรินทร์ รุจิรานุกุล, จันทรชลิ มาพุท และสุวิชัย โกศัยะวัฒน์. (2561). การพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา
เพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ. *วารสารวิจัย
รำไพพรรณี*, 12(1), 164-177. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/RRBR/article/view/143227/106003>
- ศรัญญา จุฬาริ และจันทรทิรา เจียรณย์. (2561). ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบของนักศึกษามหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีสุรนารี. *มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 11(1), 2220-2232. <http://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/121546/93430>
- สมสิทธิ์ อัสตรนีย์, ไพบุลย์ โสภณสุภาพ และกัญจน์ ทัดติยกุล. (2563). กระบวนการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง
แนวจิตตปัญญาศึกษา เพื่อบ่มเพาะผู้ประกอบการทางนิเวศวัฒนธรรมของชุมชนลุ่มแม่น้ำบางปะกง.
วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 28(2), 265-294.
<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/husojournal/article/view/238946/165499>
- สุนา โสติฬลอนันต์. (2560). การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบโดยใช้การเรียนรู้แบบระดมสมองในการ
จัดทำผังมโนทัศน์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต. *วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม
พระจอมเกล้าพระนครเหนือ*, 8(1), 170-177.
- อังคณา อ่อนธานี. (2562). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาที่เสริมสร้างความสามารถในการ
ฟันฝ่าอุปสรรค (AQ) สำหรับนักศึกษาครู. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 21(3), 326-341.
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2018). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches* (5th ed.). Sage.
- Kassiani, N. (2022). *What is Purposive Sampling? Definition & Examples*. Scribbr.
- Liu, L., Fathi, J., Allahveysi, S. & Kamran, K. (2023). A Model of Teachers' Growth Mindset, TEACHING
Enjoyment, Work Engagement, and Teacher Grit Among EFL Teachers. *Front Psychol*.
14:1137357. doi: 10.3389/fpsyg.2023.1137357
- Škobalj, Eva. (2018). Mindfulness and Critical Thinking: Why Should Mindfulness Be the Foundation of the
Educational Process?. *Universal Journal of Educational Research*. 6. 1365-1372.
doi: 10.13189/ujer.2018.060628.
- Sookawong, C. (2023). Growth Mindset: The Growth Mindset is Heart of New Generation of Student
Teachers. *Academic Journal of Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus*, 12(1),
571-583. (in Thai)

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

The Relationship between Technological Leadership and Academic Administration
Among School Administrators under the Nakhon Ratchasima Primary
Educational Service Area Office 6

พงศกร นามอภัย* ชุตินา พรหมพุย** และ รัตน์ดา เลิศวิชัย***

คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*, **, ***

Pongsakorn Namapai* Chutima Prompourii** and Ratda Lertvichai***

Faculty of Education, Vongchavalitkul University*, **, ***

Corresponding author E-mail: pongsakorn_nam@vu.ac.th

(Received: June 18, 2024; Revised: July 9, 2024; Accepted: August 3, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 2) ศึกษาระดับการบริหาร งานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 108 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี เท่ากับ 0.951 และตอนที่ 3 เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการเท่ากับ 0.977 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 มีค่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r_{xy} = .632$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์, ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี, การบริหารงานวิชาการ

Abstract

The objectives of this research are to: 1) investigate the level of technological leadership among school administrators in the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6, 2) investigate the level of academic administration among school administrators in the same office, and 3) investigate the relationship between technological leadership and academic administration among school administrators in the same office. The current study included 108 school administrators employed by the

Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6 during the academic year 2566. The Krejcie and Morgan table was used to establish the sample groups, and a stratified random sampling method was implemented. The data collection instrument was a five-point rating scale questionnaire with an index of item objective congruence between 0.80 and 1.00 and reliability coefficients of 0.951 for the technological leadership questionnaire and 0.977 for the academic administration questionnaire. Pearson correlation coefficients, means, standard deviations, and percentages comprised the statistical analyses.

The findings were as follows: 1) The aggregate level of technological leadership among school administrators under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6 was high. 2) The academic administration among school administrators under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6 was generally of a high quality. 3) Additionally, the relationship between academic administration and technological leadership among school administrators under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6 was statistically significant at .01 level ($r_{xy} = .632$).

Keywords: Relationship, Technological Leadership, Academic Administration

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของประเทศ ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยยังต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ซับซ้อน และคาดการณ์ได้ยาก ในขณะที่ผลการจัดการศึกษาของประเทศในทุกระดับยังคงมีปัญหาทั้งในด้านคุณภาพของคนไทย ที่ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาระดับต่าง ๆ ที่ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา คุณลักษณะ และทักษะอยู่ในระดับที่ยังไม่น่าพึงพอใจ และกำลังแรงงานของประเทศที่มีสมรรถนะไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แม้ในภาพรวมคนไทยมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและมีความเสมอภาคทางการศึกษามากขึ้น จากนโยบายสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเรียน 15 ปี ของรัฐ แต่ระบบบริหารจัดการศึกษาก็ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะรองรับสถานการณ์ การลดลงของประชากรและการเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างรวดเร็วของประเทศ รวมถึงสภาพสังคมและ เศรษฐกิจที่มีการแข่งขันอย่างเสรีและไร้พรมแดนในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด และ ไร้ขีดจำกัดของเทคโนโลยีดิจิทัล การเร่งปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ยุค 4.0 จึงเป็นทางออกสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนได้รับโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ สามารถพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล และลดความเหลื่อมล้ำในสังคมให้มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันมากขึ้น รวมทั้งพัฒนาประเทศให้สามารถก้าวข้ามประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วในอีก 20 ปีข้างหน้า ส่งผลกระทบบต่อระบบการศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนให้ ตอบสนองและรองรับความท้าทายดังกล่าว ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 65 กำหนดให้ยุทธศาสตร์ ต้องมีการบรรจุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยแผนการศึกษาแห่งชาติได้วางเป้าหมายไว้ 2 ด้าน คือเป้าหมายด้านผู้เรียน โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้ ได้แก่ การเขียนได้ การอ่านออก และการคิดเลขเป็น ประกอบกับทักษะการคิดวิเคราะห์ด้วยการใช้วิจารณ์ญาณและทักษะ ในกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการสร้างสรรค์และออกแบบนวัตกรรม ทักษะความรู้ ความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่าง กระบวนทัศน์ ทักษะด้านความร่วมมือ ทักษะการสื่อสาร สารสนเทศและการรู้เท่าทันสื่อ ทักษะเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะอาชีพการเลือกอาชีพและทักษะการเรียนรู้ ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

รัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ มาตรา 257 ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน จึงมีการกำหนดให้มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินและการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดิน และเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) และแผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2563-2565 กำหนดยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุมทุกหน่วยงานและสถานศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาการบริหารจัดการให้ก้าวสู่การเป็นหน่วยงานดิจิทัล ยุทธศาสตร์ที่ 4 ผลิตรายการและพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล และยุทธศาสตร์ ที่ 5 พัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา การวิจัยและการสร้างนวัตกรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 มีหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพแก่ประชาชนในเขตพื้นที่บริการ คือ อำเภอบัวใหญ่ อำเภอบัวลาย อำเภอดง อำเภอเสีตา อำเภอบ้านเหลื่อม และอำเภอแก้งสนามนาง จำนวน 180 โรงเรียน มีนักเรียนผู้เข้ารับบริการทั้งสิ้น 18,447 คน ผู้บริหาร จำนวน 151 คน ครูและบุคลากรจำนวน 1,237 คน สพป.นครราชสีมา เขต 6 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาในทุกด้าน ตามกลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โดยการพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการใช้ระบบบริหารจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานที่ดีสำหรับสถานศึกษาให้เป็นระบบเดียว เพื่อลดภาระงานครู ลดความซ้ำซ้อนของระบบงานและการจัดเก็บข้อมูล ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาทั้งในและนอกสังกัด เพื่อบูรณาการการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษา โดยใช้พื้นที่เป็นฐานให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุด สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพโดยนำเทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุน (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6, 2566)

การมีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีในสถานศึกษาจึงมีความสำคัญต่อสภาพแวดล้อมการศึกษาปัจจุบันที่เต็มไปด้วย เทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว เนื่องด้วยบทบาทและคุณสมบัติที่สำคัญของผู้นำเชิงเทคโนโลยีในสถานศึกษา จะช่วย ให้นักเรียนและบุคลากรมีความเข้าใจและความตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยีในชีวิตประจำวันและการเรียนรู้ ทั้งยัง เป็นสิ่งที่จะกระตุ้นให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีในการแก้ปัญหา และพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งภาระงานที่สำคัญของการจัดการศึกษาในสถานศึกษา คืองานด้านวิชาการ ซึ่งมีความสำคัญต่อการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาของผู้เรียนในหลากหลายระดับ การบริหารงานด้านวิชาการในสถานศึกษา จึงเป็นบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของประเทศ โดยทำให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อนโยบายของรัฐและสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีจึงมีความสัมพันธ์กับการ บริหารงานวิชาการ โดยบทบาทของผู้นำที่มีความเข้าใจในเทคโนโลยีและการพัฒนาทางเทคโนโลยี จะส่งผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรที่สำคัญในสถาบันการศึกษา โดยการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการบริหารงานวิชาการ ทำให้สามารถพัฒนา แนวทางการเรียนรู้ที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการสนับสนุนการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถส่งเสริมให้บุคลากรและ ผู้เรียนพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีและการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม

จากสภาพความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาจะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาหรือ ครูผู้สอน จึงควรมีทักษะทางเทคโนโลยี ดังนั้นผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีในการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากงาน วิชาการ เป็นหัวใจสำคัญของคุณภาพการศึกษาและคุณภาพของนักเรียน และการจัดการศึกษาในปัจจุบันทุกสิ่งทุกอย่าง ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งผู้บริหารยุคปัจจุบันจำเป็นต้องรู้จักนำเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร (Executive Information System: EIS) มาใช้ในการวางแผนนโยบายและกลยุทธ์ขององค์กร ผลจากการวิจัยนี้อาจช่วยให้ ผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 สามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนา การบริหารได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

2.2 เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีและการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2561) ตามกรอบแนวคิด 5 ด้าน คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลก ยุคดิจิทัล 3) การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ 4) การปรับปรุงอย่างนั้ระบบ 5) การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และ องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) ตามกรอบ แนวคิด 10 ด้าน คือ 1) การวางแผนงานด้านวิชาการ 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 3) การพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษา 4) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 5) การวัดผลประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 6) การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 7) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 8) การนิเทศการศึกษา 9) การพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 10) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาใช้เป็นกรอบ ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ดังภาพที่ 1

ตัวแปรต้น

ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี

1. การมีวิสัยทัศน์
2. การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลก ยุคดิจิทัล
3. การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ
4. การปรับปรุงอย่างเป็นระบบ
5. การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

ตัวแปรตาม

การบริหารงานวิชาการ

1. การวางแผนงานด้านวิชาการ
2. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
3. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
4. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
5. การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน
6. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา
7. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
8. การนิเทศการศึกษา
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษา
10. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ปีการศึกษา 2566 จากสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ รวมทั้งสิ้น 151 คน จากสถานศึกษา 180 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 108 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาโดยไม่ับรวมการปฏิบัติหน้าที่รักษาการในตำแหน่งในสถานศึกษาอื่น ได้มาโดยการกำหนดขนาด ของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่และมอร์แกน Krejcie and Morgan (1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ผลปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดของสถานศึกษา	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง (ผู้บริหารสถานศึกษา) (คน)
	สถานศึกษา (แห่ง)	ผู้บริหารสถานศึกษา (คน)	
สถานศึกษาขนาดเล็ก	110	82	66
สถานศึกษาขนาดกลาง	68	67	40
สถานศึกษาขนาดใหญ่	2	2	2
รวม	180	151	108

(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6, 2566)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นตัวเลือกที่กำหนดไว้ให้ (Check List) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (Check List) ตอนที่ 2 เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา (Rating Scale) และตอนที่ 3 เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (Rating Scale) มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี เท่ากับ 0.951 และตอนที่ 3 เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการเท่ากับ 0.977

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ได้ส่งแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ ผ่านระบบ Education Area Management Support System: Amss ให้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 108 ฉบับ ทั้งนี้ได้ข้อมูลตอบกลับมา จำนวน 108 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 สถิติพื้นฐานที่ใช้ ได้แก่

3.5.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

3.5.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

3.5.1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3.5.2 สถิติที่ใช้ในการหาความสัมพันธ์ ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) โดยพิจารณาเกณฑ์ตาม (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

ค่า $r = 0.81$ ถึง 1.00	หมายถึง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก
ค่า $r = 0.61$ ถึง 0.80	หมายถึง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง
ค่า $r = 0.41$ ถึง 0.60	หมายถึง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง
ค่า $r = 0.21$ ถึง 0.40	หมายถึง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างต่ำ
ค่า $r = 0.01$ ถึง 0.20	หมายถึง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำ
ค่า $r = 0.00$	หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวม ผลปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. การมีวิสัยทัศน์	4.62	0.29	มากที่สุด	1
2. การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกยุคดิจิทัล	4.53	0.39	มากที่สุด	3
3. การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ	4.54	0.37	มากที่สุด	2
4. การปรับปรุงอย่างเป็นระบบ	4.44	0.36	มาก	4
5. การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล	4.37	0.40	มาก	5
รวม	4.50	0.28	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.28) และพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.29) รองลงมา คือ การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.37) และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกยุคดิจิทัล ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.39) ตามลำดับ

4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวม ผลปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวม

การบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. การวางแผนงานด้านวิชาการ	4.43	0.33	มาก	3
2. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.41	0.34	มาก	4
3. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.31	0.36	มาก	8
4. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.35	0.45	มาก	7
5. การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.31	0.37	มาก	9
6. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	4.27	0.40	มาก	10
7. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	4.54	0.36	มากที่สุด	1
8. การนิเทศการศึกษา	4.41	0.43	มาก	5

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.41	0.50	มาก	6
10. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.45	0.32	มาก	2
รวม	4.40	0.19	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่าระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.19) และพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมา คือ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.32) และการวางแผนงานด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.33) ตามลำดับ

4.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ผลปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	XTotal	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y ₇	Y ₈	Y ₉	Y ₁₀	YTotal
X ₁	1																
X ₂	.281**	1															
X ₃	.612**	.512**	1														
X ₄	.784**	.363**	.622**	1													
X ₅	.310**	.495**	.394**	.648**	1												
XTotal	.738**	.705**	.805**	.869**	.757**	1											
Y ₁	.800**	.508**	.669**	.847**	.515**	.849**	1										
Y ₂	.743**	.492**	.667**	.918**	.760**	.919**	.848**	1									
Y ₃	0.140	.577**	.408**	.306**	.609**	.549**	.341**	.473**	1								
Y ₄	.297**	0.142	.368**	0.181	0.085	.268**	.231*	.200*	.216*	1							
Y ₅	0.063	-0.032	-0.112	0.140	0.059	0.028	0.153	0.090	0.042	-0.073	1						
Y ₆	0.027	0.009	0.056	0.084	.212*	0.104	0.120	0.110	0.183	.229*	-0.080	1					
Y ₇	0.150	.215*	.301**	.223*	.247**	.297**	.266**	.235*	0.134	0.000	0.122	0.131	1				
Y ₈	.196**	0.184	0.091	.209*	.220*	.232*	.263**	.248**	0.036	-0.024	.294**	-0.049	.240*	1			
Y ₉	-0.009	-0.054	-0.087	-0.034	0.027	-0.041	0.007	0.009	-0.096	-0.098	.336**	0.021	.284**	.509**	1		
Y ₁₀	.201*	0.030	.255**	0.184	0.075	0.185	.239*	0.146	-0.046	0.082	0.140	.241*	.498**	0.178	.237*	1	
YTotal	.487**	.386**	.485**	.566**	.531**	.632**	.649**	.627**	.428**	.365**	.403**	.383**	.566**	.570**	.500**	.514**	1

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี (X) กับการบริหารงานวิชาการ (Y) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r_{xy} = .632$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่า ด้านที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือ การปรับปรุงอย่างเป็นระบบ (r_{x4y}) มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลางกับการบริหารงานวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมา คือ ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (r_{x5y}) มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลางกับการบริหารงานวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ด้านการมีวิสัยทัศน์ (r_{x1y}) มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลางกับการบริหารงานวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษารายด้าน พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เรียงลำดับจากมากที่สุด คือ ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ (X_4) กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (Y_2) ($r_{x_4y_2} = .918$) ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ (X_4) กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ (Y_1) ($r_{x_4y_1} = .847$) และ ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_1) กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ (Y_1) ($r_{x_1y_1} = .800$)

5. สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ผู้วิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

5.1 ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ในการวางแผนการบริหารสถานศึกษา และนโยบายมาสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะหน้าที่หลักสำคัญของผู้บริหารคือการวางแผนเพื่อกำหนดทิศทางการบริหารสถานศึกษา และในปัจจุบันมีนโยบายในการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา จึงทำให้ด้านการมีวิสัยทัศน์ซึ่งเป็นการกำหนดทิศทางของสถานศึกษาให้ไปสู่เป้าหมายอย่างมีคุณภาพ เป็นด้านที่ผู้บริหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561) ได้กล่าวไว้ว่า การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสามารถนำการพัฒนาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และการบูรณาการเทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงในองค์กรและยกระดับความเป็นเลิศขององค์กรได้ และยังสอดคล้อง กับการค้นคว้าอิสระของ เจษฎา ชวนะไพศาล (2563) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี พบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ การเป็นพลเมืองในโลกยุคดิจิทัล การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ การปรับปรุงอย่างเป็นระบบ และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ตามลำดับ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิทย์ ชำนาญ (2565) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พัทลุง เขต 2 ผลจากการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พัทลุง เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ส่วนด้านการเป็นพลเมืองในโลกยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาในสังกัดส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก มีสภาพแวดล้อมทางด้านเทคโนโลยีไม่ทันสมัย และยังขาดการสนับสนุนจากส่วนกลางในการนำเทคโนโลยีเข้ามาบริหารจัดการ วัฒนธรรมในการทำงาน การใช้ชีวิต จึงยังไม่มีความเป็นสังคมดิจิทัลเท่ากับสถานศึกษาที่อยู่ในเมืองที่มีความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสูงกว่า

5.2 การบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา ได้สนับสนุนและจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของ ผู้เรียน โดยการศึกษาสภาพและปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้สามารถกำหนดแผนงานหรือแนวทางในการดำเนินการตามแผน และ นิเทศติดตามในการพัฒนางานด้านวิชาการของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งยังส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนา สื่อ นวัตกรรม เพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ ผู้เรียนสร้างความเข้าใจในการเรียนการสอนได้ง่ายขึ้นและสามารถสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับการค้นคว้า อิสระของ นูรุลลา หลัปปุเต๊ะ (2565) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายทุ่งยางแดง สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายทุ่งยางแดงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 3 ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในและมาตรฐานการศึกษา และด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ตามลำดับ และยิ่งสอดคล้องกับ อมรรรัตน์ ไทรเมือง (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา ตามลำดับ

ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 มีค่าเฉลี่ยด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อาจเนื่องมาจากวิจัยในชั้นเรียนไม่มีการเผยแพร่เท่าที่ควร และขาดการรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา จึงทำให้ไม่เกิดงานวิจัยที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี ผู้บริหารจึงต้องส่งเสริมการวิจัยในการเรียนการสอนทุกระดับ และส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนโดยผ่านกระบวนการวิจัยที่เป็นระบบ

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์พบว่าภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการระดับสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพอย่างต่อเนื่องในองค์กร โดยมีการใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังส่งเสริมและสนับสนุนให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้และกระบวนการสร้างองค์ความรู้ โดยที่โรงเรียนสามารถเลือกรูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยพิจารณาตามความเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน และตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์รายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบกับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก รองลงมาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ และภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีด้านการมีวิสัยทัศน์ กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ได้ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษานำระบบเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการในทุก ๆ ฝ่ายงาน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบการจัดการศึกษาให้ทันต่อสังคมยุคดิจิทัล ผู้บริหารจึงได้นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบในทุก ๆ ด้าน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6, 2566) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิทธิฤทธิ์ กลิ่นเดช (2560) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระบุรี พบว่า ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระบุรี มีความสัมพันธ์กันในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับ สุวิทย์ ขาคัลยา (2565) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 มีความสัมพันธ์กันในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

6.1.1 ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีด้านการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดแต่อยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรคำนึงถึงจริยธรรม กฎหมายและสังคมในการใช้เทคโนโลยี รับผิดชอบในสิ่งที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคลากรในสังคมเทคโนโลยี

6.1.2 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดแต่อยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรสนับสนุนให้ครูพัฒนาการเรียนการสอน โดยผ่านกระบวนการวิจัยที่เป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาหรือการบรรลุจุดมุ่งหมายทางการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

6.1.3 ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ กับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด จึงควรสนับสนุนส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์ต่อการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา

6.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีกับตัวแปรอื่น ๆ โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

7. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *แนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ*. บี.เอส.บี. โปรดักส์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *แผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2563-2565*.

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. <https://bict.moe.go.th/wp-content/uploads/2022/03/digital-63-65.pdf>

เจษฎา ชวนะไพศาล. (2563). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี* [การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต].

มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นุรโสภา หลังปุเต๊ะ. (2565). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายทุ่งยางแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3* [การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.

สุวิทย์ ขำคล้าย. (2565). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2*. [สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต].

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

สุกัญญา แซ่ม้อย. (2561). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6. (2566). *ข้อมูลสารสนเทศ ปีการศึกษา 2566*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. พรักหวานกราฟฟิค.

- อมรรัตน์ ไทรเมือง. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- อิทธิฤทธิ์ กลิ่นเดช. (2560). ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระบุรี [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภотаตูม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
Environment Administration in Tha Tum District
under the Secondary Educational Service Area Office Surin

วลัยลักษณ์ บุราครสกุล*

คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*

Walailux Burakornsakun*

Faculty of Education, Vongchavalitkul University*

Corresponding author E-mail: walailux_bur@vu.ac.th

(Received: July 25, 2024; Revised: August 17, 2024; Accepted: September 9, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภотаตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์และ 2) เปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภотаตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนเขตอำเภотаตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำนวน 144 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับสลาก เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t-test)

ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภотаตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอันดับแรก คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการบริหาร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านอาคารสถานที่ และ 2) การเปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภотаตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู ที่ขนาดสถานศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การบริหารสภาพแวดล้อม, ความคิดเห็นของครู, การจัดการเรียนรู้

Abstract

This research seeks to examine environmental management practices in schools located in Tha Tum District, governed by the Surin Secondary Education Area Office. 2) Analyze the environmental management practices in schools within Tha Tum District, governed by the Surin Secondary Education Area Office, classified by professional expertise and institutional size. The sample comprised 144 educators from institutions in Tha Tum District, governed by the Surin Secondary Education Area Office, chosen using stratified random sampling. Data were gathered by a questionnaire utilizing a 5-point Likert

scale, resulting in a conformance index of 1 and a reliability coefficient of 0.96. The statistical analysis encompassed percentages, means, standard deviations, and t-tests.

Research findings suggested that, overall, environmental management at schools within Tha Tum District, under the Surin Secondary Education Area Office, was generally rated as excellent. Upon analysis of specific components, the greatest average score was attributed to teaching learning management, followed by administration, while facilities management received the lowest score. Moreover, there were no substantial disparities in environmental management among schools when considering teachers' varying job experiences across overall and specific dimensions. Significant statistical differences were identified in overall and specific characteristics of environmental management based on variations in school sizes at the .05 significance level.

Keywords: Environmental Management, Perceived by the Teacher, Learning Management

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อเป็นทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และในปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงจากผลที่เกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้การจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง ดังแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาว่า ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพสามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทาง การศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย และระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลง ของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 มาตรา 24 ข้อที่ 5 กล่าวว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ สถานศึกษาจึงเป็น หน่วยงานที่สำคัญของการจัดการศึกษา และมีบทบาทในด้านต่าง ๆ ที่ให้ผู้เรียนได้รับความรู้และการบริการทางการศึกษา เห็นได้ว่าองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ คือ การจัดสภาพแวดล้อม การสร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่ดีช่วยส่งเสริมและปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่พร้อมด้วยความรู้ ความสามารถความเจริญทางร่างกายและจิตใจ

สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ เกิดความรู้สึกรักพอใจ อบอุ่นใจ รู้สึกเป็นเจ้าของ และอยากมาโรงเรียน หากจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้มีความพร้อมให้ครูและนักเรียนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ย่อมทำให้ครูและนักเรียนรู้สึกมีความสุขและพร้อมที่จะเกิดการเรียนรู้ โรงเรียนควรสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียนให้ทุกคนในโรงเรียนมีความรู้สึกอบอุ่นเมื่ออยู่ร่วมกัน สร้างความรัก ความผูกพัน ความเอื้ออาทรต่อกัน และผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญคนหนึ่งที่จะช่วยให้การดำเนินงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ ผู้บริหารจึงควรเข้าใจ เห็นใจ และให้กำลังใจแก่ครูและบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ ครูจะร่วมมือปฏิบัติหน้าที่ของตน ให้ความรัก ความเมตตาแก่นักเรียน นอกจากการสอน

เนื้อหาวิชา ผู้เรียนจะเกิดความรู้สึกว่าอยากมาโรงเรียน มาแล้วก็มี ความอบอุ่นสบายใจ สถานศึกษาหลายแห่งมีการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ในสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษา

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาถึง การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอดำรงวิทยะปาล์ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เพื่อเสนอให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง และพัฒนาการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่สังกัดและเผยแพร่ผลการวิจัยให้สถานศึกษาได้นำไปพัฒนาการบริหารสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอดำรงวิทยะปาล์ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอดำรงวิทยะปาล์ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียนในเขตอำเภอดำรงวิทยะปาล์ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม จำนวน 223 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนในเขตอำเภอดำรงวิทยะปาล์ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม จำนวน 144 คน ซึ่งสุ่มจากประชากร ได้จากการเทียบสัดส่วนประชากร ตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากนั้นจึงทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับสลาก

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้วิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้กรอบการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ มี 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ประสบการณ์ทำงาน (ต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป) และขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน (ขนาดใหญ่พิเศษและขนาดกลาง)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ประกอบด้วย 3 ด้านดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่
2. ด้านการจัดการเรียนรู้
3. ด้านการบริหาร

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.3.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี วารสารบทความ สิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต และรายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.3.2 สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของแบบสอบถาม

3.3.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบปรับปรุงจากผู้เชี่ยวชาญมาแก้ไขตรวจสอบ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.50 ขึ้นไป

3.3.4 นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาไปทดลองใช้ (Try out) กับครูผู้สอนในโรงเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วเก็บรวบรวม นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่น อยู่ระหว่าง 0.91 - 0.93 และจัดทำเป็น Google Forms และส่ง QR-code เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสืออนุญาตเก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ไปยังผู้อำนวยการเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากครูในสถานศึกษา อำเภอดำรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำนวน 8 โรงเรียน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาคือ ขนาดใหญ่ พิเศษและขนาดกลาง และผู้วิจัยส่งแบบสอบถามโดยใช้ QR-code ไปยังกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 144 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์โดยมีการดำเนินการดังนี้

3.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้านประสบการณ์ทำงาน และขนาดของ สถานศึกษาโดยใช้สถิติพื้นฐานการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage)

3.5.2 วิเคราะห์บทบาทในการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอดำรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ตามกรอบแนวคิดการวิจัย โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) แล้วนำมาวิเคราะห์และแปลผลการวิเคราะห์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5.3 วิเคราะห์การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอดำรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสุรินทร์ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน (ต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป) และขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน (ขนาดใหญ่พิเศษและขนาดกลาง) โดยใช้ t-test

4. ผลการวิจัย

4.1 ระดับการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอดำรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู

ตารางที่ 1 แสดงผลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอท่าตูม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ด้านอาคารสถานที่	4.44	0.73	มาก	3
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.65	0.58	มากที่สุด	1
3. ด้านการบริหาร	4.56	0.66	มากที่สุด	2
ภาพรวม	4.56	0.60	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอท่าตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.56, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน และระดับมาก 1 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอันดับแรก คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.58) รองลงมา คือ ด้านการบริหาร ($\bar{X}$ = 4.56, S.D. = 0.66) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{X}$ = 4.44, S.D. = 0.73)

4.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอท่าตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยภาพรวม และรายด้าน

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอท่าตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษา	ประสบการณ์ทำงาน				t	p
	ต่ำกว่า 10 ปี		10 ปี ขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านอาคารสถานที่	4.38	0.76	4.54	0.71	-1.296	0.197
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.59	0.63	4.74	0.48	-1.663	0.098
3. ด้านการบริหาร	4.54	0.69	4.64	0.61	-0.873	0.384
ภาพรวม	4.50	0.62	4.64	0.57	-1.358	0.177

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอท่าตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4.3 ผลการเปรียบเทียบการเปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอท่าตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู ที่ขนาดสถานศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอท่าตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู ที่ขนาดสถานศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา				t	p
	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่พิเศษ			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านอาคารสถานที่	4.16	0.81	4.68	0.58	-4.304*	0.000
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.45	0.66	4.82	0.42	-3.971*	0.000
3. ด้านการบริหาร	4.32	0.74	4.81	0.47	-4.645*	0.000
ภาพรวม	4.31	0.67	4.77	0.44	-4.809*	0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอท่าตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู ที่ขนาดสถานศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษามากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง

5. สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอท่าตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู ได้นำเสนอการอภิปรายผลได้ดังนี้

5.1 ระดับการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอท่าตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน และระดับมาก 1 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอันดับแรก คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการบริหาร ทั้งนี้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 มาตรา 24 ข้อที่ 5 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา แก่นพุ่ม (2562) ศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษของโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิบาล สุวรรณโคตร และสมหญิง จันทุไทย (2563) ศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองบุญมาก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

5.2 เปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอท่าตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน พบว่า

5.2.1 ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไปนั้น มีความเข้าใจในด้านการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา จึงมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทการบริหารสภาพแวดล้อม

ในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์วิทย์ ใจสุข (2560) ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียน จุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์สอน พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษา เพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิบาล สุวรรณโคตร และสมหญิง จันทุไทย (2563) ศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองบุญมาก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5.2.2 เปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอดำรงวิทยารุจิราวุธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู ที่ขนาดสถานศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา มากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ได้รับงบประมาณในการบริหารมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง และมีจำนวนบุคลากรมากกว่า จึงทำให้มีความคล่องตัวในการนำงบประมาณมาใช้ในการวางแผนการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ทำให้มีการบริหารงานที่คล่องตัว และทั่วถึงมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณมณี โพธิ์พันธ์ (2561) ที่ศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 พบว่าผลการเปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาของผู้บริหาร จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแนวทางการดำเนินงานตามโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567) กล่าวว่า งบประมาณที่ทางรัฐจัดสรรให้สถานศึกษา มี 5 รายการ ได้แก่ ค่าจัดการเรียนการสอน (เงินอุดหนุนรายหัว ปัจจัยพื้นฐานนักเรียนสำหรับนักเรียนยากจน ค่าอาหารนักเรียนประจำพักนอน) ค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าเครื่องแบบนักเรียน และค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งจัดสรรให้นักเรียนทุกคน ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีอัตราการจัดสรรแตกต่างกันจำแนกตามระดับการศึกษา และตามจำนวนนักเรียนของสถานศึกษานั้น

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอดำรงวิทยารุจิราวุธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอันดับแรก คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านอาคารสถานที่ ดังนั้นสถานศึกษาควรมีมาตรการหรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดและความปลอดภัย มีพื้นที่จัดกิจกรรมกีฬา และนันทนาการที่เหมาะสม มีการตรวจสอบอาคาร ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ให้มีความพร้อมใช้งานอยู่เสมอและควรมีการวางแผนและใช้ประโยชน์พื้นที่ในโรงเรียนอย่างคุ้มค่า

6.1.2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอดำรงวิทยารุจิราวุธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องจากในปัจจุบัน ทั้งนี้ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไปนั้น มีความเข้าใจในด้านการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา จึงมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

6.1.3 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอดำรง อำเภอดำรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู ที่ปฏิบัติงานขนาดสถานศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร สภาพแวดล้อมในสถานศึกษามากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลางควรให้ความสำคัญในการ นำงบประมาณมาใช้ในการวางแผนการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนในการดำเนินงานด้านการบริหารสภาพแวดล้อมใน สถานศึกษา

6.2.2 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาตามบริบทของแต่ละ สถานศึกษา

7. เอกสารอ้างอิง

นิตยา แก่นพุ่ม. (2562). การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษของโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย.

วารสาร มจร: พุทธปัญญาปริทรรศน์, 5(1), 65-77. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jmbr/article/view/222691/164757>

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.

พิมพ์วิทย์ ใจสุข. (2560). การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.

ราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (2562, 1 พฤษภาคม). (เล่มที่ 136 ตอนที่ 57 ก. น.49 - 53).

วรรณมณี โพธิ์พินไม้. (2561). การศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. สิกขา วารสารศึกษาศาสตร์, 5(2), 30-37. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/sikkha/article/view/157720/114235>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. พรึกหวานกราฟฟิค.

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). แนวทางการดำเนินงานตามโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัด การศึกษาดังแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. อักษรไทย.

อภิบาล สุวรรณโคตร และสมหญิง จันทุไทย. (2563). การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองบุญมาก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2, วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 7(7), 73-86.

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา
อำเภอโคกชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

The Relationship between School Administrators' Learning Leadership and
Effectiveness of Chok Chai District School under Nakhon Ratchasima

Primary Education Service Area Office 2

ศิริลักษณ์ ฉลาดพัฒนศักดิ์* และ รัตนา เลิศวิชัย**

คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*,**

Sirilak chaladpattanasak* and Ratda Lertvichai**

Faculty of Education, Vongchavalitkul University*,**

Corresponding author E-mail: sirilak_cha@vu.ac.th

(Received: April 17, 2024; Revised: May 25, 2024; Accepted: June 30, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโคกชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาในอำเภอโคกชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 36 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คนประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และครู 2 คน รวม 108 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 ทุกข้อ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา และแบบสอบถามระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา เท่ากับ 0.94 และ 0.87 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง รองลงมา คือ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการโดยใช้ข้อมูลแบบบูรณาการ 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก และ 3) ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา ด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมาก และด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวกในระดับสูงมาก

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเรียนรู้, ประสิทธิภาพ, เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

Abstract

The objectives of this research are to 1) investigate the relationship between school effectiveness and the level of learning leadership among school administrators in Chok Chai District, which is under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 2. 2) Examine the level of school effectiveness. 3) Investigate the relationship between school effectiveness and the level of learning leadership among school administrators. The research sample consisted of 36 schools in Chok Chai during the academic year 2023, with a total of 36 schools being statistically significant at the .05 level. A multi-stage random sampling method was employed to select the sample. Step 1: Randomly selecting institutions based on their size. The random selection of schools was based on the magnitude of the school. Step 2: Employ straightforward random sampling to identify informants in each school that was chosen in step 1. A school administrator and two instructors comprise the informants of each school in the sample. The research instrument consisted of a five-point rating scale questionnaire with an item objective congruence index of 1.00 for all items. The reliability coefficients of the questionnaire on the learning leadership level of school administrators were 0.94, and the confidence value of the questionnaire on the efficacy level of the school was 0.87. The data were analyzed using correlation coefficients, means, standard deviations, and percentages.

The research findings suggested that 1) the learning leadership of school administrators was of a high quality in all aspects; each aspect was found to be of a high quality. The aspect with the highest average was self-directed learning, followed by team learning. and the side with the lowest average is Management (using integrated data). 2) The school's overall efficacy was high. It was determined that each aspect was of a high quality. The ability to produce students with high academic achievements was the aspect with the highest average, followed by the ability to address problems within the school. The aspect with the lowest average was the ability to develop students with positive attitudes. 3) In the Chok Chai District, the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 2 demonstrated a moderate positive correlation between the learning leadership of school administrators and the effectiveness of the school. The learning leadership of school administrators was significantly correlated with the capacity to cultivate positive attitudes in students and the production of high academic achievement.

Keywords: Learning Leadership, Effectiveness, Primary Education Area

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกมีผลต่อสภาพและแนวโน้มการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งจะต้องเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดความเหมาะสมทันต่อเหตุการณ์และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการจัดการศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนา หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งต้องตระหนักถึงผู้เรียนและครูผู้สอนเป็นสำคัญ กลไกที่สำคัญมากประการหนึ่งที่จะช่วยให้การปฏิรูปการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ การร่วมกันสร้างความรู้ใหม่ส่งผลให้ผู้เรียน

บรรลุดม่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเป็นคนดีคนเก่งและมีความสุขภาวะผู้นำการเรียนรู้เป็นพฤติกรรมและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่ทำให้บุคคลมีศักยภาพในการเรียนรู้มากขึ้น มีนวัตกรรม มีการพัฒนาวิชาชีพเกิดขึ้นของบุคคลในทุกระดับ ซึ่งส่งผลถึงศักยภาพประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพขององค์กร สำหรับภาวะผู้นำการเรียนรู้ นั้น ตัวผู้นำเองจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ สามารถนำ ในเรื่องการเรียนรู้และตัวผู้นำเอง ใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีความรู้ความสามารถในการจัดโครงสร้างและระบบการเรียนรู้ในองค์กรและมีผลต่อการพัฒนาคนและบุคลากรต่างๆ ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ต่อไป เพื่อบริหารจัดการองค์กรให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ (กนกอร สมปราชญ์, 2560)

ตัวบ่งชี้ระดับความสำเร็จของสถานศึกษา คือ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้นจะมีการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้บรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นผลลัพธ์ของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ทำให้เกิดความสำเร็จของสถานศึกษาและเป็นผู้มีความรู้ความสามารถการใช้สติปัญญาเพื่อสร้างสรรค์ผลงานและการแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี มีอารมณ์ที่มั่นคง เชื่อมั่นในตนเอง มีมารยาทของสังคม มีมนุษยสัมพันธ์ดี ตระหนักในคุณค่าของผู้ใต้บังคับบัญชา มีความจริงใจ มองโลกในแง่ดีและเป็นผู้มีความมุ่งมั่น มีจิตสำนึก มีความปรารถนาที่จะปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้บริหารจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาด้านทักษะ ความรู้ ความเข้าใจในหลักการต่างๆ ดังที่กล่าวข้างต้น เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Hoy & Miskel, 1991, อ้างถึงใน พลกฤษณ์ บัวประเสริฐ และพรศักดิ์ สุจริตรักษ์, 2565)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้บริหารนับได้ว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการบริหารโรงเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 และผลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการปรับปรุงพัฒนาตนเอง ให้มีภาวะผู้นำการเรียนรู้เพื่อการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

2.2 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพของสถานศึกษา อำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของสถานศึกษา อำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาในอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 39 โรงเรียน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาในอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ปีการศึกษา 2566 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน ไพศาล หวังพานิช, 2565) ตามขนาดของสถานศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 โรงเรียน ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 สุ่มโรงเรียนโดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นเกณฑ์ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 โรงเรียน ขั้นตอนที่ 2 เลือกผู้ให้ข้อมูล โดยการสุ่มอย่างง่ายในแต่ละโรงเรียนที่เลือกมาในขั้นตอนที่ 1 โดยแต่ละโรงเรียนประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และครู 2 คน รวมทั้งสิ้นมีผู้ให้ข้อมูล 108 คน

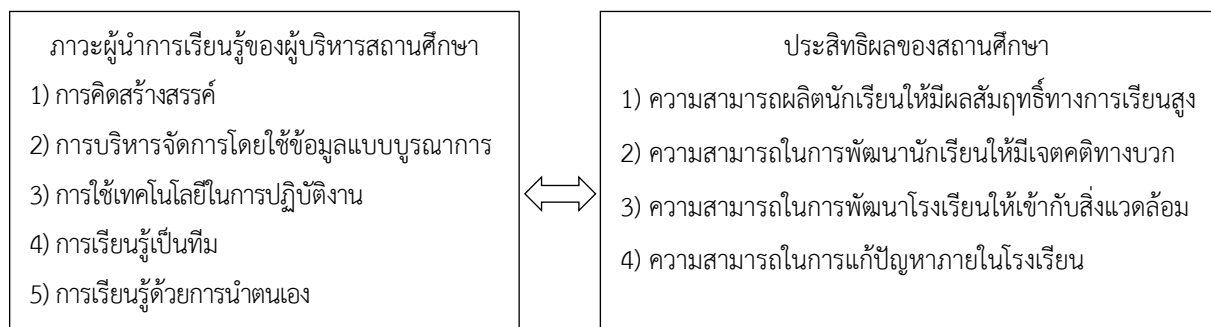
3.1.3 ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 36 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และครู 2 คน ผู้ให้ข้อมูลรวมทั้งสิ้นมี 108 คน

3.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สถานศึกษาอำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำองค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาจาก แนวคิดของ กนกพร สมปราชญ์, 2559 อ้างถึงใน ภัณทิรา วงศ์เทศกาล, 2564; สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์, 2561; สมชาย เทพแสง, 2556 อ้างถึงใน อนุชิต พันธัง, 2563; และ James and Barry, 2010 อ้างถึงใน ภัณทิรา วงศ์เทศกาล, 2564 พบว่า มีองค์ประกอบ จำนวน 15 ด้าน โดยผู้วิจัยได้พิจารณาองค์ประกอบที่มีความเหมือนหรือคล้ายกันที่มีความถี่สูงตั้งแต่ 3 ขึ้นไป เพื่อคัดสรรเป็นองค์ประกอบที่เป็นกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย และแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาจาก แนวคิดของ Hoy and Miskel, 1991 อ้างถึงใน พลกฤษณ์ บัวประเสริฐ และพรศักดิ์ สุจริตรักษ์, 2565 ซึ่งผู้วิจัยนำมากำหนด กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดไว้ให้ (Check List) ประกอบด้วย ตำแหน่งของผู้ให้ข้อมูล และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบ มาตรฐานประเมินค่า 5 ระดับ (Five-point Rating Scale) ตามกรอบแนวคิด องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ 1) การคิดสร้างสรรค์ 2) การบริหารจัดการโดยใช้ข้อมูลแบบบูรณาการ 3) การใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน 4) การเรียนรู้เป็นทีม และ 5) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ตอนที่ 3 ระดับประสิทธิภาพของสถานศึกษา ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบมาตรฐานประเมินค่า 5 ระดับ (Five-point Rating Scale) ตามกรอบแนวคิดองค์ประกอบของประสิทธิภาพของสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก 3) ความสามารถในการพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และ 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.4.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิภาพของสถานศึกษา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 สร้างแบบสอบถามฉบับร่างและนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ถูกต้อง และผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามที่ได้รับการแนะนำ

3.4.3 นำร่างแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์และถูกต้องตามความเป็นจริง แล้วนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence: IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเป็น 1.00 และผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.4.4 นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try Out) กับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่ผู้ให้ข้อมูล นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นโดยภาพรวมอยู่ระหว่าง 0.62-0.96 ค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามรายฉบับตอนที่ 2 ระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา และตอนที่ 3 ระดับประสิทธิผลของ สถานศึกษา เท่ากับ 0.94 และ 0.87 ตามลำดับ

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

3.5.1 ผู้วิจัยขอหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

3.5.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลและแบบสอบถาม ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในอำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 โดยผู้วิจัยดำเนินการส่งและรับ แบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3.5.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้คืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ครบถ้วนของการให้ข้อมูลในแต่ละฉบับ ได้แบบสอบถามที่มีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์รวมทั้งสิ้น 108 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยมีการดำเนินการ ดังนี้

3.6.1 วิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ

3.6.2 วิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Five-point Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติมากที่สุด

4 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติมาก

3 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติปานกลาง

2 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติน้อย

1 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติน้อยที่สุด

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผล ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.6.3 วิเคราะห์ข้อมูลระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Five-point Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5 หมายถึง มีผลสำเร็จของการดำเนินงานมากที่สุด

4 หมายถึง มีผลสำเร็จของการดำเนินงานมาก

3 หมายถึง มีผลสำเร็จของการดำเนินงานปานกลาง

2 หมายถึง มีผลสำเร็จของการดำเนินงานน้อย

1 หมายถึง มีผลสำเร็จของการดำเนินงานน้อยที่สุด

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผล ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง มีประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.6.4 การวิเคราะห์หาค่าสัมพัทธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้

ค่า $r = 0.81-1.00$ หมายถึง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก

ค่า $r = 0.61$ ถึง 0.80 หมายถึง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง

ค่า $r = 0.41$ ถึง 0.60 หมายถึง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง

ค่า $r = 0.21$ ถึง 0.40 หมายถึง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างต่ำ

ค่า $r = 0.00$ ถึง 0.20 หมายถึง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำ

4. ผลการวิจัย

4.1 ระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ จึงนำเสนอตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านการคิดสร้างสรรค์	4.11	0.66	มาก	4
2. ด้านการบริหารจัดการโดยใช้ข้อมูลแบบบูรณาการ	4.09	0.65	มาก	5
3. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน	4.14	0.69	มาก	3
4. ด้านการเรียนรู้เป็นทีม	4.17	0.61	มาก	2
5. ด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	4.31	0.51	มาก	1
รวม	4.16	0.55	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.51) รองลงมา คือ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.61) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการบริหารจัดการโดยใช้ข้อมูลแบบบูรณาการ ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.65)

4.2 ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

ผลการศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ จึงนำเสนอตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ประสิทธิผลของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	4.30	0.52	มาก	2
2. ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก	4.13	0.70	มาก	4
3. ด้านความสามารถในการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้ากับสภาพแวดล้อม	4.29	0.45	มาก	3
4. ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา	4.41	0.48	มาก	1
รวม	4.28	0.35	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.48) รองลงมา คือ ด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.52) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.70)

4.3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ใช้สัญลักษณ์ LL กับประสิทธิผลของสถานศึกษา ใช้สัญลักษณ์ EE ในการนำเสนอตารางแสดงการวิเคราะห์ข้อมูล/ใช้สัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา (LL) ประกอบด้วย การคิดสร้างสรรค์ (L1) การบริหารจัดการโดยใช้ข้อมูลแบบบูรณาการ (L2) การใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน (L3) การเรียนรู้เป็นทีม (L4) และการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (L5) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา (EE) ประกอบด้วย ความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (E1) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก (E2) ความสามารถในการพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม (E3) และความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน (E4)

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ตัวแปร	E1	E2	E3	E4	EE
L1	.632**	.702**	-.292	-.143	.386*
L2	.732**	.788**	-.142	-.130	.519**
L3	.723**	.808**	-.195	-.249	.460**
L4	.805**	.821**	-.157	-.023	.596**
L5	.714**	.566**	-.106	.041	.491**
LL	.828**	.860**	-.217	-.133	.559**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยรวม พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในระดับปานกลาง ($r = .559^{**}$) เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมากที่สุดโดยจัดอยู่ในระดับสูงมาก ($r = .828^{**}$) และความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวกจัดอยู่ในระดับสูงมาก ($r = .860^{**}$)

5. สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 นำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

5.1 ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง รองลงมาคือ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้าน การบริหารจัดการโดยใช้ข้อมูลแบบบูรณาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้เกิดทักษะการเรียนรู้

ของผู้เรียนอย่างแท้จริง เนื่องจากมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อในการเรียน การออกแบบและพัฒนา มีนวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน อันจะส่งผลให้เกิดการจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จและเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกอร สมปราชญ์ (2560) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : การศึกษาทฤษฎีฐานราก ผลการวิจัยพบว่า การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเรียนรู้ทำให้เกิดประสิทธิภาพการบริหารจัดการในสถานศึกษา ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูและส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา

5.2 ประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโซคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดคุณภาพในการปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งสำคัญที่จะบอกถึงความสามารถในการสานสัมพันธ์ของบุคลากรในโรงเรียนเพื่อรวมแรงให้เป็นหนึ่งอันเดียวกันในการปฏิบัติหน้าที่ให้กับโรงเรียน และการใช้ทรัพยากรในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา ศรีนารัง และคณะ (2561) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

5.3 ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโซคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโซคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มากที่สุดโดยจัดอยู่ในระดับสูง รองลงมาคือ ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวกจัดอยู่ในระดับสูง ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนจัดอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ส่วนภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโซคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 น้อยที่สุดคือ ความสามารถในการพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม จัดอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติ มีความสามารถในการจัดการศึกษาตามที่กำหนด มีสนับสนุนการศึกษาและเรียนรู้ให้มากขึ้นตลอดถึงพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพโดยทางผู้บริหารเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างแท้จริงส่งผลให้ความสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธรรมรัตน์ บุปผาชาติ และคณะ (2565) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคอุบลราชธานี เขต 3 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคอุบลราชธานี เขต 3 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 จากผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยเฉพาะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวกในระดับสูงมาก ซึ่งด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวกมีความสำคัญจึงควรให้มีการส่งเสริมหรือพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาให้มากขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 จากการศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า อยู่ในระดับมากยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

6.2.2 จากการศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก จึงควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลด้านการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวกของโรงเรียน อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

7. เอกสารอ้างอิง

- กนกอร สมปราชญ์. (2560). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: การศึกษาทฤษฎีฐานราก. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*, 12(34), 51-66. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/JSSRA/article/view/69250/74274>
- ธรรมรัตน์ บุปผาชาติ, มิตภาณี พุ่มกล่อม และพงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ*, 10(40), 197-206. <https://jeal.snru.ac.th/Files/Article/1148-ArticleTextFile-20221006104516.pdf>
- พลกฤษณ์ บัวประเสริฐ และพรศักดิ์ สุจริตรักษ์. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 1. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*, 23(1), 281-295. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jsr/article/view/249419/172840>
- ไพศาล หวังพานิช. (2565). วิจัยทางการศึกษา [เอกสารประกอบการสอน]. คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- ปวีณา ศรีนาราง, นภาเดช บุญเชิดชู และจิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. (2561). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*, 9(2), 117-136. <https://dept.npru.ac.th/jssr/data/files/9.2jssr7.pdf>
- ภัณจิรา วงศ์เทศกาล. (2564). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพระดับสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2561). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารวิจัยทางการศึกษา*, 13(2), 169-182. <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/jre/article/view/11052/9167>

อนุชิต พันธัง. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 22 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5
Guidelines for Development Creative Leadership of School Administrators under
Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5

สุมาลี ปิ่นคำ* และ กานต์ เนตรกลาง**

คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*,**

Sumalee Pinkam* and Kant Netklang**

Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University*,**

Corresponding author E-mail: sumaleepinkam@gmail.com

(Received: October 24, 2024; Revised: November 18, 2024; Accepted: December 2, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์ปฏิบัติงาน และ 3) ศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan การสุ่มแบบชั้นภูมิ โดยใช้อำเภอที่ตั้งของสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิ และกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .97 วิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา แล้วสรุปบรรยายเป็นความเรียง

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการทำงานเป็นทีม รองลงมา คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการคิดสร้างสรรค์ 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์ปฏิบัติงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านมีจินตนาการและด้านการคิดสร้างสรรค์ และ 3) แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ควรมีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ควรให้มีการระดมสมองเพื่อกระตุ้นการคิดสิ่งใหม่ ๆ ควรเปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็น ทดลองทำงานใหม่ ๆ ในสิ่งที่ตนสนใจ เรียนรู้จากประสบการณ์ร่วมกัน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และยอมรับความแตกต่าง สร้างบรรยากาศการทำงานที่เป็นสุข มุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research are to: 1) investigate the creative leadership of school administrators in the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5; 2) evaluate the creative leadership of school administrators in the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5 with respect to their work experience; and 3) develop guidelines for the creative leadership of school administrators in the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5. The cohort comprised school administrators employed by Office 5 of the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area. Krejcie and Morgan's pre-made tables were employed to ascertain the sample size. Stratified random sampling was implemented to implement a straightforward random sampling process. The research instrument was a questionnaire with a reliability of .97 for the entire issue and a validity value of 1.00 for all items. The data were analyzed using the percentage, mean, standard deviation, t-test, and content analysis, and the results were summarized in an essay.

The findings of the investigation indicate that 1) the highest level of creative leadership was observed among school administrators in the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5. It was determined that the creative leadership of school administrators was at the highest level in each area. The area with the highest average was cooperation, followed by vision, and the area with the lowest average was creative thinking. 2) A comparison revealed that there was no overall difference in the creative leadership of school administrators under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5 when classified by work experience. Upon examination of each area, it was determined that there were substantial differences at the .05 level in two of them: imagination and creativity. There was no discernible distinction among the others. 3) Guidelines for the development of creative leadership in school administrators under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5: the school administrators should establish clear goals, hold brainstorming sessions to generate new ideas, provide opportunities to share opinions and experiment with new work that interests them, learn from shared experiences, encourage the exchange of knowledge and accept differences, and establish a positive work environment that emphasizes teamwork.

Keywords: Development Guidelines, Creative Leadership, School Administrators

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศ และส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว บทบาทของการศึกษาในสังคมมีความสำคัญมากขึ้น ภาครัฐและภาคเอกชนจึงต้องร่วมมือกันส่งเสริมความรู้และปัญญาของชาติ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศและเตรียมบุคลากรที่สามารถสร้างชาติให้ก้าวหน้า โดยเฉพาะตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 มาตรา 54 ที่กำหนดให้รัฐจัดการศึกษาให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและไม่เสียค่าใช้จ่าย เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาเป็นคนดี มีวินัย และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) อย่างไรก็ตาม การศึกษาจำเป็น

ต้องปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัย ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์จากรูปแบบดั้งเดิมไปสู่รูปแบบใหม่ที่มีความยืดหยุ่น สร้างสรรค์ และซับซ้อนมากขึ้น เน้นการเรียนรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีการเรียนรู้ในระดับเชื่อมโยงไปสู่สถานการณ์และบริบทใหม่ สร้างทักษะที่สามารถต่อยอดไปสู่การสร้างความรู้ใหม่ได้ ซึ่งควบคู่ไปกับการสร้างอุปนิสัยและคุณธรรม วงการศึกษาจึงต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลก เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ และสามารถรับมือกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วิจารณ์ พานิช, 2566)

การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้นภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภาวะผู้นำที่จำเป็นต้องประกอบด้วยทั้งความสามารถในการนำพาองค์กรให้ก้าวไปข้างหน้า และความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี นโยบาย หรือบริบททางสังคมดังเช่นงานวิจัยของ ญัฏฐกิตติ บุญเก่ง (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 นอกจากนี้ กานต์ เนตรกลาง (2566) มีแนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการบูรณาการภาวะผู้นำเข้ากับการบริหารสถานศึกษาโดยการวิเคราะห์ทั้งมิติของความเป็นผู้นำมิติของการบริหารจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ต้องเป็นทั้งผู้นำและผู้บริหารที่เชี่ยวชาญภาวะผู้นำ ถือได้ว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาในการบ่งบอกถึงความพร้อมที่จะสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพตนเองให้เพิ่มสูงขึ้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีหน้าที่หลักในด้านการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งประกอบด้วยครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนจำนวนมาก มีสถานศึกษาในสังกัด ทั้งหมด 208 โรงเรียน มีเขตรับผิดชอบทั้งหมด 6 อำเภอ คือ อำเภอด่านขุนทด อำเภอโนนไทย อำเภอขามสะแกแสง อำเภอขามทะเลสอ อำเภอเทพารักษ์ และอำเภอพระทองคำ มีวิสัยทัศน์ คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาคุณภาพ โรงเรียนคุณภาพ นักเรียนคุณภาพ จากแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ได้กำหนดประเด็นกลยุทธ์ ที่ 4 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โดยกระจายอำนาจและใช้พื้นที่เป็นฐานที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักธรรมาภิบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 5 (2566) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ จินตนาการ และความยืดหยุ่น เพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จด้วยความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม โดยอาศัยประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งช่วยพัฒนาความสามารถในการปรับตัว สร้างสิ่งใหม่ และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง พร้อมบริหารงานด้วยการคิดเชิงบวกและหลายมิติ เพื่อให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด (ณัฐ ช่วยงาน, 2565)

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรในสถานศึกษา มีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

2.2 เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์ปฏิบัติงาน

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำนวน 208 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 5 (2566)

3.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, อ้างถึงใน พรพิมล อินแมน, 2564) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 136 คน แล้วสุ่มกลุ่ม ตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ โดยใช้อำเภอที่ตั้งของสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิ

3.3 กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 5

อำเภอ	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ด่านขุนทด	81	54
โนนไทย	44	29
ขามสะแกแสง	26	16
ขามทะเลสอ	17	11
พระทองคำ	25	16
เทพารักษ์	15	10
รวม	208	136

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ เท่ากับ 1.00 และค่าความเชื่อมั่นโดยรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (Independent t - test) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมและรายด้าน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การมีวิสัยทัศน์	4.63	0.40	มากที่สุด
2. มีจินตนาการ	4.59	0.39	มากที่สุด
3. การคิดสร้างสรรค์	4.55	0.42	มากที่สุด
4. การทำงานเป็นทีม	4.69	0.41	มากที่สุด
5. มีความยืดหยุ่น	4.61	0.45	มากที่สุด
รวม	4.61	0.41	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.41) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.41) รองลงมา คือ การมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.40) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.42)

4.2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์ปฏิบัติงาน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์ปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	ประสบการณ์ปฏิบัติงาน				t	p
		น้อยกว่า 10 ปี		10 ปีขึ้นไป			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	การมีวิสัยทัศน์	4.54	0.39	4.67	0.39	-1.86	0.065
2	มีจินตนาการ	4.50	0.40	4.64	0.38	-2.11*	0.037
3	การคิดสร้างสรรค์	4.44	0.41	4.61	0.41	-2.27*	0.025
4	การทำงานเป็นทีม	4.61	0.40	4.73	0.40	-1.73	0.086
5	มีความยืดหยุ่น	4.55	0.43	4.65	0.45	-1.27	0.207
รวม		4.53	0.41	4.66	0.41	-1.85	0.084

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์ปฏิบัติงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ มีจินตนาการและการคิด สร้างสรรค์ โดยค่าเฉลี่ยของผู้บริหารที่สถานศึกษามีประสบการณ์ปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไปสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่ มีประสบการณ์ปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี

4.3 แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ประกอบด้วย 1) ด้านวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน มีการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินงานตามแผน มีการติดตามความคืบหน้าของงานอย่างสม่ำเสมอ และประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไข มีการจัดโครงสร้างองค์กรและหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน เลือkBุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและเหมาะสมกับงาน ส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาทักษะและความรู้ส่งเสริมให้บุคลากรทำงานเป็นทีม มีการสื่อสารที่ดีเข้าใจถึงเป้าหมายและหน้าที่ความรับผิดชอบ สร้างแรงจูงใจในการทำงานสร้างวัฒนธรรมองค์กร ที่เอื้อต่อการทำงานและการพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน เป็นผู้นำการขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย สร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการทำงาน 2) ด้านมีจินตนาการ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการเรียนรู้จากผู้นำที่ประสบความสำเร็จ นำแนวคิดและประสบการณ์จากผู้นำที่ประสบความสำเร็จมาปรับใช้ และเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมถึงการระดมสมองเพื่อกระตุ้นการคิดเชิงสร้างสรรค์ พัฒนานตนเองอย่างต่อเนื่องผ่านการศึกษาอบรม ดูงาน และติดตามความรู้ใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอ พร้อมเปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลายเพื่อให้สามารถปรับตัวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ สนับสนุนการพัฒนานวัตกรรม ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ แลกเปลี่ยนความรู้ และเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการทำงาน พร้อมสร้างแรงจูงใจผ่านการให้รางวัลและการชมเชย 3) ด้านการคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและทดลองทำงานใหม่ ๆ ให้บุคลากรทำงานในสิ่งที่ตนสนใจ พร้อมเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นร่วมกันเรียนรู้จากประสบการณ์ทั้งที่ประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลว เพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานและแก้ปัญหาในอนาคต การเป็นแบบอย่างที่ดีในการนำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับบุคลากรในสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการ (Professional Learning Community: PLC) พร้อมนิเทศและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากรที่มีผลงานโดดเด่น ผ่านการประกวดแข่งขัน การใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการสร้างสร้งนวัตกรรม สนับสนุนการแสวงหาความรู้ใหม่ เชื่อมโยงความรู้เดิม และการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการสร้งสร้งนวัตกรรม ช่วยพัฒนากระบวนการทำงานและการบริหารจัดการในองค์กร เพื่อนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรและสังคม 4) ด้านการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และยอมรับความแตกต่างเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นและทำงานร่วมกันโดยยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลและสนับสนุนขวัญกำลังใจในการทำงาน บริหารงานเป็นทีมตามกลุ่มงานย่อยมีการประชุมติดตามงานอย่างต่อเนื่องพร้อมจัดกิจกรรมพัฒนาครูและนิเทศงานเพื่อปรับปรุงการทำงานร่วมกันสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีส่งเสริมแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระช่วยกันหาแนวทางแก้ปัญหาตั้งเป้าหมายร่วมกัน และตรวจสอบการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง ใช้คำถามปลายเปิดเพื่อกระตุ้นให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลาย สร้างบรรยากาศการทำงานที่เป็นสุข มุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม โดยเน้นข้อดีหรือจุดแข็งของแต่ละคน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาในสถานศึกษา และ 5) ด้านมีความยืดหยุ่น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรยอมรับและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเป็นมิตรและเป็นกันเอง สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานด้วยการเกรงใจและให้เกียรติซึ่งกันและกัน สนับสนุนการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การจัดกิจกรรมพิเศษหรือกีฬาที่ช่วยละลายพฤติกรรม และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรปรับ เปลี่ยนกิจกรรมตามความเหมาะสมตามกาลเวลา สร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างในการแสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง คิดบวกและมองวิกฤตเป็นโอกาส นำการทำงานผ่านปัญหาต่าง ๆ ไปสู่ความสำเร็จ สร้างความเชื่อมั่นให้แก่บุคลากรและชุมชนในการแก้ไขปัญหาขององค์กร

5. สรุปและอภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผู้วิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

5.1 ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผลปรากฏโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการทำงานเป็นทีม รองลงมา คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคิดสร้างสรรค์

5.1.1 จากผลศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 พบว่าด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการทำงานเป็นทีม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หน่วยงาน ด้านการศึกษาต้นสังกัดได้สนับสนุนสถานศึกษาให้พัฒนาบุคลากรโดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาให้เน้นการทำงานเป็นทีม ซึ่งการทำงานเป็นทีมนั้นเป็นการทำงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยการแบ่งงานและความรับผิดชอบที่ชัดเจนทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นเกิดนวัตกรรมใหม่ๆ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กรซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของ เพ็ญภา ศรีภูธร (2562) สรุปว่าการทำงานเป็นทีมเป็นความสามารถของผู้บริหารในการนำกลุ่ม บุคคลปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันมีเป้าหมายร่วมกันการสนับสนุน และการไว้วางใจต่อการกำหนดบทบาทของสมาชิก การมอบหมายงาน การวางแผนงานร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสารประสานงาน การตัดสินใจร่วมกันเพื่อให้งานบรรลุผลตาม เป้าหมายและมีลักษณะการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ จินตนา ดีดวงพันธ์ (2565) สรุปว่าการที่บุคลากรในสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์และทักษะวิธีคิด เพื่อพัฒนาภูมิปัญญาและ ศักยภาพของทีมงาน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความกล้าแสดงออกในการขอคำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ กระตุ้นให้เกิด การอภิปรายอย่างกว้างขวางภายในทีม และการเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานร่วมกัน ซึ่งการเรียนรู้และพัฒนาในเรื่องนี้จะช่วยให้ การทำงานร่วมกันในสถานศึกษามีความเป็นทีมที่เข้มแข็ง ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกแต่ละคนสามารถแสดงศักยภาพที่มีอยู่ออกมาได้ อย่างเต็มที่

5.2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์ปฏิบัติงาน

5.2.1 จากผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์ปฏิบัติงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์มาก และประสบการณ์น้อย ได้ผ่านสถานการณ์ต่าง ๆ ทำให้เกิดความ เข้าใจในปัญหาและความท้าทายที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาอย่างลึกซึ้ง การแก้ไขปัญหาต่างๆ มาอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดทักษะ การแก้ ปัญหาและการตัดสินใจที่เฉียบคม ประสบการณ์ที่สั่งสมมาทำให้ผู้บริหารมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น กล้าที่จะ แสดงออก และมีความคิดเห็นที่เป็นของตนเองมีอารมณ์ขัน และมีความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาที่มี ประสบการณ์มากกว่า 10 ปี และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี จึงมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไม่แตกต่าง กันสอดคล้องกับ วิไลลักษณ์ ขาวอุทัย (2565) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยอง พบว่า การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยอง จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และซึ่งยังสอดคล้องกับ ธนาภรณ์ นิลพันธ์นันท์ (2562) ที่ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิง สร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะ ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของครู พบว่าการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน

5.3 จากผลการศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 มีประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

5.3.1 แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์ พบว่าควรมีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การวางแผนที่ดีจะช่วยให้เรามีทิศทางที่ชัดเจน การวางแผนจะช่วยให้สามารถจัดลำดับความสำคัญของงานต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม และเมื่อมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนนั้นเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษามีความมุ่งมั่นและทุ่มเทในการทำงานไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของ บุศรา ปุณธิบุรณ์ (2563) สรุปว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการมองภาพในอนาคตที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ มองการณ์ไกล ใจกว้าง กล้าที่จะปรับเปลี่ยนเรียนรู้ เปิดใจกว้าง เป็นส่วนหนึ่งของความเปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนาองค์กรไปสู่เป้าหมายสามารถมองเห็นวิธีการปฏิบัติที่มีทิศทางและขอบเขตที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของ เตือนใจ สุนกุล (2562) สรุปว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร สามารถบริหารงานด้วยรูปแบบใหม่และในทิศทางที่ถูกต้อง มองถึงภาพอนาคตว่าสถานศึกษาจะต้องดำเนินไปในทิศทางใด สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาสถานศึกษา นำไปสู่ทิศทางการเปลี่ยนแปลงที่ดีมีการไตร่ตรองทางความคิดก่อนนำไปสู่การตัดสินใจ สามารถวางแผนและมีแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

5.3.2 ด้านมีจินตนาการ พบว่า ควรให้มีการระดมสมองเพื่อกระตุ้นการคิดสิ่งใหม่ ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์แตกต่างกัน จะช่วยให้เกิดการผสมผสานแนวคิดใหม่ ๆ ระดมสมองจะช่วยให้เห็นปัญหาจากหลายมุมมอง ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ แก้วมณี ปัทมะ (2564) สรุปว่ามีจินตนาการเป็นการวาดภาพในจิตใจโดยอาศัยความรู้สึนึกคิดหลักเหตุผลและประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ เป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์ประสบการณ์ใหม่ ๆ และสอดคล้องกับแนวคิดของ อิบติฮาม เจ๊ะเห (2564) สรุปว่าบทบาทของผู้บริหารกับจินตนาการเป็นการแสดงออกถึงกระบวนการคิดในการที่จะเชื่อมโยงความรู้หรือประสบการณ์เดิมเพื่อหาแนวทางหรือวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการคิดค้นหาคำตอบหรือการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ตลอดจนสามารถศึกษา Best Practice ของสถานศึกษาอื่นแล้วประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาของตนเองเพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนางานของตนเองอย่างได้ดียิ่งขึ้น

5.3.3 ด้านการคิดสร้างสรรค์ พบว่าควรเปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและทดลองทำงานใหม่ ๆ ในสิ่งที่ตนสนใจ เรียนรู้จากประสบการณ์ร่วมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นและทดลองทำงานใหม่ๆ จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่และนำไปสู่การพัฒนานวัตกรรม ส่งผลให้มีแรงจูงใจในการทำงานสูงขึ้นและมีแนวโน้มที่จะพัฒนางานได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เพ็ญภา ศรีภูธร (2562) สรุปว่าการคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถของผู้บริหารในการสร้างมโนภาพที่เด่นชัดไว้ในจิตใจโดยการคิดอย่างกว้างขวางหลายทิศทางนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่แปลกใหม่จนสามารถค้นพบสิ่งใหม่ๆ แล้วนำไปเชื่อมโยงกับความเดิมที่ตนมีอยู่ และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์ เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ณัฏฐ์ ช่วยงาน (2565) สรุปว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ใหม่อยู่ตลอด เวลาโดยการแสวงหาความรู้และแนวคิดใหม่ ๆ พร้อมทั้งปฏิบัติงานด้วยการคิดหลายมิติคิดบวก มีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรมเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็น มีความสามารถชักนำ กระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน การคิดนอกกรอบในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์

5.3.4 ด้านการทำงานเป็นทีม พบว่าควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และยอมรับความแตกต่าง สร้างบรรยากาศการทำงานที่เป็นสุขมุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การทำงานเป็นทีมช่วยให้เกิดการแบ่งปันความรู้และทักษะ ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรยากาศการทำงานที่เป็นสุขและเอื้อต่อการทำงานนั้นจะช่วยให้บุคลากรรู้สึกมีส่วนร่วมและทุ่มเทให้กับงานมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฌ็อง-ฌัก กูว์แซง (2565) สรุปว่าผู้นำที่มีความสามารถในการบริหารบุคคลในหน่วยงานให้ทำงานร่วมกันเป็นทีม เสริมสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน เพื่อให้ทุกคนเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ การสร้างความรู้สึกในการทำงานร่วมกันเป็นทีมด้วยการแบ่งปันประสบการณ์ และความคิดเห็นจากทุกคนในทีม เพื่อให้ทุกคนเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ผลงาน ทำให้บุคลากรทุกคนสามารถทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมสร้างความสำนึกในความรับผิดชอบร่วมแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ พัฒนาทักษะการทำงานแบบเป็นทีมให้ดีขึ้น ให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ เกศณี กลืนเทศ (2562) สรุปว่าความสำคัญของการทำงานเป็นทีมเป็นการทำงานเป็นทีมมีความสำคัญกับทุกองค์กรและเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารงานผลที่ได้จากการทำงานเป็นทีมจะนำมาซึ่งความสำเร็จของงาน โดยอาศัยความร่วมมือของบุคลากรในองค์กรซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการที่จะทำให้การทำงานเป็นทีมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทำให้สมาชิกในทีมการยอมรับในความรู้ความสามารถและเห็นคุณค่าของสมาชิกทุกคนในทีมตลอดจนการมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกัน

5.3.5 ด้านมีความยืดหยุ่น พบว่าการคิดบวกมองวิกฤตเป็นโอกาส ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจะนำไปสู่การเกิดความคิดใหม่ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเมื่อบุคลากรรู้สึกปลอดภัยและได้รับการเคารพ จะกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างออกไป ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลาย และเมื่อมองวิกฤตให้เป็นโอกาสจะช่วยสร้างแรงจูงใจให้บุคคลหรือองค์กรพยายามหาทางแก้ไขปัญหาไปสู่การพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ แก้วมณี ปัทมะ (2564) สรุปว่าความสามารถในการปรับตัวตามสถานการณ์ต่าง ๆ พร้อมเปิดกว้างรับความคิดใหม่ ๆ ให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สามารถคิดแก้ปัญหาได้หลายมิติ หลายมุมมอง และมีการปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดของ เกศณี กลืนเทศ (2562) สรุปว่าบทบาทของผู้บริหารกับความยืดหยุ่นเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการมีความมั่นใจต่อการปรับตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และพร้อมที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการทำงานอย่างเหมาะสมการเปิดกว้างในการรับสิ่งใหม่ ความคิดใหม่ ๆ การให้อิสระในการตัดสินใจของบุคลากรในองค์กรรวมทั้งการคิดหาวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน โดยไม่ต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์และความคุ้นเคย ซึ่งในการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดี จะเป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและใช้วิธีการที่หลากหลายในการแก้ปัญหา

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 จากผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคิดสร้างสรรค์ ดังนั้น จึงเสนอแนะ ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีความคิดในการสร้างสิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลาโดยการแสวงหาความรู้และแนวคิดใหม่ พร้อมทั้งปฏิบัติงานด้วยการคิดหลายมิติคิดเชิงบวก มีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรมเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็น มีความสามารถชักนำ กระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานให้เกิดการสร้างนวัตกรรมในการทำงาน การคิดนอกกรอบในการแก้ปัญหาและสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

6.1.2 จากผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์ปฏิบัติงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จากผลการศึกษา

ชี้ให้เห็นว่าประสบการณ์ปฏิบัติงานไม่ได้เป็นปัจจัยที่ทำให้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกัน หน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมการพัฒนาในกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา โดยการจัดกิจกรรมอบรมหรือสัมมนาที่มุ่งเน้นการเพิ่มพูนความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์ และนำไปปรับใช้ในสถานศึกษา

6.1.3 จากผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 พบว่า ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทั้งในระดับบุคคลและองค์กร โดยหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาควรร่วมมือกันส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาทุกสังกัดในจังหวัดนครราชสีมา

6.2.2 ควรศึกษากลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

7. เอกสารอ้างอิง

กานต์ เนตรกลาง. (2566). ผู้นำกับการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ. คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

เกศณี กลิ่นเทศ. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

แก้วมณี ปัทมะ. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จินตนา ดีดวงพันธ์. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ณัฐ ช่วยงาน. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ณัฐกิตติ บุญเก. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

เดือนใจ สุนกุล. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ธนาภรณ์ นิลพันธ์. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

บุศรา ปุณธิบุรณ์. (2563). องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 21 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

พรพิมล อินแมน. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

เพ็ญภา ศรีภูธร. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. เล่ม 134. ตอนที่ 40 ก. น.14
- วิจารณ์ พานิช. (29 พฤษภาคม 2566). นายแพทย์วิจารณ์ พานิช วิเคราะห์เหตุใดการศึกษา 5 ประเทคมี่คุณภาพสูง.
ประชาชาติธุรกิจ. <https://www.prachachat.net/education/news-1304799>
- วิไลลักษณ์ ขาวอุทัย. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยอง. วารสารศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, 2(1),
115-123. <https://journal.bkkthon.ac.th/upload/doc/spit/60/files/Vol.2%20No.1-12%20P.115-123.pdf>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2566.
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5.
- อิตีซาม เจะหะ. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ปัตตานี เขต 2 [การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

Guidelines for the Development of Transformational Leadership of School
Administrators under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1

สุภาพร เอียงทอง* และ กานต์ เนตรกลาง**

คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*,**

Supaporn Aieangthong* and Kant Netklang**

Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University*,**

Corresponding author E-mail: Por142435@gmail.com

(Received: October 24,2024; Revised: November 16,2024; Accepted: November 21,2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 108 คน กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ รองลงมา คือ การสร้างแรงบันดาลใจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และ 3) แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษารวบรวมข้อมูลของสถานศึกษา เพื่อนำไปกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา และควรแสดงออกถึงความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี แสดงออกถึงการบริหารจัดการที่ทำให้บุคลากรยอมรับ เชื่อมั่น ศรัทธา จงรักภักดี ภาคภูมิใจ และไว้วางใจในความสามารถสร้างขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงาน มีการคิดและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สนใจและเอาใจใส่บุคลากรเป็นรายบุคคล มอบหมายงานตามความสามารถและความถนัด เปิดโอกาสให้บุคลากรได้ทำงานตามความสามารถของตนเอง ใส่ใจและรับฟัง พร้อมทั้งจะสนับสนุนบุคลากรในการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ

คำสำคัญ: แนวทางพัฒนา, ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aims to 1) examine the transformational leadership exhibited by school administrators within the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1; 2) analyze the differences in transformational leadership among school administrators within this office, categorized by school size; and 3) explore strategies for enhancing the transformational leadership capabilities of school administrators in the same region. The cohort for this study comprised school administrators affiliated with the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1. A total of 108 educational institutions were accompanied by an equal number of school administrators, amounting to 108 in total. The intended audience for the guidelines aimed at cultivating transformational leadership consisted of five school administrators. The research instruments utilized included a questionnaire exhibiting an item-objective congruence (IOC) ranging from 0.60 to 1.00, alongside a reliability coefficient of 0.977, complemented by the implementation of a structured interview. The analysis of data was conducted utilizing statistical software to derive percentages, means, standard deviations, t-tests, and content analysis, with the findings articulated in a narrative format.

The findings indicate that the overall degree of transformational leadership among school administrators within the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1 is notably elevated. Upon careful examination of each element, it is evident that all items were rated highly, with idealized influence achieving the highest average, succeeded by inspirational motivation, while individualized consideration recorded the lowest average. 2) The comparative analysis of transformational leadership among school administrators within the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1, classified by school size, revealed that there were no significant differences in the overall levels across each aspect. 3) The guidelines for the advancement of transformational leadership among school administrators within the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1 advocate for a thorough examination and collection of data pertaining to their institutions. This foundational understanding is essential for establishing a clear vision for the school. Administrators are encouraged to exemplify commitment through their actions, serving as commendable role models. They should cultivate management practices that foster acceptance, trust, faith, loyalty, pride, and confidence among staff. Enhancing morale and motivation is paramount, alongside employing systematic approaches to problem-solving. A focus on individual personnel is crucial, with attention to their unique needs and strengths. Delegation of tasks should align with these abilities, while opportunities for professional growth must be provided. Active listening and a readiness to support staff in acquiring new knowledge are also vital components of effective leadership.

.Keywords: Development Guidelines, Transformational Leadership, School Administrators

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีก่อให้เกิดการแข่งขันด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ค่านิยม วัฒนธรรม ข่าวสารที่มีการเชื่อมโยงกันอย่างรวดเร็ว นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน การศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบ เศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาสถิติลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานสำคัญในการจัดการศึกษา ซึ่งมีบทบาทในการพัฒนาประเทศ การประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวของชาติขึ้นอยู่กับภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อความคิด สร้างแรงจูงใจให้เกิดแก่ผู้ตามทำให้ทุกคนยอมรับ ยอมทำตาม ทุ่มเทกำลังกายกำลังใจมองเห็นและผูกพันต่อวิสัยทัศน์ของผู้นำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำองค์การสู่การเปลี่ยนแปลง สามารถมองการณ์ไกลและสามารถรับรู้การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมได้เร็ว (อรอุมา ศรีประทุมวงศ์, 2563)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีหน้าที่หลักในด้านการบริหารจัดการการศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบ แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จากการวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการศึกษา (SWOT Analysis) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับตัวและพัฒนาความสามารถอยู่เสมอ เพราะการจัดการศึกษาเป็นเรื่องซับซ้อนที่ต้องปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก เช่น การเปลี่ยนผู้บริหารสถานศึกษา การเกษียณอายุราชการ การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาบุคลากร การบริหารที่มีประสิทธิภาพต้องมีการวางแผนและปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้การศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของสังคม และประเด็นกลยุทธ์ ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีสมรรถนะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งจิตวิญญาณความเป็นครู ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ด้านคุณภาพการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีความรู้ สมรรถนะ ด้านวิชาการ ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ พัฒนาผู้บริหารให้มี “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง” ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งการยกระดับครู วิชาชีพชั้นสูง มีจรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1, 2566)

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับ เรื่อง แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา สามารถเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาได้ ตลอดจนนำไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารจัดการสถานศึกษา นำไปสู่การบรรลุตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา
- 2.3 เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

3. วิธีดำเนินการวิจัย

- 3.1 ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวนทั้งสิ้น 142 คน
- 3.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 108 คน โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากตารางกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) และดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของ สถานศึกษาเป็นชั้นภูมิในการสุ่ม แล้วทำการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดโรงเรียน	จำนวนผู้บริหารสถานศึกษา	
	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ขนาดเล็ก	63	48
ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	79	60
รวม	142	108

หมายเหตุ: จาก แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 (น.3) โดย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1, 2566, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

3.3.1 แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ มีลักษณะเป็นแบบ ตรวจจสอบรายการ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยมี 6 ด้าน ได้แก่ คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 3) การสร้างบารมี 4) การสร้างแรงบันดาลใจ 5) การกระตุ้นทางปัญญา และ 6) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

3.3.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ในประเด็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษา โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เพื่อหาแนวทางทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำนวน 142 คน ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 พร้อมด้วยแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้รักษาการตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้แก่ ไปรษณีย์ โดยผู้วิจัยจะแนบซองเปล่าพร้อมติดแสตมป์จำหน่ายซองถึงผู้วิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ส่งแบบสอบถามกลับคืน และผ่านช่องทางออนไลน์โดยใช้ Google Forms ในกรณีที่ได้รับแบบสอบถามไม่ครบ ผู้วิจัยจะดำเนินการติดต่อประสานขอรับแบบสอบถามด้วยตนเองอีกครั้ง และเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง เมื่อได้รับคืนจึงตรวจสอบความเรียบร้อย ซึ่งได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 142 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (Independent t-test) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

3.5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และร้อยละ

3.5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.5.3 เปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test Independent) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ภาพรวมและรายข้อ

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. การมีวิสัยทัศน์	4.25	0.43	มาก	4
2. การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.41	0.60	มาก	1
3. การสร้างบารมี	4.25	0.80	มาก	5
4. การสร้างแรงบันดาลใจ	4.37	0.49	มาก	2
5. การกระตุ้นทางปัญญา	4.33	0.49	มาก	3
6. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.15	0.69	มาก	6
รวม	4.30	0.42	มาก	

จากตารางที่ 2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดไปหาด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.60) รองลงมาคือด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.49) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.49) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.43)

ด้านการสร้างบารมี ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.80) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.69)

4.2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ด้าน	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา	สถานศึกษาขนาดเล็ก		สถานศึกษาขนาดกลาง ใหญ่ใหญ่พิเศษ		t	p
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.	การมีวิสัยทัศน์	4.27	0.45	4.24	0.42	0.29	.768
2.	การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.44	0.54	4.40	0.63	0.33	.738
3.	การสร้างบารมี	4.41	0.62	4.16	0.87	1.52	.131
4.	การสร้างแรงบันดาลใจ	4.44	0.44	4.33	0.52	1.12	.263
5.	การกระตุ้นทางปัญญา	4.29	0.53	4.37	0.62	-0.66	.506
6.	การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.18	0.62	4.15	0.73	0.21	.828
รวม		4.33	0.37	4.27	0.44	0.73	.464

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

4.3 แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีแนวทางการพัฒนาตามรายละเอียด ดังนี้

4.3.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดประชุมและวางแผนกลยุทธ์ เตรียมข้อมูลบุคลากรและข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพขององค์กร ผู้บริหารจะสามารถระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ที่เหมาะสมสำหรับองค์กรในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3.2 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความซื่อสัตย์ ปฏิบัติต่อบุคลากรด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียม มีเหตุผลและไม่เอารัดเอาเปรียบ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมและเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า

4.3.3 ด้านการสร้างบารมี มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สร้างความน่าเคารพและความเชื่อมั่นในตัวเองผ่านการประพฤติตนที่ดี และมีคุณธรรม การสร้างบารมีไม่ใช่แค่การมีอำนาจหรือบทบาทที่สูง แต่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำที่มีความสามารถในการบริหารจัดการและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีทั้งในระดับบุคคลและองค์กร มีความยุติธรรมในการบริหารงาน

4.3.4 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้การสนับสนุนสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ชื่นชมในความทุ่มเทและความสำเร็จของบุคลากร สามารถแสดงออกถึงความเชื่อมั่นในศักยภาพของบุคลากร และสร้างโอกาสในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อกระตุ้นให้เกิดพลังในการทำงานและขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน

4.3.5 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างการทำงานเป็นทีม เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือการคิดค้นวิธีการใหม่ๆ ในการทำงาน การกระตุ้นให้บุคลากรสามารถ ตั้งคำถามและวิจารณ์ข้อมูลหรือแนวคิดต่างๆ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการทำงาน หรือการหาทางเลือกใหม่ ๆ ที่มี ประสิทธิภาพ

4.3.6 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ ทำงานตามความสามารถและความถนัด โดยไม่ปิดกั้นโอกาส พยายามสังเกตและมอบหมายงานที่เหมาะสม ส่งเสริมการพัฒนา ตนเองและความก้าวหน้าทางวิชาชีพผ่านการอบรมและการเรียนรู้ใหม่ ๆ เพื่อเตรียมพร้อมบุคลากรให้สามารถรับมือกับ การเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันได้ตลอดเวลา

5. สรุปและอภิปรายผล

5.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

5.1.1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน พบว่าด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พฤติกรรมที่ผู้นำหรือผู้บริหารสถานศึกษา ที่แสดงออกเป็นกระบวนการทำให้ผู้ร่วมงานยอมรับ เชื่อมั่น ศรัทธา ภาคภูมิใจ และไว้วางใจในความสามารถของผู้นำ ผู้นำสถานศึกษาควรจะเป็นความหวังของการเป็นแบบอย่างที่ดี ทำให้ บุคลากรยึดถือเป็นแบบอย่าง ประพฤติตนอย่างตรงไปตรงมาทั้งต่อตนเองและผู้อื่น การพูดจริงทำจริงไม่โกหกหรือพูด เหลวไหล การรักษาความลับผลประโยชน์และทรัพย์สินต่าง ๆ และการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และไม่บิดเบือนจากความเป็นจริง มีความซื่อสัตย์ ปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้อื่นได้ด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน การเป็นผู้มีเหตุมีผล และการไม่เอาเปรียบ เอะเปื้อน มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ อันเนื่องมาจากสังคมปัจจุบันมีความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วันวิสา เสียงสนั่น (2567) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 พบว่า ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการมีอิทธิพล อย่างมีอุดมการณ์ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิภาดา พินนพ (2565) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสหวิทยาเขตศรีบูรพา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์

5.1.2 ผลการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ พบว่า ข้อ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตน เป็นแบบอย่างที่ดี นำเคารพนับถือมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นผู้ที่มีภาพลักษณ์ และมีบทบาททางสังคมอย่างยิ่ง มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและวัฒนธรรมขององค์กร มีพฤติกรรมที่แสดงออก ให้บุคลากรเกิดการยอมรับ เชื่อมั่น ศรัทธา ประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น การเป็นแบบอย่างที่ดี ช่วยเสริมสร้าง ความเชื่อมั่น ผู้บริหารที่ดีควรมีบุคลิกภาพที่ดีเหมาะสมต่อการเป็นผู้บริหาร เพราะบุคลิกภาพถือว่ามีผลสำคัญอย่างยิ่ง ต่อความน่าเชื่อถือ มีคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ บุบพิ (2564) ได้วิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับ ผู้ใต้บังคับบัญชา สร้างการยอมรับให้กับผู้ร่วมงาน มีวิสัยทัศน์ในการทำงาน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พินดา อินทรเหมือน (2565) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 พบว่า ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางในการครองตนที่ดี

ยึดมั่นในอุดมการณ์ ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเองและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ร่วมงาน พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทุกสถานการณ์ มีวิสัยทัศน์และมีความสามารถในการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ ให้ผู้ร่วมงานดำเนินไปในทิศทางเดียวกันโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม

5.2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ผลปรากฏ ดังนี้

5.2.1 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ร่วมงานให้เกิดความตระหนักและปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ มีความสามารถใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ มีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา มีทักษะและวิสัยทัศน์สามารถจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมีวัฒนธรรมองค์กรส่งเสริมการทำงานร่วมกัน และการมีส่วนร่วมของทุกคนสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีได้ การบริหารงานจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับขนาดสถานศึกษา แต่ขึ้นอยู่กับการจัดการและการปรับใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชารินา เต๊ะ (2567) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูรัฐชายแดนไทยมาเลเซีย จังหวัดนราธิวาส พบว่า การเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาประถมศึกษาตามความคิดเห็นของครูของรัฐชายแดนไทยมาเลเซีย จังหวัดนราธิวาส จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัฐัญญา พรหมศร (2559) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน

5.2.2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรายด้าน พบว่า ทุกข้อไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันเป็นยุคปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาทุกขนาดต่างให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นผู้นำทางการเปลี่ยนแปลงที่มุ่งพัฒนานตนเองและผู้ร่วมงาน รวมทั้งการเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน ภายใต้สถานการณ์ที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการอบรมและพัฒนาจากนโยบายส่วนกลาง ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาขนาดใดก็ตาม จะสามารถนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้ ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เนตรนภา สิงขรณ์ (2566) ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคความปกติใหม่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต 3 พบว่า สถานศึกษาแต่ละขนาด ถึงแม้บริบทของสถานศึกษาจะแตกต่างกัน ทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์ต่าง ๆ แต่ในเรื่องการบริหารจัดการสถานศึกษาไม่ต่างกัน เพราะบุคลากรทุกโรงเรียนอยากให้ผู้บริหารเป็นผู้นำที่สามารถนำองค์กรในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงนี้ให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพสูงสุดในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการคิดเชิงระบบ และด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร จึงไม่แตกต่างกันตามขนาดของโรงเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รอดิม สุหลง (2565) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ครูสังกัดอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาภาพรวมไม่แตกต่างกัน

5.3 แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 พบว่า ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ทำงานตามความสามารถและความถนัด โดยไม่ปิดกั้นโอกาส พยายามสังเกตและมอบหมายงานที่เหมาะสม ส่งเสริมการพัฒนาตนเองและความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ผ่านการอบรมและการเรียนรู้ใหม่ ๆ เพื่อเตรียมพร้อมบุคลากรให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันได้ตลอดเวลา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ในการพัฒนาบุคลากรเป็นรายบุคคล ด้วยการเอาใจใส่ สนใจให้ความสำคัญและตอบสนองความต้องการ มีการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถที่ถนัด มอบหมายงานตาม ความสามารถ คำนึงถึงความแตกต่างของบุคคลอย่าเท่าเทียมกัน ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ ในงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชนันท์สร้อย ปิยะภัทรวิรัตน์ (2565) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดยะลา พบว่า ผู้บริหารควรเห็นถึงความสำคัญความก้าวหน้าทางด้าน วิชาชีพของผู้ร่วมงานและ สนับสนุนบุคลากร รับฟังความคิดเห็น และสามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้ร่วมงานได้อย่าง ยุติธรรมและ ต้องมีความเป็นกันเอง ผู้บริหารต้องเป็นบุคคลเข้าถึงได้ไม่ถือตัวและเอาใจใส่ผู้ร่วมงานทุกคนไม่ลำเอียง หรือเลือกปฏิบัติ และ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รุ่งนภา จันทรลี (2562) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผล ต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า พฤติกรรมของ ผู้บริหารเอาใจใส่รายละเอียด วิเคราะห์แยกแยะความต้องการของบุคลากรเป็นรายบุคคลเป็นผู้ให้คำแนะนำ ปรับปรุงพัฒนา จุดเด่นจุดด้อยโดยใช้การสื่อสารสองทาง เอาใจเขามาใส่ใจเรา ให้บุคลากรรู้สึกมีคุณค่ามีความสำคัญเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ แสดงความคิดเห็น

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรใส่ใจความแตกต่างระหว่างบุคคล มอบหมายงานตามความสามารถและความ ถนัดของบุคคล ชื่นชมในความสามารถของบุคลากร ส่งเสริมให้ผู้ตามเกิดความมั่นใจในตนเอง รู้สึกมีคุณค่าและมีความสำคัญ ให้คำปรึกษาแก่บุคลากรรายบุคคล เพื่อการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้สูงขึ้นให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าของบุคลากร เปิดโอกาสให้บุคลากรได้ใช้ความสามารถในการทำงาน อย่างเต็มความสามารถ

6.1.2 จากผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครราชสีมา เขต 1 จึงเสนอให้หน่วยงานต้นสังกัดส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้กับบุคลากร ในสถานศึกษาทุกฝ่าย นอกเหนือจากผู้บริหารสถานศึกษา

6.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา พัฒนาความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการยกระดับและขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาทุกสังกัดในจังหวัด นครราชสีมา

6.2.2 ควรศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสถานศึกษาทุกสังกัดในจังหวัด นครราชสีมา

7. เอกสารอ้างอิง

- ชนันภัทร์ ปิยะภัทรวิรัตน์. (2565). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดยะลา* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ชาเรินา เต๊ะ. (2566). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ประถมศึกษาของรัฐชายแดนไทยมาเลเซีย จังหวัดนราธิวาส*. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ฐิริธัญญา พรหมศร. (2559). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- เนตรนภา สิงขรณ์. (2566). *ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษาในยุคความปกติใหม่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาากาฬสินธุ์ เขต 3* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พงษ์ศักดิ์ บุบพิ. (2564). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พนิดา อินทรเหมือน. (2565). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1*. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- รอฮิม สุลหลง. (2565). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- รุ่งนภา จันทลี. (2562). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วันวิสา เสียงสนั่น. (2566). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1* [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. วิทยาลัยนครราชสีมา.
- วิกานดา พินแพทย์. (2563). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสหวิทยาเขตศรีบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7* [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครราชสีมา เขต 1. (2566). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2566*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. פרקหวานกราฟฟิค.
- อรรธรณ ภัทรดำเนินสุข. (2564). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม* [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อรอุมา ศรีประทุมวงศ์. (2563). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2*. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

การจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

Safety Management of Children Development Centers of Administrative Organizations
in Chumphon Buri District Surin Province

สัญลักษณ์ บุราครสกุล*

คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*

Sanyalak Burakornsakun*

Faculty of Education, Vongchavalitkul University*

Corresponding author E-mail: sanyalak_bur@vu.ac.th

(Received: July 25, 2024; Revised: August 14, 2024; Accepted: August 20, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ และ 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 148 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับสลาก เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.995 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ พบว่า การจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปรับปรุงด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา รองลงมา คือ การนำแผนการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาไปปฏิบัติ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวางแผนการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา 2) การเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และการจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการความปลอดภัย, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Abstract

This research aims to: 1) study the level of security management in Early Childhood Development Centers of the local government organization in Chumphon Buri District, Surin Province. 2) To compare the level of security management in Early Childhood Development Centers of the local government

organization in Chumphon Buri District, Surin Province, categorized by work experience and affiliation of the centers. The research sample consists of 148 personnel working in Early Childhood Development Centers of the local government organization in Chumphon Buri District, Surin Province. The sampling method employed was stratified random sampling and simple random sampling using a lottery. Data was collected using a questionnaire with a 5-point Likert scale, yielding a conformity index of 1 and a questionnaire reliability of 0.96. Statistical methods utilized in the research include percentages, means, standard deviations, and t-tests.

Research findings indicate that: 1) The safety management in early childhood development centers of local administrative organizations in Chumphonburi District, Surin Province, was found to be at a high level overall. When considering specific aspects, all aspects were also at a high level. The aspect with the highest mean was the improvement of safety in educational institutions, followed by the implementation of safety management plans in educational institutions. The aspect with the lowest mean was the planning of safety management in educational institutions. 2) A comparison of safety management in early childhood development centers based on work experience showed no significant differences overall or in any specific aspect. However, when comparing safety management based on the affiliation of the early childhood development centers, significant statistical differences were found at the .05 level.

Keywords: Security Management, Children Development Centers

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นสถานศึกษา ตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 และมาตรา 18 กำหนดว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้ 1) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น ฯลฯ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยแบ่งมาตรฐานออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ 1) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) มาตรฐานด้านบุคลากร 3) มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร 5) มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน และ 6) มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีมาตรฐานและมีคุณภาพตามหลักวิชาการ เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาการตามวัยครบทั้ง 4 ด้าน และมีความพร้อมในการเข้าศึกษาต่อในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559)

มาตรฐานที่ 3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องคำนึงถึง ความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและสุขภาพของเด็กให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ ไว้วางใจ การก่อสร้างและพัฒนาอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็ก การจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะจะส่งผลต่อสุขภาพโดยตรงในการ

ป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อ สามารถลดความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุ ส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กและฝึก
สุขนิสัยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มี คุณภาพ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จะต้องให้ความสำคัญ ในการก่อสร้างอาคาร หรือการปรับปรุงอาคาร สถานที่ เพื่อจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559) การพัฒนาเด็ก
ตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี จึงเป็นการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีความสำคัญ เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยเริ่มต้นแห่งการเรียนรู้ มีความ
พร้อมที่จะเรียนรู้ในสิ่งแวดล้อมรอบตัว การพัฒนาเด็กในช่วงนี้เป็นช่วงเวลาสำคัญของการพัฒนาทางสมอง ระบบประสาท
และเซลล์สมอง ซึ่งจะเจริญเติบโตประมาณร้อยละ 70-80 ของผู้ใหญ่และเป็นช่วงที่มีอัตราการเจริญเติบโตในทุกด้าน คือ
ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา การให้การอบรมเลี้ยงดู การเสริมสร้างพัฒนาการทุกด้านจะสามารถเจริญเติบโต
อย่างเต็มศักยภาพได้ในช่วงวัยนี้ (ปิยาภรณ์ ศรีศศิวงศ์, 2560)

จากที่ผ่านมามีพบว่า มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นจากความไม่ปลอดภัยของด้านอาคารสถานที่บ่อยครั้ง โดยเฉพาะเหตุการณ์
การก่อเหตุความรุนแรงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดหนองบัวลำภู เมื่อวันที่ 6
ตุลาคม 2565 ทำให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต ไม่มีใครอยากให้เหตุการณ์ภัยอันตรายต่าง ๆ เกิดขึ้นกับเด็ก ๆ ไม่ว่าจะเป็น
ลูกหลานของใคร ความปลอดภัยเป็นเรื่องที่สามารถป้องกันได้ หากผู้ใหญ่ทุกคนตระหนัก และให้ความสำคัญ เพื่อเด็ก ๆ จะได้
เติบโตขึ้นอย่างปลอดภัยและมีความสุข ปัจจุบันความต้องการในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพราะ
ภาวะทางเศรษฐกิจและสภาพสังคม ซึ่งพ่อแม่จะต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ทำให้พ่อแม่ต้องส่งลูกเข้าเรียนอนุบาลหรือ
สถาบันรับเลี้ยงเด็กเร็วขึ้นกว่าเดิม การจัดสถานรับเลี้ยงเด็กหรือโรงเรียนอนุบาลที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้การแก้ปัญหาสังคม
เป็นการแบ่งเบาภาระพ่อแม่และยังมีส่วนช่วยในการพัฒนาเด็กอย่างถูกต้องเหมาะสมอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ
ศึกษาถึงการจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับการจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอชุมพล
บุรี จังหวัดสุรินทร์

2.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 237 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 148 คน ซึ่งสุ่มจากประชากรได้จากการเทียบสัดส่วนประชากรตามตาราง
ของเครจซี่และมอร์แกน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากนั้นจึงทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธี
จับสลาก

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้วิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้กรอบ
การจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

จำนวน 1 ฉบับ มี 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ประสบการณ์ทำงาน และสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับได้แก่ การจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดสุรินทร์ ตามกรอบแนวคิดการวิจัย โดยทฤษฎีวงจรคุณภาพของเดมมิง (PDCA) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ประกอบด้วย 4 ด้านดังนี้

- 1) การวางแผนการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา
- 2) การนำแผนการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาไปปฏิบัติ
- 3) การประเมินผลการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา
- 4) การปรับปรุงด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.3.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี วารสารบทความ สิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต และรายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.3.2 สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของแบบสอบถาม

3.3.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเพียงตรงเชิงเนื้อหา สำนวนภาษา และด้านอื่น ๆ เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพ นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบปรับปรุงจากผู้เชี่ยวชาญมาแก้ไขตรวจสอบหาข้อขัดแย้งความสอดคล้อง ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ระหว่าง 0.67-1.00

3.3.4 นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วเก็บรวบรวม นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแอลฟาครอนบาค (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้านอยู่ระหว่าง 0.982-0.998 และค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.995 และจัดทำเป็น Google Form และส่ง QR-code เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสืออนุญาตเก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ไปสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดสุรินทร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้วิจัยส่งแบบสอบถามโดยใช้ QR-code ไปยังกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 148 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์โดยมีการดำเนินการดังนี้

3.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้านประสบการณ์ทำงาน และสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้สถิติพื้นฐานการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage)

3.5.2 วิเคราะห์การจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ตามทฤษฎีวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) ไว้ 4 ด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) แล้วนำมาวิเคราะห์และแปลผลการวิเคราะห์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีการจัดการความปลอดภัยอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีการจัดการความปลอดภัยอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีการจัดการความปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีการจัดการความปลอดภัยอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีการจัดการความปลอดภัยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5.3 วิเคราะห์การจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้ t-test

4. ผลการวิจัย

4.1 ระดับการจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

ตารางที่ 1 ผลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมและรายด้าน

การจัดการความปลอดภัย	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. การวางแผนการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา	4.30	0.77	มาก	4
2. การนำแผนการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาไปปฏิบัติ	4.34	0.73	มาก	2
3. การประเมินผลการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา	4.33	0.76	มาก	3
4. การปรับปรุงด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา	4.36	0.74	มาก	1
ภาพรวม	4.33	0.74	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. 0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การปรับปรุงด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.36$, S.D. 0.74) รองลงมา คือ การนำแผนการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.34$, S.D. 0.73) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวางแผนการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.30$, S.D. 0.77)

4.2 ผลการเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน

การจัดการความปลอดภัย	ประสบการณ์ทำงาน				t	p
	ต่ำกว่า 10 ปี		10 ปี ขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การวางแผนการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา	4.25	0.76	4.36	0.78	-0.941	0.348
2. การนำแผนการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาไปปฏิบัติ	4.27	0.71	4.42	0.74	-1.215	0.226
3. การประเมินผลการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา	4.25	0.76	4.43	0.75	-1.495	0.137
4. การปรับปรุงด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา	4.26	0.75	4.47	0.73	-1.692	0.093
ภาพรวม	4.26	0.73	4.42	0.73	-1.358	0.176

จากตารางที่ 2 พบว่า การจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4.3 ผลการเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวมและรายด้าน

การจัดการความปลอดภัย	สังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก				t	p
	สังกัดเทศบาล		สังกัด อบต.			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การวางแผนการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา	4.44	0.75	4.16	0.77	2.293	0.023*
2. การนำแผนการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาไปปฏิบัติ	4.47	0.72	4.22	0.72	2.113	0.036*
3. การประเมินผลการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา	4.46	0.73	4.21	0.77	2.053	0.042*
4. การปรับปรุงด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา	4.46	0.72	4.25	0.75	1.705	0.090
ภาพรวม	4.46	0.72	4.21	0.73	2.082	0.039*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$

จากตารางที่ 3 พบว่า การจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลมีการจัดการความปลอดภัย มากกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5. สรุปและอภิปรายผล

การจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยะหมิงบุรี จังหวัดสุรินทร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยะหมิงบุรี จังหวัดสุรินทร์ ได้นำเสนอการอภิปรายผลได้ดังนี้

5.1 ระดับการจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยะหมิงบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อันดับแรก คือ การปรับปรุงด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา ส่วนด้านที่สำคัญและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการวางแผนการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ถ้าการวางแผนไม่เหมาะสม รัศกุนและทั่วถึงจะทำให้มีผลต่อระบบการจัดการความปลอดภัยเป็นอย่างดี ทั้งนี้เป็นไปตามกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2565) ซึ่งได้ออกมามาตรการการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่า ความปลอดภัยของเด็กปฐมวัยในสถานศึกษานั้น มีความสำคัญต่อการเติบโตและการพัฒนาการของเด็กปฐมวัยเป็นอย่างยิ่ง การจัดการระบบความปลอดภัยของสถานศึกษาจึงเป็น ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาคุณภาพและการพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอย่างเต็มตามศักยภาพในแต่ละบุคคลและ ต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชิต หาญสงคราม และไพบุลย์ แจ่มพงษ์ (2557) ศึกษาการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การดำเนินการบริหารด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการใช้อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณ เหยียบไธสงค์ (2563) ศึกษาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดปทุมธานี พบว่า การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ระดับมากที่สุด

5.2 เปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยะหมิงบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรที่มี ประสบการณ์ทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไปนั้น มีความเข้าใจในด้านการจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการความปลอดภัย จึงมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทการจัดการความปลอดภัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สอดคล้องกับมาตรการการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2565) ซึ่งมีมาตรการในการสร้างความตระหนักและการ รับรู้ให้กับบุคลากรทุกระดับ และส่งเสริมทักษะประสบการณ์ด้านความปลอดภัย เพื่อร่วมกันเฝ้าระวังอันตราย และการ ช่วยเหลือเบื้องต้น และสอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ, 2562) ซึ่งได้กำหนดมาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 บริหารจัดการสภาพแวดล้อม เพื่อความปลอดภัย ข้อ 1.3.1 บริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีประเด็นการพิจารณา 4 ข้อ คือ 1) จัดทำนโยบายและแผนที่ครอบคลุมโครงสร้างอาคารบริเวณที่ตั้ง ภายใน ภายในนอกอาคาร วัสดุอุปกรณ์ทุกชนิด รวมทั้งปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ปฏิบัติตามแผนอย่างเป็นระบบและมีการสำรวจ ค้นหาจุดเสี่ยง เพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไข เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง 3) ประเมินผลการดำเนินงานตามแผน 4) นำผลจากการประเมินไปพัฒนาและปรับปรุงการบริหาร จัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ ซึ่งสถานศึกษาจะต้องมีการดำเนินงานตามมาตรฐานด้านความ ปลอดภัยที่เป็นระบบ และสม่ำเสมอ

5.3 เปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลมีการจัดการความปลอดภัย มากกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล ได้รับงบประมาณในการบริหารมากกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีจำนวนบุคลากรมากกว่า จึงทำให้มีความคล่องตัวในการวางแผนการบริหารจัดการ ความปลอดภัย ทำให้มีการบริหารงานที่คล่องตัว และทั่วถึงมากกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สอดคล้องกับแนวทางการบริหารงบประมาณ เงินอุดหนุนทั่วไปด้านการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2567 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2566) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้จัดสรรงบประมาณ ในส่วนเงินอุดหนุนสำหรับสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย ค่าจัดการเรียน การสอน (รายหัว) ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าเครื่องแบบนักเรียน และค่ากิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน โดยจัดสรรตามขนาดของสถานศึกษา ซึ่งแบ่งระดับอัตราการจัดสรรตามจำนวนนักเรียนของสถานศึกษานั้น และ สอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ, 2562) ที่ได้รับนโยบาย ด้านการขับเคลื่อนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ โดยมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการ ขับเคลื่อนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เพื่อบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกอร อุณสถานนท์ (2563) ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารความปลอดภัย ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหาร ความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร สถานศึกษาที่มีขนาด ต่างกันมีการบริหารความปลอดภัยในภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และ สุพักตร์ เลยกกลาง (2566) ศึกษาเรื่อง การบริหารด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษาด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่าโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ พบว่า การจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอันดับแรก คือ การปรับปรุงด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา รองลงมา คือ การนำ แผนการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาไปปฏิบัติ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวางแผนการจัดการความปลอดภัย ในสถานศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการวางแผนการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้

6.1.2 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

6.1.3 ผลการวิจัยพบว่า การจัดการความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลมีการจัดการความปลอดภัย มากกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการนำงบประมาณมาใช้ ในการวางแผนการจัดการ ความปลอดภัยในสถานศึกษา

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนในการดำเนินงานด้านการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา

6.2.2 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา

7. เอกสารอ้างอิง

- กนกอร อุ่นสถานนท์. (2563). การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 10(2), 1-14.
<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/var/article/view/242175/165572>
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2559). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559*. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2565). *มาตรการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2566). *แนวทางการบริหารงบประมาณ เงินอุดหนุนทั่วไปด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ก.พ.ป). (2562). *มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ* [เอกสารประกอบการประชุม] คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ก.พ.ป).
- จารุวรรณ เหยิบโรสดงค์. (2563). *การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดปทุมธานี* [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชิต หายงศกร และไพบุลย์ แจ่มพงษ์. (2557). การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 8(1), 87-94. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDGKKUJ/article/view/50924/42156>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- ปิยาภรณ์ ศรีศิววงศ์. (2560). *การศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดนครราชสีมา*. *สิกขาวารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*, 4(1), 41-50. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/sikkha/article/view/142424/105444>
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (2562, 1 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. (เล่มที่ 136 ตอนที่ 57 ก. น.49-53).
- สุพักตร์ เลยกกลาง. (2566). การบริหารด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*, 3(1), 465 -474. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/article/view/265870/176791>

แนวทางพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

Guidelines for Developing Relationship between Schools and Communities of Schools under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1

อนัตตา ไชยโคตร* และ กานต์ เนตรกลาง**

คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*,**

Anatta Chaikot* and Kant Netklang**

Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University*,**

Corresponding author E-mail: krusine.ac@gmail.com

(Received: October 24, 2024; Revised: November 15, 2024; Accepted: November 28, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 2) เปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงาน และ 3) ศึกษาแนวทางพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำนวน 108 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียน 108 คน และผู้ปฏิบัติงานในชุมชน 108 คน รวม 216 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan จากนั้นดำเนินการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้เทคนิควิธีการจับสลาก กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์จำนวน 5 คน โดยการคัดเลือกแบบเลือกเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม โดยมีค่า IOC รายข้ออยู่ที่ 1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.978 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test Independent) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ด้านการให้บริการชุมชน โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้ามาใช้บริการได้ ด้านการประชาสัมพันธ์ โรงเรียนควรมีการสำรวจช่องทางการสื่อสารที่เป็นที่นิยมและเข้าถึงผู้รับสารได้เป็นอย่างดีตามบริบทวิถีชีวิตในปัจจุบัน เพื่อความรวดเร็วและทันสมัย ด้านการมีส่วนร่วม โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น โรงเรียนควรมีการเชิญเครือข่ายต่าง ๆ

เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมและกระบวนการของโรงเรียนตามบริบทและความเหมาะสม และด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน โรงเรียนควรสร้างความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งกับหน่วยงานเครือข่ายต่าง ๆ

คำสำคัญ: แนวทางพัฒนา, การสร้างความสัมพันธ์, โรงเรียน, ชุมชน

Abstract

This research aims to examine the relationship between schools and their respective communities within the jurisdiction of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1. 2) Analyze the dynamics of the relationship between schools and communities within the jurisdiction of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1, categorized by operational status, and 3) investigate the strategies for strengthening the connections between schools and communities under the same educational office. The sample group comprised 108 educational institutions within the designated service area. A total of 216 informants were engaged in the study, comprising 108 school personnel and 108 community workers. The determination of the sample size was conducted utilizing the established table provided by Krejcie and Morgan. Following the execution of simple random sampling based on operational status. Five informants were meticulously chosen as the focal groups for the examination of guidelines. The instruments employed for data collection comprised questionnaires and interviews. The questionnaires concerning school-community relationships exhibit an IOC value of 1.00 and a reliability coefficient of 0.978. The techniques employed in the statistical analysis encompassed percentages, means, standard deviations, independent t-tests, and content analysis, subsequently synthesizing the findings into a narrative format.

The findings indicate that the connection between schools and communities within the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1 is characterized by a notably high level of engagement. Upon examination of each facet, the majority were found to be of considerable caliber. 2) Analyze the nature of the relationship between schools and their respective communities within the jurisdiction of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1. It was determined that, in general, each facet revealed a statistically significant difference at the .01 level when examining the relationship between schools and communities of schools within the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1, categorized by operational status. 3) Concerning the guidelines for fostering relationships between educational institutions and their surrounding communities within the jurisdiction of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1, it has been observed that, with regard to community services, schools ought to facilitate access to services for the community and relevant stakeholders. In the realm of public relations, it is imperative to evaluate the prevalent communication channels that successfully engage the intended audience, taking into account the contemporary lifestyle dynamics characterized by rapidity and modernity. Regarding participation, educational institutions ought to permit all pertinent stakeholders to engage in the assessment of operational results. To enhance collaborations with other organizations, it is essential to extend

invitations for participation in school activities and processes, taking into account the relevant context and suitability. Ultimately, in relation to community support, educational institutions ought to cultivate robust connections with diverse organizations.

Keywords: Development Guidelines, Relationship Building, Schools, Communities

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศูนย์กลางของการจัดการศึกษาไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นเป็นการจัดการศึกษาโดยชุมชนหรือท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง โดยมีวัดเป็นสถานที่สำหรับจัดการศึกษาและมีพระสงฆ์ ผู้อาวุโส พ่อแม่ ปราชญ์ชาวบ้าน ช่างฝีมือ ร่วมกันทำหน้าที่เป็นครูในการให้ความรู้ อบรม สั่งสอน ทั้งด้านความรู้ ภูมิปัญญา ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยและจริยธรรม คำสอน โดยเฉพาะพุทธศาสนาซึ่งเป็นสถาบันทางสังคมที่เก่าแก่เคียงคู่กับชาติไทยมาช้านาน การจัดการศึกษาในสมัยนั้นจึงเป็นการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทวิถีชีวิตชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ (โรงเรียนวัดมหรณพาราม, 2557 อ้างถึงใน นุชา สระสม, 2560)

ปัจจุบัน แนวคิดของการจัดการศึกษาโดยชุมชนหรือท้องถิ่นเป็นศูนย์กลางยังคงมีนักการศึกษาและนักวิจัยค้นพบแนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก โดยการร่วมกันของบ้าน วัด และโรงเรียน ซึ่งเป็น 3 สถาบันหลักเป็นที่รู้จักในนาม “บวร” ซึ่งหมายความว่า “ประเสริฐ” โรงเรียนและชุมชนมีความเกี่ยวข้องกันและเป็นที่เชื่อได้ว่าความร่วมมือร่วมใจของทุกภาคส่วนเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาที่สำคัญวิธีหนึ่งเพื่อการนำองค์การไปสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เนื่องจาก 1) โรงเรียนเป็นแหล่งคัดเลือกคนให้ชุมชน 2) โรงเรียนเป็นแหล่งพัฒนาคคนให้ชุมชน 3) โรงเรียนเป็นแหล่งรวมวิชาสาขาต่าง ๆ 4) โรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรม 5) โรงเรียนเป็นศูนย์รวมของชุมชน 6) โรงเรียนและชุมชนมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน จึงเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนเป็นพลวัตสังคมซึ่งมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนการศึกษาเป็นอย่างมาก (ชนะ สุ่มมาตย์, 2559)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ก็ได้บัญญัติหลักสำคัญของการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 8 (2) คือให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9(2) ให้มีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9(6) กระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมจากบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน และมาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล 3 องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน และสถาบันสังคมอื่น ๆ เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน สอดคล้องกับมาตรา 25 ที่ได้ระบุเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา โดยกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องมีกรรมการสถานศึกษาเพื่อร่วมกำกับดูแลการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งกรรมการสถานศึกษาจะมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับพื้นฐาน ร่วมระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนที่มีความรอบรู้ความชำนาญ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมกับการศึกษาในการจัดการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น ๆ ในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545) โดยแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันของสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ควรมีการทำความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็น “ผู้เชื่อมโยง” ระหว่างคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะกรรมการและเลขานุการ กับสถานศึกษาในฐานะผู้บริหาร ดังนั้น ผู้อำนวยการสถานศึกษา จึงเป็นผู้ประสานการดำเนินงานกิจการต่าง ๆ โดยคำนึงถึงข้อคิดเห็นและมติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการกำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา และปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ ได้แก่ การเข้าร่วมประชุม การเสนอแนะความคิดเห็น กำกับดูแลกิจการของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับกฎหมายและนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด หรือตามมติที่กำหนดไว้ร่วมกัน บริหารงานบุคคลโดยไม่กำกับการทำงานหรือไม่แสดงบทบาทเป็นผู้บังคับบัญชาเสียเอง และการรับทราบผลการดำเนินงานกิจการ จากบทบาทหน้าที่ดังกล่าวนี้ ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมกับการศึกษาในกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ในกิจการของสถานศึกษา โดยร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผล และร่วมประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547) อีกทั้ง หมวด 5 ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษา ส่วนที่ 1 การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ มาตรา 36 บัญญัติไว้ว่าให้สถานศึกษาดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา และการจัดการศึกษาให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของประชาชนโดยเฉพาะผู้ปกครอง ต้องนำกระบวนการมีส่วนร่วมมาใช้ในการจัดการศึกษาให้มากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้สามารถทราบได้ว่าการมีส่วนร่วมของสังคมในการจัดการศึกษานั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579 ที่ได้รับถึง การสร้างการรับรู้ ความเข้าใจและการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาสังคมในการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาการศึกษาในลักษณะต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง และการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ของการจัดการศึกษา จากการเป็นผู้จัดการศึกษาโดยรัฐมาเป็นการจัดการศึกษาโดยทุกภาคส่วนของสังคม ว่าเป็นส่วนหนึ่งในปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จของแผนการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ถึงแม้ว่าการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนถูกเล็งเห็นเป็นประเด็นสำคัญต่อการจัดการศึกษา ในประเทศเป็นอย่างมากก็ตาม สภาพสังคมในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาถูกมองข้ามให้กลายเป็นเรื่องของหน่วยงานทางการศึกษาเท่านั้น แม้ภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรสังคมผ่านการสนับสนุน การอุดหนุน และใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีแล้วก็ตาม รวมถึงชุมชนในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนเอง ยังพบว่าขาดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (ปรีชญานันท์ โปหา, 2559) ผวนกับมุมมองต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของบุคลากรในโรงเรียนและบุคลากรนอกโรงเรียนมีความแตกต่างกัน โดยที่บุคลากรในโรงเรียนมีการรับรู้ถึงบทบาท หน้าที่และความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันมากกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน ทั้งนี้เพราะครูเป็นผู้ที่มีหน้าที่โดยตรงในการปฏิบัติหน้าที่ภายในโรงเรียน โดยยึดหลักการการดำเนินงานที่ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน (ธนากุล สุนงข, 2561)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 เพื่อนำผลวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพที่สูงขึ้น บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษาและต้นสังกัด ตอบสนองให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงาน

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 การศึกษา และการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

3.1.1 ประชากร ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำนวน 142 โรงเรียน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำนวน 108 โรงเรียน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยเทคนิควิธีการจับสลาก

3.1.3 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ 1) ผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียน จำนวน 108 คน และ 2) ผู้ปฏิบัติงานในชุมชน จำนวน 108 คน รวมทั้งสิ้น 216 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกตามคุณสมบัติ ดังนี้

3.1.3.1 ผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียน มีเกณฑ์การคัดเลือกตามคุณสมบัติ คือ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรักษาการผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

3.1.3.2 ผู้ปฏิบัติงานในชุมชน มีเกณฑ์การคัดเลือกตามคุณสมบัติ คือ เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาจาก ผู้แทนองค์กรชุมชน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

3.1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) เกี่ยวกับสถานภาพการปฏิบัติงาน และ 2) ข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (1967) โดยแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์อยู่ที่ 1.00 และความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.978

3.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test Independent) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

3.2 การศึกษาแนวทางพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

3.2.1 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง ผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการพัฒนาชุมชน และการบริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับชุมชน และเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งเป็นผลจากการศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 โดยการนำมาจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของแต่ละด้าน นำมาสร้างเป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์

3.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การจัดกลุ่มคำ (Phrase) ที่เป็นประเด็นเดียวกัน วิเคราะห์โดยการตีความหมายในรูปของการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) หรือ ตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนุมาณ (Inductive Method) การพิจารณาความเหมือนกัน ความแตกต่างกัน และความสัมพันธ์กันมาหาข้อสรุปแล้วบรรยายเป็นความเรียง

4. ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านการให้บริการชุมชน	4.49	0.53	มาก	2
2. ด้านการประชาสัมพันธ์	4.53	0.51	มากที่สุด	1
3. ด้านการมีส่วนร่วม	4.48	0.56	มาก	3
4. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น	4.49	0.52	มาก	2
5. ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน	4.44	0.56	มาก	4
รวม	4.49	0.48	มาก	

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยมีระดับมากที่สุด 1 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.51) รองลงมาคือ ด้านการให้บริการชุมชน ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.53) ซึ่งอยู่ในระดับเดียวกันกับ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.52) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.56) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงาน

ด้านที่	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1	ผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียน		ผู้ปฏิบัติงานในชุมชน		t	p
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	การให้บริการชุมชน	4.61	0.45	4.37	0.58	3.28**	.00
2	การประชาสัมพันธ์	4.64	0.44	4.43	0.55	3.14**	.00
3	การมีส่วนร่วม	4.58	0.51	4.37	0.59	2.82**	.01
4	การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น	4.60	0.45	4.39	0.57	3.11**	.00
5	การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน	4.55	0.50	4.32	0.59	3.09**	.00
รวม		4.60	0.41	4.38	0.51	3.51**	.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงาน พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ทั้งภาพรวมและรายด้าน มีระดับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนกับผู้ปฏิบัติงานในชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยระดับความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนสูงกว่าระดับความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานในชุมชน

4.3 ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยมีแนวทางการพัฒนาตามรายละเอียด ดังนี้

4.3.1 ด้านการให้บริการชุมชน แนวทางพัฒนาการให้ความช่วยเหลือเพื่อวัตถุประสงค์ สื่อ เทคโนโลยี แก่ชุมชน ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และสรุปเป็นแนวทางพัฒนาการให้ความช่วยเหลือเพื่อวัตถุประสงค์ สื่อ เทคโนโลยี โรงเรียนควรมีทัศนคติว่าวัตถุประสงค์ของโรงเรียนเป็นของส่วนรวม ไม่ใช่ของบุคลากรในโรงเรียนหรือโรงเรียนเท่านั้น โดยชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้ามาใช้บริการได้เนื่องจากถือเป็นการให้บริการด้านการศึกษาและวิชาการอย่างหนึ่ง ต้องมีการวางระบบและแผนงานทั้งประจำปีและเฉพาะกิจ ควรมีการเตรียมพร้อมบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และวัตถุประสงค์ สื่อ เทคโนโลยี และอำนวยความสะดวก ให้บริการชุมชนตามความต้องการ โดยสรุป แนวทางการให้บริการชุมชนด้านวัตถุประสงค์ สื่อ เทคโนโลยี ควรมีการเตรียมความพร้อมอย่างครบถ้วน เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรด้านการศึกษาและเทคโนโลยีและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

4.3.2 ด้านการประชาสัมพันธ์ แนวทางพัฒนาการวางแผนปฏิบัติงาน จัดระบบการประชาสัมพันธ์เพื่อการสื่อสารกับชุมชนอย่างเหมาะสม ทันสมัย และดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนควรมีการสำรวจช่องทางการสื่อสารที่เป็นที่นิยมและเข้าถึงผู้รับสารได้เป็นอย่างดีตามบริบทวิถีชีวิตในปัจจุบัน เพื่อความรวดเร็วและทันสมัย ควรมีการวางแผนการประชาสัมพันธ์ให้ชัดเจนในแผนปฏิบัติการประจำปี สอดคล้องกับกิจกรรมของโรงเรียนและพึงกระทำอย่างต่อเนื่อง ควรมีการแต่งตั้งทีมเฉพาะและมอบหมายหน้าที่ให้ชัดเจนในดูแลด้านประชาสัมพันธ์ ควรมีทั้งการมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนโดยตรง และการใช้สื่อออนไลน์หรือสิ่งพิมพ์ในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียน โดยรวมแล้ว การประชาสัมพันธ์ควรมีความต่อเนื่อง หลากหลายและเข้ากับวิถีชีวิตของผู้คนในปัจจุบัน เพื่อการประชาสัมพันธ์ที่เข้าถึงง่าย รวดเร็ว ทันสมัย สร้างภาพลักษณ์ที่ดีและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

4.3.3 ด้านการมีส่วนร่วม แนวทางพัฒนาการเปิดโอกาสให้บุคลากร ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการประเมินผล โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการประเมินผล การดำเนินงาน โดยอาจใช้ช่องทางออนไลน์หรือการพูดคุยหรือตอบแบบสอบถาม ทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรม ควรมีแบบสอบถามเพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้แสดงความคิดเห็นและประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับกิจกรรม ต้องมีการเก็บสถิติการสำรวจความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วม เพื่อวัดผลและนำไปพัฒนาการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไป ควรมีการประชุมหารือกับคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อรับทราบข้อมูลสะท้อนผลและเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงโครงการและกิจกรรมต่อไปในอนาคต ควรเผยแพร่ผลการประเมินหรือผลสำรวจเพื่อเปิดเผยข้อมูลอย่างจริงจัง และสร้างแนวทางพัฒนาร่วมกัน โดยรวมแล้ว การมีส่วนร่วมในการประเมินผลจากทุกฝ่ายจะช่วยให้ปรับปรุง พัฒนา การดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

4.3.4 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น แนวทางพัฒนาการเชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ศิษย์เก่าเข้ามาจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม ในโรงเรียน โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับคณะกรรมการสถานศึกษา

เพราะเป็นตัวแทนสำคัญในการประสานความร่วมมือกับกลุ่มและเครือข่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรมีเครือข่ายผู้ปกครอง เพราะมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุตรหลาน และช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ควรมีการเชิญเครือข่ายต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมและกระบวนการของโรงเรียนตามบริบทและความเหมาะสม เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีและส่งเสริมความรู้สึกรักเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับโรงเรียน การสร้างเครือข่ายควรมีเป้าหมายในการติดตามและสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน ตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและความต้องการของสังคม โดยภาพรวมแล้ว การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นผ่านการจัดตั้งเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมจากชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

4.3.5 ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน แนวทางพัฒนาการรับการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ งบประมาณ และอื่น ๆ เพื่อปรับปรุง พัฒนาโรงเรียนจากชุมชน โรงเรียนต้องสร้างความเชื่อมั่นและทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเห็นถึงจุดมุ่งหมายและวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ควรมีผลงานที่เป็นที่ประจักษ์ สร้างความมั่นใจ เพื่อให้เกิดความสนใจในการสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียน ควรสร้างความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งกับหน่วยงานเครือข่ายต่าง ๆ ความสัมพันธ์อันดีทำให้ชุมชนมีความใส่ใจและพร้อมสนับสนุน สามารถปรึกษาปัญหาและความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการสื่อสารที่ชัดเจนเกี่ยวกับความต้องการ ความจำเป็นและบริบทของโรงเรียน เพื่อให้ผู้สนับสนุนทราบว่าความช่วยเหลือในลักษณะใดที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์มากที่สุด โรงเรียนควรแสดงความขอบคุณและให้คุณค่ากับการช่วยเหลือที่ได้รับ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการสนับสนุน เพื่อให้ทุกฝ่ายทราบถึงผลลัพธ์ที่ดี โดยสรุปแล้ว การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนควรมีการวางแผนและสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความร่วมมือที่ยั่งยืน

5. สรุปและอภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ผู้วิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย ดังนี้

5.1 ผลการศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ผลปรากฏ ดังนี้

5.1.1 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติอย่างชัดเจนว่าเป็นสิ่งที่โรงเรียนพึงปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีเนื้อหาที่ระบุไว้ว่า โรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และระบุให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์กรชุมชนและผู้แทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ ร่วมด้วย โดยชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โครงการ บริหารจัดการและพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นไปเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทในการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน มุ่งหวังให้มีส่วนร่วมของชุมชนช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษา สร้างสภาพแวดล้อมที่ดีสำหรับการเรียนรู้ และตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งประเด็นเหล่านี้ยังเป็นตัวชี้วัดที่มีการประเมินอย่างต่อเนื่องทั้งในการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา และการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย นัยดี (2561) ที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านปางขอน ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราวุธ จันสมุทร และวิรัชพัชร วงศ์วัฒนเกษม (2565) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของ กนกเรขา

ชินาวุธ และจารุวรรณ นาดัน (2566) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในกลุ่มโรงเรียนอำเภอเมืองตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 พบว่า มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อยู่ในระดับมาก

5.1.2 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 รายงาน พบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการประชาสัมพันธ์เป็นงานที่ถูกระบุไว้อย่างชัดเจนว่าโรงเรียนต้องมีการดำเนินการตามระเบียบกฎหมายกำหนด และเป็นตัวชี้วัดหนึ่งที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการเพื่อจัดการศึกษาของตนให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ดังนั้นทุกโรงเรียนจึงให้ความสำคัญและมีการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์เป็นกิจวัตร อีกทั้งการประชาสัมพันธ์เป็นการสื่อสาร เผยแพร่ กิจกรรมและผลงาน ช่วยสร้างความเข้าใจและภาพลักษณ์ที่ดีเกี่ยวกับโรงเรียน สร้างความโปร่งใส เพิ่มความน่าเชื่อถือ ซึ่งนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน กระตุ้นให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ทำให้โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง องค์กรท้องถิ่นและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง นำไปสู่การเป็นองค์กรมาตรฐานและจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับกฎหมายในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่สรุปใจความได้ว่าโรงเรียนมีหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนและผลการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองและชุมชนได้ทราบ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับระบบการศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ให้เกิดความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองและชุมชน และกระตุ้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาผ่านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) อีกทั้งสอดคล้องกับประกาศของคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ที่มีการระบุตัวชี้วัดในการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาว่า ต้องสื่อสารนโยบายและทิศทางการบริหารสถานศึกษาให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบทั่วถึง และรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2566) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญธรณ์ ศิริสินอภิรัฐ และคณะ (2567) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 พบว่า การสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านประชาสัมพันธ์ ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

5.2 ผลการเปรียบเทียบการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงาน ผลปรากฏ ดังนี้

5.2.1 การเปรียบเทียบการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรของโรงเรียนและบุคลากรจากหน่วยงานภายนอกอาจมีทัศนคติ มุมมองและเป้าหมายที่แตกต่างกัน บุคลากรในโรงเรียนอาจมองว่าการสร้างสัมพันธ์เป็นการสนับสนุนการศึกษา ขณะที่ชุมชนอาจให้ความสำคัญกับการพัฒนาท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของชุมชน อีกทั้งค่านิยมและวัฒนธรรมที่ต่างกันระหว่างองค์กรโรงเรียนและชุมชน อาจส่งผลให้มีความเข้าใจและแนวทางในการทำงานร่วมกันที่ไม่สอดคล้อง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ยังไม่มีประสิทธิภาพมากพอ จะก่อให้เกิดการสื่อสารที่ไม่ชัดเจน ส่งผลให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน แนวทางการร่วมมือและการดำเนินงานไม่ตรงกันเพราะมีมุมมอง ทัศนคติ วิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายที่ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนากุล สุภงกข (2561) ที่ศึกษาเรื่องการรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนวัดหนองกระบอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า

เมื่อเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับวิจัยของ อริญา พิงป่า (2561) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการ สถานศึกษาด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนหลายสัณฐานกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ธรรมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า บุคลากรภายในโรงเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างจากบุคลากรนอกโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

5.2.2 การเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 พบว่า ด้านการให้บริการชุมชน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ชุมชนอาจมีความต้องการและความคาดหวังต่อการให้บริการของโรงเรียนที่ตรงกับความต้องการเฉพาะ ของชุมชนมากกว่าสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ในขณะที่โรงเรียนอาจมุ่งเน้นการให้บริการด้านการศึกษาและการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้กับนักเรียน หรือชุมชนอาจไม่เห็นประโยชน์ที่ชัดเจนจากการให้บริการที่โรงเรียนจัดให้ ความพึงพอใจ จึงยังไม่มากและทำให้มีข้อคิดเห็นที่แตกต่าง ในอีกมุมหนึ่งโรงเรียนอาจมีทรัพยากรหรือความสามารถในการให้บริการที่จำกัด ทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้ทั้งหมด ส่งผลให้เกิดความคิดเห็นที่แตกต่างเกี่ยวกับคุณภาพและ ปริมาณการให้บริการ บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนอาจมีประสบการณ์และความเข้าใจที่แตกต่างเกี่ยวกับการให้บริการ ที่ควรจะมีทำให้เกิดมุมมองที่หลากหลายเกี่ยวกับสิ่งที่ควรปรับปรุงหรือพัฒนา หากไม่มีการสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์ ที่มีประสิทธิภาพระหว่างโรงเรียนและชุมชน อาจทำให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจถึงบทบาทและความสำคัญของการให้บริการชุมชน แตกต่างกันไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนากุล สุภงข (2561) ได้ศึกษาเรื่องการรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของโรงเรียนวัดหนองกระบอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบ การรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดหนองกระบอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1 โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามสถานภาพแล้วนั้น ด้านการให้บริการแก่ชุมชน มีความคิดเห็นแตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนากร นันท์ แสงทองทาบ และคณะ (2565) พบว่า แนวทางการสร้างมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารกับชุมชน ผู้บริหารควรรู้จักตนเอง เข้าใจผู้อื่น และเข้าใจสภาพแวดล้อม ผู้บริหาร ควรเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลในทุก ๆ ด้าน ผู้บริหารควรนำชุมชนเข้ามามีส่วนในการกำหนดนโยบาย โครงการ กิจกรรม การใช้จ่ายงบประมาณที่จะดำเนินการ การจัดทำหลักสูตร และมีการรายงานผลการดำเนินงานเสนอให้ชุมชนทราบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และร่วมมือในการพัฒนาการศึกษา และผู้บริหารควรสื่อสารประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการ กิจกรรม ของ โรงเรียนให้ชุมชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง

5.3 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ได้แนวทางการพัฒนาการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในแต่ละด้าน ผลปรากฏ ดังนี้

5.3.1 ด้านการให้บริการชุมชน พบว่า โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้ามาใช้ บริการได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การให้บริการชุมชนนั้นเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน เมื่อชุมชนได้มี โอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนจะเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง ทำให้เกิดการสนับสนุนและความร่วมมือ ที่ดี ซึ่งจะเป็นแรงขับเคลื่อนในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยพร แดงชุด (2564) พบว่า ต้องตระหนักถึงความสำคัญของชุมชน มีเจตคติที่ดีในการเข้าไปชุมชน ยอมรับและเข้าถึงชุมชน เปิดโอกาสให้ ชุมชนแสดงออกถึงความต้องการในด้านต่างๆ ตระหนักถึงการให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชน โดยต้องดูศักยภาพขององค์กรของ ตนเอง ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูแบ่งปันกำลังทรัพย์ กำลังความรู้ กำลังกาย กำลังใจ เพื่อให้บริการชุมชนในทุกด้าน ต้องมี การทำงานอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การประชุมวางแผนและกำหนดเป้าหมายร่วมกันกับชุมชน การจัดกิจกรรมการให้บริการ จนถึง

การสรุปและรายงานผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญจนพร ศรีมงคล (2565) พบว่า โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสัมพันธ์ สนับสนุนให้บุคลากรและผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้อุปกรณ์ของโรงเรียน รวมถึงโรงเรียนควรให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชน

5.3.2 ด้านการประชาสัมพันธ์ ควรมีการสำรวจช่องทางการสื่อสารที่เป็นที่นิยมและเข้าถึงผู้รับสารได้ เป็นอย่างดีตามบริบทวิถีชีวิตในปัจจุบัน เพื่อความรวดเร็วและทันสมัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพนั้น ช่วยให้ข้อมูลต่าง ๆ เข้าถึงชุมชนได้อย่างรวดเร็วและสะดวก ซึ่งทำให้ชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมและโครงการของโรงเรียนในเวลาที่เหมาะสม เมื่อโรงเรียนสามารถสื่อสารกับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะสร้างความโปร่งใสระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้ปกครองและสมาชิกในชุมชนสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน การเรียนการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ซึ่งทำให้เกิดความเชื่อมั่นและความไว้วางใจ ชุมชนจะมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น จะทำให้สามารถรับฟังและตอบสนองต่อความต้องการหรือปัญหาของชุมชนได้ดีขึ้น นำไปสู่การพัฒนาการศึกษาและการสนับสนุนที่ตรงจุด นอกจากนี้การให้ข้อมูลและโอกาสในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน ในกระบวนการเรียนการสอน ทำให้โรงเรียนและชุมชนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้อย่างเปิดเผย ซึ่งช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความเข้าใจระหว่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยพร กลิ่นขจร (2564) พบว่า โรงเรียนควรส่งเสริมให้ชุมชนมีเครื่องมือการสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่รวดเร็วและทันสมัย ให้เพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกโลกาภิวัตน์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปองขวัญ จุลลา, จุฑามาส ศรีจำนงค์ และศักดินาภรณ์ นันท์ (2566) พบว่า ควรมีศูนย์บริการข้อมูลสารสนเทศให้กับชุมชน จัดทำเอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารแก่ชุมชนได้รับทราบผ่านโซเชียลมีเดีย และช่องทางต่าง ๆ

5.3.3 ด้านการมีส่วนร่วม โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการประเมินผล การดำเนินงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนมีผลดีต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การมีส่วนร่วมในการประเมินผลช่วยสร้างความโปร่งใสในกระบวนการทำงานของโรงเรียน ชุมชนจะได้รับข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน ซึ่งส่งเสริมความเชื่อมั่นและไว้วางใจในโรงเรียน ชุมชนจะรู้สึกว่ามีบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนและการเรียนรู้ของนักเรียน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากชุมชนทำให้โรงเรียนสามารถปรับปรุงการดำเนินงานให้ตรงกับความต้องการของชุมชนได้ สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน ทำให้ชุมชนรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น นอกจากนี้ ยังสามารถร่วมกันพัฒนากลยุทธ์ในการยกระดับการศึกษา ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นโอกาสในการพัฒนาความรู้และทักษะของชุมชน เพื่อสนับสนุนการศึกษาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดในงานวิจัยของ รณกร ไข่นาค (2561) พบว่า โรงเรียนรายงานผลการจัดการศึกษาให้ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนได้รับทราบ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผล ติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียน และชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียน เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของ กนกเรขา ชินาวุธ และจารุวรรณ นาดัน (2566) พบว่า โรงเรียนควรมีการบริหารจัดการโดยแต่งตั้งให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีส่วนร่วมเป็นคณะดำเนินการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อแสวงหาแนวทาง ร่วมกันในการพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

5.3.4 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ควรมีการเชิญเครือข่ายต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมและกระบวนการของโรงเรียนตามบริบทและความเหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทำให้ชุมชนรู้สึกว่าเป็นเจ้าของร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งกระตุ้นความสนใจและความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียน นอกจากนี้ การแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์จากเครือข่ายที่หลากหลายช่วยเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และพัฒนา

คุณภาพการศึกษา ยังสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ชุมชนจะรู้สึกว่าคุณค่าความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของพวกเขามีความสำคัญ ส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและช่วยให้โรงเรียนเข้าใจความต้องการและปัญหาของชุมชนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งทำให้สามารถปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างตรงจุด การพัฒนาโครงการร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชนยังสามารถสร้างผลกระทบเชิงบวกที่ยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพธิ หอมชื่นชม (2564) พบว่า สถานศึกษาควรเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับชุมชน ด้วยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ต้องสื่อสารและสร้างความเข้าใจอันดีกับผู้ปกครอง นักเรียน และคนในชุมชน เพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนสถานศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์ของ ผู้เรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒน์พงษ์ อู่วงศ์ และคณะ (2566) พบว่า ให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนการศึกษา ตลอดจนการจัดทำหลักสูตร และให้คำปรึกษาด้านการบริหารสถานศึกษา เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา การส่งเสริมสนับสนุน อำนาจความสะดวกในด้านการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โรงเรียนคัดสรรบุคคลที่มีความสามารถเพื่อเสนอแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษา

5.3.5 ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ควรสร้างความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งกับหน่วยงานเครือข่ายต่างๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การสร้างความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งกับหน่วยงานเครือข่ายต่าง ๆ มีผลดีต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในหลายด้าน โดยเฉพาะการสนับสนุนทรัพยากรที่โรงเรียนสามารถเข้าถึงได้ เช่น งบประมาณ อุปกรณ์การศึกษา และผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน อีกทั้งยังเปิดโอกาสในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ทำให้โรงเรียนสามารถพัฒนาโครงการใหม่ ๆ ที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้ดียิ่งขึ้น การทำงานร่วมกันนี้ยังเสริมสร้างความเชื่อมั่นในชุมชน โดยชุมชนจะเห็นว่ามี การสนับสนุนจากภายนอกในการพัฒนาโรงเรียน การมีส่วนร่วมของหน่วยงานเครือข่ายช่วยสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของร่วมกันในกระบวนการพัฒนา ซึ่งทำให้ชุมชนรู้สึกว่าคุณค่าตนมีบทบาทในการสนับสนุนการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธรนกร ไข่นาค (2561) พบว่า ควรเชิญผู้นำชุมชนหรือผู้มีชื่อเสียงในชุมชนเข้าร่วมเป็นเกียรติและเป็นประธานในงานกิจกรรมของโรงเรียนด้วยความจริงใจต่อกันอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนมีวิทยากรในชุมชนเข้ามาให้ความรู้แก่นักเรียนด้วยความเสียสละ มีกลุ่มชมรม มูลนิธิและสมาคมต่าง ๆ ให้ความช่วยเหลือในการมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนในโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยพร แดงซุด (2564) พบว่า ผู้นำจะต้องพูดชี้แจงให้ชุมชนเข้าใจในเหตุผลของการให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ รวมถึงการสนับสนุนในด้านอื่น เพื่อให้เกิดการไว้วางใจ การดำเนินงานของโรงเรียนควรให้ครูและบุคลากรเข้าไปมีส่วนร่วมหรือช่วยเหลืองานต่าง ๆ ของชุมชน สร้างเครือข่ายผู้มีอุปการคุณที่ช่วยเหลือ มีการสานสัมพันธ์และสานไมตรีอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดต่อสื่อสารกันทั้งระยะสั้นและระยะยาว ต้องมีการลงมือปฏิบัติและทำงานร่วมกับชุมชน โดยมีแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจนและโปร่งใส เพื่อให้ชุมชนได้รับทราบ และร่วมในการวางแผน ปรับปรุงการดำเนินงาน และควรมีการรายงานผลการดำเนินงานในกิจกรรมที่ได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อความโปร่งใสและเพื่อให้สาธารณชนได้รับทราบ

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 โรงเรียนควรมุ่งเน้นสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนและเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง แสดงจุดมุ่งหมายและวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการเข้ามาสนับสนุนการจัดการศึกษา ทำผลงานให้เป็นที่ยอมรับ สร้างความเชื่อมั่น โปร่งใส ควรมีการวางแผนและสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความร่วมมือที่ยั่งยืน

6.1.2 โรงเรียนควรคำนึงถึงมุมมองที่แตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นจึงต้องมีการประชาสัมพันธ์ที่ดี เป็นการประชาสัมพันธ์ 2 ทาง ใช้ทั้งการสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน มีแนวคิดและวิธีปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน การดำเนินการต่าง ๆ ควรเป็นไปอย่างมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย เพื่อให้ได้มุมมองและความคิดเห็นที่หลากหลาย ครบถ้วน สำหรับการนำมาประกอบการตัดสินใจในการบริหารจัดการการศึกษา ตั้งแต่กระบวนการวางแผน

การปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนา เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและตอบสนองความต้องการของชุมชน ได้อย่างตรงประเด็น

6.1.3 โรงเรียนควรสำรวจช่องทางการสื่อสารที่เป็นที่นิยมและเข้าถึงผู้รับสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ มอบหมายหน้าที่รับผิดชอบให้ชัดเจน วางแผนประชาสัมพันธ์ให้มีความต่อเนื่อง มีปฏิสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับชุมชน 3) ด้านการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้บุคลากร ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด จึงขอเสนอแนะว่า โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น แบบสอบถาม การประชุมหารือ เพื่อสะท้อนความคิดเห็นและพัฒนาโครงการและกิจกรรมของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โรงเรียนควรมีการเผยแพร่ผลการประเมินและแนวทางพัฒนาเพื่อสร้างความโปร่งใส ความเชื่อมั่นและความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 4) ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น การเชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ศิษย์เก่าเข้ามาจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม ในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด จึงขอเสนอแนะว่า โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับคณะกรรมการสถานศึกษาและเครือข่ายผู้ปกครอง โดยเชิญชวนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ส่งเสริมความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับโรงเรียน และนำมาซึ่งการประสานความสัมพันธ์กับเครือข่าย หน่วยงานและองค์กรอื่นๆ เพื่อช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน 5) ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน การรับสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่งบประมาณ และอื่นๆ เพื่อปรับปรุง พัฒนาโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด จึงขอเสนอแนะว่า โรงเรียนต้องสร้างความเชื่อมั่นและสื่อสารจุดมุ่งหมายอย่างรอบน้อม ชัดเจน การสร้างความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งกับหน่วยงานเครือข่ายต่างๆ จะช่วยให้ชุมชนมีความใส่ใจปัญหาอุปสรรค ความต้องการและจำเป็นของโรงเรียน และสนับสนุน ช่วยเหลือได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งถัดไป

6.2.1 ควรศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนทุกสังกัด ในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งจะช่วยให้สรุปรูปแบบที่ประสบความสำเร็จในการสร้างความสัมพันธ์ ให้สามารถนำมาปรับใช้ได้จริง ช่วยให้เห็นภาพรวมที่ครอบคลุมซึ่งอาจมีความแตกต่างตามลักษณะของชุมชนและบริบทท้องถิ่น นำไปสู่การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียน และนำไปสู่การสร้างแนวทางเชิงนโยบายหรือแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนต่อไปในอนาคต

6.2.2 ควรศึกษาเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนทุกสังกัด ในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งสามารถช่วยให้เห็นความสำเร็จและอุปสรรค ช่วยให้สามารถปรับกลยุทธ์ได้อย่างเหมาะสม พัฒนากลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ เสริมสร้างศักยภาพของทั้งสองฝ่าย และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอย่างยั่งยืน

7. เอกสารอ้างอิง

- กนกเรขา ชินาวุธ และจารุวรรณ นาดัน. (2566). การศึกษาเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในกลุ่ม โรงเรียนอำเภอเมืองตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1. *วารสารบัณฑิตวิจัย*, 14(1), 113-127. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/banditvijai/article/view/261236/176549>
- กัญจนพร ศรีมงคล. (2565). *การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- จริยพร กลิ่นขจร. (2564). ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาทางชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1-2. *วารสารราชพฤกษ์*, 19(1), 30-40.

- จริยพร แดงขุด. (2564). แนวทางการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตาม หลักสังกัดวัด 4 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่าย 7 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. <https://e-thesis.mcu.ac.th/thesis/3326>
- ชนะ สุ่มมาตย์. (2559). บ้าน วัด โรงเรียน : ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม... วงจรการพัฒนาคนที่ยั่งยืน. <https://www.gotoknow.org/posts/131651>
- ธนากุล สุกงก. (2561). การรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดหนองกระบอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธนากร แสงทองทาบ, ปฎิธรรม สำเนียง และพระมหาอุดร อุดตโร. (2565). การสร้างมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารกับชุมชนตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์. วารสารวิจัยวิชาการ, 5(3), 117-130. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jra/article/view/252990/172377>
- ธวัชชัย นัยดี. (2561). การบริหารจัดการงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านปางขอน ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ธัญธรณ์ ศิริสินอภิรัฐ, กฤษณ์ กิตติฐานัส และวิเชียร อินทรสมพันธ์. (2567). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2. วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 15(1), 1-11. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/yri/article/view/273438/184355>
- นพธิ หอมชื่นชม. (2564). การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม [ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นุชา สระสม. (2560). การมีส่วนร่วมใน "การบริหารแบบบ้าน วัด โรงเรียน" ของโรงเรียนวัด สังกัดกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปรัชญาภรณ์ โปทา. (2559). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านเขาตะแบก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปองขวัญ จุลลา, จุฑามาส ศรีจำนงค์, และศักดินาภรณ์ นันท์. (2566). กลยุทธ์การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลย. วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์, 9(2), 71-82. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jslc/article/view/270066/181173>
- พัฒนพงษ์ อัยวงศ์, นาวิ อุดร และจารุวรรณ เขียวน้ำชุม. (2566). สภาพ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยุคชีวิตวิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 20(1), 175-188. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edu-rmu/article/view/261068/176878>
- รณกร ไข่นาค. (2561). แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- วรายุทธ จันสมุทร และวิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม. (2565). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 9(3), 591-602. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/rdirmu/article/view/257071/176159>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545*. พรึกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *คู่มือการปฏิบัติงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน*. การศาสนา.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2566). *ประกาศคณะกรรมการส านักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เรื่อง กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการอาชีวศึกษา*. <https://www.onesqa.or.th/upload/download/202304281626265.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. พรึกหวานกราฟฟิค.
- อริญา พิงป่า. (2561). *การบริหารจัดการสถานศึกษาด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนหลายสัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]*. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale*. In Reading in Fishbein, M. (Ed.), *Attitude Theory and Measurement*. Wiley & Son.

แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3
The Guideline of Internal Control Management in School of the Schools
under Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office 3

อภิสิทธิ์ เหมือนเงิน* รัตนาดา เลิศวิชัย** และ สมบูรณ์ ตันยะ***

คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*, **, ***

Apisit Muangnarn* Ratda Lertvichai** and Somboon Tanya***

Faculty of Education, Vongchavalitkul University*, **, ***

Corresponding author E-mail: Apisit_mua@vu.ac.th

(Received: June 08, 2024; Revised: June 29, 2024; Accepted: August 23, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษาที่มีประเภทสถานศึกษา และขนาดสถานศึกษาต่างกัน และ 3) ศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 การวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษากระบวนการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 125 แห่ง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan และใช้การสุ่มแบบไม่เป็นสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ และมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.83 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติที และค่าสถิติเอฟ ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา โดยวิธีการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และนำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ระดับมาก 2 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านกิจกรรมการติดตามผล ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม และด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร 2) การบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา เมื่อจำแนกตามประเภทสถานศึกษา และขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 3) แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 คือ 3.1) จัดให้มีการประชุมคณะครู กรรมการสถานศึกษา ร่วมกันประเมินความเสี่ยงของสถานศึกษา 3.2) จัดทำแผนปฏิบัติการบริหารความเสี่ยง กำหนดเป็นกิจกรรมการควบคุมลงในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา 3.3) มีสารสนเทศ หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานตามระบบการควบคุมภายในสถานศึกษา โดยจัดทำเป็นคู่มือ คำสั่ง ประกาศ 3.4) มีช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 3.5) สนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ และ 3.6) มีการติดตามควบคุมดูแลให้กิจกรรมตามระบบควบคุมภายในสถานศึกษานั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การควบคุมภายใน, การบริหารจัดการ

Abstract

The objectives of this research are to 1) investigate the extent of internal control management in schools; 2) compare internal control management in schools of varying sizes and types; and 3) investigate guidelines for the development of internal control management in schools under the Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office 3. The investigation was implemented in two distinct phases. Phase 1 entailed an examination of the extent of internal control management in educational institutions. In the academic year 2023, the sample comprised 125 schools that were part of the Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office 3. Krejcie and Morgan's table was employed to determine the sample size, which was then selected through non-proportional sampling. The research instrument was a 5-point Likert scale questionnaire with an overall reliability of 0.83 and a content validity index of 1.00 for all items. The percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test statistics were implemented to analyze the data. Interviews with five experts were conducted during Phase 2 to investigate guidelines for the development of internal control management in schools. Content analysis was implemented to analyze the data, which was then presented in the form of an essay.

The findings were summarized as follows: 1) The Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office 3 schools exhibited an exceptionally high level of internal control management, with three aspects evaluated as "very high" and two aspects rated as "high." The aspects were control environment, monitoring activities, risk assessment, control activities, and information and communication, in descending order of mean score. 2) At the 0.01 level, there was a significant difference in the internal control management of institutions based on their size and type. 3) The guidelines for the development of internal control administration in schools were as follows: 3.1) Arranging meetings with teachers and school board members to conduct a joint assessment of school risks; 3.2) Incorporating control activities into the school's annual operational plan and devising a risk management action plan; 3.3) Dissemination of information and documentation regarding internal control systems in educational institutions through manuals, directives, and announcements; 3.4) The establishment of effective communication channels; 3.5) the support of the use of precise and comprehensive information technology; and 3.6) the monitoring and supervision of the implementation of internal control activities to assure their efficacy.

Keywords: Internal Control, Management

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

การบริหารงานของสถานศึกษาเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีจะกระทบต่อส่วนอื่นของหน่วยงาน ซึ่งการบริหารงานเพื่อให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จและสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษานั้น ปัจจัยสำคัญ คือ ระบบการบริหารงานของสถานศึกษา วัฒนธรรมองค์การที่ดีเพื่อส่งผ่านระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียน โดยสถานศึกษามีลักษณะเป็นองค์การ ซึ่งมีเป้าหมายที่สำคัญคือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน อีกทั้งเป็นองค์การที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านวิชาการให้แก่ชุมชน สังคม สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีระบบที่ดีในการบริหารจัดการ

ซึ่งระบบการควบคุมภายในเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บริหารดูแลและกำกับการปฏิบัติงานของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้ดำเนินงานด้วยความราบรื่น บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะสามารถใช้ทรัพยากรภายในองค์กรได้อย่างประหยัดและคุ้มค่ามากที่สุด เอกสารรายงานต่าง ๆ ก็จะถูกต้องและเชื่อถือได้ การปฏิบัติงานในขั้นตอนต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีระบบถูกต้องเหมาะสม และอยู่ในกรอบของกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังป้องกันโอกาสเสี่ยงที่อาจเกิดความผิดพลาดในการดำเนินงานขององค์กรได้ด้วย จึงสรุปได้ว่า ระบบควบคุมภายในจะช่วยให้องค์กรมีระบบระเบียบในการทำงานมากขึ้น

การดำเนินงานของสถานศึกษาจำเป็นต้องมีระบบการควบคุมภายในด้วย เพื่อให้ดำเนินงานถูกต้อง เป็นไปตามแนวปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐ ระบบการควบคุมภายในเป็นภารกิจหนึ่งของฝ่ายบริหารทั่วไปในสถานศึกษา ซึ่งระบบควบคุมภายในเป็นสิ่งที่ใกล้ตัว เป็นสิ่งที่จะต้องประสบพบเจออยู่ตลอด เป็นกระบวนการที่จะช่วยสร้างความก้าวหน้าและความมั่นคงภายในองค์กร การดำเนินงานขององค์กรจะบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้มากน้อยเพียงใด ปัญหาใดที่ควรได้รับการแก้ไขเร่งด่วน และระบบควบคุมภายในยังเป็นกลไกขั้นพื้นฐานสำคัญ ที่จะเข้ามาดูแลกระบวนการการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรให้ดำเนินงานไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยปัจจุบันสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ จะต้องดำเนินการควบคุมภายในตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายใน สำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 (กระทรวงการคลัง, 2561) โดยองค์ประกอบของระบบควบคุมภายในที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจะเริ่มตั้งแต่ การจัดให้มีสภาพแวดล้อมแห่งการควบคุม การจัดทำแผนโครงการ สำหรับงานควบคุมภายใน การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาตามโครงสร้างและภารกิจสถานศึกษา การวิเคราะห์ความเสี่ยงของการดำเนินงาน การประเมินความเสี่ยง การกำหนดมาตรฐานในการป้องกันความเสี่ยงในการดำเนินงานของสถานศึกษา การวางแผนการจדרะบบการควบคุมภายในสถานศึกษา การให้ความรู้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน การประสานกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จัดทำมาตรการป้องกันความเสี่ยงไปใช้ในการควบคุมการดำเนินงานตามภารกิจ การดำเนินการและกำหนดกิจกรรมควบคุมตามหลักเกณฑ์ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร การประเมินผลการดำเนินการควบคุมภายในตามมาตรการที่กำหนดและปรับปรุงให้เหมาะสม การสรุปผลและประเมินผลการปฏิบัติงาน รายงานผลงานประจำปี รวมถึงปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายด้วย โดยการดำเนินงานจะครอบคลุมทุกงานในสถานศึกษา ทั้งฝ่ายบริหารงานวิชาการ ฝ่ายบริหารงานบุคคล ฝ่ายบริหารงบประมาณ และฝ่ายบริหารทั่วไป ซึ่งหากสถานศึกษาได้ดำเนินการครบถ้วนและถูกต้อง การดำเนินงานทุกฝ่ายงานจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น และบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาได้ง่ายขึ้น

กล่าวได้ว่า ระบบควบคุมภายในเป็นเครื่องมือหรือกลไกสำคัญที่จะช่วยให้องค์กรหรือสถานศึกษาสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างราบรื่น ระบบควบคุมภายในจึงไม่ใช่สิ่งที่ผู้บริหารจะต้องคิดว่าควรทำหรือไม่ควรทำ เพราะคำตอบคือทุกองค์กรควรมีระบบควบคุมภายใน แต่จะอย่างไรให้การควบคุมภายในนั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด นั่นคือสิ่งที่องค์กรหรือทีมบริหารต้องบริหารจัดการให้ได้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 (2566) ได้รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ระบุว่า ผลการดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการตามมาตรฐาน สพป: การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ผลการดำเนินงานการควบคุมภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยภาพรวมที่ผ่านมา พบว่า ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานด้านการควบคุมภายในของสถานศึกษา บางส่วนยังขาดความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ถูกต้อง สถานศึกษาบางแห่งขาดการวางแผนของงาน ยังไม่ได้จัดวางระบบการควบคุมภายใน และการจัดทำรายงานการควบคุมภายในยังไม่สมบูรณ์ ไม่มีการควบคุมติดตามผลการดำเนินงานตามแผนว่าสามารถลดความเสี่ยงได้หรือไม่ การจัดองค์การ การมอบหมายงานให้บุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบยังมีความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอในการจัดทำรายงานให้ถูกต้อง ขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรในหน่วยงาน

สถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาประเภทประถมศึกษาส่วนใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรที่รับผิดชอบ บัคลากรมีภาระงานมากเกินไปจนกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน และบางกิจกรรมดำเนินการอย่างไม่ต่อเนื่อง ส่งผลโดยตรงต่อการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา และทำให้การจัดทำรายงานยังไม่มีคุณภาพ

ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 เพื่อนำมาพัฒนาระบบบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นระบบการบริหารที่สำคัญและครอบคลุมทุกฝ่ายบริหารของสถานศึกษาอันจะส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา นั่นคือ คุณภาพผู้เรียน คุณภาพของการจัดการศึกษา และเพื่อเป็นข้อมูลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 ที่มีประเภทสถานศึกษา และขนาดสถานศึกษาต่างกัน

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3

3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวนประชากรทั้งหมด 182 แห่ง กลุ่มตัวอย่างจำนวน 125 แห่ง โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan (Krejcie & Morgan, n.d. อ้างถึงใน สมบูรณ์ตันยะ, 2565) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มตามระดับชั้นแบบไม่เป็นสัดส่วน โดยการใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิได้เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก 65 แห่ง สถานศึกษาขนาดกลาง 43 แห่ง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ 17 แห่ง

3.1.2 ผู้ให้ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยได้มาจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สถานศึกษาละ 3 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปของสถานศึกษา และ 3) ครูหัวหน้าโครงการควบคุมภายในของสถานศึกษา รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัยนี้ทั้งสิ้น 375 คน

3.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษา และประเภทสถานศึกษา แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามองค์ประกอบของการควบคุมภายในสถานศึกษา 5 ด้าน คือ (1) ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม (2) ด้านการประเมินความเสี่ยง (3) ด้านกิจกรรมการควบคุม (4) ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร และ (5) ด้านกิจกรรมการติดตามผล

2) การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

(1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักการบริหาร และการบริหารจัดการ ควบคุมภายในสถานศึกษา

(2) กำหนดขอบเขตการวิจัยครั้งนี้ คือ การบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

(3) สร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย เสนอต่อคณะที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง รับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและแก้ไข

(4) นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไข เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษา และนำมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence : IOC) ได้เป็น 1.00 ทุกข้อ

(5) นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้ในสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 30 คน รวม 30 ชุด และหาค่าความเชื่อมั่นรายด้านและทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามสูตรของครอนบัค พบว่า แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 มีค่าความเชื่อมั่นโดยรวม 0.83 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและทดลองใช้แล้ว จัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัยต่อไป

3.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

3.1.4.1 นำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ในการเก็บข้อมูลจากสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

3.1.4.2 นำสำเนาหนังสือขอเก็บข้อมูลในการทำวิจัยพร้อมกับแบบสอบถามเพื่อการวิจัยส่งให้กับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.1.4.3 ติดตาม รวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความสมบูรณ์ จากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 125 แห่ง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนคิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลต่อไป

3.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง การบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง การบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง การบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง การบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง การบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.1.6 เปรียบเทียบการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา โดยการหาค่า t-test ในการเปรียบเทียบประเภทสถานศึกษา และหาค่า F – test ในการเปรียบเทียบขนาดสถานศึกษา

3.2 ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.2.1 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ที่ได้รับรางวัลระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือขึ้นไปในด้านบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ในระยะเวลาไม่เกิน 5 ปีการศึกษา จำนวน 5 คน

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้ด้านการบริหารจัดการ ควบคุมภายในสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยน้อย 3 ลำดับนำมาสร้างเป็นข้อคำถาม จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความเหมาะสม และปรับแก้ไขตามคำแนะนำ

3.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาด้วยตนเอง

3.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แนวทางพัฒนาการจัดการควบคุม ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอเป็นความเรียง

4. ผลการวิจัย

4.1 ระดับการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม	4.68	0.29	มากที่สุด	1
2. ด้านการประเมินความเสี่ยง	4.51	0.37	มากที่สุด	3
3. ด้านกิจกรรมการควบคุม	4.38	0.51	มาก	4
4. ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร	4.36	0.53	มาก	5
5. ด้านกิจกรรมการติดตามผล	4.60	0.42	มากที่สุด	2
รวม	4.53	0.32	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.29) ด้านกิจกรรมการติดตามผล ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.42) ด้านการประเมินความเสี่ยง ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.37) ด้านกิจกรรมการควบคุม ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.51) และด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.53) ตามลำดับ

4.2 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

การบริหารจัดการควบคุมภายใน สถานศึกษา	ประถมศึกษา			ขยายโอกาส			t	Sig
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1. สภาพแวดล้อมการควบคุม	4.59	0.28	มากที่สุด	4.83	0.23	มากที่สุด	5.08**	0.00
2. การประเมินความเสี่ยง	4.38	0.37	มาก	4.74	0.25	มากที่สุด	6.44**	0.00
3. กิจกรรมการควบคุม	4.18	0.46	มาก	4.70	0.41	มากที่สุด	6.41**	0.00
4. ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร	4.17	0.49	มาก	4.69	0.41	มากที่สุด	6.25**	0.00
5. กิจกรรมการติดตามผล	4.51	0.42	มากที่สุด	4.76	0.37	มากที่สุด	3.26**	0.00
รวม	4.40	0.27	มาก	4.76	0.27	มากที่สุด	6.93**	0.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า สถานศึกษาประเภทประถมศึกษากับประเภทขยายโอกาส ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 มีการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสถานศึกษาประเภทขยายโอกาสมีค่าเฉลี่ยการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษาสูงกว่าสถานศึกษาประเภทประถมศึกษา

4.3 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 3 - 4

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

การบริหารจัดการควบคุม ภายในสถานศึกษา	ขนาดของสถานศึกษา								
	ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านสภาพแวดล้อม การควบคุม	4.55	0.27	มากที่สุด	4.78	0.26	มากที่สุด	4.93	0.78	มากที่สุด
2. ด้านการประเมิน ความเสี่ยง	4.31	0.35	มาก	4.70	0.28	มากที่สุด	4.80	0.24	มากที่สุด
3. ด้านกิจกรรมการควบคุม	4.16	0.49	มาก	4.51	0.43	มากที่สุด	4.85	0.26	มากที่สุด
4. ด้านข้อมูลสารสนเทศและ การสื่อสาร	4.04	0.45	มาก	4.65	0.40	มากที่สุด	4.83	0.23	มากที่สุด
5. ด้านกิจกรรมการติดตามผล	4.39	0.41	มาก	4.80	0.35	มากที่สุด	4.88	0.17	มากที่สุด
รวม	4.33	0.25	มาก	4.70	0.25	มากที่สุด	4.86	0.15	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า

สถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษามากที่สุด คือ สถานศึกษาขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.15) รองลงมาคือ สถานศึกษาขนาดกลาง ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.25) และสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษาน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.25)

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนและค่าเฉลี่ยการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

การบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม	ระหว่างกลุ่ม	2.60	2	1.30	20.27**	0.00
	ภายในกลุ่ม	7.84	122	0.06		
	รวม	10.45	124			
2. ด้านการประเมินความเสี่ยง	ระหว่างกลุ่ม	5.43	2	2.72	26.84**	0.00
	ภายในกลุ่ม	12.36	122	0.10		
	รวม	17.80	124			
3. ด้านกิจกรรมการควบคุม	ระหว่างกลุ่ม	7.60	2	3.80	18.59**	0.00
	ภายในกลุ่ม	24.96	122	0.20		
	รวม	32.57	124			
4. ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	14.24	2	7.12	41.98**	0.00
	ภายในกลุ่ม	20.69	122	0.17		
	รวม	34.93	124			
5. ด้านกิจกรรมการติดตามผล	ระหว่างกลุ่ม	5.91	2	2.95	21.73**	0.00
	ภายในกลุ่ม	16.60	122	0.13		
	รวม	22.52	124			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	5.74	2	2.87	47.94**	0.00
	ภายในกลุ่ม	7.30	122	0.06		
	รวม	13.05	124			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4 พบว่า การบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4.4 แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 ได้ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการประเมินความเสี่ยง

ด้านกิจกรรมการควบคุม และด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้วิจัยจึงได้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 จำนวน 5 คน ซึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะ แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ในทั้ง 3 ด้านสรุปได้ ดังนี้

4.4.1 ด้านการประเมินความเสี่ยง ผู้บริหารต้องสร้างระบบควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพ โดยเริ่มจาก 1) จัดให้มีการประชุมหารือกับคณะกรรมการสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินความเสี่ยงของสถานศึกษา ร่วมกันวิเคราะห์ความเสี่ยงของสถานศึกษา 2) มีการชี้แจงสร้างความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับความเสี่ยง และการบริหารความเสี่ยง 3) ร่วมกันค้นหาความเสี่ยงของสถานศึกษา ประเมินความเสี่ยงทั้งโอกาสที่จะเกิดและผลกระทบ เพื่อจะนำไปสู่การบริหารจัดการความเสี่ยงต่อไป 4) กำหนดวิธีการตอบสนองหรือจัดการความเสี่ยงนั้น ให้ความเสี่ยงนั้นหายไปหรือมีผลกระทบอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ 5) จัดทำแผนปฏิบัติการบริหารความเสี่ยง กำหนดกิจกรรมการควบคุม และ 6) นำกิจกรรมการควบคุมที่ได้ กำหนดลงในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาเป็นลำดับต่อไป

4.4.2 ด้านกิจกรรมการควบคุม 1) กำหนดกิจกรรมการควบคุมความเสี่ยงด้านต่าง ๆ 2) จัดให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับกิจกรรมการควบคุม โครงการ และความต้องการของผู้ใช้ เช่น ระบบอินเทอร์เน็ตไร้สาย คอมพิวเตอร์ ช่องทางการสื่อสารแบบออนไลน์ เป็นต้น 3) มีการติดตามการใช้เทคโนโลยีควบคุมดูแลให้กิจกรรมนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรม 4) กำหนดกิจกรรมการควบคุมให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ทุกกิจกรรมและภาระงาน สามารถนำไปใช้ได้จริง และ 5) จัดทำเป็นเอกสารเพื่อความชัดเจน สะดวกต่อผู้ปฏิบัติและผู้ตรวจสอบ

4.4.3 ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร 1) ผู้บริหารควรจัดให้มีการประชุมร่วมกันทั้งฝ่ายบริหาร และผู้รับผิดชอบกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา 2) มีเอกสารและการชี้แจงอย่างชัดเจน ให้บุคลากรเข้าใจ ทราบถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมตามระบบการควบคุมภายในสถานศึกษา ทราบแนวทางในการปฏิบัติงาน หน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ และดำเนินการ โดยอาจจัดทำเป็นคู่มือ คำสั่ง ประกาศ ทั้งรูปแบบเอกสารและออนไลน์ 3) จัดให้มีการสารสนเทศ หรือข้อมูลที่ต้องการให้บุคคลภายนอกทราบและส่งผลต่อการควบคุมภายใน โดยเป็นข้อมูลสารสนเทศที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ เป็นปัจจุบัน เข้าใจง่าย เหมาะสมกับการใช้ 4) จัดให้มีการสื่อสารหลากหลายช่องทาง ทั้งเอกสาร หนังสือราชการ คู่มือประชาสัมพันธ์หรือชี้แจงผ่านสื่อออนไลน์ โดยมีการติดตามหลังบุคคลภายนอกได้รับข้อสารสนเทศ และ 5) ประเมินผลระบบสื่อสารที่สถานศึกษาใช้อยู่เป็นระยะ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของระบบข้อมูลสารสนเทศต่อไป

5. สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 มีประเด็นที่นำมาสรุปและอภิปราย ดังนี้

5.1 การบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสาเหตุมาจากข้อบังคับที่ว่าสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ จะต้องดำเนินการควบคุมภายในตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายใน สำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 ส่งผลให้สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องจัดให้มีระบบควบคุมภายใน ในการบริหารสถานศึกษา

เมื่อพิจารณาการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน โดยเรียงด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านกิจกรรมการติดตามผล ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม และด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารตามลำดับ โดยด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม มีการดำเนินการมากที่สุด ส่วนหนึ่งเป็นเพราะสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องมีเป้าหมายสถานศึกษา วิสัยทัศน์ โครงสร้างการบริหารและโครงสร้าง

บุคคลากร มีแผนปฏิบัติการ รวมถึงมีระบบควบคุมภายใน นอกจากนี้สถานศึกษาทุกแห่งก็จะมีการวัดและประเมินตนเองในทุก ๆ ปีการศึกษา มีการจัดทำรายงานประจำปี และรายงานต่อต้านสังคม ซึ่งสถานศึกษาส่วนใหญ่ก็จะดำเนินด้านกิจกรรมการติดตามผลของระบบควบคุมภายในสถานศึกษาไปพร้อมกัน ส่วนการดำเนินการด้านการประเมินความเสี่ยง และด้านกิจกรรมการควบคุม ในสถานศึกษาหลายแห่งก็ได้ดำเนินการอย่างชัดเจนและมีลายลักษณ์อักษร ส่งผลต่อด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร ที่มีผลมาจากการขาดสื่อ ระเบียบ แบบแผน แผนการปฏิบัติงานด้านการควบคุมภายใน แผนการดำเนินกิจกรรมการควบคุม จึงไม่มีสารสนเทศที่จะใช้ในการสื่อสารกับบุคคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา การดำเนินงานควบคุมภายในสถานศึกษายังเป็นความรับผิดชอบของบุคคลเพียงบางคนบางกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลลักษณ์ นาสมตริก (2563) ที่ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านจากมากไปน้อยที่สุดได้คือ ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านการติดตามประเมินผล และด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และงานวิจัยของ สมมาตร คำวังนัง (2561) ที่ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง พบว่า การปฏิบัติงานด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านการติดตามประเมินผล ด้านกิจกรรมการควบคุม และด้านสารสนเทศและการสื่อสารตามลำดับ

5.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 จำแนกตามประเภทและขนาดของสถานศึกษา พบว่า

5.2.1 การบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน โดยสถานศึกษาประเภทขยายโอกาสมีค่าเฉลี่ยการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษาสูงกว่าสถานศึกษาประเภทประถมศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาประเภทขยายโอกาสส่วนใหญ่ มีจำนวนนักเรียนที่มากกว่าสถานศึกษาประเภทประถมศึกษา ทำให้มีครู บุคลากรงบประมาณ ทรัพยากรในการบริหารจัดการงานต่าง ๆ ที่มากกว่า จึงอาจจะส่งผลต่อการปฏิบัติกิจกรรมโครงการต่าง ๆ รวมถึงความพร้อมในการบริหารจัดการควบคุมภายในที่แตกต่างกัน โดยจากข้อมูลจำนวนสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 (2566) พบว่า สถานศึกษาในสังกัดส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก (ร้อยละ 52) และสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาประเภทประถมศึกษา (ร้อยละ 91) จึงอาจกล่าวได้ว่าสถานศึกษาประเภทประถมศึกษาส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่มีจำนวนครู บุคลากร ที่เป็นส่วนหนึ่งในด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมของการควบคุมภายใน รวมถึงความพร้อมในการบริหารจัดการควบคุมภายในด้านอื่น ๆ ที่แตกต่างจากสถานศึกษาประเภทขยายโอกาสที่มีขนาดใหญ่กว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทิชา บังจายโย (2566) ที่ได้ศึกษาประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย บทบาทของวัฒนธรรมองค์กร พบว่าประสิทธิภาพในการควบคุมภายในส่งผลต่อการดำเนินงานของสถาบันการศึกษาอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมภายในองค์กร

5.2.2 การบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมและรายด้านพบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษามากที่สุด รองลงมาคือ สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษาน้อยที่สุด จากการเปรียบเทียบรายคู่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในคู่ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง และในคู่

ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ ทรัพยากรในการบริหารจัดการงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมของการควบคุม ภายใน รวมถึงความพร้อมในการบริหารจัดการควบคุมภายในด้านอื่น ๆ ที่พร้อมและเป็นระบบใกล้เคียงกันกับสถานศึกษา ขนาดกลาง ซึ่งมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีบุคลากร และทรัพยากรที่จำกัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ มัทนา คำหอม (2565) ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบของการควบคุมภายในที่มีผลต่อการนำมาใช้ในองค์กร กรณีศึกษา กรมควบคุมโรค พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม จำนวนบุคลากร การมีการกำหนดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบที่ชัดเจน เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด ร่วมกับปัจจัยด้านการกำกับและติดตามการควบคุมภายใน

5.3 แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการควบคุมภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 คือ

5.3.1 ด้านการประเมินความเสี่ยง คือ จัดให้มีการประชุมหารือกับคณะครู กรรมการสถานศึกษา เปิดโอกาส ให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินความเสี่ยงของสถานศึกษา ร่วมกันวิเคราะห์ความเสี่ยงของสถานศึกษา มีการชี้แจงสร้างความ เข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับความเสี่ยง และการบริหารความเสี่ยง ร่วมกันค้นหาความเสี่ยงของสถานศึกษา ประเมินความเสี่ยงทั้ง โอกาสที่จะเกิดและผลกระทบ เพื่อจะนำไปสู่การบริหารจัดการความเสี่ยงต่อไป กำหนดวิธีการตอบสนองหรือจัดการความ เสี่ยงนั้น ให้ความเสี่ยงนั้นหายไปหรือมีผลกระทบอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ จัดทำแผนปฏิบัติการบริหารความเสี่ยง กำหนด กิจกรรมการควบคุม และนำกิจกรรมการควบคุมที่ได้ กำหนดลงในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาเป็นลำดับต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชชาพร เปล่งผิว (2562) ที่ได้ศึกษาการควบคุมภายในของโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ได้ระบุการพัฒนาการบริหารการควบคุมภายในด้านการบริหารความเสี่ยง คือ ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจกับบุคลากรเกี่ยวกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและอาจส่งผลกระทบต่อผลสำเร็จของงาน ผู้บริหารและ บุคลากรจะต้องมีการวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงร่วมกัน พร้อมทั้งหาแนวทางแก้ไข

5.3.2 ด้านกิจกรรมการควบคุม คือ กำหนดกิจกรรมการควบคุมความเสี่ยงด้านต่าง ๆ จัดให้มีการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับกิจกรรมการควบคุม โครงการ และความต้องการของผู้ใช้ เช่น ระบบ อินเทอร์เน็ตไร้สาย คอมพิวเตอร์ ช่องทางการสื่อสารแบบออนไลน์ เป็นต้น มีการติดตามการใช้เทคโนโลยี ควบคุมดูแลให้ กิจกรรมนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรม กำหนดกิจกรรมการควบคุมให้มีความครบถ้วน สมบูรณ์ทุกกิจกรรมและภาระงาน สามารถนำไปใช้ได้จริง และจัดทำเป็นเอกสารเพื่อความชัดเจน สะดวกต่อผู้ปฏิบัติและ ผู้ตรวจสอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลลักษณ์ นาสมตริก (2563) ที่ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการ ควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้ระบุข้อเสนอแนะด้านกิจกรรมการควบคุม คือ สถานศึกษาควรมีการกำหนดการควบคุมกระบวนการได้มา การพัฒนา และการบำรุงรักษาระบบเทคโนโลยีให้มีความ เหมาะสม

5.3.3 ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้บริหารควรจัดให้มีการประชุมร่วมกันทั้งฝ่ายบริหาร และ ผู้รับผิดชอบกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา มีเอกสารและการชี้แจงอย่างชัดเจน ให้บุคลากรเข้าใจ ทราบถึง วัตถุประสงค์ของกิจกรรมตามระบบการควบคุมภายในสถานศึกษา ทราบแนวทางในการปฏิบัติงาน หน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ และดำเนินการ โดยอาจจัดทำเป็นคู่มือ คำสั่ง ประกาศ ทั้งรูปแบบเอกสารและออนไลน์ จัดให้มีสารสนเทศ หรือข้อมูลที่ ต้องการให้บุคคลภายนอกรับทราบและส่งผลการควบคุมภายใน โดยเป็นข้อมูลสารสนเทศที่มีความถูกต้องสมบูรณ์ เป็นปัจจุบัน เข้าใจง่าย เหมาะสมกับการใช้ จัดให้มีการสื่อสารหลากหลายช่องทาง ทั้งเอกสาร หนังสือราชการ คู่มือ ประชาสัมพันธ์หรือชี้แจงผ่านสื่อออนไลน์ โดยมีการติดตามหลังบุคคลภายนอกได้รับข้อสารสนเทศ และประเมินผล ระบบสื่อสารที่สถานศึกษาใช้อยู่เป็นระยะ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของระบบข้อมูลสารสนเทศต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ อรพิน ดวงแก้ว (2563) ที่ศึกษาการบริหารจัดการควบคุมภายในของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ระบุข้อเสนอแนะด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร คือ ควรมีการจัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เข้าใจง่ายและบุคลากรสามารถนำไปใช้ได้จริง คู่มือควรกำหนดเกณฑ์และตัวชี้วัดสำหรับประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการควบคุมภายในอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลลักษณ์ นาสมตริก (2563) ที่ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้ระบุข้อเสนอแนะด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร คือ สถานศึกษาควรจัดให้มีช่องทางการสื่อสารพิเศษ เพื่อให้บุคคลต่าง ๆ ภายในหน่วยงานสามารถแจ้งข้อมูลหรือเบาะแสเกี่ยวกับการทุจริตในหน่วยงานได้อย่างปลอดภัย

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การดำเนินการควบคุมภายในจะต้องใช้หลักการและทฤษฎีในการบริหารจัดการ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ของระบบควบคุมภายในให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

6.1.1 ด้านการประเมินความเสี่ยง ควรใช้การประชุมร่วมกันวิเคราะห์ความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยงของสถานศึกษา กำหนดวิธีการตอบสนองหรือจัดการความเสี่ยง พัฒนาแผนการบริหารความเสี่ยง

6.1.2 ด้านกิจกรรมการควบคุม คือกำหนดกิจกรรมการควบคุม มีตัวชี้วัดผลหรือผลที่คาดหวังจากการปฏิบัติงาน มีการประชุมแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ วางแผนงานควบคุมภายในและดำเนินการตามแผนงานอย่างเป็นระบบ จัดทำเป็นเอกสารที่ชัดเจน สะดวกต่อผู้ปฏิบัติและผู้ตรวจสอบ รวมถึงมีการสนับสนุน ส่งเสริม จัดให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับกิจกรรมการควบคุม

6.1.3 ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร ควรจัดให้มีการสื่อสารหลากหลายช่องทาง มีการสื่อสารร่วมกันกับบุคคลทั้งภายในและภายนอก โดยใช้สารสนเทศที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ เป็นปัจจุบัน เข้าใจง่าย เหมาะสมกับการใช้ เช่น คู่มือ คำสั่ง ประกาศ ทั้งรูปแบบเอกสารและออนไลน์ มีการกำกับติดตามในระหว่างและหลังจากการดำเนินงานทุกโครงการและทุกกิจกรรม เพื่อให้การควบคุมภายในสถานศึกษาดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการวิจัย สภาพการดำเนินงานและการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานควบคุมภายในสถานศึกษา ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร

6.2.2 ศึกษา การดำเนินงานควบคุมภายในสถานศึกษาสังกัดอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น สังกัดเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด อาชีวศึกษา เป็นต้น

7. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการคลัง. (2561). *มาตรฐานการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561*. กระทรวงการคลัง.
- นวลลักษณ์ นาสมตริก. (2563). *การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- นันธิชา ปัจฉัยโย. (2566). *ประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย บทบาทของวัฒนธรรมองค์กร* [วิทยานิพนธ์ปรัชญานิพนธ์มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *หลักการวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่10). สุวีริยาสาส์น.

- มัทนา คำหอม. (2565). การศึกษาองค์ประกอบของการควบคุมภายในที่มีผลต่อการนำมาใช้ในองค์กร กรณีศึกษา กรมควบคุมโรค [สารนิพนธ์บัณฑิตมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วัชรินทร์ ภูมิภาค. (2563). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานเพื่อยกระดับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิชาวพร เปล่งผิว. (2562). การควบคุมภายในของโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมบูรณ์ ดันยะ. (2565). วิจัยวิทยาการวิจัยทางการศึกษา [เอกสารประกอบการสอน]. คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัย วงษ์ชวลิตกุล.
- สมมาตร คำว้าง. (2561). รูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง [วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสยาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. (2566). รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 รอบ 6 เดือน (ไตรมาสที่ 1-2). สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3.
- อรพิน ดวงแก้ว. (2563). การบริหารจัดการควบคุมภายในของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา [รายงานการวิจัย]. สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติด และอบายมุข
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5

Factors Affecting the white School Project Free from Drugs and Vices under
Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5

เอกชัย เชื้อฟุ้ง* และ บรรจบ บุญจันทร์**

คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*,**

Ekkachai Chueafang* and Banjob Boonchan**

Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajbhat University*,**

Corresponding author E-mail: 66d0106230@nrnu.ac.th

(Received: October 24, 2024; Revised: November 16, 2024; Accepted: November 30, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการปฏิบัติการมาตรการโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติด และอบายมุข 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว การดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติด และอบายมุข และ 3) สร้างสมการพยากรณ์มาตรการโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติด และอบายมุข สามารถทำนายปัจจัยที่การดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติด และอบายมุข โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำนวน 327 คน เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตรฐานการโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติด และอบายมุข และแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติด และอบายมุข คือ แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งทั้ง 2 ฉบับมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามมาตรฐานการโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติด และอบายมุข เท่ากับ 0.957 และค่าความเชื่อมั่นปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติด และอบายมุข เท่ากับ 0.938 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการปฏิบัติการมาตรการโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติด และอบายมุขของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว การดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติด และอบายมุข โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคลส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว การดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติด และอบายมุข โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนี้กับระดับการปฏิบัติโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติด และอบายมุข โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 เท่ากับ 0.178 และปัจจัยนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติด และอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ได้ร้อยละ 3.20 สามารถ

สร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Y} = 3.846 + .164X_1$
และ $\hat{Z}_y = .178X_1$ ตามลำดับ

คำสำคัญ: สถานศึกษาสีขาว, ปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว, ปลอดภัยยาเสพติดและอบายมุข

Abstract

This research aims to: 1) examine the extent of implementation of the drug-free and vice-free white school project; 2) investigate the factors influencing the implementation of the white school project; and 3) develop a predictive equation for the execution of the white school project within the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5. This research involved 327 teachers and administrators from the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5. The research instrument utilized was a rating scale. The reliability of the questionnaire varied from 0.80 to 1.00. The dependability coefficient for the drug-free and vice-free white school project was 0.957, while the factors influencing this project were rated at 0.938. The statistical methods employed in the data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson product-moment correlation coefficients, and stepwise multiple regression analysis.

The research findings indicate that the implementation of measures for the drug-free and vice-free white school project under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5 was at the highest level overall. 2) The determinants influencing the white school project, aimed at establishing a drug- and vice-free environment under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5, were assessed to be at a high level overall. 3) The personal factor significantly impacted the white school project free from drugs and vices under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5 at a statistical significance level of .05. The correlation coefficient was 0.178 between this element and the execution of the drug-free and vice-free white school project at Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5. The factor was elucidated: the variance of the white school project was devoid of drugs and vices inside the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5, accounting for 3.2 percent. A predictive equation was generated for both raw scores and standardized scores as follows:

$$\hat{Y} = 3.846 + .164X_1$$

$$\hat{Z}_y = .178X_1$$

Keywords: White School, Factors Affecting White School Project Free, Free from Drugs and Vices

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายการศึกษาเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา การพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นคนที่สมบูรณ์ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ มีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาเพื่อให้เยาวชนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ โดยออกแบบการศึกษาที่สอดคล้องกับ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ที่มีวิสัยทัศน์ไว้ว่า “ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” สาเหตุหนึ่งที่สำคัญในการขัดขวางการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติก็คือยาเสพติด และอบายมุข (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2564) จากข้อมูลรายงาน World Drug Report 2022 ของสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC: United Nations Office on Drugs and Crime) พบว่า ในปี 2563 มีจำนวนประชากรกว่า 284 ล้านคนจากทั่วโลก ในช่วงอายุ 15-64 ปี ที่ติดยาเสพติด ซึ่งคิดเป็น 26% เพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับสิบปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ติดยาเสพติดมีแนวโน้มที่จะมีอายุน้อยลงเรื่อย ๆ เด็กและเยาวชนมีการใช้ยาเสพติดมากกว่าผู้ใหญ่รวมถึงใช้ในปริมาณที่มากกว่าเช่นเดียวกัน (United Nation, 2023) การติดยาเสพติดในวัยรุ่นจะเริ่มจากการพนัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ ก่อนจะนำไปสู่สารเสพติดการใช้ยาเสพติดในกลุ่มวัยรุ่นยังเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจและอารมณ์ ครอบครัวและสังคม (ผกามาศ โรยทอง, 2565) ซึ่งการเสพยาเสพติดอาจมาจากความคึกคะนองทำให้เกิดความอยากรู้อยากลอง นอกจากนี้เด็กและเยาวชนเชื่อว่าการเสพยาเสพติดเป็นกิจกรรมเพื่อเข้าสังคม ต้องการเข้ากลุ่ม และความต้องการแสดงความจริงใจต่อเพื่อน (Burks & Steffle, 1979)

หากเยาวชนไม่ได้รับคำปรึกษาที่เหมาะสม จะทำให้ผู้ที่กำลังประสบความยุ่งยากใจ หรือมีความทุกข์ยากที่จะหาทางออกของปัญหา กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนในชาติ ให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณธรรม ค่านิยม และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ ได้รับมอบหมายในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2566 (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2567) มีหน้าที่สร้างภูมิคุ้มกันด้วยความรู้และหลักคิดที่ถูกต้องให้กับเยาวชน สร้างกลไกเฝ้าระวังยาเสพติดเพื่อป้องกันสถานศึกษาให้เป็น “พื้นที่สีขาว” มีปลอดภัยอยู่เสมอ เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ด้วยเหตุนี้ กระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศนโยบายและจุดเน้นในการจัดการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ให้การจัดการศึกษาเพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในทุกมิติ ให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีภูมิคุ้มกัน มีความรับผิดชอบ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ยุคดิจิทัล โดยมีจุดเน้น จัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคม ป้องกันภัยคุกคามในชีวิต และปลูกฝังพฤติกรรม การใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่าง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) จากนโยบายและจุดเน้นทางการศึกษา จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งสถานศึกษาต้องดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยกระบวนการสร้างภูมิคุ้มกัน ให้ความช่วยเหลือตามโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยยาเสพติดและอบายมุข โดยมี 1) มาตรการด้านการป้องกัน 2) มาตรการด้านการค้นหา 3) มาตรการด้านการรักษา 4) มาตรการด้านการเฝ้าระวัง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 มีเขตรับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษา 5 อำเภอ มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 208 โรงเรียน ได้ดำเนินการตามกลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้นักเรียนมีความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบ โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยยาเสพติดและอบายมุข มาเป็นระยะเวลานานแต่ยังพบปัญหาด้านมาตรการป้องกัน ยังไม่สามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ปัญหาด้านการค้นหา โรงเรียนยัง無法สามารถจัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคลได้ครบถ้วน เนื่องจากนักเรียนมีการย้ายเข้า ย้ายออก ตามผู้ปกครอง ปัญหาด้านการรักษา ซึ่งภายในโรงเรียนยังไม่มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งคลินิกสมารักษ์ ที่ทำหน้าที่การดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดปัญหาด้านการเฝ้าระวัง โรงเรียนยังขาดช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด ปัญหาด้านการจัดการ โรงเรียนยังขาดการจัดทำมาตรการการลงโทษและเสริมแรงให้กับนักเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5, 2566) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษาให้นักเรียนมีความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบยังไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุขโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบระดับการปฏิบัติโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข ปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข และสามารถนำผลการวิจัยเป็นสารสนเทศในการพัฒนาปรับปรุงโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุขโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติโครงการมาตรฐานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุขของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว การดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5

2.3 เพื่อสร้างสมการพยากรณ์มาตรฐานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข สามารถทำนายปัจจัยที่การดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 2,080 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 327 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 27 คน และครูจำนวน 300 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จากนั้นทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยเริ่มจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) ในการแบ่ง แล้วทำการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มย่อยตามขนาดโรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยคำนวณหาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามขนาดโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มกลุ่มตัวอย่างตามขนาดโรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

3.1.3 ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2566 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ ผู้วิจัย สร้างแบบสอบถามขึ้นซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ ขนาดโรงเรียน และตำแหน่ง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการปฏิบัติตามมาตรฐานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) มาตรการด้านการ

ป้องกัน 2) มาตรการด้านการค้นหา 3) มาตรการด้านการรักษา 4) มาตรการด้านการเฝ้าระวัง 5) มาตรการด้านการบริหารจัดการ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ (Likert, 1967)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ประกอบไปด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล 2) ปัจจัยลักษณะของครอบครัว 3) ปัจจัยลักษณะกลุ่มเพื่อน 4) ปัจจัยสภาพแวดล้อม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ (Likert, 1967)

3.2.2 การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.2.2.1 ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด วรรณกรรมเกี่ยวกับปัจจัย และโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข อย่างครอบคลุมตามตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเป็นนิยามศัพท์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม ดำเนินการสร้างข้อความในแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ตามที่ได้ศึกษาแล้ว นำเสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ และพิจารณาแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.2.2.2 นำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ทั้ง 2 ฉบับ

3.2.2.3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มทดลองที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2566 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 อ้างถึงใน ณัฐฐ ช่วยงาน, 2565) แบบสอบถามเกี่ยวกับมาตรการโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข 5 ด้าน จำนวน 21 ข้อคำถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.957 และแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ประกอบด้วย 4 ปัจจัย จำนวน 22 ข้อคำถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.938

3.2.2.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการตามขั้นตอน ต่อไปนี้

3.3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล ถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ทางไปรษณีย์ โดยผู้วิจัยจะแนบของเปล่าพร้อมติดแสตมป์ จ่าหน้าของถึงผู้วิจัย และผ่านช่องทางออนไลน์โดยผู้วิจัยจะใช้ Google Forms เพื่อเก็บข้อมูลจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยการส่งและรับกลับแบบสอบถามภายใน 2 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 100

3.3.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

3.4.1 รวมคำตอบของผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียนมาหาค่าความถี่ และร้อยละ

3.4.2 การวิเคราะห์มาตรการโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์ การแปลความหมายของคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.4.3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียร และอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ฯ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ฯ อยู่ในระดับระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ฯ อยู่ในระดับระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ฯ อยู่ในระดับระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ฯ อยู่ในระดับระดับน้อยที่สุด

3.4.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

3.4.5 วิเคราะห์ภาวะปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ จากนั้นทำการสร้างสมการพยากรณ์ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

4. ผลการวิจัย

4.1 ระดับการปฏิบัติมาตรการโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติมาตรการโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมและรายมาตรการ

มาตรการโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. มาตรการด้านการป้องกัน	4.53	0.43	มากที่สุด	4
2. มาตรการด้านการค้นหา	4.50	0.47	มาก	5
3. มาตรการด้านการรักษา	4.55	0.46	มากที่สุด	3
4. มาตรการด้านการเฝ้าระวัง	4.64	0.42	มากที่สุด	1
5. มาตรการด้านการบริหารจัดการ	4.59	0.44	มากที่สุด	2
ภาพรวม	4.56	0.37	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า การปฏิบัติมาตรการโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรการพบว่า มาตรการด้านการเฝ้าระวังมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ มาตรการด้านการบริหารจัดการ และมาตรการมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มาตรการด้านการค้นหา

4.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว การดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว การดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมและรายด้าน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล	4.36	0.40	มาก	1
2. ปัจจัยลักษณะของครอบครัว	4.02	0.48	มาก	4
3. ปัจจัยลักษณะกลุ่มเพื่อน	4.13	0.25	มาก	3
4. ปัจจัยสภาพแวดล้อม	4.18	0.28	มาก	2
ภาพรวม	4.17	0.52	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว การดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อม และ ปัจจัยลักษณะของครอบครัวมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยมีรายละเอียดรายด้าน ดังนี้

4.3 ผลการวิเคราะห์การพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 (n = 327)

ตัวแปร	ลักษณะส่วนบุคคล	ลักษณะของครอบครัว	ลักษณะกลุ่มเพื่อน	สภาพแวดล้อม
ลักษณะส่วนบุคคล	-	.421**	.249**	.198**
ลักษณะของครอบครัว		-	.171**	.255**
ลักษณะกลุ่มเพื่อน			-	.204**
สภาพแวดล้อม				-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ด้านลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะของครอบครัว ลักษณะกลุ่มเพื่อน สภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับต่ำถึงระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์ การถดถอยจาก คะแนนดิบไม่ปรับ มาตรฐาน (b)	สัมประสิทธิ์ การถดถอยจาก คะแนนมาตรฐาน (β)	t	p
ค่าคงที่	3.846		17.44*	.000
ลักษณะส่วนบุคคล(X_1)	0.164	0.178	3.26	.001

$$R = 0.178, R^2 = 0.032, p = .000$$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล มีอิทธิพลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยนี้กับโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข เป็น 0.178 และปัจจัยนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ได้ร้อยละ 3.2 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ทำนายปัจจัยที่การดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุขได้ ดังนี้

$$\hat{Y} = 3.846 + .164X_1 \text{ และสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ } \hat{Z}_y = .178X_1$$

5. สรุปและอภิปรายผล

5.1 ระดับการปฏิบัติโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข เป็นโครงการที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษาเป็นพื้นที่ที่ปลอดภัยเสถียรและสิ่งอบายมุขต่าง ๆ เน้นการพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม รวมทั้งเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ โดยมีการจัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคล เพื่อหาสาเหตุที่มาของพฤติกรรม หาวิธีจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีบริการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักเรียน เพื่อส่งเสริมความสำเร็จทางการเรียนและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตตั้งแต่ต้นจนทำงานห้องเรียนสีขาว เพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงและส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดี ทำให้นักเรียนมีสุขภาพจิตที่ดี และรู้สึกปลอดภัยในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ มีแผนร่วมนักเรียนกับยาเสพติดและอบายมุขต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมสุขภาพพลความเสี่ยงของการติดยาเสพติด ซึ่งอาจนำไปสู่การเสพติดสารเสพติดอื่น ๆ ในอนาคต และจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ และคุณธรรมของนักเรียน และช่วยสร้างสังคมที่ดีในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ (2566) ที่ได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นประจำปีงบประมาณ 2567 ในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย สร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของสังคม และป้องกันภัยคุกคามในชีวิตทุกรูปแบบ โดยมีการดำเนินการตามแผนและมาตรการด้านความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากร ปฏิบัติงานทุกด้าน พฤติกรรม และองค์ความรู้ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์และโซเชียล อย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม สร้างความตระหนักรู้และจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศพัฒนาบทบาทและภารกิจด้านความปลอดภัยของทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ที่กล่าวว่า

การรู้จักนักเรียนรายบุคคลนั้นนับว่าเป็นความสำคัญพื้นฐานสำคัญในการบริการทางการศึกษา เพราะนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน การที่จะรู้จักเข้าใจนักเรียนแต่ละคนเป็นอย่างดีนั้น จึงจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่หลากหลาย ชัดเจนที่ได้จากเครื่องมือและเทคนิคต่าง ๆ เพื่อที่จะเข้าใจนักเรียนเป็นอย่างดี สามารถที่จะพิจารณาหาทางแนะแนวทางช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนได้อย่างเหมาะสม และตลอดจนหาวิธีการป้องกันมิให้เกิดปัญหาขึ้นได้ทันท่วงที (อรุณทัย ปัญญา, 2562)

5.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก นักเรียนเป็นส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม การประสบความสำเร็จของโรงเรียน การสนับสนุนและกำลังใจจากครูช่วยให้นักเรียนมีความรู้สึกลึกซึ้งภาคภูมิใจใน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ที่มีจุดเน้นที่สำคัญในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ โดยกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 1) ให้ผู้เรียน มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าในตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ให้ผู้เรียน มีความรู้ อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต 3) ให้ผู้เรียน มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย 4) ให้ผู้เรียนมีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และ 5) ให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ Bandura (1977) ได้เสนอว่าประสิทธิภาพส่วนบุคคลได้มาจาก 4 แหล่ง ได้แก่ ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ทางอารมณ์ การโน้มน้าวใจด้วยวาจา และสภาวะทางสรีรวิทยา และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประสิทธิภาพทางปัญญาเกิดข้อมูลเชิงรุก เชิงอ้อม เชิงสั่งสอน และเชิงอารมณ์ สอดคล้องกับ อรุณทัย ปัญญา (2562) ได้เสนอว่า การให้คำแนะนำ คำปรึกษา เกี่ยวกับข้อสงสัยต่างๆ ให้รายบุคคลผ่านช่องทางต่างๆ การให้บริการอย่างเอาใจใส่มีการแนะนำที่เหมาะสมกับความต้องการรายบุคคล ซึ่งจะทำให้เกิดความประทับใจและความพึงพอใจ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กานดา สุขมาก และยุวดี แตรประสิทธิ์ (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พบว่า หากนักเรียนคุมตนเองไปในทางที่ดี ได้รับความห่วงใย ความช่วยเหลือ จะทำให้นักเรียนกล้าตัดสินใจ และเกิดพลังใจในตนเอง และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สรวิชญ์ เหล่าตรุณ และคณะ (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดในนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส พบว่า ความผูกพัน ความใกล้ชิดคุ้นเคย ความห่วงใย การทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ร่วมกัน การปรึกษาหารือกัน การแสดงออกซึ่งความรัก เอื้ออาทรต่อกันทั้งทางกาย วาจา ใจ จะส่งผลต่อการวางแผนเข้าหมายชีวิต และการเห็นคุณค่าของชีวิต

5.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ด้านปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล
ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยกับระดับการปฏิบัติโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 เท่ากับ 0.178 และด้านเหล่านี้สามารถอธิบายความแปรปรวนโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ได้ร้อยละ 3.20

5.3.1 ปัจจัยด้านปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งตรงกับ

สมมติฐานที่ตั้งไว้ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากในด้านลักษณะส่วนบุคคล เป็นส่วนสำคัญที่สะท้อนถึงตัวตนของแต่ละคน ค่านิยม ความเชื่อ ทศนคติ และพฤติกรรม ซึ่งเกิดจากตนเองโดยมีครูคอยสนับสนุนตลอดจนนักเรียนประสบความสำเร็จ จึงทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครูและโรงเรียนมีความรู้สึกภาคภูมิใจ มีความเชื่อมั่นและความรับผิดชอบต่อตนเองและโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนรู้สึกว่าการเรียนความปลอดภัย ทำให้นักเรียนมีความความภาคภูมิใจ และผูกพันต่อโรงเรียนสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการลำดับขั้นของ Maslow (1970) ที่ระบุว่ามนุษย์มีความต้องการการได้รับการยกย่องนับถือในตนเอง คนเรา จะต้องการสร้างสถานภาพของตัวเองให้สูงขึ้น เติบโตขึ้น มีความภูมิใจและสร้างความนับถือตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดในการ ดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข กระทรวงศึกษาธิการ (2565) ระบุว่าเพื่อพัฒนาผู้เรียน ไปสู่เป้าหมายของการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลอดภัย ความมีโอกาและความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งมี สมรรถนะที่สำคัญจำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ สอดคล้องกับแนวคิดของ กุลกนิษฐ์ ทองเงา และสมใจ สืบเสาะ (2564) ได้กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง คือความกล้าในการตัดสินใจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ด้วยความมั่นใจ กล้าแสดงออก กล้าทำสิ่ง ต่างๆด้วยตนเอง พึ่งพาตนเอง และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ เพื่อให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข กล้าสร้าง ความเชื่อมั่นให้กับตนเองและผู้อื่น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อาริรัตน์ บุญรัตน์ (2561) ได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและ การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานบริการเที่ยวบินและผู้โดยสารภาคพื้น บริษัท แพนไทยแอร์ (กรุงเทพ) จำกัด ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรด้านจิตอาารมณ์ มีอิทธิพลต่อ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร ด้านจิตอาารมณ์ ความรู้สึก ว่าองค์กรให้การยอมรับ มองเห็นคุณค่าความสำคัญในตัว ยกย่องให้เกียรติเมื่อสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จ ตลอดจนเข้าใจ เห็นใจเมื่อตัดสินใจหรือทำงานผิดพลาด เนื่องจากคนเราต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น การยอมรับในผลงานหรือการยกย่อง ชมเชยเมื่อทำงานได้ผลดีถือได้ว่าเป็นความต้องการทางสังคม (Social Need) ของมนุษย์ นอกจากนี้การได้รับการยกย่อง ชมเชยในผลสำเร็จของงานจะก่อให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจและรู้สึกว่าตัวเองเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ผลที่ได้รับคือความพึง พอใจและเต็มใจที่จะปฏิบัติงาน ทำให้ผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

5.3.2 ปัจจัยด้านปัจจัยลักษณะของครอบครัว ไม่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและ อบายมุข ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากครอบครัวเป็นหน่วยพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาและหล่อหลอมเด็กให้เติบโตอย่างมีคุณภาพทั้ง ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา หากครอบครัวใดขาดความอบอุ่นไม่ได้รับความรักหรือความสนใจจากพ่อแม่ อาจรู้สึกโดดเดี่ยว ขาดความมั่นใจ มีความเครียด ทำให้เด็กรู้สึกหวาดหวั่นวิตกกังวล ส่งผลต่อพฤติกรรมทำให้แสดงพฤติกรรม ก้าวร้าว ต่อต้าน ขาดสมาธิในโรงเรียน และหันไปพึ่งทางลัด เสพติด สอดคล้องกับแนวคิดของโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข กระทรวงศึกษาธิการ (2565) ปัญหาครอบครัว เป็นสาเหตุสำคัญทำให้พฤติกรรมของเด็กและ เยาวชนมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติดการสูบบุหรี่ไฟฟ้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สื่อลามก อนาจารการพนัน การทะเลาะวิวาท ซึ่งสอดคล้องกับหัวข้อข่าว 'อบายมุข' สิ่งใกล้ตัวเยาวชนไทย' ชีวิตคุณภาพ (2565) ได้เสนอว่า สิ่งที่ทำให้เด็กและเยาวชนเกิดพฤติกรรมเสี่ยง คือ สถาบันครอบครัว พฤติกรรมที่เกิดจากคนใกล้ชิด ที่ทำให้เด็ก เห็นตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นการสูบบุหรี่ ดื่มเหล้า พฤติกรรมที่เด็กเห็นแล้วว่า ทำแล้วไม่ตาย ก็จะทำตาม หรือมีพฤติกรรม เลียนแบบในที่สุด สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเรียนรู้แบบ Bandura (1977) กล่าวว่า การเรียนรู้โดย การสังเกต เนื่องจากมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์ กับสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวอยู่เสมอ อธิบายได้ว่าการเรียนรู้เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และสิ่งอยู่รอบตัว ซึ่งทั้งผู้เรียนและสิ่งรอบตัวมีอิทธิพลต่อกันและกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เจตนัสฤกษ์ สังข์พันธ์ และ คณะ (2563) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดของเยาวชนไทยในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ผลการศึกษาพบว่า บิดา มารดามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงการใช้สารเสพติดของเยาวชนในอำเภอหาดใหญ่ หากบิดา หรือ มารดาเสียชีวิต จะมีพฤติกรรมเสี่ยงการใช้สารเสพติดมากขึ้น รวมทั้งเมื่อเยาวชนที่บิดามารดาเสียชีวิตทั้งคู่ ไม่มีใครสนใจ สักสอน ได้คอยดูแล จะประสบความล้มเหลวในชีวิต จึงทำให้เยาวชนอยากรู้ อยากลอง อยากเห็นซึ่งเป็นนิสัยเรื่องปกติทั่วไป สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นัฐพงษ์ นาอุดม และศุภวัฒน์การ วงศ์ธนวุธ (2563) ได้ศึกษาสาเหตุของการติดยาเสพติด กรณีศึกษา: ชุมชนคุ้มสระบัว ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า ครอบครัวที่ไม่พร้อมดูแล ไม่มี เวลาอบรมสั่งสอนบุตรหลาน ครอบครัวแตกแยกในบางครอบครัวใช้สารเสพติดเสียเอง บุตรหลานเห็นจนเป็นเรื่องปกติ ไม่ได้ คิดว่าเป็นความผิด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Liao et al. (2018) ได้ศึกษาการใช้ยาเสพติดที่ผิดกฎหมายโดยวัยรุ่นเป็น ปัญหาที่แพร่หลายโรงเรียนมัธยมปลายและโรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษาทางตอนเหนือของไต้หวัน ผลการศึกษาพบว่า การใช้ยา เสพติดของสมาชิกในครอบครัว เป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญทำให้นักเรียนมัธยมเกิดความอยากรู้อยากลองยาเสพติด

5.3.3 ปัจจัยด้านปัจจัยลักษณะกลุ่มเพื่อน ไม่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มเพื่อนมี อิทธิพลต่อการดำรงชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในวัยเรียนหรือวัยรุ่น กลุ่มเพื่อนที่ไม่มีอิทธิพลเชิงลบสามารถส่งผลกระทบต่อการ ตัดสินใจและพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน วัยเรียนหรือวัยรุ่นเป็นช่วงที่คนมักจะหันไปหากกลุ่มเพื่อนเพื่อค้นหาตัวตน การยอมรับ การที่อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ไม่ดีอาจนำไปสู่พฤติกรรมที่เสี่ยง การเสพยาเสพติด การดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ หรือการทำผิด กฎหมาย ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งด้านการเรียน ด้านปัญหาทางอารมณ์และจิตใจ ด้านความมั่นใจในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข กระทรวงศึกษาธิการ (2565) กล่าวว่าว่าการแพร่ระบาดของยา เสพติดในกลุ่มเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงสำคัญ เป็นวัยที่มีความเสี่ยงสูงต่อการใช้ยาเสพติด ก้าวเข้าสู่วัยรุ่นเป็นช่วงการปรับตัว มีการเปลี่ยนแปลงของระดับฮอร์โมนทำให้มีความอยากรู้อยากลอง เมื่อเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด สมอจะถูกละลายส่งผลถึง การเรียน และอาจชักชวนเพื่อนให้มายุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด สอดคล้องกับบทความของ ประทีก ลิขิตเลอสรวง (2567) ได้เสนอว่า วัยรุ่นมีพัฒนาการทั้งทางร่างกายและจิตใจ รูปร่างเปลี่ยนไป ฮอร์โมนเพิ่มขึ้น จิตใจไม่มั่นคง วัยรุ่นจึงต้องการเพื่อนใน วัยเดียวกัน เชื้อเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ ครู ต้องการให้เพื่อนยอมรับ จึงมักเลียนแบบพฤติกรรม ชอบทำทาสสิ่งแปลกใหม่ ไม่คิด หน้าคิดหลัง เมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนไม่ดีใช้สารเสพติด ก็จะใช้ตามไปด้วย สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา Bandura (1977) กล่าวว่าเพื่อนเป็นตัวแทนที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นเป็นอย่างมาก วัยรุ่นเป็นวัยที่สำคัญกับกลุ่มเพื่อน ในฐานะแหล่งข่าวสาร ที่ปรึกษา ที่พึ่งพา ส่งเสริมและเป็นแบบอย่างของพฤติกรรม นอกจากนี้วัยรุ่นยังมีความต้องการเป็นที่ ยอมรับและยกย่องจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งออกมาในรูปของการเลียนแบบพฤติกรรมต่างๆ ของกลุ่มหรือยอมกระทำการผิดกรรมนั้นๆ ไม่ว่าจะดีหรือชั่วขอให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนก็เพียงพอ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ณัฏฐา ศรีมหาพรหม และคณะ (2565) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า อิทธิพลของกลุ่ม เพื่อน คือ การเลียนแบบและการคล้อยตามกลุ่มหรือการทำตามกลุ่มเพื่อน เป็นการแสดงพฤติกรรมตามแบบของเพื่อน แม้จะ เป็นพฤติกรรมที่ไม่ดีก็ตาม รวมทั้งการยุยงส่งเสริมจากเพื่อนๆ หรือความคาดหวังผลที่เกิดขึ้น เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรม ก้าวร้าวตามความต้องการของกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เพื่อนยอมรับตนเองเข้ากลุ่ม

5.3.4 ปัจจัยด้านปัจจัยสภาพแวดล้อม ไม่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็น เช่นนี้อาจเนื่องมาจากสภาพแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของคนในชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อม คนในชุมชนเองมีส่วน สำคัญในการรักษาและพัฒนาสภาพแวดล้อมที่อาศัยอยู่ การมีสภาพแวดล้อมที่ดีช่วยสร้างความเป็นอยู่ที่ดีของคนในชุมชน ในทางตรงกันข้าม หากสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ปัญหาทางสุขภาพและสังคมก็จะเพิ่มขึ้น การไม่มีมาตรการควบคุมป้องกัน เป็นชุมชนแออัด มีอาชญากรรม มีการลักลอบขายยาเสพติด ความยากจน และการขาดโอกาสทางการศึกษาทำให้คนในชุมชนมี

โอกาสเสี่ยงในการเข้าถึงยาเสพติดได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข กระทรวงศึกษาธิการ (2565) กล่าวว่า ปัญหาการพนันทำให้เกิดผลเสียทั้งด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตใจ เศรษฐกิจและสังคม ขาดประสิทธิภาพในการเรียน การทำงาน ปัญหาด้านการเงินรวมไปถึงปัญหาที่เชื่อมโยงไปสู่ปัญหาอื่นๆ เช่น ติดเหล้า และสารเสพติดอื่นๆ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริลักษณ์ ปัญญา และคณะ (2564) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยจิตสังคม และปัจจัยสิ่งแวดล้อมกับการกลับมาเสพยาซ้ำของผู้กลับไปเสพเมทแอมเฟตามีนซ้ำในโรงพยาบาลธัญญารักษ์ ผลการศึกษาพบว่า การที่หมู่บ้าน/ชุมชน อ่อนแอ ขาดแบบอย่างที่ดี ขาดความสามัคคี ต่างคนต่างอยู่ ไม่สนใจต่อกันส่งผลให้ยาเสพติดแพร่ระบาดเข้าสู่ชุมชนได้ง่าย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จินตนา จันทร์ทอง (2561) ได้ทำการศึกษาทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อการเสพยาเสพติดในสังคมปัจจุบันกรณีศึกษา: วิทยาลัยเทคนิคพิทยา (นักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช.) ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามักจะเลียนแบบพฤติกรรมต่าง ๆ จากสื่อโทรทัศน์, สื่อจาก Social ที่มีการนำสารเสพติดมาใช้ประกอบในการแสดงมาในชีวิตจริง ทำให้เห็นว่าสื่อต่างๆ ในสังคมปัจจุบันได้แสดงการกระทำที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด ไม่ว่าจะเป็นการเสพยาเสพติด หรือการค้ายาเสพติด การรับรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ ทำให้เห็นการกระทำหรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องปกติ และสถานศึกษาที่มีสถานที่ลับตาเอื้ออำนวยต่อการให้นักศึกษามั่วสุมสารเสพติด

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข หน่วยงานต้นสังกัดจึงควรส่งเสริมหรือสนับสนุน โครงการที่สร้างเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก และแสดงถึงความรักชอบต่อตนเอง เพื่อให้โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ในสังกัดบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้และมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

6.1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยลักษณะของครอบครัวมีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย หน่วยงานต้นสังกัดจึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มมาตรการดำเนินงานโครงการที่สร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว และกิจกรรมการดำเนินการให้คำปรึกษาแก่บุคลากรในสังกัดให้มากยิ่งขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข จากกลุ่มตัวอย่างในระดับอื่นๆ และปัจจัยด้านอื่นๆ เช่น ปัจจัยด้านด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านความรู้ ปัจจัยพฤติกรรมเสี่ยงการใช้สารเสพติด เป็นต้น

7. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567.

กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567.

กระทรวงศึกษาธิการ.

กานดา สุขมาก และยุวดี แตรประสิทธิ์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. *วารสารพยาบาลตำรวจ*, 10(1), 164-172. <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/policenurse/article/view/132203/99316>

กุลณิษฐ์ ทองเงา และสมใจ สืบเสาะ. (2564). การศึกษาพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชนมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. *วารสารนิเทศสยามปริทัศน์*, 20(1), 18-31.

<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/commartsreviewsiamu/article/view/250947/170059>

- จินตนา จันทร์ทอง. (2561). *ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อการเสพยาเสพติดในสังคมปัจจุบันกรณีศึกษา: วิทยาลัยเทคนิคพญา (นักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช.)* [วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เจตน์สฤษฏี สังข์พันธ์, เกตวาท บัญการ, ชิตชนก เชิงขาว, อภิรักษ์ จันทวงศ์ และปรกรณ์ ลัมโยธิน. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดของเยาวชนไทยในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 31(3), 88-103. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/edupsu/article/view/231268/167017>
- ชีวิตคุณภาพ. (1 กุมภาพันธ์ 2565). 'อบายมุข' สิ่งใกล้ตัวเยาวชนไทย! แนะนำพ่อแม่เลี้ยงลูกเชิงบวกซึ่กลไกสำคัญให้เด็กพ้นจุดเสี่ยง. *มติชน*, 12.
- ณัฐ ช่วยงาน. (2565). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2* [วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ณัชชา ศรีมหาพรหม, สมศักดิ์ จีวัฒนา และกระพัน ศรีงาน. (2566). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 42(1), 85-95. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/260240/180366>
- นัฐพงษ์ นาอุดม และศุภวัฒนากร วงศ์นวสุ. (2563). สาเหตุของการติดยาเสพติด กรณีศึกษา: ชุมชนคุ้มสระบัว ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. *Journal of Modern Learning Development*, 5(6), 102-115. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jomld/article/view/246153/167035>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *หลักการวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- ประทักษ์ ลิขิตเลอสรวง. (2567). *วัยรุ่น วุ่นยา*. <https://www.param9.com/teenager-and-addictive-drug/>
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 14 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก หน้า 3.
- มงคล สุขจิตร์, ประเสริฐ ประสมรักษ์, ศุภยางค์ เกิดสุข, สุขเกษม ร่วมสุข และสุพิชฌาย์ สายเย็น. (2566). เปรียบเทียบปัจจัยภูมิคุ้มกัน พฤติกรรมเสี่ยงการใช้สารเสพติดของนักเรียนในสถานศึกษาที่ผ่านมาตรฐานการดำเนินงานทูปินัมเบอร์วันกับสถานศึกษาที่ยังไม่ผ่านมาตรฐานการดำเนินงานทูปินัมเบอร์วัน ในจังหวัดอำนาจเจริญ. *วารสารสหภาพสาธารณสุขชุมชน*, 5(2), 60-69. <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/JCCPH/article/view/260698/179236>
- ศิริลักษณ์ ปัญญา, เสาวลักษณ์ ทาแดง, นภาพันท์ ขาปลิก, สุกัญญา กาญจน์บัตร และจรรยา มงคลสวัสดิ์. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยจิตสังคม และปัจจัยสิ่งแวดล้อมกับการกลับมาเสพยาซ้ำของผู้กลับไปเสพเมทแอมเฟตามีนซ้ำในโรงพยาบาลจิตเวช. *พยาบาลสาร*, 48(2), 273-282. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/cmunursing/article/view/247286/171063>
- สรวิชัย เหล่าดรุณ, จินห์จุฑา ชัยเสนา ดาลาส และภรภัทร เฮงอุดมทรัพย์. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดในนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส. *วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ*, 36(4), 146-156. <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/jnat-ned/article/view/165235/119661>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. (2566). *รายงานผลการดำเนินงานปีงบประมาณ พ.ศ.2566 สทป.นครราชสีมา เขต 5*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551* (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ.

- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2567). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักยุทธศาสตร์.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *คู่มือการเนิกรโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยและอบายมุข ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2564*. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงศึกษาธิการ.
- อรุณทัย ปัญญา. (2562). *ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านสังคมออนไลน์ (เฟซบุ๊ก) ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ [วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- อารีรัตน์ บุญรัตน์. (2561). *ปัจจัยส่วนบุคคลและการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานบริการเที่ยวบินและผู้โดยสารภาคพื้นบริษัท แพนไทยแอร์ (กรุงเทพ) จำกัด [สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. Prentice-Hall.
- Burks, H. M. & Steffle, B. (1979). *Theories of Counseling*. McGraw-Hill.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607–610.
- Liao, J., Huang, C., Lee, C. T., Hsu, H., Chang, C., Chuang, C. & Guo, J. (2018). Risk and Protective Factors for Adolescents Illicit Drug Use: a Population-based Study. *Health Education Journal*, 77, 749-761.
<https://scholar.lib.ntnu.edu.tw/en/publications/risk-and-protective-factors-for-adolescents-illicit-drug-use-a-po-2/>
- Likert, R. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale, in Attitude Theory and Measurement*. Wiley and Son.
- Maslow, A. (1970). Human Needs Theory: Maslow's Hierarchy of Human Needs. In Craven, R. F. & Hirnle, C. J. (Eds.), *Fundamental of Nursing: Human Health and Function* (3rd ed.). Lippincott.
- United Nation, United Nations Office on Drugs and Crime. (2023). *World Drug Report 2022*. Author.

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

The Information Technology Utilizing for the Digital-era School Administration
under Chaiphum Primary Educational Service Area Office 2

อาจบดินทร์ ผ่องพันธุ์งาม* และ วานิช ประเสริฐพร**

คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*,**

Aadbordin Pongpunngam* and Vanich Prasertphorn**

Faculty of Education, Northeastern University*,**

Corresponding author E-mail: PotogudDEarth1@gmail.com

(Received: September 1, 2024; Revised: September 26, 2024 Accepted: October 2, 2024)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา ใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร จำนวน 132 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น และการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า ค่า IOC ของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 0.50-1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .991 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าเอฟ

ผลการศึกษา พบว่า 1) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาลำดับ ดังนี้ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงบประมาณ 2) ผลการเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานโดยภาพรวมและรายด้าน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านขนาดสถานศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ, การบริหารในยุคดิจิทัล

Abstract

This study seeks to 1) examine the information technology employed in digital-era school administration and 2) compare the information technology utilized in digital-era school administration within the Chaiphum Primary Educational Service Area Office 2, categorized by work experience and school size using Krejcie and Morgan's established table. The sample group consisted of 132 individuals, employing both stratified random sampling and simple random sampling methods. The research tool was a questionnaire with an IOC level ranging from 0.50 to 1.00 and a reliability coefficient of .991.

The statistical methods employed for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and F-test.

The findings indicate that the information technology employed for digital-era school administration within Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 2 was rated highly overall and in each specific component. The ranking from highest to lowest average was Academic Administration, General Administration, Personnel Administration, and Budget Administration. The comparative analysis of information technology utilization for management within educational institutions under the Office of the Primary Educational Service Area 2, Chaiyaphum, categorized by overall work experience and specific aspects, revealed that school administrators with varying levels of experience held consistent opinions. Furthermore, when classified by school size, there were no significant differences in opinions regarding overall performance and individual aspects across different sizes.

Keywords: Information Technology Utilizing, Digital-era School Administration

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้านวิทยาการการสื่อสารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โลกไร้พรมแดน พลเมืองโลกมีการติดต่อสัมพันธ์ได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น และกระแสโลกาภิวัตน์นำเข้าสู่ยุคแห่งการจัดระเบียบทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองระหว่างประเทศใหม่ ซึ่งมีผลกระทบต่องานวิถีชีวิตและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ทุกชาติทุกภาษารวมทั้งประเทศไทย ต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งภายในและภายนอกประเทศ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างกว้างขวาง ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ซึ่งภาษามัยใหม่ใช้คำว่า ยุคดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับตัวให้เข้ากับโลกแห่งความรู้ ได้ดีเยี่ยมพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้ดีกว่า ซึ่งบุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะพัฒนาด้านการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา นโยบายรัฐบาลไทยจึงประกาศให้ประเทศทุกด้านให้มีคุณภาพในระดับ 4.0 โดยเฉพาะในด้านการศึกษาซึ่งเป็นจุดสำคัญที่จะนำประชากรให้มีคุณภาพตามรัฐบาลต้องการ (จินณวัตร ปะโคทั้ง, 2565) กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงการเตรียมความพร้อมรับมือกับเหตุการณ์หรือปัจจัยภายนอกซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการเล็งเห็นถึงความสำคัญของการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในด้านจัดการศึกษาจึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) เพื่อต่อยอดการวางกรอบแนวทางการพัฒนาดิจิทัลเพื่อการศึกษาจากแผนปฏิบัติการ ดิจิทัลเพื่อการศึกษา ฉบับเดิม (แผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2563-2565) ทำให้กระทรวงศึกษาธิการ มีแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนยิ่งขึ้นส่งผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาของหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ตั้งแต่ระดับฐานราก รูปแบบการบริหาร กำหนดทิศทางการพัฒนาถึงด้านอื่น ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 4 Sustainable Development Goals 4 (SDG4) ของสหประชาชาติ ในขณะเดียวกัน จะช่วยสนับสนุนและเป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการที่มีเป้าหมายคือ การพลิกโฉมการจัดการศึกษาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย และการเปลี่ยนแปลงสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล และจะส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการปรับตัวเพื่อให้ทันต่อการจัดระบบการศึกษา และการดำเนินชีวิตประจำวัน ที่เปลี่ยนไปโดยการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการจัดกระบวนการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ก็ได้รับผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ ความเปลี่ยนแปลงนี้ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน แต่ยังส่งผลกระทบต่อบริหารจัดการในด้านอื่น ๆ เช่น การสื่อสารภายในองค์กร การจัดการข้อมูลและเอกสาร รวมถึงช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพและรวดเร็วขึ้น การสื่อสารระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครองสามารถทำได้ทันทีผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ข้อมูลต่าง ๆ สามารถจัดเก็บและเรียกดูได้อย่างสะดวกสบาย รวมถึงการใช้ระบบประเมินผลและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมบุคลากร เพื่อให้มีทักษะทางด้านเทคโนโลยี การปรับตัวขององค์กรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง และการจัดการกับความปลอดภัยของข้อมูล ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจึงต้องการผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และความสามารถในการปรับตัวเพื่อนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ การพัฒนาบุคลากรและการประเมินผลการดำเนินงาน การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา

จากความเป็นมาดังกล่าว ผู้ศึกษามีความสนใจทำการศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารในยุคดิจิทัล ตามหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้เทคโนโลยีในยุคดิจิทัล ในการบริหารงานอยู่ในระดับใด เพื่อจะได้นำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลหรือแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานในสถานศึกษา มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง และเป็นข้อมูลสารสนเทศในการนำไปขับเคลื่อนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 บริหารจัดการศึกษาให้มีความเจริญก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับของสังคมต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 202 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำนวน 132 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มของตัวอย่างเทียบจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.50 - 1.00 และนำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น นำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้วิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.991

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 132 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามกลับคืน 132 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติเอฟ (F-test)

4. ผลการวิจัย

ผลการศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาความคิดเห็นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ในภาพรวม

ด้านที่	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษา	n = 132		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการบริหารวิชาการ	4.18	.38	สูง
2	ด้านการบริหารงบประมาณ	4.05	.40	สูง
3	ด้านการบริหารงานบุคคล	4.11	.36	สูง
4	ด้านการบริหารทั่วไป	4.13	.37	สูง
รวม		4.11	.38	สูง

จากตารางที่ 1 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปอยู่ในระดับสูง โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำดังนี้ ด้านการบริหารวิชาการ รองลงมาคือ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงบประมาณ

การจำแนกการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ทำงาน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2 เมื่อพิจารณาตามช่วงเวลาประสบการณ์ทำงานพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาตามช่วงเวลาประสบการณ์ทำงาน พบว่า ประสบการณ์ทำงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ประสบการณ์ทำงาน 5 - 10 ปี รองลงมา ได้แก่ ประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 5 ปี ประสบการณ์ทำงาน ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงานสูงกว่า 10 ปี และ เมื่อพิจารณารายด้านประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 5 ปี พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหาร วิชาการ รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ประสบการณ์ทำงาน 5 - 10 ปี พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหาร ทั่วไป และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ และประสบการณ์ทำงานสูงกว่า 10 ปี พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาจำแนกตามประสบการณ์ทำงานดังกล่าวมาทำการเปรียบเทียบและได้ผล เปรียบเทียบ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบโดยการทดสอบค่า F การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในยุคดิจิทัลของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามตัวแปรประสพการณ์
ทำงาน

ข้อที่	การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการบริหาร ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
1	ด้านการบริหารวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	.184	.092	.627	.536
		ภายในกลุ่ม	129	18.933	.147		
		รวม	131	19.117			
2	ด้านการบริหารงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	2	.409	.204	1.255	.288
		ภายในกลุ่ม	129	21.006	.163		
		รวม	131	21.415			
3	ด้านการบริหารงานบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	.075	.037	.271	.763
		ภายในกลุ่ม	129	17.728	.137		
		รวม	131	17.803			
4	ด้านการบริหารทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	2	.227	.114	.810	.447
		ภายในกลุ่ม	129	18.115	.140		
		รวม	131	18.343			
รวม		ระหว่างกลุ่ม	2	3.163	1.58	.89	.412
		ภายในกลุ่ม	129	228.203	1.76		
		รวม	131	231.366			

จากตารางที่ 2 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ตามตัวแปรประสพการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสพการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ผลการจำแนกการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็ก รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาขนาดกลาง และผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษาขนาดใหญ่ และเมื่อพิจารณารายด้านของแต่ละ ขนาดสถานศึกษา ขนาดเล็ก พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ขนาดกลาง พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ขนาดใหญ่ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาจำแนกตามขนาดสถานศึกษาดังกล่าวมาทำการเปรียบเทียบและได้ผลเปรียบเทียบ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบโดยใช้การทดสอบค่า F การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในยุคดิจิทัลของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามตัวแปรของขนาด
สถานศึกษา

ที่	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
1	ด้านการบริหารวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	.495	.248	1.715	.184
		ภายในกลุ่ม	129	18.621	.144		
		รวม	131	19.117			
2	ด้านการบริหารงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	2	.533	.267	1.647	.197
		ภายในกลุ่ม	129	20.882	.162		
		รวม	131	21.415			
3	ด้านการบริหารงานบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	.557	.279	2.084	.129
		ภายในกลุ่ม	129	17.245	.134		
		รวม	131	17.803			
4	ด้านการบริหารทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	2	.798	.399	2.935	.057
		ภายในกลุ่ม	129	17.544	.136		
		รวม	131	18.343			
รวม		ระหว่างกลุ่ม	2	9.33	4.66	2.71	.070
		ภายในกลุ่ม	129	222.03	1.72		
		รวม	131	231.36			

จากตารางที่ 3 เปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่าผู้บริหาร
สถานศึกษาที่ทำงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของผู้บริหาร
สถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

5. สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

5.1 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง ทั้ง 4 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการ
บริหารวิชาการ รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ที่เป็น
เช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ได้ให้ความสำคัญ
ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานในด้านต่าง ๆ และผู้บริหารสถานศึกษามีความสนใจและมีความตระหนักถึง
การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงด้านการบริหารและการบริการทางการศึกษา จัดให้มีโครงสร้าง
พื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาสูงขึ้น สถานศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานในพื้นที่
สามารถเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการกำหนดนโยบายในการพัฒนาและแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ

อย่างตรงประเด็นสอดคล้องกับสภาพจริงและนำข้อมูลใช้พัฒนาทักษะและเทคนิคการบริหารที่เหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสมตรงกับสถานการณ์เงื่อนไขและข้อจำกัดของสถานศึกษาอันจะนำไปสู่ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารต้องพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 หมวด 9 มาตรา 65 ที่ได้ระบุไว้ว่า ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อให้ความรู้ ความสามารถและ ทักษะในการผลิตรวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , 2545) ซึ่งสอดคล้องกับ แผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2563 – 2565 ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาการบริหารจัดการให้ก้าวสู่การเป็นหน่วยงานดิจิทัล (แผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2563) ซึ่งสอดคล้องกับ เอกราช เครือศรี (2558) ที่ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า การใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารวิชาการ รองลงมาคือ ด้านการบริหารงบประมาณ สอดคล้องกับ กวินตรา ช้วนลิ้ม และคณะ (2560) ที่ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาโรงเรียน ขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร สถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับ ปิยะนุช บัวชุม (2561) ที่ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ การบริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 พบว่า การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับ ภคพร เลิกนอก (2563) ที่ศึกษาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการ บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับ พระมหากันดินันท์ เสงสกุล (2564) ที่ศึกษาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร การศึกษา พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับ สุปริดา โกษาแสง (2565) ที่ศึกษาเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการบริหารสถานศึกษาในยุค Digital Transformation พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง

5.1.1 ด้านการบริหารวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับสูงทุกข้อ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารวิชาการ เป็นอย่างสูง เพราะถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญ ปัจจุบันผู้บริหารมีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารงานวิชาการมาใช้ในการจัดทำ เอกสารเก็บรวบรวมข้อมูล ลำดับข้อมูลเพื่อการค้นคว้า แสวงหาความรู้ ตลอดจนการสื่อสารด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ กวินตรา ช้วนลิ้ม และคณะ (2560) ได้ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับสูง สอดคล้องกับ ภคพร เลิกนอก (2563) ที่ศึกษาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง สอดคล้อง กับ พระมหากันดินันท์ เสงสกุล (2564) ได้ศึกษาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา พบว่า ด้านการบริหาร วิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับ สุปริดา โกษาแสง และคณะ (2565) ที่ศึกษาเทคโนโลยีดิจิทัล สำหรับการบริหารสถานศึกษาในยุค Digital Transformation พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง

5.1.2 ด้านการบริหารทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับสูงทุกข้อ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการให้บุคลากรที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องงานบริหารทั่วไป ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารทั่วไป ซึ่งประกอบไปด้วยการบันทึกสภาพงานธุรการ ระเบียบ กฎหมาย แนวปฏิบัติงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การจัดระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวางแผนบริหาร โรงเรียน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการดำเนินการธุรการโรงเรียน การบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำข้อมูลระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กิจกรรมนักเรียน การรายงานผลการรับนักเรียนเข้าเรียน การประสานงานกับ กลุ่มเครือข่ายการศึกษา ชุมชน องค์กรและหน่วยงานอื่น ซึ่งสอดคล้องกับ กวินตรา ช้วนลิ้ม และคณะ (2560) ที่ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า ด้านการบริหารทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับ ภคพร เลิกนอก (2563) ที่ศึกษาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ด้านการบริหารทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับ พระมหากันดินันท์ เสงสกุล (2564) ที่ศึกษาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา พบว่า ด้านการบริหารทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับ สุปรีดา โกษาแสง และคณะ (2565) ที่ศึกษาเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการบริหารสถานศึกษาในยุค Digital Transformation พบว่า ด้านการบริหารทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง

5.1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับสูงทุกข้อ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการให้บุคลากรที่รับผิดชอบหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานบุคคลได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานบุคคล ซึ่งประกอบด้วยการวางแผนอัตรากำลัง การสรรหาบุคลากร การจัดทำระบบข้อมูล ทะเบียนประวัติบุคลากร การจัดทำสถิติเลื่อนขั้นเงินเดือน สถิติการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร และการรักษา วินัย การออกจากราชการ การพัฒนาบุคลากรในการใช้คอมพิวเตอร์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ กวินตรา ช้วนลิ้ม และคณะ (2560) ที่ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับ ภคพร เลิกนอก (2563) ที่ศึกษาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับ พระมหากันดินันท์ เสงสกุล (2564) ที่ศึกษาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับ สุปรีดา โกษาแสง และคณะ (2565) ที่ศึกษาเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการบริหารสถานศึกษาในยุค Digital Transformation พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง

5.1.4 ด้านการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับสูงทุกข้อ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ กวินตรา ช้วนลิ้ม และคณะ (2560) ที่ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า ด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับ ภคพร เลิกนอก (2563) ที่ศึกษาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับ พระมหากันดินันท์ เสงสกุล (2564) ที่ศึกษาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา พบว่า ด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับ สุปรีดา โกษาแสง และคณะ (2565)

ที่ศึกษาเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการบริหารสถานศึกษาในยุค Digital Transformation พบว่า ด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง

5.2 ผลการเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามตัวแปร ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา อภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 ผลการเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ทำงานด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป ไม่แตกต่างกัน ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ทำงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี รองลงมา ได้แก่ ประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 5 ปี และช่วงประสบการณ์ทำงาน ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ประสบการณ์ทำงานสูงกว่า 10 ปี และเมื่อพิจารณารายด้านประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 5 ปี ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล และ ประสบการณ์ทำงานสูงกว่า 10 ปี ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ประสบการณ์ทำงานเป็นตัวบ่งชี้ในการกำหนดประสิทธิภาพการทำงาน อาจเนื่องมาจากการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาที่เน้นการใช้สื่อโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารเพื่อให้การบริหารงานมีความคล่องตัวสูงขึ้น มาช่วยในการวางแผนและตัดสินใจเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลใช้ในการบริหาร ทำให้เกิดการบริหารงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ปิยะนุช บัวชุม (2561) ที่ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณและด้านการบริหารงานบุคคลมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการบริหารทั่วไปมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับ กฤติภัทรกร ศิริภักธนิกิโณคิน (2564) ที่ศึกษาการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการบริหารทั่วไป มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการบริหารงานงบประมาณไม่แตกต่างกัน

5.2.2 ผลการเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ขนาดเล็ก รองลงมา ได้แก่ ขนาดกลาง และผู้บริหารสถานศึกษาที่สอนในสถานศึกษาขนาดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ขนาดใหญ่ เมื่อพิจารณารายด้านของแต่ละขนาดสถานศึกษา ขนาดเล็ก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ขนาดกลาง

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ขนาดใหญ่ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาขนาดแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ก็ตาม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการข้อมูล การสื่อสาร และด้านการตัดสินใจในหลายด้าน ช่วยในการประเมินผลและรายงาน ผลสามารถทำได้ง่ายและรวดเร็วสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ภณิศา นาคะสรรค์ (2563) ที่ศึกษาประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการบริหาร โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช ผลวิจัยพบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารตามขนาดสถานศึกษาทุกตัวแปรไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและ รายด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ กฤติภัทรกร ศิริภัทรนิธิโกติน (2564) ที่ศึกษาการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษาในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความ คิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากระบี่ในภาพรวมจำแนกตามตัวแปร ขนาดของโรงเรียน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 โดยด้านการบริหารงานงบประมาณ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการบริหาร วิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นั่นคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก และสอดคล้องกับ อติศักดิ์ นารณะ (2565) ที่ศึกษาการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาด สถานศึกษา โดยรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

6.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงบประมาณให้มีคุณภาพมากขึ้น

6.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการให้บริการและสนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแก่บุคลากร ของโรงเรียนให้สูงขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะในงานวิจัยในครั้งต่อไป

6.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

6.2.2 ควรศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลด้วยกระบวนการวิจัยแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) นำไปสู่การปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

7. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *แผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2563 – 2565*.

<https://bict.moe.go.th/wp-content/uploads/2022/03/digital-63-65.pdf>

กฤติภัทรกร ศิริภัทรนิธิโกติน. (2564). *การใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่* [การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

- กวินตรา ช้วนลิ้ม, สมคิด นาคขวัญ และสถาพร สังข์ขาว สุขธิรักษ์. (2560). ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. *JSHRA*, 23(1), 171-189. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/psujssh/article/view/94511/73916>
- จินณวัตร ปะโคทั้ง. (2565). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล. สมศักดิ์การพิมพ์.
- จิรวรรณ เล่งพานิชย์. (2551). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปิยะนุช บัวชุม. (2561). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 [การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- พระมหากันดินันท์ เฮงสกุล. (2564). เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 3(1), 1-10. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jemri/article/view/250590/169036>
- ภคพร เลิกนอก. (2563). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์*, 7(2), 150-166. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jg-mcukk/article/view/238743/165099>
- ภัณฑิรา นาคะสรรรค์. (2563) ประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหาร โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช. *การประชุมหาตใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 11*. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สุปรีดา โกษาแสง, กฤษดา ผ่องพิทยา และสมชาย เทพแสง. (2565). เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการบริหารสถานศึกษาในยุค Digital Transformation. *วารสารการบริหารการศึกษา มศว*, 19(37), 242-250. <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/EAJ/article/view/15478/12424>
- อดิศักดิ์ นารณะ และชวน กำรังกุล. (2565). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*, 23(2), 123-135. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jsrc/article/view/249456/174620>
- เอกราช เครือศรี. (2558). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing* (5th ed.). Harper & Row.
- Krejcie, R. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับ
ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

The Relationship between Innovative Leadership of School Administrators and
School Effectiveness under Roi Et Provincial Vocational Education Office

อนุพงศ์ ทุงมน* และ สรรฤดี ดีปู**

คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*,**

Anupong Thungmon* and Sanrudee Deepu**

Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University*,**

Corresponding author E-mail: tongmon0506@gmail.com

(Received: October 21, 2024; Revised: November 6, 2022; Accepted: November 13, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 254 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าเท่ากับ 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับสูง ($r = 0.93$)

คำสำคัญ: ผู้บริหารสถานศึกษา, ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, ประสิทธิผลของสถานศึกษา

Abstract

This research aims to 1) examine the innovative leadership of school administrators, 2) assess the effectiveness of schools, and 3) explore the relationship between the innovative leadership of school administrators and school effectiveness. The sample consisted of 254 educators affiliated with the Roi Et Provincial Vocational Education Office. The sample was determined utilizing the Krejcie & Morgan table and was randomly selected through the stratified sampling method. The data collection utilized a rating scale questionnaire, which demonstrated a reliability of 0.98. The statistical methods employed in the data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient test.

The findings of the research are presented as follows: The leadership demonstrated by school administrators under the Roi Et Provincial Vocational Education Office was notably effective and

commendable. The overall effectiveness of schools under the Roi Et Provincial Vocational Education Office was notably high. The study examined the relationship between the innovative leadership of school administrators and school effectiveness within the Roi Et Provincial Vocational Education Office. The findings indicated a significant positive correlation, with statistical relevance at the .01 level. The correlation coefficient was high ($r = 0.93$)

.Keywords: Administrators, Innovative Leadership, School Effectiveness

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของโลก ในหลายด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมอันนำไปสู่การปรับตัวเพื่อให้เกิดความสามารถในการแข่งขันท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ สำหรับประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในระดับประเทศชาติ และในระดับองค์กรเป็นอย่างมาก โดยได้มีการกำหนดนโยบายในการให้ความสำคัญกับนวัตกรรมและมีการวางแผนเพื่อนำพาประเทศไปสู่การเป็นประเทศที่เป็นผู้นำด้านนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อแก้วิกฤติการณ์และสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาประเทศ และเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าในการสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในองค์กรนั้น ผู้นำองค์กรจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะผู้นำ คือ ผู้ที่มีบทบาทในการสนับสนุนและเสริมสร้างให้บุคลากรในองค์กรมีความคิดและแนวทางในการสร้างสิ่งใหม่ วิธีการใหม่ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์กร ดังนั้น การทำความเข้าใจถึงภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมทั้งในส่วนของความหมายและองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม รวมทั้งทฤษฎีที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง (กุลชลี จงเจริญ, 2562)

การนำวิสัยทัศน์จากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ลงสู่การปฏิบัติผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ขับเคลื่อนจึงจะทำให้สถานศึกษาเกิดประสิทธิผลตามที่ตั้งไว้ไม่ว่าจะเป็นด้านการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น หรือแม้แต่ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก จนกระทั่งการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาเอง ก็ย่อมเป็นความท้าทายของผู้บริหารสถานศึกษาถึงการนำขั้นตอนหรือวิธีการที่ตรงประเด็นมาวางแผนบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประสิทธิผลของสถานศึกษา เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ อีกทั้งการนำภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมาปรับใช้ก็มีส่วนสำคัญในการทำให้สถานศึกษามีประสิทธิผลตามที่ตั้งไว้ เพราะปัจจุบันการศึกษาถูกกำหนดด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาให้รวดเร็วและตรงตามความต้องการของผู้เรียน ครูและบุคลากร อาทิเช่น การใช้วิสัยทัศน์นวัตกรรม ในการบริหารงาน ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามองเห็นภาพในอนาคตได้อย่างชัดเจนตามที่มุ่งหวังไว้ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่สถานศึกษานวัตกรรม รวมถึงการกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดทิศทาง เพื่อสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง และดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาโดยใช้นวัตกรรมเป็นฐานให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน ก้าวทันต่อเหตุการณ์และกระแสโลกาภิวัตน์พร้อมต่อการรับสิ่งใหม่เข้าสู่สถานศึกษา มุ่งความสำเร็จโดยการนำวิสัยทัศน์ที่สร้างขึ้นสู่การปฏิบัติจริงซึ่งได้รับการสนับสนุนจากบุคลากรภายในสถานศึกษา อีกทั้งยังมีความกล้าเสี่ยงต่อนวัตกรรม โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องกล้าตัดสินใจในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง ไม่กลัวความผิดพลาด พร้อมทำงานในสถานการณ์ที่ยุ่งยาก โดยบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ กล้าท้าทายกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของผู้อื่น มีการวางแผน วิเคราะห์ ระบุความเสี่ยง โดยคำนึงถึงเป้าหมายของสถานศึกษา พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทุกสถานการณ์ กล้าแสดงความคิดเห็นที่แปลกใหม่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันมาใช้แก้ปัญหาได้ทันที มีการปรับปรุงวิธีการทำงานแบบใหม่ทันต่อเทคโนโลยี นำนวัตกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นไปใช้ในการปฏิบัติงาน

โดยได้รับการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษา กล้ายอมรับผลของการปฏิบัติงานบนความเสี่ยงที่ตัดสินใจ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขผลงานให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด รับผิดชอบควบคุมกำกับดูแลส่งเสริมและสนับสนุนและร่วมบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลมีส่วนร่วมและการมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาภายในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีสถานศึกษาภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งจากผลการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาตามตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2566 พบว่า ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์และเป้าหมายการให้บริการหน่วยงาน จำนวนผู้เรียนและประชาชน กลุ่มเป้าหมาย เข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพ มีจำนวนผู้เรียนและประชาชนเข้าเรียน 840,681 คน มีผลไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือ 1,033,700 คน ส่งผลทำให้จำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพแรกเข้า ลดลง ไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่ตั้งไว้จากที่ตั้งไว้ ร้อยละ 80 แต่กับพบว่า มีผู้สำเร็จการศึกษาเพียง ร้อยละ 36.45 ซึ่งลดลงจากแผนที่ตั้งไว้ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2566) จากการลดลงของผู้เรียนระดับอาชีวศึกษาและผลสำเร็จของผู้จบการศึกษาระดับอาชีวศึกษาลดลง ทำให้เป็นประเด็นที่ทำนายสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษานำนวัตกรรม ที่พร้อมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ มาปรับเป็นแผนให้เข้ากับบริบทสถานศึกษา เพื่อส่งผลให้สถานศึกษาในสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด มีประสิทธิภาพสูงสุดไม่ว่าจะเป็นด้านการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น ผู้เรียนระดับอาชีวศึกษาสำเร็จการศึกษาเป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้ และการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนสายอาชีพต่อสายสามัญให้สูงขึ้น เพื่อให้การพัฒนาสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดและการปฏิบัติการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล บังเกิดผลสัมฤทธิ์เชิงบทบาทภารกิจที่เป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับนโยบายการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงสอดคล้องและสนับสนุนต่อนโยบายของรัฐบาล ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนระดับชาติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อได้สารสนเทศในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในการสร้างประสิทธิผลของสถานศึกษา สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
- 2.2 เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
- 2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 3.1.1 ประชากร ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 732 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 254 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตาราง Krejcie and Morgan (1970) ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยมี 6 ด้าน ได้แก่ คือ 1) การมีวิสัยทัศน์นวัตกรรม 2) การมีความกล้าเสี่ยงต่อนวัตกรรม 3) การมีความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม 4) การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม 5) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ 6) การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยมี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา 3) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา 4) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก และ 5) ความพึงพอใจในการทำงานของครู

3.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับนี้ไปตรวจความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน และเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า มีค่า 1.00 ทุกข้อ และนำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่นได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครู สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 254 คน โดยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พร้อมด้วยแบบสอบถามสำหรับครูผ่านช่องทางออนไลน์ โดยใช้ Google forms ในกรณีที่ได้รับแบบสอบถามไม่ครบ ผู้วิจัยจะดำเนินการติดต่อประสานขอรับแบบสอบถามด้วยตนเองอีกครั้ง และเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง เมื่อได้รับคืนจึงตรวจสอบความเรียบร้อย ซึ่งได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 254 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และร้อยละ

3.5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.5.3 ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจาก ครู สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 254 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 51.18

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
อาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวม และรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การมีวิสัยทัศน์นวัตกรรมข้อความ	4.41	0.50	มาก
2. การมีความกล้าเสี่ยงต่อนวัตกรรมข้อความ	4.39	0.52	มาก
3. การมีความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม	4.44	0.57	มาก
4. การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม	4.48	0.54	มาก
5. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.46	0.54	มาก
6. การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม	4.47	0.55	มาก
รวม	4.44	0.50	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.50) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.54) รองลงมา คือ การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.55) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การมีความกล้าเสี่ยงต่อนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.52)

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
โดยภาพรวม และรายด้าน

ประสิทธิผลของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	4.45	0.53	มาก
2. ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา	4.46	0.58	มาก
3. ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา	4.47	0.56	มาก
4. ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก	4.43	0.56	มาก
5. ความพึงพอใจในการทำงานของครู	4.42	0.53	มาก
รวม	4.45	0.51	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวม อยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.51) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ
ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.56) รองลงมา คือ ความสามารถในการ
แก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.58) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความพึงพอใจในการทำงานของครู
($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.53)

4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวม และรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา (X)	ประสิทธิผลของสถานศึกษา (Y)					รวม (Y _{tot})
	ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (Y ₁)	ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา (Y ₂)	ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา (Y ₃)	ความสามารถในการพัฒนานักเรียนใหม่ทัศนคติทางบวก (Y ₄)	ความพึงพอใจในการทำงานของครู (Y ₅)	
การมีวิสัยทัศน์นวัตกรรมข้อความ (X ₁)	0.76**	0.77**	0.80**	0.73**	0.77**	0.83**
การมีความกล้าเสี่ยงต่อนวัตกรรม (X ₂)	0.74**	0.80**	0.79**	0.75**	0.80**	0.84**
การมีความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม (X ₃)	0.81**	0.85**	0.84**	0.78**	0.76**	0.88**
การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม (X ₄)	0.79**	0.87**	0.85**	0.80**	0.76**	0.88**
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (X ₅)	0.86**	0.87**	0.87**	0.80**	0.77**	0.90**
การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม (X ₆)	0.80**	0.86**	0.85**	0.78**	0.75**	0.88**
รวม (X_{tot})	0.86**	0.90**	0.90**	0.84**	0.83**	0.93**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับสูง ($r = 0.93$) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (X₅) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมมีค่าความสัมพันธ์สูงที่สุด ในระดับสูง ($r = 0.90$)

5. สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

5.1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.1.1 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรทำงานอย่างเป็นระบบ ทำงานเป็นทีม ประสานความร่วมมือกับทุกหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้ บุคลากรร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมพัฒนาระบบงานใหม่ๆ เพื่อความเป็นเลิศ และให้บุคลากรทุกคนร่วมลงมือปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความรัก ความสามัคคีภายในสถานศึกษา ให้ชุมชน หรือหน่วยงานอื่นร่วมเสนอแนวความคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้สถานศึกษาอยู่ร่วมกับชุมชนอย่างเข้มแข็ง แนวคิดของ พัชณวิสา จันทพิมพ์ (2565) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในทิศทางและจุดหมายการทำงานอย่างเป็นระบบส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและ บุคลากรมีการทำงานร่วมกันเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาและรับฟังปัญหาในการปฏิบัติงาน ของทีมงานต่าง ๆ ช่วยกันคิด ช่วยกันระดมสมอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีเป้าหมายร่วมกันกำหนดบทบาททางแผน มอบหมายงาน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็นเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาและปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงาน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรม ที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน ถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เห็นคุณค่า ของนวัตกรรมที่ได้ร่วมกันสร้างสรรค์ และเกิดความรู้สึภาคภูมิใจในผลงานและองค์กรของตนที่ได้เป็นส่วนหนึ่ง และแนวคิด ของ ธิดาพร สร้อยสังวาลย์ (2564) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ต่อองค์กรทั้งทางตรงและทางอ้อม ชุมชนหรือหน่วยงานทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม วางเป้าหมาย กำหนดบทบาท ตลอดจนมี ส่วนร่วมในการเสนอแนวความคิดเห็นเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาและปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงานเปิดโอกาสให้ทุกคนได้ สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฐิตินันท์ นันทะศร (2563) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ด้านการทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

5.2 ผลการศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

5.2.1 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหาร สถานศึกษาได้นำนโยบายจากสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาให้มี คุณภาพในทุก ๆ ด้าน มาปรับใช้กับสถานศึกษาแต่ละแห่ง ถึงแม้บริบทที่แตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นด้านผู้เรียน ด้านอาคาร สถานที่ ด้านบุคลากร บริบทที่แตกต่างกันเหล่านี้ ทำให้ผู้บริหารมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์หรือวิธีการบริหารให้เข้ากับ สถานศึกษา ดังนั้น การปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาของผู้บริหารต้องเป็นที่ยอมรับจากนักเรียน บุคลากรภายในโรงเรียน และชุมชน ที่อยู่รอบนอก จึงจะทำให้การปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แนวคิดของ นันทน์ภัส สุทธิการ (2562) กล่าวว่า ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน เป็นความสามารถของผู้บริหารในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือพัฒนาโรงเรียนให้บรรลุผล ทั้งด้านงานวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล และงาน บริหารทั่วไป เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยพิจารณาจากการยอมรับของครูต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ครูมี ความสามารถต่อการพัฒนาหรือการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานของตนเอง มีความกระตือรือร้นในการปรับปรุงวิธีการสอน การปฏิบัติงานตลอดจนพิจารณาผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน แนวคิดของ มัทนิตา คงช่วย (2563) กล่าวว่า ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน เป็นการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มีผลสำเร็จด้านผู้บริหาร และครูสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสังคมและสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น สามารถนำ

สื่อ เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการศึกษาที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน มีการพัฒนาอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมทางการเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการพัฒนาระบบบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่ทันสมัยและมีคุณภาพ และมีการประเมินผลการดำเนินงานและนำไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และแนวคิดของ วาสนา วงษ์ชาติ (2565) กล่าวว่า ความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ผู้บริหารและครูมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินงาน กำหนดนโยบาย ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย การปรับรูปแบบการบริหารให้เข้ากับบริบทโรงเรียนการปรับเปลี่ยนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมและทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีการปรับหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอ สามารถนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาช่วยในการจัดการบริหารจัดการและพัฒนาการเรียนการสอน และมีการปรับเปลี่ยนและพัฒนา สภาพแวดล้อม ในโรงเรียนให้เหมาะสม ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วุฒิชัย ดาบไธสง (2565) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

5.3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

5.3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ในระดับสูง ($r = 0.90$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดมีนโยบายให้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหารงานทั้งด้านการจัดการเรียนการสอนและการทำงานภายในสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารเป็นนวัตกรรมแห่งการบริหารสถานศึกษาในอนาคต นำไปในการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีแทนการปฏิบัติงานแบบเดิม ๆ เพื่อนำพาสถานศึกษาสู่ความเป็นองค์กรแห่งเทคโนโลยี ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จึงมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก ในระดับสูงกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด แนวคิดของ จีราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560) กล่าวว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือการมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์เห็นความสำคัญและสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการแสดงวิสัยทัศน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อให้บุคลากรมีความเข้าใจ ยอมรับและนำไปสู่การปฏิบัติ ปรับประยุกต์ให้สอดคล้องกับการดำเนินงาน สนับสนุนให้มีการพัฒนาคุณภาพและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย พัฒนาระบบบริหารจัดการถ่ายทอดเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชนและหน่วยงานอื่น จัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมเพียงพอต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งเสริมการพัฒนาตนเองของบุคลากรในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้กับองค์กร จัดให้บริการความรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้าน ICT ร่วมกัน ตลอดจนจัดทำระบบงานข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน โดยจัดเก็บเป็นฐานข้อมูลส่วนกลางและสามารถเชื่อมโยงนำข้อมูลไปใช้ได้ทันที เช่นเดียวกับแนวคิดของ ธิติพร สร้อยสังวาล (2564) กล่าวว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ผู้บริหารต้องมีความรู้เห็นความสำคัญ มีทักษะพื้นฐาน และสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ แสดงวิสัยทัศน์และการสื่อสาร เพื่อให้บุคลากรมีความเข้าใจและยอมรับ สอดคล้องกับงานวิจัย ปิยโชติ รอดหลง (2565) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท

ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นเรศ ลำเลิศวัฒนา (2566) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ โดยภาพรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก ($r = 0.917$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรยึดถือปฏิบัติ สนับสนุนให้องค์กรทำงานเป็นทีม โดยให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ นอกจากนี้เมื่องานประสบผลสำเร็จผู้บริหารสถานศึกษาควรให้คำชื่นชม ยินดี กับความสำเร็จนั้น ซึ่งเกิดจากการร่วมด้วยช่วยกันทำงานเป็นทีม เปรียบเสมือนให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีม เนื่องจากหากขาดทีมงานที่มีคุณภาพก็จะทำให้ประสิทธิผลของสถานศึกษาลดลง ด้วยเช่นกัน

6.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรวิเคราะห์ระบุความเสี่ยง โดยคำนึงถึงเป้าหมายของสถานศึกษา พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทุกสถานการณ์ ถ้าแสดงความคิดเห็นที่แปลกใหม่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันในการแก้ปัญหา มีการปรับปรุงวิธีการทำงานแบบใหม่ทันต่อเทคโนโลยี นำนวัตกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยได้รับการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษา ถ้ายอมรับผลของการปฏิบัติงานบนความเสี่ยงที่ตัดสินใจ ในการนำมาปรับปรุงแก้ไข ผลงานให้เกิดประสิทธิผลของสถานศึกษา

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

6.2.2 ควรศึกษาแนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

6.2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

6.2.4 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

7. เอกสารอ้างอิง

กุลชลี จงเจริญ. (2562). *นวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ* [เอกสารประกอบการสอน]. สาขาวิชา

ศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

จิราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี* [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ฐิตินันท์ นันทะศรี. (2563). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* [วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ธิดาพร สร้อยสังวาลย์. (2564). *บทบาทภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา* [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยพะเยา.

นเรศ ลำเลิศวัฒนา และฉลอง ชาตुरुประชีวิน. (2566). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่. *สิกขา วารสารศึกษาศาสตร์*, 10(1), 53-61. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/sikkha/article/view/258242/178152>

- นันทน์ภัส สุทธิการ. (2562). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ปิยโชติ รอดหลง. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พัชณวิสา จันทพิมพ์. (2565). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงราย [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- มัทนิตา คงช่วย. (2563). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- วาสนา วงษ์ชาล. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วุฒิชัย ดาบไธสง. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2566). รายงานผลการดำเนินงานปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. <https://shorturl.asia/6GD3R>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. พริกหวานกราฟฟิค.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับวัฒนธรรมองค์การ
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

Relationship between Transformational Leadership of School Administrators
and Organizational Culture of School under the Secondary Educational
Service Area Office Nakhon Ratchasima

อรรถัย เสริมศรี* และ สรรฤดี ดีปู**

คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*,**

Orathai Soemsri* and Sanrudee Deepu**

Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University*,**

Corresponding author E-mail: orthai@pm.ac.th

(Received: October 1, 2024; Revised: November 12, 2024; Accepted: December 1, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำนวน 346 คน กำหนดขนาดตัวอย่างจากตาราง เครซีแอนด์มอร์แกน สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามโดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.5-1.0 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ รองลงมา ได้แก่ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การกระตุ้นทางปัญญา การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และการสร้างแรงบันดาลใจ ตามลำดับ 2) วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การปฏิบัติงาน เป็นทีม รองลงมา ได้แก่ การมีคุณธรรมและจริยธรรม การมอบอำนาจการตัดสินใจ ความผูกพันต่อองค์กร การมุ่งความสำเร็จของสถานศึกษา และการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ ตามลำดับและ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .868
คำสำคัญ: ความสัมพันธ์, ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, วัฒนธรรมองค์การ

Abstract

This study seeks to examine the transformational leadership exhibited by school administrators, the prevailing organizational culture within schools, and the interplay between these two elements within the context of the secondary educational service area office in Nakhon Ratchasima. The sample

comprised 346 school administrators and educators from the secondary educational service area office in Nakhon Ratchasima, chosen utilizing Krejcie and Morgan's table. Select a sample at random by employing the method of simple random sampling, which can be executed through the process of drawing lots. The research tool employed was a questionnaire utilizing a 5-point Likert scale. The IOC value fluctuates between 0.5 and 1.0, while the reliability coefficient for the organizational culture questionnaire designed for schools stands at an impressive 0.94. The reliability coefficient for the complete dataset is 0.92. The employed statistical techniques encompassed frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient.

The findings of the study were as follows: The overall degree of transformational leadership exhibited by school administrators within the purview of the Secondary Education Service Area Office Nakhon Ratchasima was notably elevated. Upon examining particular facets, the most elevated mean score was observed in visionary skills, succeeded by idealized influence, intellectual stimulation, individualized consideration, and inspirational motivation, in that order. The overall standard of organizational culture within the schools governed by the Secondary Education Service Area Office Nakhon Ratchasima was notably elevated. The mean scores were highest in teamwork, succeeded by integrity and ethics, empowerment in decision-making, organizational commitment, focus on school success, and personnel development, in that order. The study revealed a substantial positive correlation between the transformational leadership exhibited by school administrators and the organizational culture present within schools governed by the Secondary Education Service Area Office Nakhon Ratchasima. This correlation was found to be significant at the 0.05 level, with a correlation coefficient of 0.868.

Keywords: Relationship, Transformational Leadership, Organizational Culture

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยุคปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี การเมืองและสิ่งแวดล้อมตลอดเวลาอย่างไม่หยุดนิ่ง โดยเฉพาะความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศทำให้กลายเป็นโลกไร้พรมแดน สังคมโลกจะมีการเคลื่อนไหวระหว่างวัฒนธรรมมากขึ้น นำไปสู่การผสมผสานความคิดค่านิยมตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ระหว่างมวลมนุษยชาติ ที่นำโลกเข้าสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง มีการจัดระเบียบทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองระหว่างประเทศใหม่ อันมีผลกระทบต่อทุกชาติทุกภาษารวมทั้งประเทศไทย ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือสถานศึกษาก็ย่อมได้รับผลกระทบด้วย สถานศึกษาในฐานะที่เป็นระบบเปิดย่อมต้องได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมภายนอก ทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมือง เพราะสิ่งแวดล้อมภายนอกเปลี่ยนสถานศึกษาต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อการดำรงอยู่ขององค์กร การจัดการบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับแนวทางในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2563) สอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2559 อ้างถึงใน อรชร ปราจันทร์ และ สุกัญญา แซ่ม้อย, 2560) กล่าวไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของกระแสสังคมโลกส่งผลให้สังคมไทยเกิดการปรับตัวเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมืองการศึกษาจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนทั้งแนวคิดสาระตลอดจนแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคลในชาติให้พร้อมรับและปรับตัวให้สอดคล้องเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมโลกทุกรูปแบบ การจัดการสถานศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงจึงมีลักษณะเฉพาะที่ต้องจัดให้เหมาะสมโดยสร้างให้

เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรม ทำงานเป็นกลุ่มเป็นทีมและปรับแนวคิดจากเรียนและสอนในห้องเรียนสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายหลัก 3 ประการ คือ พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษา และเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และส่งเสริม การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม ในการบริหารจัดการการศึกษาและมีกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการ คือ พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ (ธีระ รุญเจริญ, 2562) เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาหมายถึงกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้ตลอดชีวิตจากที่กล่าวมานี้ บุคคลในสถานศึกษาโดยเฉพาะผู้นำจะต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีการพัฒนานตนเองอยู่เสมอเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในทุกภาคส่วนของสังคม ผู้นำในสถานศึกษาก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องปรับตัว เพื่อการดำรงอยู่ของสถานศึกษา การจัดการบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับแนวทางในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ซึ่งที่เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้อยู่รอดและประสบความสำเร็จ คือ การบริหารการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2563) โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องมุ่งการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาและการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่จึงต้องมีความเป็นผู้มีภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง เป็นผู้จัดการที่ดี เสียบแหลม เป็นผู้ประสานชุมชนที่ดี เป็นผู้อำนวยความสะดวกที่เชี่ยวชาญและเป็นผู้วิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เป็นผู้นำองค์การโดยการนำทางและจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชามาบูรณาการเข้ากับความมุ่งประสงค์ขององค์การกับการจูงใจปัจเจกบุคคล ให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงานและผู้ตาม ให้มองเห็นงานในแง่มุมใหม่ๆ โดยมีการสร้างแรงบันดาลใจ และการกระตุ้นทางปัญญา ชี้นำและมีส่วนร่วมในการพัฒนาความสามารถของผู้ตามและผู้ร่วมงานไปสู่ระดับความสามารถที่สูงขึ้นมีศักยภาพมากขึ้นนำไปสู่การบรรลุถึงความสำเร็จของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมองค์การ โดยการศึกษาของ Sergiovanni (1998) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริหารพบว่าวัฒนธรรมองค์การเป็นตัวการที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อพฤติกรรมการบริหาร สอดคล้องกับ สัมมา ธนิตย์ (2563) ที่กล่าวว่า ผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นผู้เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์การ มีความสำคัญต่อการดำเนินงานในองค์การ เนื่องจากวัฒนธรรมในองค์การเป็นแบบแผนหรือสิ่งที่กำหนดรูปแบบการประพฤติปฏิบัติตนของบุคลากร มีผลกระทบต่อการทำงานและมีอิทธิพลต่อความสำเร็จ วัฒนธรรมองค์การมีส่วนช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานโดยจะเสริมสร้างความผูกพันให้กับสมาชิก และเป็นสิ่งที่กำหนดกรอบระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติร่วมกันของสมาชิก ทำให้เกิดเอกลักษณ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และยังส่งผลถึงเสถียรภาพทำให้เกิดภาพพจน์ที่ดีเป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป ผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมองค์การในสถานศึกษาทำให้ครูและนักเรียนเกิดความคาดหวังเจตคติและพฤติกรรม และมีผลต่อผลผลิตของโรงเรียน ซึ่งภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2559) เสนอว่าทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้ความสำคัญกับการมุ่งที่วิสัยทัศน์ การบันทาลใจและการกระจายอำนาจของผู้นำ นับเป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นตลอดเวลาผู้บริหารรุ่นใหม่ทุกคนควรทำความเข้าใจและให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมองค์การและนำภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมาใช้ให้เหมาะสม เพราะวัฒนธรรมองค์การเป็นกระบวนการสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้บริหารสถานศึกษาดังที่ นักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาไว้หลายประการ เช่น การมุ่งความสำเร็จของสถานศึกษา การปฏิบัติงานเป็นทีม การมีคุณธรรมและจริยธรรมในองค์การ การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ การมอบอำนาจการตัดสินใจ และความผูกพัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีวัฒนธรรมองค์การของ Patterson and Parker (1988) ให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้บริหารการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนา

วัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษา ดังเช่น ผู้บริหารต้องเห็นความสำคัญของความหลากหลาย และการจัดการบุคลากร การให้ และการมอบอำนาจในการตัดสินใจแก่บุคคลในสถานศึกษาบางสถานการณ์ตามความสมควร ผู้บริหารควรคำนึงถึงผลกระทบ และความเป็นไปได้ที่เกิดขึ้นแก่สถานศึกษา ผู้บริหารควรให้ความไว้วางใจในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ผู้บริหารยอมรับความคิดเห็นของครูและนักเรียนเห็นคุณค่าของบุคลากรและพร้อมส่งเสริม การพัฒนาคนขององค์กรจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณภาพในการทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร ซึ่งจะนำองค์การสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ภาวะผู้นำถือเป็นเรื่องสำคัญพฤติกรรมภาวะผู้นำมีผลต่อองค์การเพราะผู้นำสามารถทำสิ่งที่แตกต่างออกไปในการนำพา องค์การของเขานั้นไปสู่ความสำเร็จหรือล้มเหลว (Bass, 2014) แต่ด้วยสภาพปัญหาและบริบทที่แตกต่างกันไป โดยเฉพาะ พฤติกรรมบุคคลที่ขาดความเป็นภาวะผู้นำที่มุ่งไปสู่การทันต่อโลกที่กำลังก้าวไกลในยุคเทคโนโลยี ภาวะผู้นำของผู้บริหารใน การตอบสนองการพัฒนาสถานศึกษาให้เจริญก้าวหน้าเพื่อบรรลุความสำเร็จได้อย่างรวดเร็วจึงสำคัญในการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา ได้กล่าวไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีแผน ปฏิบัติงานตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) (ฉบับปรับปรุง) เป็นแม่แบบภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับบริบท และสถานการณ์ในการพัฒนาประเทศที่เป็นปัจจุบัน ซึ่งเป็นการดำเนินการ ตามกำหนดในพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ที่บัญญัติให้สามารถแก้ไขให้สอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงของประเทศได้ แผนแม่บทยังคงจำนวน 23 ประเด็น โดยในประเด็นที่ 10 เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรม และพัฒนา การเรียนรู้ มีเป้าหมายเพื่อให้คนไทย มีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะ ที่จำเป็นในยุคของการเปลี่ยนแปลง สามารถปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคคลที่เป็น ตัวแปรสำคัญในการนำองค์การมุ่งสู่ความสำเร็จในยุคของการเปลี่ยนแปลง และสามารถเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร ไปในเชิงสร้างสรรค์ได้นั้นก็คือผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญในการสร้างภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของตนเอง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา, 2567)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและ เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทยต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา
- 2.2 เพื่อศึกษาวัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา
- 2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับวัฒนธรรมองค์กรของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับ วัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ตามลำดับ ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 3,485 คน จำแนกเป็นครูจำนวน 3,389 คน ผู้บริหารจำนวน 96 คน (สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา, 2566)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำนวน 346 คน จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 10 คน และครูจำนวน 336 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ โดยใช้ขนาดของสถานศึกษา เป็นชั้นภูมิ

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (1961) โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.5- 1.0 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92

3.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยได้ ดำเนินการ ตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี วรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษา และวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา

3.3.2 กำหนดรูปแบบและโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถาม เป็นคำถามตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ ของ Likert โดยนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การมีอิทธิพลอย่างมี อุดมการณ์ 3) การสร้าง แรงบันดาลใจ 4) การกระตุ้นทางปัญญา และ 5) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และการเป็นวัฒนธรรมของสถานศึกษา มี 6 องค์ประกอบ คือ 1) มุ่งความสำเร็จของสถานศึกษา 2) การปฏิบัติงานเป็นทีม 3) การมีคุณธรรมและจริยธรรมในองค์การ 4) การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ 5) การมอบอำนาจการตัดสินใจ 6) ความผูกพันองค์การ

3.3.3 นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของประเด็นคำถาม โครงสร้างของเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสมของภาษาและแบบสอบถาม เพื่อขอคำแนะนำและทำการปรับปรุงแก้ไข

3.3.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้ว นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความ เพียงตรงของเนื้อหา ความถูกต้องของรูปแบบ และความถูกต้องของภาษา ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของคำถาม กับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหาแล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับ นิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.50-1.00 จึงถือว่าผ่านเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้สมบูรณ์และเหมาะสม ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่ามีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์

3.3.5 นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach

3.3.6 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงให้เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ ติดต่อขอหนังสือจาก บัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวม ข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำนวน 346 คน ส่งหนังสือ ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา พร้อมด้วยแบบสอบถามสำหรับ ผู้บริหารสถานศึกษาผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้แก่ ไปรษณีย์ โดยผู้วิจัยจะแนบซองเปล่าพร้อมติด แสตมป์จำหน่ายของผู้วิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ และผ่านช่องทางออนไลน์ โดยใช้ Google Forms เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามที่ได้กลับคืนทางไปรษณีย์และแบบออนไลน์ พิจารณาความสมบูรณ์ ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ ข้อมูลในลำดับต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และร้อยละ

3.5.2 ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกรายด้านเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย พิจารณาและใช้หลักเกณฑ์ของช่วงระดับคะแนน ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2560)

3.5.3 ตอนที่ 3 วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามองค์ประกอบ เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย พิจารณาและใช้หลักเกณฑ์ของช่วงระดับคะแนน ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2560)

3.5.4 นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กับวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4. ผลการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวม และรายด้าน

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การมีวิสัยทัศน์	4.45	0.38	มาก
การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.21	0.62	มาก
การกระตุ้นทางปัญญา	3.99	0.67	มาก
การสร้างแรงบันดาลใจ	4.04	0.68	มาก
การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.02	0.68	มาก
รวม	4.14	0.53	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.38) รองลงมา ได้แก่ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.62) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การกระตุ้นทางปัญญา ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.67)

4.2 วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวม และรายด้าน

วัฒนธรรมองค์การ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การมุ่งความสำเร็จของสถานศึกษา	4.15	0.61	มาก
การปฏิบัติงานเป็นทีม	4.29	0.57	มาก
การมีคุณธรรมและจริยธรรม	4.24	0.62	มาก
การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ	4.13	0.65	มาก
การมอบอำนาจการตัดสินใจ	4.20	0.62	มาก
ความผูกพันต่อองค์การ	4.19	0.66	มาก
รวม	4.20	0.56	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการปฏิบัติงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.57) รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีคุณธรรม และจริยธรรม ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.62) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.65)

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับวัฒนธรรมองค์การของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษากับวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมมี ความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับวัฒนธรรมองค์การ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

ตัวแปร	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y
X ₁	.405**	.352*	.322**	.429**	.434**	.389**	.432**
X ₂	.745**	.644**	.641**	.679**	.702**	.686**	.759**
X ₃	.770**	.724**	.692**	.724**	.723**	.727**	.809**
X ₄	.812**	.729**	.706**	.748**	.777**	.766**	.840**
X ₅	.791**	.727**	.703**	.705**	.757**	.694**	.807**
X	.839**	.759**	.734**	.777**	.804**	.776**	.868**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมี นัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .868 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษารายด้านกับวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาโดยภาพรวม พบว่า ด้านที่มี ความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาโดยภาพรวมสูงที่สุด ได้แก่ การสร้างแรงบันดาลใจ (X₄) มีความสัมพันธ์กัน

ทางบวกในระดับสูง ($r = .840$) รองลงมา ได้แก่ การกระตุ้นทางปัญญา (X_3) มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r = .809$) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X_5) มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r = .807$) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X_2) โดยมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูง ($r = .759$) ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยภาพรวมต่ำที่สุด ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ (X_1) มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .432$)

5. สรุปและอภิปรายผล

5.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากโลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารจึงต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการทำงานที่ชัดเจน เพื่อเป้าหมายของโรงเรียนสามารถแก้ไขปัญหาขององค์กรหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปด้วยดี เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงานและการปฏิบัติตนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากร คำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ และดึงความสามารถที่แท้จริงของบุคลากรออกมาได้ ช่วยชี้แนะครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มองเห็นปัญหาและมีการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกันคิดและค้นหาวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน จึงเป็นผลให้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ที่มีกลยุทธ์ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษ ที่ 21 โดยให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีสมรรถนะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งจิตวิญญาณ ความเป็นครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณิษา สีถิ และคณะ (2567) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับวัฒนธรรมองค์การ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพชรบูรณ์ ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวัฒน์ พนมวรชัย (2563) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเครือข่ายมูลนิธิสาธิต ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

5.2 วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องมาจาก สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ได้สร้างวัฒนธรรมองค์การที่เข้มแข็ง สามารถยืดหยุ่นและปรับตัวตามเหตุการณ์และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน อีกทั้งมุ่งเน้นการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีม ซึ่งการทำงานเป็นทีมจะช่วยสร้างบรรยากาศการทำงานที่มีความร่วมมือสูง และเป็นการรวมพลังของบุคลากรในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ที่บุคลากรในสถานศึกษาทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่ความสำเร็จขององค์กรอย่างเป็นระบบและมีโครงสร้างชัดเจน สมชาย เทพแสง (2567) กล่าวว่า องค์กรที่สนับสนุนการทำงานเป็นทีมจะมีความสามารถในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ และมีความยืดหยุ่นในการปรับตัวตามสถานการณ์ นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนการปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม รวมถึงการมอบอำนาจในการตัดสินใจให้แก่บุคลากร มีผลให้บุคลากรรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา เกิดความผูกพันในองค์กร ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองและนำความรู้ที่นำมาพัฒนางานเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ที่ได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีแผนปฏิบัติงานตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (2561-2580) เป็นแม่แบบภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับบริบท และสถานการณ์ในการพัฒนาประเทศ

ที่เป็นปัจจุบัน ซึ่งเป็นการดำเนินการตามกำหนดในพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ที่บัญญัติให้สามารถแก้ไขให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของประเทศได้ แผนแม่บทในประเด็นที่ 10 เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและพัฒนาการเรียนรู้ มีเป้าหมายเพื่อให้คนไทย มีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นในยุคของการเปลี่ยนแปลง สามารถปรับตัว สื่อสาร และมีทักษะการทำงานเป็นทีมสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนวย มีสมทรัพย์ (2563) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมกับวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการศึกษพบว่า วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวัฒน์ พนมวรชัย (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับวัฒนธรรมองค์การของครูในโรงเรียนเครือข่ายมูลนิธิสากล ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .868 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาโดยรวมสูงที่สุดคือการสร้างแรงบันดาลใจ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก การสร้างแรงบันดาลใจจากผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์การ โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการกระตุ้นให้บุคลากรรู้สึกมีความสำคัญและมีส่วนร่วมในการทำงาน จะช่วยเพิ่มความผูกพันของบุคลากรต่อองค์การสถานศึกษาได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ Bass and Avolio (1985) พบว่า ผู้นำที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจและสนับสนุนทีมงานจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความพึงพอใจในการทำงานได้อย่างมีนัยสำคัญ วัฒนธรรมองค์การ ที่มักเกิดจากการมีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่ดี มีความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจสร้างบรรยากาศการปฏิบัติงานที่เปิดกว้างและสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลให้บุคลากรมีความรู้สึว่าตนมีความสำคัญในองค์การและทุ่มเทการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการวิจัยของ Schein (1985) ได้เสนอว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถสร้างวัฒนธรรมองค์การที่สร้างสรรค์ และสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ตอบสนองค่านิยมในยุคปัจจุบัน ก่อให้เกิดวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง ผู้บริหารจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม และหาแนวทางในการพัฒนาองค์การ ค่านิยม และนำองค์การมุ่งสู่ความสำเร็จ ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณิษา สีโธ และคณะ (2567) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับวัฒนธรรมองค์การสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรภา มะลิเผือก (2565) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับวัฒนธรรมองค์การ ของสถานศึกษาโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทาง บวกอยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในแต่ละด้านกับวัฒนธรรมองค์การในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา พูลกลี (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและวัฒนธรรมองค์การตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในวัฒนธรรมองค์การตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษา จัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ผู้บริหารและบุคลากรสามารถรับมือกับความท้าทายที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำแนวปฏิบัติใหม่มาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

6.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมาควรส่งเสริมการพัฒนาวิสัยทัศน์ของผู้บริหารให้ดียิ่งขึ้นโดยมีการสนับสนุนผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะด้านวิสัยทัศน์ให้มากขึ้น มีการจัดอบรมหรือการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มพูนความรู้และความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม รวมถึงการนำวิสัยทัศน์นั้นไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และสนับสนุนการพัฒนาวิสัยทัศน์ในระยะยาว ที่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายที่เกิดขึ้นในอนาคต

6.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกคน การเปิดโอกาสให้สมาชิกในทีมได้แสดงความคิดเห็น แบ่งปันข้อมูล และทำงานร่วมกันจะช่วยให้เกิดการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ หรือการจัดอบรมเกี่ยวกับทักษะการทำงานเป็นทีม

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา

6.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

6.2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

7. เอกสารอ้างอิง

- จิราภรณ์ พงษ์พั้ง. (2560). วัฒนธรรมองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 2 [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชัยวัฒน์ พนมวรชัย. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับความผูกพันต่อองค์การของครู ในโรงเรียนเครือข่ายมูลนิธิลาซาล [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ธีระ รุญเจริญ. (2562). ทิศทางการจัดการเรียนรู้สู่การศึกษา 4.0 ในยุคดิจิทัล (พิมพ์ครั้งที่ 2). วิทยาการพิมพ์.
- บุญชุม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาสน.
- ภาวิดา ชาราศรีสุทธิ (2559). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วรรณิษา สีโธ, ศุภกร อนันต์ประ และศิริสิกุล ไชยวันดี. (2567). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับวัฒนธรรมองค์การสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์. *ครุสภาวีวิทยจารย์*, 5(2), 135-150. <https://ph02.tci-thaijo.org/index.php/withayajarnjournal/article/view/251376/171071>
- สมชาย เทพแสง, อัจฉริยา เทพแสง และกันต์ธมณีนญา นฤโฆษิตศิริ. (2567). ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว (Agile Leadership): รูปแบบใหม่ของผู้นำในยุคดิจิทัล. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและนวัตกรรมการศึกษา*, 3(1), 51-68. <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/JIREI/article/view/3593/2693>

- สัมมา รัตนธัย. (2563). *หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). ข้าวฟ่าง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา. (2566). *แผนยุทธศาสตร์หรือแผนพัฒนาหน่วยงานประจำปี พ.ศ. 2567*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561*.
<https://www.obec.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2563). *คู่มือการประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0* (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- อรชร ปรารจันท์ และสุกัญญา แซ่ม้อย. (2560). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของครู. *วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา*, 1(2), 53-70. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/emi/article/view/142068/105175>
- อำนวย มีสมทรัพย์. (2563). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- Patterson, M., & Parker, P. (1988). Enhancing School Culture: Reculturing Schools. *Journal of Staff Development*, 23(3), 198-228.
- Bass, M., & Avolio, B. (2014). Transformational Leadership Development. *Consulting Psychologists*, 28(2), 28-43.
- Krejcie, R., & Morgan, W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607-610.
- Likert, R. (2010). *New Pattern of Management*. McGraw-Hill Book.
- Schein, E. (1985). *Organizational Culture and Leadership: A Dynamic View*. Jossey-Bass.
- Sergiovanni, J. (2007). *Supervision: A redefinition*. McGraw-Hill Book.

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

Using Information Technology for Management School of Administrators

under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1

อรรณพ เพียรทำดี* ชุตินา พรหมผุย** และ บุญญ์กัญญ์ จิระเพิ่มพูน***

คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*, **, ***

Unnop Phaintamdee* Chutima Prompourii** Bunkan Jirapermpoon***

Faculty of Education, Vongchavalitkul University*, **, ***

Corresponding author E-mail: unnop_pha@vu.ac.th

(Received: June 9, 2024; Revised: July 2, 2024; Accepted: July 8, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาขนาดของสถานศึกษา และที่ตั้งของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 104 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (Independent t -test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test แบบ One-way ANOVA) และเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานทั่วไป และด้านบริหารงานบุคคลตามลำดับ และ 2) ผลการเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษา และที่ตั้งของสถานศึกษาต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ, การบริหารสถานศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษา, ประถมศึกษา

Abstract

The aims of this research are 1) to examine the extent of information technology utilization in school administration by administrators within the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1, and 2) to compare the utilization of information technology in school administration among these administrators, classified by administrative experience, school size, and school location. The sample

group consisted of 104 school administrators from the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1 for the 2023 academic year, chosen via multistage sampling. The research tool utilized was a 5-point Likert scale questionnaire, exhibiting an item-objective congruence index between 0.80 and 1.00, alongside an overall reliability coefficient of 0.96. The employed statistics comprised percentage, mean, standard deviation, independent t-test, one-way ANOVA, and pairwise comparison by Scheffe's method.

The outcomes were as follows: 1) School administrators within the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1 employed information technology extensively in school administration, both comprehensively and in specific facets. The sequence of average scores from highest to lowest was academic administration, budget administration, general administration, and personnel administration. Comparative results of school administrators within the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1 indicated statistically significant differences at the 0.05 level in their utilization of information technology for school administration, both overall and in specific aspects, when analyzed by varying school sizes. Nonetheless, when evaluating the application of information technology in school administration according to administrative experience and geographical location, no substantial disparities were observed either overall or in specific facets.

.Keywords: Using Information Technology, Management School, Administrators, Primary Educational

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานและบริหารจัดการในงานทุก ๆ ด้านของหน่วยงานทุกประเภท โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งซึ่งช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการศึกษาในทุกระดับ เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นตัวจักรสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างมาก การมีระบบสารสนเทศที่ดีจะช่วยให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน ในด้านการศึกษาที่เช่นกัน เทคโนโลยีสารสนเทศถูกนำมาช่วยในการเรียนการสอน รวมทั้งใช้ในการงานบริหารของสถานศึกษา เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ผลิตสื่อช่วยการเรียนการสอน การจัดทำประวัตินักเรียนครูและบุคลากรทางการศึกษา การคิดคะแนนสอบ คิดเกรดเฉลี่ย การจัดทำตารางสอน การใช้คอมพิวเตอร์ในการบริหารงาน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างแท้จริง (อัจฉริยา ทองมา, 2558)

รัฐบาลเล็งเห็นถึงความสำคัญของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ มาตรา 257 ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน จึงมีการกำหนดให้มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินและการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดิน และเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) และแผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2563 – 2565 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลประสิทธิภาพสูง ให้ครอบคลุมทุกหน่วยงานและสถานศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาการบริหารจัดการให้ก้าวสู่การเป็นหน่วยงานดิจิทัล ยุทธศาสตร์ที่ 4 ผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล และยุทธศาสตร์ ที่ 5 พัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา การวิจัยและการสร้างนวัตกรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ได้บัญญัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษาไว้ใน มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะ ในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ และมาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีด ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อ การศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549)

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมากเพื่อให้การจัดการบริหารสถานศึกษาเกิด ประสิทธิภาพมากขึ้นและการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชน ประสบผลสำเร็จเช่นเดียวกัน ซึ่งเด็กและเยาวชนจะเป็น กำลังสำคัญในอนาคตของประเทศชาติ กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาภาค บังคับ 9 ปีและการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ซึ่งภายใต้แผนปฏิรูปประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลของ กระทรวงศึกษาธิการด้านการศึกษา คือ ปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล การปฏิรูปการเรียนรู้ ด้วยดิจิทัลผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ ด้วยดิจิทัลแห่งชาติ การปฏิรูประบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการศึกษา การพัฒนาความ เป็นพลเมืองดิจิทัล ในด้านความฉลาดรู้ดิจิทัล ความฉลาดรู้สารสนเทศ ความฉลาดรู้สื่อ เพื่อการรู้วิธีการเรียนรู้ ในการเรียนรู้ ตลอดชีวิต ตลอดจนการมีพฤติกรรมที่สะท้อนการรู้คิด การมารยาท จริยธรรมเกี่ยวกับการใช้สื่อและ การสื่อสารบนอินเทอร์เน็ต

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในสถานศึกษานั้นมีความสำคัญและเป็นประโยชน์สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายสำคัญที่จะนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษา ด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านการบริหารงานวิชาการ โดยการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สอน การเก็บข้อมูล ประวัติ ผลการเรียนรู้และผลงานของผู้เรียน อีกทั้งยังนำไปใช้ในการวัดผลประเมินผลทำให้การวัดผลประเมินผลมีประสิทธิภาพ ทำให้ ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ด้านการบริหารงานบุคคล โดยมีการนำมาใช้ในด้านติดต่อประสานงานของบุคลากร ในสถานศึกษา เก็บข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบในการกำหนดกรอบอัตราค่าจ้าง ในอนาคต และกำหนดรูปแบบในการพัฒนาบุคลากรให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะ การโลกและนโยบายต่าง ๆ ของประเทศในด้านการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนายอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ด้านการ บริหารงานงบประมาณ โดยมีการวางแผนการดำเนินงานในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ งานงบประมาณ การ ตรวจสอบ ติดตาม การวางแผนการดำเนินงานในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ งานงบประมาณ เพื่อเป็นข้อมูล ประกอบการดำเนินงานและแนวทางในการพัฒนางานด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบริหารทั่วไป โดยนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้เก็บข้อมูลทั้งในด้านสถานศึกษาและผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้นำไปประกอบในการกำหนดนโยบายของ สถานศึกษาในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงาน การวางแผน การดำเนินงาน การนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานและใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นเครื่องมือที่ช่วย ให้ผู้บริหารพัฒนาระบบบริหารจัดการได้รวดเร็วและแม่นยำขึ้น สามารถทำความเข้าใจกับปัญหาอย่างชัดเจน ถูกต้อง มีข้อมูล ประกอบการวางแผนพัฒนางานสร้างทางเลือกใหม่ ๆ ในการดำเนินงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษา มีความจำเป็น ที่จะต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบการวางแผนตัดสินใจกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถาน ศึกษาข้อมูลสารสนเทศแสดงถึงผลการปฏิบัติงานทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถวิเคราะห์ปัญหาและนำมาปรับปรุงงานของ ตนให้ดียิ่งขึ้น ผู้บริหารสามารถศึกษาผลการดำเนินงานของบุคลากรในหน่วยงาน ชี้แนะหรือช่วยเหลือแก้ปัญหาที่นั้น ๆ ได้ง่ายขึ้น (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2555)

ข้อมูลสารสนเทศมีความสำคัญมากในการตัดสินใจในการดำเนินการต่าง ๆ โดยเฉพาะการวางแผนการศึกษา การ กำหนดนโยบาย จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพและถูกต้องเป็นปัจจุบัน ตรงกับความต้องการและทันสมัย

จะช่วยให้การบริหารจัดการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สารสนเทศที่ผู้บริหารใช้อยู่และพบปัญหาหลายประการ คือ ข้อมูลที่จะนำมาประกอบการตัดสินใจมีหลากหลายคลุมเครือไม่ชัดเจนและมีข้อมูลไม่เพียงพอต่อการตัดสินใจ ซึ่งอาจทำให้ผู้บริหารตัดสินใจผิดพลาด อาจก่อให้เกิดความสูญเสียตามมา ปัจจุบันการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีนโยบายในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่แตกต่างกันซึ่งเป็นไปตามสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ส่งผลให้มาตรฐานการใช้ระบบสารสนเทศ มีปัญหาและวิธีการแก้ไขที่แตกต่างกัน อันส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการ เพื่อตอบสนองนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้บริหารได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหาร งานด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านบริหารทั่วไป โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพแก่ประชาชนในเขตพื้นที่บริการ คือ อำเภอเมืองนครราชสีมา และอำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา มีสถานศึกษาในเขตพื้นที่บริการทั้งหมด 143 โรงเรียน มีนักเรียนผู้เข้ารับบริการทั้งสิ้น 35,070 คน ผู้บริหาร จำนวน 143 คน ครูและบุคลากร จำนวน 2,448 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้มีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาในทุกรูปแบบ และรายงานผลการดำเนินการทุกปีงบประมาณ เพื่อกำกับติดตามผลการดำเนินการ และนำมาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1, 2566)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาแสดงให้เห็นว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาเริ่มเข้ามามีบทบาทและมีความสำคัญต่อการบริหารงานในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการบริหารงาน การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถและเห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาปรับปรุง ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อจะได้ทราบสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารงานวิชาการ 2) ด้านบริหารงานงบประมาณ 3) ด้านบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านบริหารงานทั่วไป และผลการวิจัยในครั้งนี้ยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับใช้เป็นแนวทางพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ใช้ในการวางแผน สนองต่อจุดเน้นและนโยบาย การตัดสินใจ การปรับปรุง และพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา อันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การบริหารสถานศึกษา ขนาดของสถานศึกษา และที่ตั้งของสถานศึกษา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวนทั้งสิ้น 143 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 104 คน โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากตารางกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน ไพศาล หวังพานิช, 2563) และสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยการแบ่งกลุ่มตัวอย่าง

ตามขนาดสถานศึกษา และผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาละ 1 คน และครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานสถานศึกษาละ 2 คน โดยครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงาน โดยวิธีจับสลาก

3.3 ผู้ให้ข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนในภาพรวมของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาละ 1 คน และครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงาน สถานศึกษาละ 2 คน รวมสถานศึกษาละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 312 คน และนำมาเฉลี่ยเป็น 104 ชุด ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกได้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน		ผู้ให้ข้อมูล	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ผู้บริหาร	ครูหัวหน้ากลุ่มงาน
ขนาดเล็ก	64	46	46	92
ขนาดกลาง	59	43	43	86
ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	20	15	15	30
รวม	143	104	104	208

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (Independent t –test) และ การทดสอบค่าเอฟ (F-test แบบ One-way ANOVA) และเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ภาพรวมและรายข้อ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านบริหารงานวิชาการ	4.21	0.27	มาก	1
2. ด้านบริหารงานงบประมาณ	4.18	0.27	มาก	2
3. ด้านบริหารงานบุคคล	4.15	0.30	มาก	4
4. ด้านบริหารงานทั่วไป	4.18	0.28	มาก	3
รวม	4.18	0.27	มาก	

จากตารางที่ 2 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำ คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.27) รองลงมาคือด้านบริหารงานงบประมาณ ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.27) ด้านบริหารงานทั่วไป ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.28) และด้านบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.30) ตามลำดับ

4.2 ผลการเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามประสบการณ์การบริหารสถานศึกษา ขนาดของสถานศึกษาและที่ตั้งของสถานศึกษาที่ต่างกัน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การบริหารสถานศึกษา

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหาร สถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์การบริหารสถานศึกษา				t	P
	ไม่เกิน 10 ปี (n=41)		มากกว่า 10 ปี (n=63)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การบริหารด้านบริหารงานวิชาการ	4.28	0.28	4.17	0.26	2.198*	0.197
2. การบริหารด้านบริหารงานงบประมาณ	4.25	0.28	4.14	0.25	2.157*	0.188
3. การบริหารด้านบริหารงานบุคคล	4.20	0.33	4.12	0.28	1.258*	0.063
4. การบริหารด้านบริหารงานทั่วไป	4.25	0.27	4.13	0.28	2.191*	0.913
รวม	4.25	0.28	4.14	0.25	0.052*	0.127

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา					
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษ	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. การบริหารด้านบริหารงานวิชาการ	4.13	0.25	4.20	0.27	4.50	0.12
2. การบริหารด้านบริหารงานงบประมาณ	4.09	0.24	4.17	0.25	4.48	0.15
3. การบริหารด้านบริหารงานบุคคล	4.04	0.27	4.15	0.29	4.52	0.09
4. การบริหารด้านบริหารงานทั่วไป	4.10	0.25	4.15	0.29	4.47	0.12
รวม	4.09	0.23	4.17	0.26	4.49	0.09

จากตารางที่ 4 พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา สูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กตามลำดับ

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1. ด้านบริหารงานวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.55	0.77	13.11*	0.00
	ภายในกลุ่ม	101	5.96	0.06		
	รวม	103	7.50			
2. ด้านบริหารงานงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.73	0.87	15.62*	0.00
	ภายในกลุ่ม	101	5.60	0.06		
	รวม	103	7.33			
3. ด้านบริหารงานบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	2.63	1.32	19.28*	0.00
	ภายในกลุ่ม	101	6.89	0.07		
	รวม	103	9.53			
4. ด้านบริหารงานทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	2	1.62	0.81	12.20*	0.00
	ภายในกลุ่ม	101	6.69	0.07		
	รวม	103	8.30			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.86	0.93	17.45*	0.00
	ภายในกลุ่ม	101	5.37	0.05		
	รวม	103	7.22			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหาร สถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา	ที่ตั้งของสถานศึกษา				t	P
	เมืองนครราชสีมา (n=56)		โนนสูง (n=48)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การบริหารด้านบริหารงานวิชาการ	4.20	0.28	4.23	0.27	- 0.421*	0.906
2. การบริหารด้านบริหารงานงบประมาณ	4.19	0.25	4.17	0.29	0.212*	0.222
3. การบริหารด้านบริหารงานบุคคล	4.15	0.30	4.15	0.31	- 0.002*	0.838
4. การบริหารด้านบริหารงานทั่วไป	4.19	0.30	4.16	0.27	0.584*	0.580
รวม	4.18	0.26	4.18	0.27	0.102*	0.998

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

5. สรุปและอภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน และการเปรียบเทียบด้านประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาและด้านสถานที่ตั้งของสถานศึกษา ไม่พบความแตกต่าง ยกเว้นด้านขนาดของสถานศึกษาที่สถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างจากสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาทุกขนาดให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษา แต่มีข้อจำกัด ในเรื่องความพร้อมด้านงบประมาณหรือบุคลากร โดยผู้วิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

5.1 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ผลปรากฏดังนี้

5.1.1 ด้านบริหารงานวิชาการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มีการส่งเสริมทักษะการใช้สื่อเทคโนโลยีในการนำมาประกอบการเรียนการสอนมากขึ้นในปัจจุบัน มีระบบพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ครูสืบค้นข้อมูลเนื้อหาสาระความรู้จากอินเทอร์เน็ตมาใช้ประกอบการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย นอกจากนี้ยังมีการใช้โปรแกรมหรือแอปพลิเคชันในการวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน ทำให้วัดและประเมินผลได้อย่างเที่ยงตรงและรวดเร็วขึ้น และมีการใช้คอมพิวเตอร์และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับงานวิชาการ ทำให้เข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและสะดวกมากยิ่งขึ้น จากที่กล่าวมาเป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ได้อย่างเต็มรูปแบบ มีประสิทธิภาพทั้งต่อตัวผู้เรียนและครู ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 หมวด 9 มาตรา 65 ได้ระบุไว้ว่า ให้มีการพัฒนาบุคลากร ทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ

และประสิทธิภาพ จึงทำให้สภาพปัจจุบันในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกราช เครือศรี และคณะ (2558) ได้ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของครู พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารวิชาการ และพิมล โชติธนอธิวัฒน์ (2560) ได้ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพนัสนิคม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

5.1.2 ด้านบริหารงานบุคคล มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การใช้คอมพิวเตอร์ในการพิมพ์รายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดทำสถิติการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ใช้คอมพิวเตอร์ในการวางแผนอัตรากำลังของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา และนอกจากนี้ยังมีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงทำให้สภาพปัจจุบันในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวัลย์ นนทเกศ (2556) ได้ทำการศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมาก และกิตตินันท์ เจริญกลาง (2565) ได้ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ตามความเห็นของครู พบว่าสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับมาก

5.2 เปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การบริหารสถานศึกษา ขนาดของสถานศึกษา และที่ตั้งของสถานศึกษา ผลปรากฏ ดังนี้

5.2.1 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การบริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทุกคนต้องเรียนรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่มีอยู่ตลอดเวลา กอปรกับปัจจุบันหน่วยงานต้นสังกัดเริ่มมีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานมากขึ้น เช่น ฝ่ายบริหารงานวิชาการมี โปรแกรมระบบบริหารจัดการผลการเรียน (School MIS) ฝ่ายบริหารงานงบประมาณ มีระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ฝ่ายบริหารงานบุคคล มีระบบประเมินวิทยฐานะดิจิทัล (DPA) และฝ่ายบริหารงานทั่วไปมีระบบสนับสนุนการบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (AMSS++) เป็นต้นเพื่อให้สอดคล้องและครอบคลุมกับภาระงานของสถานศึกษา เป็นการช่วยลดภาระงานและประหยัดเวลาในการปฏิบัติงานของฝ่ายต่าง ๆ จึงไม่เกี่ยวกับประสบการณ์การบริหารของผู้บริหารแต่อย่างใด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยูเอนิ บาภา (2562) ได้ศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 พบว่า ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กวินธ์ธรา พินตะคุ (2565) ได้ศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกันโดยรวมไม่แตกต่างกัน

5.2.2 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารของสถานศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันจะมีความพร้อมแตกต่างกัน เช่น ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยี จำนวนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีมีน้อย หรือแม้กระทั่งการจัดซื้อหรือจัดตั้งงบประมาณ เพื่อปรับปรุง ซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งสถานศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษจะมีความพร้อมมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดเล็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กันตนา มั่นจิตร (2559) ได้ศึกษา การใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 พบว่าผลการเปรียบเทียบสภาพการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 ที่มีขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน มีการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กวินท์ธรา พินตะคุ (2565) ได้ศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่บริหารงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สถานศึกษาขนาดใหญ่มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารสถานศึกษาแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก

5.2.3 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็ว และเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งในปัจจุบันอินเทอร์เน็ตสามารถเข้าถึงได้ทุกพื้นที่ และหน่วยงานต้นสังกัดมีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานมากขึ้น โดยการใช้งานผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อให้สอดคล้องและครอบคลุมกับภาระงานของสถานศึกษา เป็นการช่วยลดภาระงานและประหยัดเวลาในการปฏิบัติงานของฝ่ายต่าง ๆ จึงไม่เกี่ยวกับที่ตั้งของสถานศึกษา แต่อย่างไรก็ตาม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวัฒน์ สีไพร (2561) ได้ศึกษา ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารงานตามความเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่า ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารงานตามความเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ที่มี ขนาดโรงเรียน ประสบการณ์ทำงานและที่ตั้งของสถานศึกษาทำงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กวินท์ธรา พินตะคุ (2565) ได้ศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่บริหารงานในสถานศึกษาที่มีที่ตั้งของสถานศึกษาที่ต่างกันมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

6.1.1 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสนับสนุนการใช้คอมพิวเตอร์ในการทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อเป็นการลดการใช้กระดาษ และใช้เทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

6.1.2 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสนับสนุนให้ใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดเก็บฐานข้อมูลพัสดุ วัสดุและครุภัณฑ์ มากกว่าการจัดเก็บในสมุดหรือกระดาษเพื่อป้องกันการสูญหาย หรือเกิดความเสียหายที่ไม่อาจคาดถึงได้

6.1.3 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมวินัย คุณธรรม และจริยธรรม เช่น อบรมผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ แทนการจัดอบรมซึ่งเป็นการลดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ได้เป็นจำนวนมาก

6.1.4 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการใช้ช่องทางออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา เพื่อให้หน่วยงาน องค์กร ผู้ปกครองได้รับข่าวสารอย่างถูกต้อง และเข้าใจตรงกัน

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรศึกษาปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

6.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6.2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งด้านนโยบายระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และตามบริบทของสถานศึกษา

7. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). แผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2563 – 2565.

<https://bict.moe.go.th/wp-content/uploads/2022/03/digital-63-65.pdf>

กวิณัฏฐา พินิตะคุ. (2565). การศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต].

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.

กันตนา มั่นจิตร. (2559). ศึกษาการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 31 [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.

กิตตินันท์ เจริญกลาง. (2565). การศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ตามความเห็นของครู [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.

พิมล โชติธนาธิวัฒน์. (2560). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมือง หนองบัวลำภู [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.

ไพศาล หวังพานิช. (2563). วิธีการวิจัย Research Methodology [เอกสารประกอบการสอน]. มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.

- ยูไฮน์ บากา. (2562). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเขต 3 [สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ศิริวัฒน์ สีไพร. (2561). การศึกษาปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการบริหารงานตามความเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566. กลุ่มนโยบายและแผน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2555). สารานุกรมวิชาชีพครูเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554. โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2549). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, กระทรวงศึกษาธิการ.
- อัญฉริยา ทองมา. (2558). การศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- เอกราช เครือศรี, โกวิท วัชรินทรางกูร, และกระพัน ศรีงาน. (2558). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32. ใน สำราญ บุญเจริญ (บ.ก.), *สร้างสรรค์และพัฒนาเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน. การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 2*. (น. 202-210). วิทยาลัยนครราชสีมา.

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

Strategies for Academic Administration to Enhance the Innovation Ability of Student
under Roi Et Primary Educational Service Area Office 2

อติราช ชัชวาลย์* และ ชัยยนต์ เพาพาน**

คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์, มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*,**

Atirach Chatchawan* and Chaiyon Paophan**

Faculty of Education and Human Development, Roi Et Rajabhat University*,**

Corresponding author E-mail: pure45130@gmail.com

(Received: July 2, 2025; Revised: July 23, 2025; Accepted: August 3, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 และ 2) พัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ประกอบด้วย ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 350 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Yamane มีขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ระยะที่ 2 พัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน โดยวิธีการสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ การหาคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถาม สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.989 และแบบประเมินกลยุทธ์มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และ 0.705 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความสำคัญ ความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$)

ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด ตามลำดับ และผลการวิเคราะห์ดัชนีความสำคัญ ความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) การใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี 2) การวัด ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนผู้เรียน 3) การพัฒนาหลักสูตร 4) การพัฒนาการเรียนการสอน 5) การนิเทศ การศึกษา 2. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์เชิงรุก มี 5 กลยุทธ์หลัก 34 กลยุทธ์รอง 165 วิธีดำเนินการ 2) กลยุทธ์เชิงขยายขอบข่ายกิจการ มี 5 กลยุทธ์หลัก 15 กลยุทธ์รอง 70 วิธีดำเนินการ 3) กลยุทธ์การพลิกตัว มี 5 กลยุทธ์หลัก 15 กลยุทธ์รอง 63 วิธีดำเนินการ 4) กลยุทธ์ เชิงป้องกัน มี 5 กลยุทธ์หลัก 15 กลยุทธ์รอง 62 วิธีดำเนินการ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ กลยุทธ์หลัก กลยุทธ์รอง และวิธีดำเนินการ พบว่า ความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

คำสำคัญ: กลยุทธ์, การบริหารงานวิชาการ, ความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน

Abstract

This research aimed to: 1. examine the current conditions, desired conditions, and needs regarding academic administration for enhancing students' innovation creation abilities under the Roi Et Primary Educational Service Area Office 2; and 2. develop academic administration strategies to strengthen students' capacity for innovation creation under the same office. It was conducted in two phases. Phase 1 investigated the current conditions, desired conditions, and needs concerning academic administration to promote students' innovative abilities. The sample consisted of 350 school administrators and teachers, determined using Yamane's formula and selected through stratified sampling. Data were collected using a five-point rating scale questionnaire. Phase 2 focused on developing academic administration strategies to enhance students' innovation creation abilities. Data were gathered through a focus group discussion with eight experts, followed by an assessment of the strategies' appropriateness and feasibility. The questionnaire assessing the current and desired conditions demonstrated a reliability coefficient of 0.989, while the five-point strategy evaluation form showed a reliability coefficient of 0.705. Statistical analyses employed included percentage, mean, standard deviation, and the Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$).

The findings were as follows: 1. The overall current conditions of academic administration to enhance students' innovation abilities were at a high level, while the desired conditions were at a very high level. The ranking of needs, from highest to lowest, was as follows: 1) Use of media, innovation, and technology, 2) Measurement, evaluation, and transfer of student learning outcomes, 3) Curriculum development, 4) Teaching and learning development and 5) Educational supervision. 2. The academic administration strategies developed to enhance students' innovation creation abilities comprised four types: 1) Proactive strategies: 5 main strategies, 34 sub-strategies, and 165 operational methods, 2) Expansion strategies: 5 main strategies, 15 sub-strategies, and 70 operational methods. 3) Turnaround strategies: 5 main strategies, 15 sub-strategies, and 63 operational methods, 4) Preventive strategies: 5 main strategies, 15 sub-strategies, and 62 operational methods. The evaluation results revealed that the appropriateness and feasibility of the main strategies, sub-strategies, and operational methods were rated at the highest level in all aspects.

Keywords: Strategy, Academic Administration, Student Innovation Ability

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผัน (Disruptive Change) อันเป็นผลมาจากการพลิกผันของเทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้โลกมีลักษณะเป็นโลกยุคคว่ำ หรือ VUCA World ตลอดจนการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่กระตุ้นให้เกิดการพลิกผันหลายเรื่องอย่างก้าวกระโดดและส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมของทุกประเทศทั่วโลก รวมทั้งการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมทรัพยากรมนุษย์ในยุคต่อไปด้วย โดยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไม่สามารถคาดการณ์ได้อย่างสิ้นเชิงเหมือนในอดีตที่ผ่านมา นักวิชาการทางการศึกษาจึงต้องปรับตัวอย่างมหาศาลเพื่อออกแบบการจัดการศึกษาใหม่ให้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพที่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกอนาคตที่คาดการณ์ได้ว่าจะยิ่งทวี

ความพลิกผันมากยิ่งขึ้น (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2565) ซึ่งการจัดการศึกษาไทยในโลกยุคเปลี่ยนผ่านเพื่อการพัฒนาผู้เรียนนั้น จำเป็นต้องวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและคาดการณ์อนาคต โดยกำหนดทิศทางการปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ต้องมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพในการใช้ชีวิต การประกอบอาชีพในอนาคต และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ต้องเผชิญกับความท้าทายในยุคของการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้อยู่รอดได้อย่างยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566) และตาม แผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ในยุทธศาสตร์ที่ 3 กำหนดไว้ว่า ให้มีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพ ของคนทุกช่วงวัยจึงเป็นพันธกิจสำคัญร่วมกันของรัฐ และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในการกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษา มาตรฐานการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้และการวัดและประเมินผลของผู้เรียน ในทุกระดับการศึกษา ทุกกลุ่มเป้าหมาย และทุกช่วงวัย เพื่อสร้างและพัฒนาพลเมืองที่มีคุณภาพ ให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถศึกษา เรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนจนถึงขีดสูงสุดตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ซึ่งในปัจจุบันโลกยุค AI ส่งผลกระทบให้การทำงานเปลี่ยนแปลงไป ผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับการเตรียมความพร้อม ไปสู่อนาคต ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม ทักษะดิจิทัล ทักษะการวิเคราะห์และสถิติ เป็นทักษะที่จะต้องใช้ในการทำงาน ร่วมกับ AI ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเตรียมความพร้อมทักษะดังกล่าว จะต้องบูรณาการไปกับกิจกรรมการเรียนรู้เป็นปกติ ประจำวันอย่างลงตัว การเตรียมผู้เรียนไปสู่ยุค AI ผู้สอนควรเรียนรู้และทำความเข้าใจกับเทคโนโลยี AI ที่จะเข้ามามีบทบาท ในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพในอนาคต แล้วพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และประกอบอาชีพในโลกเทคโนโลยี AI โดยเฉพาะโลกอนาคตเป็นพื้นที่สำหรับคนที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creative and Innovation) ทุกสาขาอาชีพ มีความต้องการบุคลากรที่มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถเปลี่ยนแปลง ความคิดสร้างสรรค์นั้นไปเป็นนวัตกรรมได้ด้วย เหตุนี้การพัฒนาผู้เรียนจึงจำเป็นต้องเน้นให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถนำความคิดสร้างสรรค์ของตนเองไปพัฒนาให้เกิดนวัตกรรมได้จริง เรียกว่า “ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม” ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมเป็นหนึ่งในทักษะทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ จัดเป็นทักษะเชิงประยุกต์ (Apply skills) ที่ต้องผสมผสาน ทักษะต่าง ๆ เข้าด้วยกัน (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา, 2562) ซึ่ง Assink (2006) ได้กล่าวว่า ความสามารถเชิงนวัตกรรม (Innovation Capability) เป็นแรงขับเคลื่อนภายในที่จะสร้างและค้นหาแนวคิดใหม่ เพื่อพัฒนาให้เป็นนวัตกรรมที่สามารถ เผยแพร่ได้ในท้องตลาดและมีประสิทธิภาพ ด้วยการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและความสามารถที่มีอยู่ทั้งภายในและ ภายนอกองค์กร สอดคล้องกับ Xu and Chen (2010) ได้กล่าวว่า ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (Innovative Ability) เป็นโครงสร้างของความรู้ที่ใช้ในการสร้างนวัตกรรม ซึ่งประกอบด้วย ความรู้พื้นฐาน (Basic Knowledge) ความรู้วิชาชีพ (Professional Knowledge) ความรู้ที่เป็นรูปธรรม (Instrument Knowledge) และความรู้ในเชิงวิธีวิทยาการ (Knowledge on Methodology) ดังนั้น ความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน จึงเป็นคุณลักษณะเฉพาะของนักเรียนที่จะนำ ทักษะ หรือสมรรถนะของตนเองในการเปลี่ยนแปลงความรู้และความคิดให้ไปสู่การสร้างสิ่งใหม่ในรูปแบบของความคิด วิธีการ การกระทำ หรือสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ โดยการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและความสามารถที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอก เพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีทักษะในโลกยุค AI

การบริหารงานวิชาการเป็นกลไกหลักในการพัฒนาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน และเป็น กลยุทธ์ที่สำคัญของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องตระหนักในการงานวิชาการให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดไว้ว่า สถานศึกษาทุกประเภทจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับงาน วิชาการ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ มีคุณภาพหรือมีผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ การบริหารวิชาการจะบรรลุ จุดประสงค์ได้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะเกี่ยวกับการดำเนินการด้านวิชาการ เป็นผู้นำ

ทางด้านวิชาการทั้งทางด้านการออกแบบหลักสูตร การจัดการเรียนรู้และการประเมินการเรียนรู้ รวมทั้งต้องเข้าใจบริบทของท้องถิ่น เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้ตอบสนองความต้องการของชุมชน และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน และอนาคต (สุกัญญา แซ่ม้อย, 2565) และหลักการบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต้องดำเนินดังนี้

- 1) สถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน
- 2) มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด
- 3) มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ร่วมทั้งสร้างเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้
- 4) มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานโดยการจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้และสามารถตรวจสอบคุณภาพการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น และ
- 5) มุ่งส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายและร่วมมือ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) และ ปริญญาญัตติ (2563) ได้กล่าวไว้ว่า หลักการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา คือ สถานศึกษาบริหารแบบกระจายอำนาจ ยึดหยุ่น และให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน จัดการเรียนรู้โดยยึดแนวทางการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาหลักสูตร สาระ และวิธีการจัดการเรียนรู้ให้หลากหลาย เหมาะสมกับศักยภาพและทุกช่วงวัยของผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสนับสนุนให้ผู้สอนใช้สื่อการสอน แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการวิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม จากรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการบริหารงานวิชาการได้แก่ 1) ระยะเวลาในการจัดสรรงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระชั้นชิด ทำให้การทำงานเป็นไปอย่างเร่งด่วน ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม/โครงการทับซ้อนกับกิจกรรม/โครงการที่วางแผนไว้ล่วงหน้ามีเวลาจำกัด และการเร่งรัดการดำเนินการให้ทันตามกำหนดเวลา ทำให้การดำเนินการไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร และ 2) รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาส่วนใหญ่เป็นการอบรม ศึกษาดูงาน ในลักษณะของการดึงครูออกจากห้องเรียน และ แนวทางการจัดกิจกรรมในบางเรื่องยังเป็นเรื่องใหม่ และมีหลักเกณฑ์การประเมินที่หลากหลาย ห่วงระยะเวลาในการดำเนินการมีน้อย การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีล่าช้า อันเนื่องมาจากความล่าช้าในการจัดสรรงบประมาณ จากหน่วยเหนือ และการติดตามประเมินผลตามแผนไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, 2565) และในรายงานของแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 (2566) พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยรวมร้อยละ 36.71 อยู่ในระดับต่ำทุกรายวิชา เมื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยรวมร้อยละ 29.97 อยู่ในระดับต่ำมากทุกรายวิชา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, 2566)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา จำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุผลสำเร็จ โดยครูผู้สอนและผู้บริหารต้องตระหนัก และให้ความสำคัญในการปรับปรุง และแก้ไขด้านการบริหารวิชาการเพื่อสร้างคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งกรมการศึกษาและการอบรม (Department of Education & Learning) แห่งรัฐวิคตอเรียของประเทศออสเตรเลีย กล่าวว่า แนวทางในการขับเคลื่อนคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนแบบมีอาชีพให้แก่โรงเรียนในสังกัดรัฐบาล จนทำให้เกิดความสำเร็จในการจัดการศึกษา คือได้ผู้เรียนที่มีคุณภาพและบรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนด ซึ่งจะส่งผลให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ดังนี้ ผู้บริหารต้องตระหนัก และให้ความสำคัญในการปรับปรุง และแก้ไขด้านการบริหารวิชาการเพื่อสร้างคุณภาพงานวิชาการของโรงเรียน

และความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน โดยกำหนดวิธีการหรือยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่จะทำให้การบริหารงานวิชาการบรรลุผลความสำเร็จ และในปัจจุบันนี้การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นนวัตกรรมทางการบริหารที่มีการนำมาใช้กันอย่างกว้างขวางในหลายองค์กร รวมทั้งองค์กรทางการศึกษา Certo, Peter and Ottensmeyer (1995) กล่าวว่า กลยุทธ์เป็นรูปแบบหรือการวางแผนที่บูรณาการเป้าหมายที่สำคัญขององค์กร ซึ่งกลยุทธ์จะช่วยให้องค์กรสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อใช้ประโยชน์จากจุดแข็งที่สัมพันธ์และลดจุดอ่อนในการที่จะใช้ประโยชน์จากการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงในทางด้านสภาพแวดล้อม กลยุทธ์เป็นแผนงานที่ผู้บริหารระดับสูงใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารองค์การ โดยมีปัจจัยอันเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย วัตถุประสงค์ภายใต้ภาวะเสี่ยงของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ซึ่งประกอบด้วย จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม และมีการกระทำอย่างต่อเนื่องเป็นระบบเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ และบรรลุเป้าหมาย (Higgins and Vincze, 1993)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ควรเป็นอย่างไร เพื่อนำเสนอการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกผันอย่างรวดเร็วในโลกยุค AI และให้ผู้บริหารโรงเรียนมีทิศทางในการบริหารงานวิชาการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

2.2 เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ได้แก่ ประชากรทั้งหมด 2,549 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 231 คน และครู จำนวน 2,318 คน จากทั้งหมด 334 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวนทั้งหมด 350 คน จาก 32 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 32 คน และครู 318 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Yamane ที่ระดับความคาดเคลื่อนในการวิจัย .05 ระดับความเชื่อมั่น (Confidence Interval) 95% โดยมีขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ดำเนินการดังนี้

3.1.2.1 จำแนกผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ออกตามขนาดของโรงเรียน 3 ขนาด ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก

3.1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 32 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำแนกตามขนาดของโรงเรียน นำมาคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชั้นภูมิ

3.2.2.3 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู จำนวน 318 คน และกระจายสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างครูไปตามโรงเรียน ที่ผู้บริหารเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน นำมาคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชั้นภูมิให้ได้จำนวนครบตามสัดส่วนที่กำหนดไว้

3.1.3 ผู้ให้ข้อมูล ในการกำหนดโอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยผู้วิจัยได้นำการใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เข้ามาช่วยในการกำหนดโอกาสและภาวะคุกคามผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยนาคยานุการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 2) จบการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปทางการบริหารการศึกษา 3) มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 2 ปี

3.1.4 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จากกลุ่มเดิม จำนวน 8 คน

3.2 เครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1.1 แบบสอบถามการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ โดยผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert Type)

3.2.1.2 แบบประเมินความเหมาะสมของร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ฉบับที่ 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน ตอนที่ 2 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์หลักและกลยุทธ์รอง

3.2.2 การหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

3.2.2.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 – 1.00 ขึ้นไป

3.2.2.2 แบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยวิธี Item-total Correlation ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของคำถามสภาพปัจจุบัน คำถามสภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งทุกข้อใช้ได้ (สูงกว่าเกณฑ์ คือ .20 ขึ้นไป) ส่วนการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และแบบประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.989 และ 0.705 ตามลำดับ

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยการหา ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4.51-5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในระดับมาก

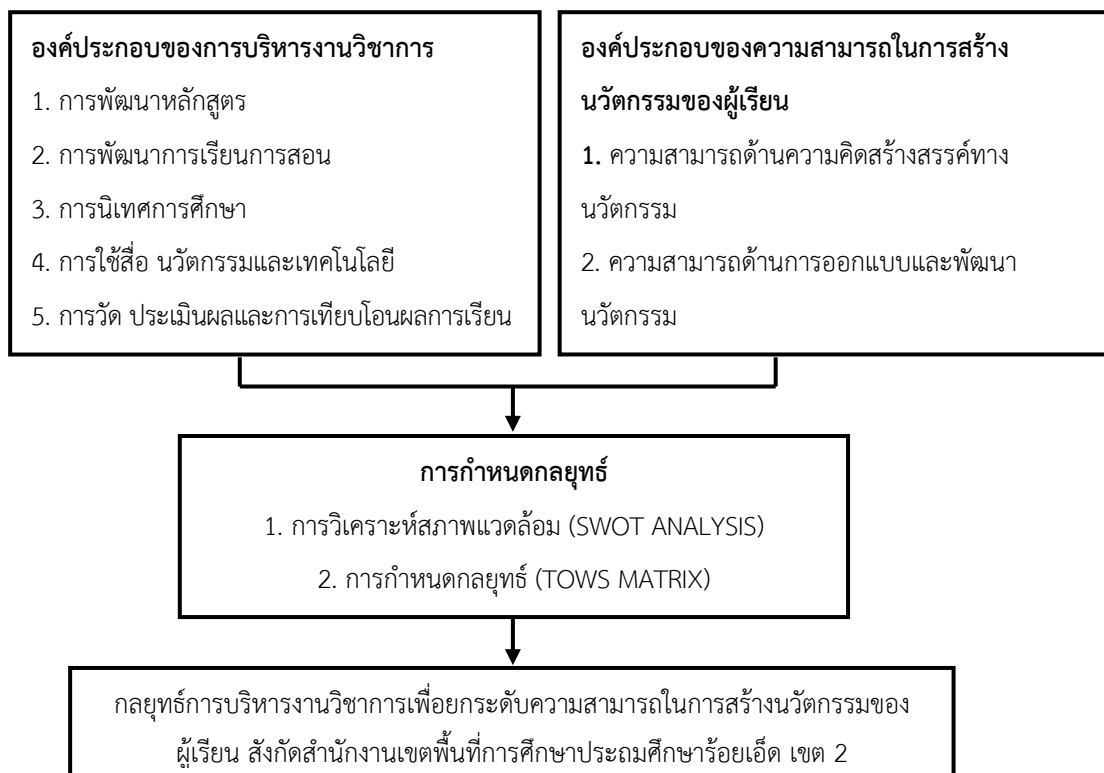
2.51-3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในระดับน้อย

1.00- 1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Priority Needs Index Modification) โดยใช้สูตร $PNI_{modified} = (I - D)/D$

3.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น จุดแข็ง จุดอ่อน ของการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดยรวม จำแนกตามการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI ^{modified}	ลำดับ	การวิเคราะห์
	$\bar{x}$ (S.D.)	แปลความ	ลำดับ	$\bar{x}$ (S.D.)	แปลความ	ลำดับ			
1. การพัฒนาหลักสูตร	4.42 (0.73)	มาก	2	4.71 (0.53)	มากที่สุด	1	0.066	3	จุดแข็ง
2. การพัฒนาการเรียนการสอน	4.37 (0.76)	มาก	3	4.65 (0.55)	มากที่สุด	3	0.064	4	จุดแข็ง
3. การนิเทศการศึกษา	4.43 (0.72)	มาก	1	4.67 (0.53)	มากที่สุด	2	0.054	5	จุดแข็ง
4. การใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี	4.20 (0.81)	มาก	5	4.57 (0.60)	มากที่สุด	5	0.088	1	จุดอ่อน
5. การวัด ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนรู้	4.27 (0.80)	มาก	4	4.64 (0.57)	มากที่สุด	4	0.087	2	จุดอ่อน
ค่าเฉลี่ยรวม	4.34 (0.76)	มาก		4.65 (0.56)	มากที่สุด		0.071		

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 ดังนี้ ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณารายด้านตามองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.72) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.73) ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = 0.76) ด้านการวัด ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.80) ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.81) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์ในการของการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.65$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณารายด้านตามองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.71$, S.D. = 0.53) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.53) ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.65$, S.D. = 0.55) ด้านการวัด

ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนผู้เรียน ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.57) ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.60) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวม มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น $PNI_{modified} = 0.071$ พิจารณารายด้านตามองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ พบว่า ด้านที่จำเป็นต้องพัฒนาเรียงลำดับ คือ 1) ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ($PNI_{modified} = 0.088$) 2) ด้านการวัด ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนผู้เรียน ($PNI_{modified} = 0.087$) 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{modified} = 0.066$) 4) ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ($PNI_{modified} = 0.064$) 5) ด้านการนิเทศการศึกษา ($PNI_{modified} = 0.054$) เมื่อพิจารณา จุดแข็ง จุดอ่อน ของการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จากสภาพแวดล้อมภายใน พบว่า ด้านที่เป็นจุดแข็ง คือ 1) ด้านการนิเทศ การศึกษา ($PNI_{modified} = 0.054$) 2) ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ($PNI_{modified} = 0.064$) 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{modified} = 0.066$) ด้านที่เป็นจุดอ่อน คือ 1) ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ($PNI_{modified} = 0.088$) 2) ด้านการวัด ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนผู้เรียน ($PNI_{modified} = 0.087$)

4.2 ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์เชิงรุกการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มี 5 กลยุทธ์หลัก 34 กลยุทธ์รอง 165 วิธีดำเนินการ 2) กลยุทธ์เชิงขยายขอบข่ายกิจการการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับ ความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มี 5 กลยุทธ์ หลัก 15 กลยุทธ์รอง 70 วิธีดำเนินการ 3) กลยุทธ์การพลิกตัวการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้าง นวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มี 5 กลยุทธ์หลัก 15 กลยุทธ์รอง 63 วิธีดำเนินการ 4) กลยุทธ์เชิงป้องกันการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มี 5 กลยุทธ์หลัก 15 กลยุทธ์รอง 62 วิธีดำเนินการ ผลการประเมิน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ กลยุทธ์หลัก กลยุทธ์รอง และวิธีดำเนินการ พบว่า ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

5. สรุปและอภิปรายผล

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีรายละเอียด ดังนี้ 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสภาพที่พึงประสงค์ในการของการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน 2) ผลการวิเคราะห์ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านการวัด ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนผู้เรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน และด้านการนิเทศการศึกษา ตามลำดับ 3) ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน พบว่า ด้านที่เป็นจุดแข็ง 3 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาการเรียนการสอน และการนิเทศการศึกษา และด้านที่เป็นจุดอ่อน 2 ด้าน ได้แก่ การใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี และการวัด ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนผู้เรียน 4) ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมนอก พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี และ ด้านการวัด ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนผู้เรียน ด้านที่มีโอกาสโดยรวมจำนวน 15 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 55.56 และด้านที่มีภาวะคุกคามโดยรวมจำนวน 12 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 44.44

5.1.2 ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีรายละเอียด ดังนี้ 1) ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ประกอบด้วย 1.1) กลยุทธ์เชิงรุกการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มี 5 กลยุทธ์หลัก 34 กลยุทธ์รอง 165 วิธีดำเนินการ 1.2) กลยุทธ์เชิงขยายขอบข่ายกิจการการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มี 5 กลยุทธ์หลัก 15 กลยุทธ์รอง 70 วิธีดำเนินการ 1.3) กลยุทธ์การพลิกตัวการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มี 5 กลยุทธ์หลัก 15 กลยุทธ์รอง 63 วิธีดำเนินการ 1.4) กลยุทธ์เชิงป้องกันการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มี 5 กลยุทธ์หลัก 15 กลยุทธ์รอง 62 วิธีดำเนินการ 2) ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า 2.1) กลยุทธ์หลักมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับดีมากที่สุดทุกด้าน 2.2) กลยุทธ์รองมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับดีมากที่สุดทุกข้อ และ 2.3) วิธีดำเนินการมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับดีมากที่สุดทุกข้อ

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการ

พัฒนาหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดยรวม ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันเป็นอันดับสอง ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึงประสงค์เป็นอันดับหนึ่ง และลำดับความต้องการจำเป็นอันดับสาม และเป็นจุดแข็งของการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน อาจเนื่องมาจาก การพัฒนาหลักสูตรของไทยได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เข้ากับบริบทของสังคมโลก สอดคล้องกับแนวคิดหลักการพัฒนาหลักสูตรของ มารุต พัฒนา (2567) ได้กล่าวว่า นวัตกรรมหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ควรตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างหลากหลายทั้งด้านความ ถนัด ความสนใจ ระดับความสามารถ จะต้องมีความแตกต่างจากหลักสูตรเดิมเป็นประโยชน์ต่อชุมชน และสังคม ทำให้ผู้เรียน สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ทรัพยากรหลักสูตร (Curriculum Resources) อย่างประหยัดคุ้มค่า และสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ได้กล่าวว่า หลักสูตรฐานสมรรถนะ มีลักษณะสำคัญดังนี้ 1) เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต โดยมีการ กำหนดสมรรถนะหลักที่เหมาะสมแต่ละช่วงชั้น ให้ครูผู้สอนนำไปใช้เป็นหลักในการกำหนดจุดประสงค์และสาระการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล 2) เป็นหลักสูตรที่ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมและการกระทำ การปฏิบัติ ของผู้เรียน มิใช่ที่การรู้เพียงเท่านั้น แต่ผู้เรียนต้องสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม และคุณลักษณะต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน 3) เป็นหลักสูตรที่ใช้ผลลัพธ์ (สมรรถนะ) นำสู่จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ มิใช่หลักสูตร (เนื้อหาสาระ) นำสู่ผลลัพธ์ (สมรรถนะ) 4) เป็นหลักสูตรที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตาม ความต้องการของผู้เรียน ครู และสังคม ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดยรวม พบว่า ด้านการ พัฒนาการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันเป็นอันดับสาม ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์สูงเป็นอันดับสาม และลำดับ ความต้องการจำเป็นอยู่อันดับสี่ และเป็นจุดแข็งของการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรม ของนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 บ่งบอกถึงการเข้าถึง ใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ค่อนข้างจำกัด สอดคล้องกับแนวคิดของ Kendal (2017) พุดถึงเทคโนโลยีการเรียนการสอน สมัยใหม่ ทรัพยากรที่ดีที่สุดคืออินเทอร์เน็ต และการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตอย่างเท่าเทียมกัน

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในภาพรวม พบว่า ด้านการวัด ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ผู้เรียน ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันเป็นอันดับสี่ ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์เป็นอันดับสี่ และลำดับความต้องการจำเป็นสูงเป็น อันดับสอง และเป็นจุดอ่อนของการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 สะท้อนให้เห็นว่ายังต้องพัฒนาด้านการวัด ประเมินผลและการเทียบ โอนผลการเรียนผู้เรียน ให้ทันบริบทโลกที่เปลี่ยนแปลงไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอื้ออังกูร ชำนาญ (2564) เรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ได้กล่าวว่า ควรกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียน การสอนโดยเน้นการประเมินผลตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และจัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พุทธิตาพร ใจดี (2565) เรื่อง

การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐานด้านภาษาอังกฤษ (O-NET) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้กล่าวว่า การวัดและประเมินผล เป็นการที่ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการวัดและประเมินการเรียนรู้ ส่งเสริมครูให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริง ต่อเนื่องมีเครื่องมือการวัดที่มีมาตรฐานเชื่อถือได้ เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน สืบเนื่องจากความสำคัญดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ที่ได้ให้ความสำคัญกับการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ เน้นการใช้การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) จากสิ่งที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง และความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เช่น การประเมินจากการปฏิบัติ (Performance Assessment) หรือการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) รวมถึงการประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment)

5.2.2 กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์เชิงรุกการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เป็นกลยุทธ์เชิงรุกเน้นการคาดการณ์และริเริ่มกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย มนรัตน์ แก้วเกิด (2562) เรื่อง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมือง พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาการเรียนการสอนเป็นหัวใจสำคัญและต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ เป็นการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวมในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหา และการใช้ชีวิต เป็นการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอื้ออังกูร ชำนาญ (2564) เรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า การดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา การประเมินผล การจัดระบบ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์จัดระบบนิเทศการศึกษาในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีสัมพันธ์ที่ดีเอื้อต่อการเรียนรู้การทำงาน และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ได้กล่าวว่า กระบวนการนิเทศภายใน โดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ดังนี้ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ 2) การวางแผนการนิเทศ การวางแผนการนิเทศ เป็นการนำปัญหาและความต้องการจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศตามประเด็นการนิเทศมากำหนดรายละเอียดของกิจกรรมเพื่อจัดทำแผนนิเทศภายในโรงเรียน 3) การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ 4) การปฏิบัติการนิเทศ ดำเนินการนิเทศ ตามรูปแบบ วิธีการการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศที่กำหนด 5) การประเมินผลและรายงานผล ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในภาพรวม พบว่า ด้านการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน เป็นอันดับห้า ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์เป็นอันดับห้า และลำดับความต้องการจำเป็นสูงเป็นอันดับหนึ่ง และเป็นจุดอ่อนของการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรม ปรกรณ์ สังข์สุวรรณ และคณะ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนในยุคดิจิทัล พบว่า การที่ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและริเริ่มโครงการที่กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม เช่น การจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะนวัตกรรม หรือการส่งเสริมการเข้าร่วมประกวดนวัตกรรมระดับต่าง ๆ

จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจและพัฒนาทักษะด้านนวัตกรรมได้อย่างก้าวกระโดดนอกจากนี้ การให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและบูรณาการการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-based Learning) ก็เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นนวัตกรรม 2) กลยุทธ์เชิงขยายขอบข่ายกิจการการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 กลยุทธ์นี้มุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้และประสบการณ์ที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Lee and Kim (2021) ในงานวิจัยเรื่อง The Impact of School-Industry Collaboration on Students' Innovation Competency Development in South Korea ที่ชี้ให้เห็นว่าการสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน มหาวิทยาลัย หรือชุมชนท้องถิ่น ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เข้าใจถึงความต้องการของตลาด และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีคุณค่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมศักดิ์ วังโน (2566) ที่กล่าวถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารการศึกษาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมในงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) กลยุทธ์เชิงป้องกันการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เป็นกลยุทธ์เชิงป้องกันที่มุ่งเน้นการสร้างระบบและกลไกเพื่อป้องกันอุปสรรคหรือความท้าทายที่อาจเกิดขึ้นในการส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน ซึ่งรวมถึงการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์ และการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างใกล้ชิด งานวิจัยของ Liu and Wang (2020) ในหัวข้อ Proactive Management Strategies for Fostering Innovation in K-12 Education: A Case Study in Shanghai ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการบริหารจัดการความเสี่ยงและการสร้างระบบสนับสนุนที่แข็งแกร่งเพื่อให้ผู้เรียนสามารถทดลองและเรียนรู้จากความผิดพลาดได้อย่างปลอดภัย

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า ด้านการนิเทศมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรได้วางแผนการนิเทศการเรียนการสอนที่เน้นทักษะความคิดสร้างสรรค์ และทักษะความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน และกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศมุ่งการติดตามผลลัพธ์ด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียนกำหนดช่วงเวลาการนิเทศการเรียนการสอนของครูอย่างเป็นระบบและขั้นตอนอย่างชัดเจน และสื่อสารให้ครูรับทราบ

6.1.2 จากการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผู้บริหารและครูควรมีการนิเทศ ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรโรงเรียนที่ส่งผล ต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางนวัตกรรม การพัฒนานวัตกรรม และการนำนวัตกรรมไปใช้ รวมทั้งหลักสูตรต้องมีโครงสร้าง เนื้อหา และกิจกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การออกแบบ และการสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียน

6.1.3 จากการศึกษาดัชนีลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยความต้องการมากที่สุด ผู้บริหาร และครูควรส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณให้ครูจัดหาและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรม และการติดตามและประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อให้บรรลุผลด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียน

6.1.4 การนำกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ไปใช้ ควรพิจารณาตามลำดับความต้องการจำเป็น คือ การใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี การวัด ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนผู้เรียน การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรนำผลการวิจัยไปต่อยอด นำกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ไปสู่การปฏิบัติจริง โดยผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เพื่อให้เห็นผลที่เกิดจากการนำกลยุทธ์ไปลงมือปฏิบัติ

6.2.2 ควรมีการศึกษาพัฒนากลยุทธ์หรือรูปแบบการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี โดย เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า เป็นจุดอ่อนที่สุดของการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

7. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). *การศึกษาไทยในโลกยุคเปลี่ยนผ่าน*. อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.

ปกรณัม สังข์สุวรรณ, ขาญชัย หาญพิเศษ และธนากร รักดีสุวรรณ. (2565). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริม

ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนในยุคดิจิทัล. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*, 23(1), 40-54.

ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2563). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน* (พิมพ์ครั้งที่ 2).

มิน เซอร์วิส ชัพพลาย.

พุดิตาพร ใจดี. (2565). *การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การทดสอบทางการศึกษาระดับชาดขั้นพื้นฐานด้าน*

ภาษาอังกฤษ (O-NET) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. [การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

มารุต พัฒนาผล. (2567). *แนวคิดหลักการพัฒนาหลักสูตร* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.

มนรัตน์ แก้วเกิด. (2562). *กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล*

[วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/9319/>

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2562). *การพัฒนาทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรม*. ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2562). *เตรียมผู้เรียนไปสู่ยุค AI*. ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.

สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2565). *การบริหารวิชาการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคพลิกผัน*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. (2565). *รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2*. ม.ป.พ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. (2566). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566*. ม.ป.พ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. พรักหวานกราฟฟิค.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กลุ่มมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สมศักดิ์ วังโน. (2566). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา*, 6(2), 85-98.
- เอื้ออังกูร ชำนาญ. (2564). *แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]*. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์. <http://202.29.52.112/dspace/bitstream/123456789/125/1/63551140213.pdf>
- Assink, M. (2006). Inhibitors of Disruptive Innovation Capability: A Conceptual Model. *European Journal of Innovation Management*, 9(2), 215-233.
- Certo, S. C., Peter, J. P., & Ottensmeyer, E. (1995). *Strategic Management Process*. Chicago 112.
- Higgins, J. M., & Vincze, J. M. (1993). *Strategic Management: Text and Cases*. Harcourt School.
- Kendal, L. (2017). *How Edtech is Bridging Education Inequalities*. <https://studyinternational.com/news/edtech-bridging-education-inequalities/>
- Lee, S., & Kim, J. (2021). The Impact of School-Industry Collaboration on Students' Innovation Competency Development in South Korea. *International Journal of Educational Development*, 80, 119-128.
- Liu, J., & Wang, H. (2020). Proactive Management Strategies for Fostering Innovation in K-12 Education: a Case Study in Shanghai. *Journal of Educational Management*, 48(5), 555-570.
- Xu, Z., & Chen, H. (2010). Research and Practice on Basic Composition and Cultivation Pattern of College Student' Innovation Ability. *International Education Studies*, 3(2), 51-55.

สิกขา วารสารศึกษาศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีสำหรับนักวิจัย นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาชีพ นักศึกษา และบุคคลทั่วไปในการเผยแพร่ผลงานและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวิชาการที่เขียนเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ ที่เกี่ยวกับด้านการศึกษา ในรูปแบบของบทความวิจัยและบทความวิชาการต้นฉบับ บทความวิจัยและบทความวิชาการ ที่นำเสนอในการประชุมวิชาการ หรือ ได้รับตีพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือประมวลผลการประชุมทางวิชาการ (Proceedings) ที่นำมาเรียบเรียงใหม่ และกลั่นกรองใหม่

บทความงานวิจัย หรือบทความวิชาการ ควรมีความยาวไม่เกิน 15 หน้า รวมถึงข้อมูลอ้างอิง ตารางกราฟ แผนภูมิ และตัวเลขต่าง ๆ หากบางบทความมีเนื้อหาที่ยาวเกิน 15 หน้า กองบรรณาธิการจะพิจารณาเป็นกรณีไป

การเตรียมบทนิพนธ์ต้นฉบับ

การเตรียมบทนิพนธ์ต้นฉบับสามารถจัดเตรียมได้ดังนี้

1) บทความวิจัย

ผู้นิพนธ์สามารถเตรียมบทความได้ดังนี้ :

ชื่อเรื่อง ต้องมีความกระชับ ชัดเจน

บทคัดย่อ ภายใน 450 คำ บทคัดย่อจะต้องมีข้อมูลเพียงพอสำหรับผู้อ่าน และจัดแนวชิดซ้ายตั้งแต่บทคัดย่อจนถึงรายการอ้างอิง

คำสำคัญ ไม่เกิน 4 คำ ใช้เป็นคำจัดทำดัชนีคำค้น

ตัวบทความประกอบด้วย

1. **ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา** เป็นการให้ข้อมูลเบื้องต้นที่จำเป็นของบทความและทบทวนความรู้ที่มีอยู่และความสำคัญของปัญหา

2. **วัตถุประสงค์ของการวิจัย** เป็นการระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งจะช่วยให้ผู้วิจัยประเมินว่าต้องทำงานวิจัยอย่างไรและในทิศทางใด จึงจะนำไปสู่คำตอบของคำถามนั้น ๆ ทั้งนี้ผู้วิจัยอาจเริ่มตั้งคำถามด้วยวลีคำถาม เช่น อะไร อย่างไร ที่ไหน เมื่อไร กับใคร

3. **วิธีดำเนินการวิจัย** ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ กรอบแนวคิดการวิจัย และหัวข้อที่เกี่ยวข้อง

4. **ผลการวิจัย** เป็นการให้ข้อสรุปของการค้นพบที่สำคัญ ไม่ควรยาวและซ้ำ แต่ควรแสดงสาระสำคัญของการศึกษาที่กล่าวถึงก่อนหน้า

5. **สรุปและอภิปรายผล** เป็นการสรุปผลการวิจัย และการอภิปราย เพื่ออธิบาย ตีความผลการค้นพบ เปรียบเทียบกับบริบทอื่น หรือปริบทที่ใหญ่ขึ้น ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกัน

6. **ข้อเสนอแนะ** เป็นการแนะนำ การนำผลการวิจัยไปใช้ และทิศทางในอนาคตสำหรับการวิจัยเพิ่มเติม

7. **จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (ถ้ามี)** ผู้นิพนธ์ต้องแจ้งว่าบทความวิจัยได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของหน่วยงานที่มีความน่าเชื่อถือ โดยจะต้องระบุรายละเอียดของการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ได้แก่ ชื่อของหน่วยงานและคณะกรรมการที่ให้การรับรอง และหมายเลขใบรับรอง เป็นต้น

8. **เอกสารอ้างอิง** ใช้รูปแบบเป็น APA 7th

2) บทความวิชาการ

ผู้นิพนธ์สามารถเตรียมบทความได้ ดังนี้:

ชื่อเรื่อง ต้องมีความกระชับ ชัดเจน

บทคัดย่อ มีความยาวไม่เกิน 450 คำ บทคัดย่อจะต้องมีข้อมูลเพียงพอสำหรับผู้อ่านและจัดแนวชิดซ้ายตั้งแต่
บทคัดย่อจนถึงรายการอ้างอิง

คำสำคัญ ไม่เกิน 4 คำ ใช้จัดทำดัชนีคำค้น

โครงสร้างของบทความวิชาการ มีดังนี้

บทนำ ไม่มีการกำหนดหัวข้อรองที่ตายตัว ผู้นิพนธ์อาจจะพิจารณาให้ประกอบไปด้วย

1. เหตุผลของการศึกษา
2. วัตถุประสงค์
3. ขอบเขตของการศึกษา
4. นิยามศัพท์

เนื้อหา สำหรับเนื้อหาไม่มีการกำหนดหัวข้อรองที่ตายตัว ให้ขึ้นอยู่กับผู้นิพนธ์บทความ

บทสรุป

เอกสารอ้างอิง ใช้รูปแบบเป็น APA 7th

รายการตรวจสอบการนำส่งบทความ

ผู้นิพนธ์บทความจะต้องตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด ดังนี้

1. บทความต้องไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ หรืออยู่ระหว่างส่งไปเพื่อรับการพิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่
ในวารสารอื่น
2. ไฟล์บทความที่ส่งต้องอยู่ในรูปแบบไฟล์เอกสาร Microsoft Word เท่านั้น
3. หากรายการอ้างอิงมี URL ต้องสามารถเข้าถึงได้
4. กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเป็นแบบระยะพิมพ์เดี่ยว ใช้ตัวอักษรและขนาดตามที่ระบุใน Template ของ
บทความ
5. รายการบรรณานุกรมให้เป็นไปตามที่กำหนดใน template ของบทความ หรือ การเตรียมบทความต้นฉบับ
6. บทคัดย่อมีความยาว 350-450 คำ กำหนดคำสำคัญไม่เกิน 4 คำ ด้วยสิกขา วารสารศึกษาศาสตร์ เป็นวารสาร
ที่ใช้การพิจารณาแบบ Double Blind ชื่อผู้นิพนธ์ต้องไม่ปรากฏในบทความ
7. ตรวจสอบความถูกต้องของภาษาในบทความ ก่อนที่จะส่งในระบบ

ค่าธรรมเนียมการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์

สิกขา วารสารศึกษาศาสตร์ ประกาศการเปลี่ยนแปลงการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์
(ชำระครั้งเดียว หลังจากผ่านการตรวจ template เรียบร้อยแล้ว) จำนวน 4,500 บาท / บทความ

ผู้นิพนธ์ชำระค่าธรรมเนียมการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ ผ่านธนาคารยูโอบี ชื่อบัญชี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
เลขที่บัญชี 462-02000-27 เท่านั้น

บทความและข้อความที่ลงตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้ เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้นิพนธ์
กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป และไม่มีข้อผูกพันต่อกันด้วยประการใดๆ ทั้งสิ้น

แบบรับรองบทความวิจัย (วิทยานิพนธ์/ปริญญานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์)
เพื่อเสนอพิจารณาลงตีพิมพ์ใน สิกขา วารสารศึกษาศาสตร์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

เรียน บรรณาธิการ สิกขา วารสารศึกษาศาสตร์

ข้าพเจ้า ☐ ศาสตราจารย์ ☐ รองศาสตราจารย์ ☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
☐ ดร. ☐ อาจารย์

ชื่อ-สกุล

สาขาวิชาคณะ.....

มหาวิทยาลัย.....

ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ (ที่ติดต่อได้)

.....

.....

โทรศัพท์ที่ทำงาน โทรศัพท์มือถือ

โทรสาร e-mail address

ขอรับรองว่าได้ตรวจสอบบทความวิจัยจากวิทยานิพนธ์/ปริญญานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง :

ชื่อผลงาน (ภาษาไทย)

.....

ชื่อผลงาน (ภาษาอังกฤษ)

.....

ชื่อ-สกุล นักศึกษา

สาขาวิชา มหาวิทยาลัย

ว่าถูกต้องตามหลักวิชาการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งบทความนี้ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และไม่
อยู่ระหว่างการเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น

ลงชื่อ

ลายมือชื่อ

(.....)

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

วันที่.....เดือนพ.ศ.

แบบรับรองการพิจารณาผลงานวิชาการเพื่อลงตีพิมพ์ใน

สิกขา วารสารศึกษาศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

เรียน บรรณาธิการ สิกขา วารสารศึกษาศาสตร์

ตามที่ข้าพเจ้า ☐ ศาสตราจารย์ ☐ รองศาสตราจารย์ ☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
☐ ดร. ☐ อาจารย์ ☐ นักศึกษาระดับสาขาวิชา
หลักสูตร มหาวิทยาลัย
☐ อื่น ๆ ระบุ

มีความประสงค์ขอส่งผลงานวิชาการ เรื่อง :

ชื่อผลงาน (ภาษาไทย)
.....

ชื่อผลงาน (ภาษาอังกฤษ)
.....

ประเภทของผลงานวิชาการ ☐ บทความวิจัย ☐ บทความวิชาการ
ข้าพเจ้าขอรับรองว่าผลงานนี้ ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าเพียงผู้เดียว
☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ที่ระบุชื่อในผลงาน

มาเพื่อขอให้พิจารณาลงตีพิมพ์ใน สิกขา วารสารศึกษาศาสตร์ ทั้งนี้ ข้าพเจ้าขอรับรองว่า บทความที่ส่งมา
เผยแพร่เป็นบทความใหม่ โดยไม่เคยพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร รายงาน หรือสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน และ
ไม่อยู่ระหว่างการเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น

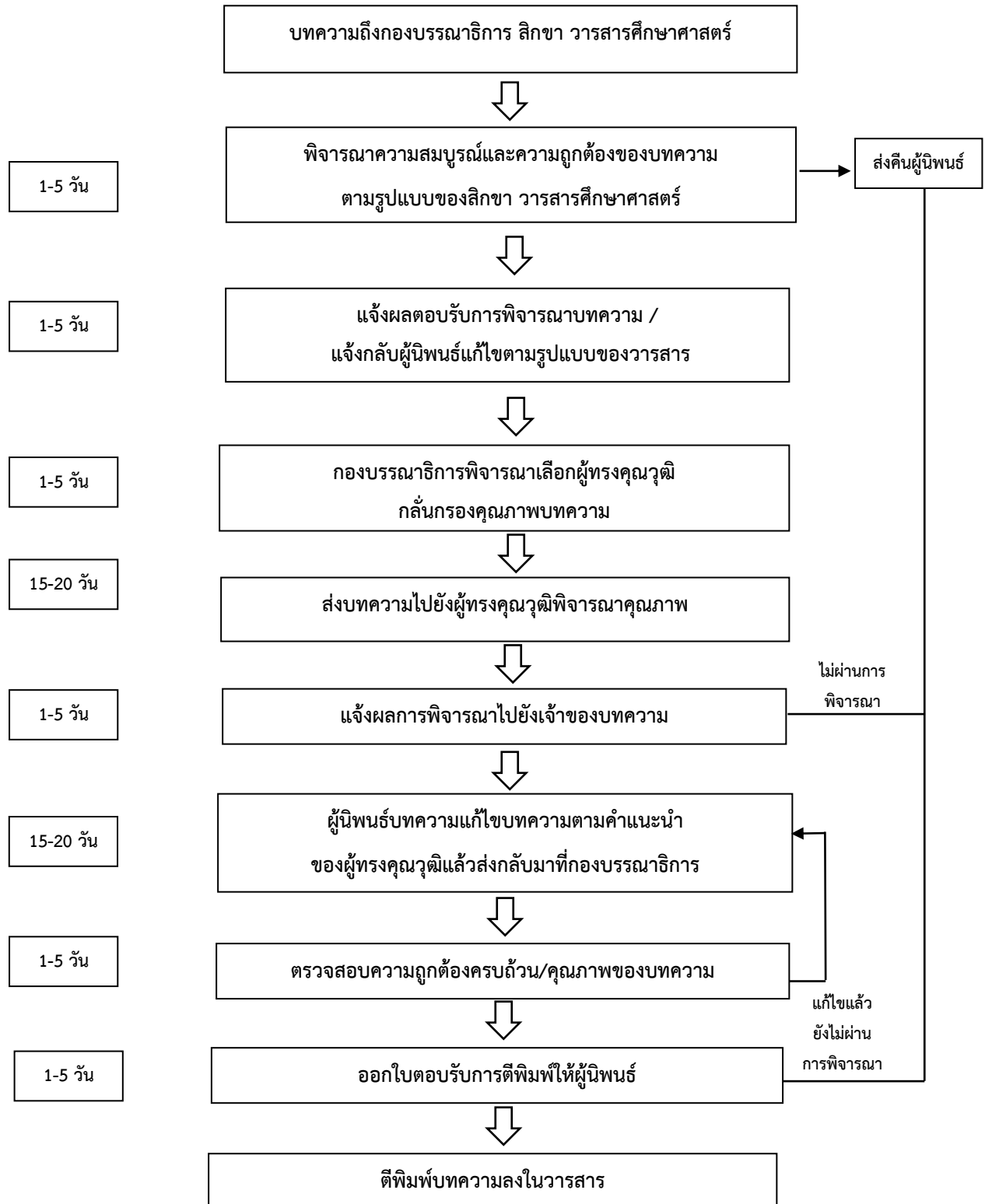
ลงชื่อ

(.....)

ลายมือชื่อเจ้าของบทความ

วันที่.....เดือนพ.ศ.

ขั้นตอนการพิจารณาบทความเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่

SIKKHA JOURNAL OF Education

ศึกษาวารสารศึกษาศาสตร์ ,มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล 84 หมู่ 4 ต.บ้านเกาะ อ.เมือง
จ.นครราชสีมา 30000 โทร. 044 - 009711 ต่อ 257
website : <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/sikkha/index>